NURİ BİLGE CEYLAN

İklimler

Norgunk

© Norgunk Yayıncılık 2009
Sertifika No: 11140
ISBN 978-975-8686-46-9

'asa nisi masa'
sinema kitapları dizisi

Birinci Baskı
Ocak 2009

Yayına Hazırlayan
Alpagut Gültekin

Çeviriler
Can Batukan
Burak Ercan
Zeynep Güden
Nefise Kahraman
Soner Özdemir
Müjde Yılman

Baskı ve Cilt
Promat Basım Yayın San. ve Tic. A.Ş.
Evren Sanayi Sitesi Yanı Örnek Mahallesi
1590. Sokak No: 32 Esenyurt 34513 İstanbul
T. 0212 622 63 63

Norgunk Yayıncılık
Şehit Erdoğan İban Sokak Akal C/8 Akatlar 34335 İstanbul
T. 0212 351 48 38 / F. 0212 351 83 24
info@norgunk.com / www.norgunk.com

NURİ BİLGE CEYLAN

İklimler

Norgunk

İçindekiler

Sinopsis 7

Karakterler 9

Senaryo 13

İklimler Cannes'da: 59. Cannes Film Festivali 65

İç Basında İklimler 85

- Basitliğin İhtişamı: İklimler / Nihal Bengisu Karaca 85
- Sahte İklimler / Uğur Hüküm 87
- Hava Serin, İklim Aynı... / Fatih Özgüven 90
- İç Basından Alıntılar 93

Dış Basında İklimler 103

- Devam Eden veya Sona Eren Bir Tahrik Olarak Sükûnet ve Huzursuzluk / Suncica Unevska 104
- İklimler Eve Uzun Yoldan Gidiyor / Mary F. Pols 107
- İklimler ve Diğer Afetler / Robin Wood 109
- Yeni Türk Sinemasının Özgüllüğü Üzerine Bir Not / Fredric Jameson 113
- Dış Basından Alıntılar 119

Söyleşiler 183

- Nuri Bilge Ceylan ile Söyleşi
  - Fotoğraf Çekmek Benim İçin Terapi Gibi / Olkan Özyurt 183
  - Hüzün Uyandıran Adam / Wendy Ide 186
- Ebru Ceylan ile Söyleşi
  - Derin ve Gizemli / Şebnem Kırmacı 189
  - Aslında Herkes Yalnız / Serdar Akbıyık 194
- Nazan Kesal ile Söyleşi
  - Bilge Hayatımı Değiştirdi / Necla Bayraktar 196
- Yapımcı Zeynep Özbatur ve Görüntü Yönetmeni Gökhan Tiryaki ile Söyleşi / Senem Aytaç & Fırat Yücel 199

Fotoğraflarla Kamera Arkası Yorumları: Ayazda İki Yürek / Ebru Ceylan 203

Yapımcı Zeynep Özbatur'un Yapım Günlüğü 208

Görüntü Yönetmeni Gökhan Tiryaki'nin Notları 239

Filmografi 243

Sinopsis

Kırklı yaşlarında, üniversitede tarih dersleri veren İsa, İstanbul'un merkezi bir yerinde yalnız yaşamaktadır. Kendisinden oldukça genç olan sevgilisi Bahar ile üç yıldır birliktedir ama ayrı evlerde yaşamaktadırlar. Bahar televizyon dizilerinde sanat yönetmenliği yapmaktadır.

İki sevgili, hem İsa'nın Türkiye'nin bazı tarihi mekânları üzerine yazmakta olduğu teziyle ilgili araştırma yapmak hem de bu vesileyle tatil yapmak için ülkenin güneyinde bulunan Kaş kasabasına gelirler. Mevsim yazdır.

İsa ve Bahar'ın böyle bir yolculuğa özellikle ihtiyaçları vardır. Çünkü kahramanlarımızın oldukça huzurlu denebilecek ilişkilerinde, birkaç ay önce böyle bir gezinin yatıştırıcı etkisine ihtiyaç duyuracak bir çalkantı yaşanmıştır.

Bahar dizi çekimleri için bir haftalığına şehir dışında olduğu bir sırada, İsa şeytana uymuş, başka bir kadınla birlikte olmuştur. Hatta birlikte olmakla kalmamış, bu kadına aşık olduğunu zannedip döndüğünde olan biteni Bahar'a bir bir anlatmak gafletinde bulunmuştur. Ancak daha bir hafta geçmeden bir hata yaptığını anlayıp pişman olmuş, Bahar'a geri dönmüştür. Bahar, İsa'yı çok sevdiği ve ilişkiyi bitirecek yeterli gücü içinde bulamadığı için İsa'nın geri gelmesine ses çıkaramamış, ama son derece gururlu bir kız olduğu için de aylar geçmesine rağmen bu meseleyi bir türlü unutamamıştır.

Bu geziyi biraz da bu olayı tamir edebileceği inancıyla planlamışlardır... Ancak evdeki hesap çarşıya uymaz. Aksine, Kaş'ta geçirdikleri günler, ilişkilerindeki yarayı iyileştirmek bir yana daha da derinleştirir. Birtakım olaylar sonucunda kavga ederler ve ayrılırlar.

Bahar, İstanbul'un çok uzağında çekilecek ve aylarca sürecek olan bir televizyon dizisinde çalışma teklifini kabul eder. Çektiği acıdan kurtulabilmek umuduyla her şeyi geride bırakmak istemektedir.

İsa ise İstanbul'da yaşadığı rutin hayatına geri dönmüştür. Sonbaharın yağmurlu günleri geldiğinde içine bir sıkıntı çökmeye başlar. Ne üniversitedeki işi ne arkadaşları ne de kadınlarla kurduğu ilişkiler içindeki anlamsızlık duygusunu yok etmeye yetmez. İçinde, artık unutup gittiğini zannettiği Bahar'a karşı yeniden bir özlem filizlenmeye başlar.

Sonunda üniversitenin kış tatiline girmesini de fırsat bilerek anlık bir kararla uçağa atlayıp Bahar'ın çalıştığı bölgeye gider. Burası Türkiye'nin doğusunda, Ağrı Dağı eteklerinde yer alan karlar altında bir bölgedir.

İsa, Bahar'ı bulur. Ancak ilişkinin eski masumiyetine kavuşması kolay değildir. Olan biteni unutmak ve daha fazla acı çekmemek için kendini korumaya almış ruhları tekrar canlandırmak artık imkânsız görünmektedir.

Karakterler

İsa

Filmin erkek kahramanı İsa, 45 yaşlarında, bir üniversitede tarih dersleri veren bir adamdır. Hali vakti yerindedir. Aileden gelen birtakım kira gelirleri sayesinde çalışmasa bile geçinebilecek bir durumdadır. Üniversitede ders vermesinin sebebi, maddi ihtiyaçtan çok yapabileceği ya da yapmaya değer bulduğu başka bir şeyi olmamasından kaynaklanmaktadır. Zaten elinden başka bir iş de gelmez. Bu nedenle kendini sıkıntıya ve yalnızlığa karşı koruyan bu işi tutkusuz bir şekilde, fazla emek harcamadan sürdürmektedir. Bu nedenle kariyerinde pek ilerleyememiş, yaşıtlarından geride kalmıştır. Yazması gereken tezi de bir türlü bitirememektedir.

Ancak İsa'nın tutkusuzluğu ve ister bir ideolojiye ya da dine, ister bir değere ya da düşünceye karşı bir inanç oluşturma konusundaki yeteneksizliği, onun ruhunu birbirine zıt duyguların aynı anda oluşabileceği karmaşık bir ortam haline getirmektedir. Böyle bir insanda sevgi ve nefret, iktidar arzusu ile merhamet duygusu, en kutsal olan değerlere ilgi ile en aşağılık olana düşkünlük kolaylıkla aynı anda varolabilir.

Bahar

Filmin kadın kahramanı Bahar 28 yaşında. Üç yıldır İsa'nın sevgilisi. İçkin bir karakter. Belki de İsa gibi bir karakter ancak Bahar gibi biriyle beraber olabilir. Çünkü Bahar'ın dinginliği, gururu ve hayattan kolaylıkla anlam çıkarabilen özellikleri ve tabii dünyaya kendisi için yaratılmış bir nesne gibi bakabilmesini sağlayan gençliği, İsa'nın huzursuz ruhunda bir denge yaratıyor.

Bahar resim eğitimi almış olmasına rağmen, birçok arkadaşı gibi, parasal açıdan daha verimli ve son günlerde iyice palazlanmış olan dizi filmler piyasasında sanat yönetmeni olarak çalışıyor. Gururlu ve ne istediğini İsa'ya göre daha iyi bilen biri. Tabii ne istemediğini de. Ancak birkaç ay önce yaşadıkları bir olay, Bahar'ı, çok önem verdiği gururundan ödün vermeye zorladığı için rahatsız.

Bahar, İsa'nın bir kaçamak yaşayıp geri dönmesinden sonra, ruhunda olup bitenler konusunda iradesinin fazla söz sahibi olmadığını görünce şaşırır. İncinen gururunu onaramayınca kurduğu düzen zedelenir ve duygusal dünyası karışır. Sık sık sorunlar çıkarmaya başlar. Ancak bu küçük sayılabilecek olay onu ölümün sınırlarına kadar getirse de, "onu öldürmeyen" sonuçta onu daha güçlü kılacaktır. İsa'dan ayrıldıktan sonra kendisini toparlamayı ve yeni bir denge yaratabilmeyi başaracaktır.

25- Motorsiklet – İsa, Bahar **dış-gün**

Motorla Patara'ya gidiyorlar. Bahar İsa'ya sarılmış. Yandan çekim belki.

26- Patara kumsalı – İsa, Bahar **dış-gün**

Motoru kumun başına bırakıp sahile yürürler.
Matları sererler.. Bahar güneşe uzanır. Bahar yağlanmaya başlar. İsa'da denize filan bakıyor. Deniz dalgalı. Bahar sırtını yağlamasını ister. İsa yağlar. Bazı detaylar yine dikkatini çeker. Bahar uzanır. İsa yağlı elini kuma sokar yağdan rahatsız olup. Elindeki yağdan kurtulmaya çalışır kumu ovalayarak.

İsa denize gireceğini söyleyince, Bahar ben de geleyim der. Birlikte denize yürürler. Ayakları yanar. Garip yaratıklar gibi yürürler denize doğru.

Denize geldiklerinde İsa dalar ve dalgalarla boğuşarak ileri doğru yüzer. Bahar da biraz ardından gitmeye yeltenirse de vazgeçer. İsa kasıtlı olarak uzaklaşıyor gibidir. Bahar ardından biraz bakıp geri döner. Son olarak İsa tarafına göz attıktan sonra güneşe uzanır. Dalgalı denizde İsa filan gözükmemektedir.

Kızgın öğle güneşi ortalığı kasıp kavurmaktadır. Bahar kendini güneşe teslim eder. Gözlerini biraz aralar. Güneş gözlerini yakar. Bir daha açmamaya karar verir.

Bahar yüzüne gelen gölge nedeniyle gözünü açıp bakar. İsa yanına gelmiş dikiliyor, ona bakıyor. İsa eğilir, sevgiyle yüzünü okşar, belki eğilip öper. Bahar gevşer, gülümser. İsa kadının üzerine kum iteleyerek Bahar'ı gömmeye başlar. Kumların sıcaklığı Bahar'ın boşuna gider, iyice gevşer, gülümser. Bahar'ın vücudu tamamen kum altında kalır.

İsa birden Bahar'ın başını ve yüzünü de kum ile gömmeye kalkar.
(Yandan tele ile slow!! Bahar'ın gülümseyen profili arkasında flu olarak yaklaşan kum. İsa'nın sürüklediği flu kum yığını yaklaşır ve Bahar'ın yüzünü örter.)

Bahar korku ve panik ile çırpınır. Bahar titreyerek gözünü açar. Bakar. Kum filan yok. Hepsi rüya imiş. İsa sırtını dönmüş kitabını okuyor, veya yatıyor veya denizden yeni gelmiş kurulanıyor, vs. Bahar'ın yüzü ter içinde kalmış.

Bahar içine basan sıkıntıdan kurtulma dürtüsüyle denize gider. Yine ayakları yanar. Garip bir şekilde eciş bücüş yürüyüp kıyıya varınca dönüp İsa'ya bakar. İsa arkası dönük kitap okumaya devam ediyor.

Bahar yüzerek açıktaki tekneye tutunur. Ordan derin derin düşünceli yeniden İsa'ya bakar. İsa uzaktan görünüyor. Aynı pozisyonda.

Bahar ıslak vucuduyla İsa'ya sırnaşır. Onu ıslatır. İçindeki sıkıntıyı dağıtmak umuduyla. Ama İsa kızar.

Senaryo

BİRİNCİ BÖLÜM – Güneşli Günler

1- Sardes harabeleri – İsa, Bahar — dış-gün

Yakın plan Bahar'ın yüzü.. Bahar sütunlardan birine yaslanmış duruyor. (Baktığı yönde koyunlar olabilir. Sakin çıngırak sesleri duyulabilir.. Turistler??).. Yüzünde kötücül bir ifade var. Belki de ağlıyor. Yarısı gölgede yüzünün. Yürümeye başlar. Steadicam yandan takip. Sütunların yanlarından geçilir. Arkada ötede İsa ortaya çıkar.
İsa bir sütunun önünde dikilmiş notlar alıyor. Yakın plan Bahar gelip arkadan dalgın bir şekilde başını sırtına yaslar. İsa gülümser ona bakıp, ama bir yandan işine devam eder..
Bahar uzaklaşır yeniden. Bir taşın üzerine oturur ötede. İsa'ya doğru bakar.
(Bahar'ın amorsundan İsa belki) İsa sütunun fotoğrafını çekmek için geri geri yürürken ayağı takılır. Düşer. Hemen toparlanıp kalkar. Bahar'a doğru bakıp gülümser.
Bahar durumu komik bulduğu için güler önce. (Önce kameraya dönerek güler İsa görmesin gibi.. Bir süre arkadan başını görürüz. Arkada flu İsa kaybolur. Rüzgâr eser. Bahar kameraya döner tekrar, ağlamış. Ya da ağlamaya başlar. Gözyaşlarını siler, vs..)
(Steadicam)

2- Jenerik

Siyah üstüne beyaz yazı. Araba radyosundan gelen müzik ve sesler.

3- Araba – İsa, Bahar — dış-gün

Bahar kullanıyor. İsa uyuyor. İsa'nın üst tarafı çıplak ama boynuna atkı sarmış. Boynunu koltuğa garip bir şekilde yaslamış. Çıplak ayaklarını ön cama yaslamış. Bahar bakıp gülümser, çalmakta olan yerel radyoyu kapatır. (Radyo sesi jenerikte de var.) İsa uyanır.
Önden car mount...

4- Yol kenarı – İsa, Bahar dış-gün

Seif-timer ile hatıra fotoğrafı çekiyorlar güzel manzaralı bir yerde.
Bahar arabadan inip hızla geri doğru yürümeye başlıyor. İsa arabayla geri gidip onu yine arabaya alıyor. Bir tır geçiyor.

5- Yemek molası – İsa, Bahar, Garson dış-gün

(Bu sahne atılabilir..)
Yakın plan ışığı yanıp sönen fotoğraf makinası. Çeker..
Yemek masasında poz veren çiftin görüntüsü. Adam kamerayı alıp yakınına koyar. Adam ekranı kendine çevirip bir resim daha çeker, vs. Yemeğe devam ederler. Garson kolaları getirir.

İSA: Hani buz yok.
GARSON: Buz yok abi..
İSA: Baştan niye söylemedin.., vs.

6- Araba – İsa, Bahar dış-gün

İsa kullanıyor. Üstü çıplak.. Kadın haritaya bakıyor. İsa'nın boyun hareketleri..
(Araba: Nissan terrano jeep)
(Önden car mount...)

(KAŞ – 1. GÜN)

7- Yukardan Kaş manzarası – İsa, Bahar dış-gün

Kaş manzarasına doğru kıvrılarak inen araba uzak plan görünür. Güneş içinde girintili çıkıntılı bir sürü koy ve tam karşıda Yunanistan'ın Meis adası görünmektedir..

8- Kaş otel – İsa, Bahar iç-gün

Bahar ile İsa, valizleriyle deniz manzaralı bir otel odasına girerler. Eşyaları sağa sola koyarlar. Balkon kapısını açıp kısa bir süre denize bakarlar.// (Burda bitebilir.)
Sonra İsa yol yorgunluğuyla yatağa uzanır. Tutulmuş olan boynunu rahatlatmak amacıyla yatağın kenarındaki tahtaya yaslar. Bahar ise manzaranın güzelliğinin yarattığı iyi duygularla dolmuş olarak İsa'nın yanına uzanır, huzurlu ve mutlu bir ifadeyle başını İsa'ya yaslar. Bir süre öylece yatarlar.

BAHAR: Çok mu ağrıyor.
İSA: Evet.
BAHAR: Basayım mı?
İSA: Boşver. Hadi bakalım. Denize..

İsa böyle deyip birden doğrulur. Sonra da birden gazı bitmiş gibi yatağın üstünde oturur kalır.

Alternatif:
Odaya girişleri pencerenin dışından da çekilebilir. Yansımada deniz, polarize yardımıyla içeri girişler görünür. Gelip kapıyı açarlar. Yakın planda denize bakarlar..

9- Otelin denizi – İsa, Bahar dış-gün

İsa arkadan iskelede. Havlusunu kenara koyar. İskelenin merdivenlerinden iner ve suya atlayarak ileri doğru yüzerek açılır. Bahar girer görüntüye. İsa'nın ardından bakar, çevreye göz atıp iskelenin demir merdiveninden aşağı iner. Yakın plan suya giren ayak görüntüsü.
Aşağı bakan Bahar'ın yakın çekimi, sonra İsa'ya bakar. Arkasında dalgalar iskelenin altındaki kayalara usul usul vurmakta, garip sesler çıkarmaktadır. İskelenin altlarına doğru bakar. Sonra İsa'ya bakar aynı planda denize doğru dönüp. Kötücül bir ifade var yüzünde.
Yakın plan iskele demirine bir el tutunur. Ardından İsa'nın yüzü görüntüye girer. Bahar'a bakınır.
Yukardan uzak çekim. İsa çıkar. Bahar'a bakınarak havlusunu alır. (İlk kez iskeleyi ve çevresini görüyoruz.) İskelede yatanlar, vs. Kurulanarak ve etrafına bakınarak otele giden merdivenleri çıkar.

10- Kaş otel – İsa, Bahar iç-gün

Adam odaya girdiğinde kadın yatağa yatmış kitap okuyor. Yüzü karanlıkta kaldığı için iyi görünmüyor. Ancak arkasındaki pencereden gelen ışık elindeki kitabı aydınlatıyor.

İSA: N'oldu. Girmedin mi denize?
BAHAR: Vazgeçtim.
İSA: Neden?
BAHAR: Canım istemedi.
İSA: Bir şey mi oldu?
BAHAR: Yok bir şey.
İSA: Ha?
BAHAR: Yok bir şeey.

İsa bir süre bakar. Sonra biraz sinirle havluyu bir yere fırlatıp banyoya girer.
Duş alır.
Çıktığında Bahar yoktur... İsa, balkona çıkıp aşağıdaki iskeleye bakar.

11- Otelin kafesi ve İskele – İsa dış-gün

Otelin kafesine iner. Oraya, iskeleye ve yüzenlere bakar. Bahar'ı orada da göremeyince cep telefonundan arar. Ama yanıtlayan olmaz.

12- Kaş – İsa dış-gün

İsa Kaş çarşısında, garajın oralarda ve meydanda Bahar'a bakınarak dolanıyor.

13- Kaş sahil – İsa dış-gün

İsa, kıyıdaki çay bahçelerine, banklara ve kafelere göz gezdirir.. Kiralık motorlara bakar. Belki fiyat sorar.

14- Kaş liman – İsa dış-gün

İsa, kıyıda parapantçıların indikleri limanda bir süre inen parapantçılara bakar. Bahar'ı tekrar cepten arar. Bahar telefonu yine açmaz. Yürür.. Geçen güzel bir kadına bakar.

15- Kaş – İsa, Bahar dış-akşam

Artık akşam olmaya başlamıştır. İsa meydanı gören bir çay bahçesinde oturmuş gelene geçene bakıyor (orta plan).. Boynunu oynatıyor arada. Ötelerde bir yerde havai fişekler atılmaya başlar. İsa oturduğu yerden boş gözlerle dönüp havai fişeklerin atıldığı yöne bakar.
(Yakın) İsa'nın havai fişeklere bakan yüzü. Bu sırada bir çift el İsa'nın gözlerini kapatır arkadan. İsa eli tutup çekmek ister. El direnir ve gözlerini daha sıkı bastırınca İsa güç göstererek eli çeker. Bahar gülerek İsa'nın karşısına oturur. Biraz kayıtsız bir hali vardır. Sanki bir şey olmamış gibi davranmaktadır. İsa şaşkınlık ve kızgınlık arası bir ifadeyle Bahar'ın oturmasını izler. İsa soracakken Bahar sorar.. (Havai fişekler..)

BAHAR: N'apıyosun burda?
İSA: Nerdesin sen?
BAHAR: Dolaştım.
İSA: Ne demek dolaştım. Biz buraya birlikte dolaşmaya gelmedik mi?
BAHAR: Yalnız dolaşmak istedim.
İSA: Telefonları niye açmıyosun.
BAHAR: Duymamışımdır.
İSA: Allah allah. Manyak mısın sen. İnsanı birlikte geziye çıktığımıza pişman etme.
BAHAR: Pişman olacak ne var ki.

İSA: Nedir mesele kardeşim. Ha?
BAHAR: Bir şey yok. Seni yalnız bırakmak istedim biraz.
İSA: Nedenmiş o?
BAHAR: Serap'ı aramak istersen rahatça arayabil diye.
İSA: Ha ha. Şimdi anlaşıldı mesele. Sen manyaksın ya. Valla. Hastaneye filan kapatmak lazım seni.
BAHAR: İtiraf et o zaman. İnkâr etmekten vazgeç.
İSA: Ne manyaksın. Olmamış şeyin neyini itiraf edecem. Sana kaç defa söyledim.
BAHAR: Beni aptal mı sanıyorsun o yalanlara inanacak.
İSA: O zaman neden defolup gitmedin ya inanmıyorsan. Tatili rezil ediyosun burda... Ha?
BAHAR: İlişkiye renk katmaya çalışıyorum belki de.
İSA: Ha ha. Hata bende. Toy, gelişmemiş bir kadınla beraber olursan böyle olur işte. Çocuksun sen daha.
BAHAR: Eskiden genç bir kızla beraberim diye pek böbürleniyordun. Şimdi toy bir kadın mı olduk.
İSA: Peki n'olcak şimdi. Geri mi dönsek acaba?
BAHAR: Hayır.
İSA: N'apacaz o zaman?
BAHAR: Yemek yiyecez.
İSA: *(İsa sigarasını yakmak için Bahar'ın elindeki çakmağı almak ister. Bahar birden elini çekip İsa'nın sigarasını kendi yakar.)* Valla hastasın sen. Yalnız. Bundan sonra öyle entel lokantalarına gitmem. Garaj lokantasına gidecez. Acılı kuru pilav yemek istiyorum.
BAHAR: Olur.
İSA: Bir daha sitem istemem ama.
BAHAR: Bakarız.
İSA: Bakarmış. Valla bugün şu parapantçılara baktım da.. Seni onların birine bindirecem. Pilota da verecem 100 milyon. Hocam şunu al götür, Yunanistan'a Meis adasına bırak kaç diyecem. Kurtar beni diyecem.
BAHAR: E, ben gidince n'apacaksın. Serap'ı mı arayacaksın?
İSA: Serap'a ne gerek var. Kız dolu burda.
BAHAR: Hepsi de seni bekliyo tabii.
İSA: Beklemesine gerek yok. Kızlar kolay yaratıklar. N'olacak. Bir-iki süslü laf, bir-iki övgü. Övgüye karşı koyacak bir tek kız tanımadım daha. Ama alengirli bir övgü olacak tabii. Çok güzelsiniz filan gibi bir şey değil.
BAHAR: Nasılmış.
İSA: Sizde insana hüzün veren bir şey var gibi. Seni de bu tip numaralarla tavlamadım mı.
BAHAR: Sen öyle zannet. İnanmış gibi yaptım. Bütün kızlar böyle yapar. Etkilenmiş gibi yaparlar.
İSA: Ben bugüne kadar bir sürü iddiaya girdim. Hepsini kazandım. Sen bugün git, hemen yarın yeni birini bulmazsam bak. Kızlar zayıf yaratıklar. Erkekler de zayıf

esasında ya. İstiyorsan girelim iddiaya. Seç bir kız. Bir gün de süre ver bana. Bir günde halledemezsem ne istersen yaparım. Hep sadık kalırım sana mesela. Hayatım boyunca. Ama halledersem sonuçlarına katlanırsın. Karışmam bak. O gece n'olur bilemem artık. Hadi bak bakalım. Seç bir kız.

BAHAR: Peki şurda direğin yanındaki.

İSA: Beyazlı mı. O olmaz. Yanındakine baksana. Ben canımı sokakta bulmadım. Yalnız bir kız olsun. Burası Türkiye. Namus cinayetleri bir numarada.

BAHAR: Peki şurdaki o zaman.

İSA: O da olmaz. İmamın kızı mıdır nedir. Günah olur. Yahu normal birini göster hemen halledeyim.

BAHAR: Peki şu kızıl saçlıya ne diyosun?

İSA: Allah korusun. Üstüne para versen yapmam. Peki sen şurdakine ne diyosun.

BAHAR: O Türk değil.

İSA: Farketmez benim için.

BAHAR: Neyse şimdi gidip yemek yiyelim. Ordan da...

İSA: Ordan da otele gidelim. Orda senin cezanı vereyim.

BAHAR: Ben de bunun için suç işlemiştim zaten. Yoksa ceza meza verecen yok kaç haftadır.

İSA: Ne gülüyosun. Meseleyi unuttun bakıyorum. Beni aldattın mı n'aptın bugün ha. Birine mi rastladın yoksa. Ha? İntikamını almış da rahatlamış gibi bir halin var sanki.

BAHAR: Bugün sana acıyorum o yüzden. Seni burda otururken gördüğümde uzaktan baktım. Omuzların çökmüş, sırtın kamburlaşmış, pek yalnız ve de yaşlı görünüyordun. Bu yaşlanmış İsa'cığa gördüğü her genç kadın, karşısına çıkan her fırsat son tren gibi görünüyodur herhalde diye düşündüm. Bir an için seni suçsuz hatta neredeyse haklı bile buldum. Son tren ne de olsa.

İSA: Of. Aldırmıyorum artık hiçbir şeye. Kocakarılar gibi tartışıp duruyoruz burda.

İsa böyle deyip boynunu filan oynatıp gerinirken birden sandalyenin bacağı bir deliğe girer ve sandalyeyle beraber arkaya doğru düşer. Bahar gülmeye başlar. İsa sandalyeye sinirlense de araları yumuşar. Ama çok gülünmesine de sinir olur biraz. Garson gelir gülerek. Ona da sinirlenir İsa. Garson da güler, vs..
Havai fişekler yine. Öyle bakarlar.

Alternatif:
"Serap'ı aramak istersen rahatça arayabil diye" diyaloğunun ardından İsa Bahar'a dik dik bir süre baktıktan sonra kalkar gider.
İsa yalnız başına bir restoranda yemek yiyor. Bira da var. Amors olarak karşısına Bahar oturur bir süre sonra. İsa istifini bozmadan yemeyi sürdürür. Bahar bir süre İsa'ya baktıktan sonra "Özür dilerim" der. İsa yemeyi durdurur, bir süre önüne baktıktan sonra başını kaldırıp Bahar'a bakar. Bir süre bakıştıktan sonra belli belirsiz gülümserler belki. Burdan motora geçeriz...

Bahar'ın bir önceki sahnede çok gülmesi, İsa'da biraz duygu yaratır. Küçük bir intikam, durumu dengeleme arzusu gibi bir şey.. Bahar hâlâ arada gülmektedir. Bahar garsondan bir şeyler ister. vs.. Garson gider. Bahar sorar.

BAHAR: N'oldu?

İSA: Bir şey yok.

BAHAR: Söyle hadi.

İSA: Önemli bir şey değil. Küçük bir şey de. Hani sen söylüyodun ya. Ne olursa olsun söyle. Çünkü kendimi geliştirmek istiyorum diye. Onun için söylenebilir belki.

BAHAR: Tabii tabii. Söyle.

İSA: Bozulmak yok ama.

BAHAR: Niye bozulayım. Ben kendimi olabildiğince mükemmelleştirmek istiyorum.

İSA: Tamam. Garsona filan bir şey sorarken cümlenin sonuna doğru sesini iyice inceltiyosun ya. Onu yapmamak lazım. Hani burda çok önemli değil belki ama. Başka yerlerde önemli olabilir. Ordan hemen senin güçsüzlüğünü anlarlar. Hemen saygısızlığa başlarlar, ezmeye kalkarlar.

BAHAR: Sesin volume olarak düşmesinden mi bahsediyorsun yoksa vurgu olarak düşmesinden mi?

İSA: İkisi de. Yani sanki söylediğin şeyden emin değilmişsin gibi bir şey. Söylediğin şey ne olursa olsun, belli bir güvenle söylemelisin ki etkili olsun. Çünkü bak. Ne demiş Nietzsche. "Olgular yoktur, yalnızca yorumlar vardır." Bu dünya mantık üzerinde dönmüyor. Söylediğin sözlerin gerçek değerinden çok söyleme şekli onu inandırıcı kılıyor. O yüzden en aptalca şeyi söylesen bile, eğer onu ikna edici ve kuşkuya sebep olmayacak bir tonda söylersen söylediğin şey dünyanın en önemli gerçeğiymiş gibi görünür.

BAHAR: Bence sen bana sinir oluyosun o yüzden gözüne batıyor bunlar.

İSA: Bak işte. Gene bozuluyosun. Demedim mi ben sana. Ne sinir olacam ben. Sen istedin diye söylüyorum ben bunları. Yoksa bana ne. Herkes kendi hayatını yaşar sonuçta.

BAHAR: Peki peki. Ama tam anlayamıyorum. Nasıl sonunu inceltme yani.

İSA: Şöyle bişey.. "Pardon, Kaş'a ne kadar kaldı acaba?" Şu cümlenin sonuna doğru biraz korkaklaşan bir vurgu var ya ondan bahsediyorum.

BAHAR: Peki sen söyle.

İSA: Şöyle. "Pardon. Kaş ne kadar burdan." Yani aynı güvenli, kararlı tonun cümlenin sonuna kadar devam etmesi önemli..

BAHAR: Peki bak şimdi su isteyecem. Bak bakalım olacak mı?

İSA: Dediğim gibi. Benim için şöyle demişsin böyle demişsin önemi yok. Ben sen istediğin için söylüyorum bunları. Kendini geliştirmek istediğini söylediğin için. Önemli önemsiz her şeyi söyle dediğin için.

BAHAR: Evet evet. Söyle sen gene de. Senin içinde gizli duygular kalmasın istiyorum bana karşı... Pardon. Bir su alabilir miyiz?.. Böyle mi?

İSA: Fena değil ama tam olmadı gene de. Ses tonun yüzünden mi oluyor yoksa... Dur. Şu ifadeni bozma.

Adam belki kızın bir-iki pozunu daha çeker. Güldürmeye çalışır, vs.. Bahar yana doğru geçen birine bakar.

BAHAR: Gördün mü?

İSA: Gördüm de.. Görmemezliğe geldim.. Aman iyi atlattık. İstanbul'un da bütün entelleri burda. İşi gücü kalmamış kimsenin. Devamlı buralarda sürtüyorlar. Bizim kıçımız yırtıldı şurda, kaç senedir bir tatil yapacaz diye.

Alternatif:

İsa yalnız başına bir restoranda yemek yiyor. Bira da var. Amors olarak karşısına Bahar oturur bir süre sonra. İsa istifini bozmadan yemeyi sürdürür. Bahar bir süre İsa'ya baktıktan sonra "Özür dilerim" der. İsa yemeyi durdurur, bir süre önüne baktıktan sonra başını kaldırıp Bahar'a bakar. Bir süre bakışırlar, sonra belli belirsiz gülümserler belki. Burdan motora geçeriz...

(KAŞ – 2. GÜN)

17- Motosiklet – İsa, Bahar dış-gün

Sabah... Vespa gibi bir motosiklet kiralamışlar. Kaş-Kalkan arasındaki uçurumlu yollarda gidiyorlar. Önden yakın çekim. Arkadan takip. Önden takip. Yandan yakın çekim, vs. Olumlu, mutlu bir hava var. (Belki burda hiç yakın çekim olmaz.)

18- Kaputaş kumsalı – İsa, Bahar dış-gün

Tepeden çekim. Çok uzaktan iki insan sahile doğru yürüyor.
Yakına geçeriz. Bir yere otururlar. Adam gölgeye oturur, kadın güneşe yatar?? Birbirlerine güneş kremi sürerler. Yağ sürerken İsa Bahar'ın vücudundaki bir detaya nedense biraz dikkatli bakar.
(Kaputaş bölümü telefondan önceki bölüme bir şeyler daha bul.)
Siyah nokta sıkma..!
Bir ara yatarlarken havada bir parapantçı görürler. "Dün o kadar kafam bozuldu ki seni parapantçıya..." esprisi burda konuşulur. İsa Bahar'a yüzme, dalma vs. öğretirken (guburdaşma) olur.
Sonra birlikte denize girerler. Denizde biraz oynaşma olur. Mırıl mırıl birbirlerine sarılıp konuşurlar. Yüzme ve dalma öğretme.. (Mevzu bul..!!) Sonra İsa açılır.
Isa denizden Bahar'ın cep telefonuyla konuştuğunu görür. Tutunmakta olduğu sandalı bırakır. Yüzerek gelir.

İSA: Kimdi o?
BAHAR: Zafer Film'den aradılar. Sonbaharda başlayacak yeni dizi için görüşmek istiyorlar.
İSA: Ne zaman?
BAHAR: Pazartesi günü.
İSA: Ne dedin?
BAHAR: Sonra ararım dedim. Seninle bir konuşayım diye.
İSA: Bekleyemiyorlar mı?
BAHAR: Hayır. Bu ilk toplantı önemli.
İSA: Ne toplantısı bu ya. Yönetmen, yapımcı filan toplansın. Sanat yönetmenini n'apacaklarmış toplantıda.
BAHAR: Esasında öyle de. Herif illa da herkesi etrafında görmek istiyor işte. Otoritesini gösterecek ya.
İSA: Ee n'apacaksın?
BAHAR: Bilmiyorum ki. Şimdi gitmiyeyim desem, işi kapmak için fırsat kollayanlara gün doğar. Sonra işin yoksa bütün kış iş ara dur..
İSA: Valla sen bilirsin. Üşenmiyosan git gel. İşi riske sokma. Bu arada ben de civardaki harabeleri filan hallederim. Notları filan temize çekerim.
BAHAR: Arayayım mı o zaman?
İSA: Ara. Kaç gün kalcan?
BAHAR: Bir günde biter. Hadi bilemedin iki gün. Yarından sonra pazar akşamı binsem otobüse, pazartesi sabah ordayım. En geç salı akşamı filan da ordan binerim.
İSA: İyi ara.. O zaman çok geç kalmıyalım, dönelim Kaş'a da, biletini filan alalım. N'olur n'olmaz. Yer kalmaz filan.
BAHAR: Tamam...

Bahar telefon etmek için telefonu eline alır.

19- Seyahat acentası – İsa, Bahar iç-gün

Bir Tahiti manzarası afişinin görüntüsü.. (Güzel Tahiti resmi...)
İsa ve Bahar bir dükkânda oturuyorlar. Bahar afişe bakıyor..

BAHAR: Neresi şu.
İSA: Bilmem.
BAHAR: Güzel yermiş.

İsa yaklaşır bakar. Resmin altındaki küçük yazıyı okur.

İSA: Tahiti'ymiş..
BAHAR: Nerde bu?

İSA: Dünyanın hemen hemen tam arka tarafında... Bakma burda böyle göründüğüne. Acaip sıkıcı yerlerdir bunlar.
BAHAR: Gittin mi sen?
İSA: Yok da..
BAHAR: Olsun. Ben gene de gitmek isterdim.
İSA: Aslında bu civarda da güzel yerler; Kekova, Batık şehir. Tekne turları var. Gider miyiz yarın?
BAHAR: Olur.
İSA: Gitmişken Batık kentin resmini de çekiveririm. Tez için iyi olur.

Öbür müşterinin işi biter ve gider. İsa görevlinin masasının karşısına geçip oturur.

İSA: İstanbul'a bir bilet alacaktık. Pazar akşamına.
GÖREVLİ: Bir kişi mi?
İSA: Evet. Yer var mı?
GÖREVLİ: Var.

20- Kaş dükkân – İsa, Bahar, Arif, Semra dış-gün

İsa ve Bahar turizm acentasından çıkarlar. Uzak plan.
Bir dükkânın önünden geçerken Bahar takılara bakmaya başlar. İsa ise onu beklerken aynı dükkânda satılmakta olan fotoğraflara bakmaya başlar. O sırada dükkânın içinden çıkan bir adamla İsa göz göze gelir. Bu adam İsa'nın İstanbul'daki üniversiteden arkadaşı olan Arif'tir.

ARİF: İsa.
İSA: Vay Arif.
ARİF: Beğendiysen sana indirim yaparız.
İSA: Senin mi yoksa burası?
ARİF: Ne sandın. İpek Yolu adından anlamadın mı?
İSA: Ben de kimin bu kötü fotoğraflar diyordum. Senin miydi meğer. Ha ha.. Şaka şaka..
ARİF: Ben de kim bu genç ve güzel kızın yanındaki yaşlı adam diyodum. Meğer senmişsin o. Hocam n'olmuş sana ya? Ha ha.. Şaka şaka..

Gülerler, vs. İçerden Arif'in sevgilisi Semra çıkar. İsa Semra'yı da tanıyor. Onunla da öpüşür. Bahar'ı onlara tanıştırır vs..

İSA: Bahar. Gel sana Arif'i tanıştırayım. Manyak heriftir. Kötü fotoğrafçıdır ama iyi gezgindir. Heh heh..
ARİF: Merhaba.. Kızın değil, değil mi?

Bir kahkaha ile bir sonraki sahneye bağlanır.

21- Bahçede yemek masası – İsa, Bahar, Arif, Semra dış-gece

Bir masada oturuyor, yemek yiyorlar dördü.. Arif'lerin evlerinin bahçesi veya sakin bir restoran bahçesi olabilir.
Kalıkahalardan sonra İsa anlatmaya devam eder.

İSA: Bahar. Bu herif manyaktır. Valla. Tam iki senede İpek Yolu üzerinden Çin'den buraya develerle yürüyerek geldi. İşin mi yok oğlum senin. Gerçi arasıra develeri bir kamyona yüklemediklerine de emin değilim ya, hadi neyse. Döndüğü günlerde bir gün babamı Taksim Hastanesi'ne götürüyordum. Yolda Arif'e rastladık. Babamla Arif'i tanıştırırken dedim ki: "Baba bak bu adam var ya, taa Çin'den buraya develerle yürüyerek geldi. İki senede" dedim. Babam aynen şöyle dedi: "Sebep?".. Heh heh.. Bir bakıma ne kadar doğru bir soru, değil mi? Gerçekten de artık yaptığımız bir sürü eylemin herkesin anlayabileceği açık ve net bir yanıtı kalmadı. Kendimiz anlıyor muyuz, ona da emin değilim. Belki de dedikleri gibi aydınlar ile halk arasındaki mesafe işte böyle giderek açılıyor.

Ev bahçesinde oturuluyorsa Arif içeri girip İpek Yolu kitabını getirir. Bahar'a bakması için verir. (İpek Yolu kitabı.)

BAHAR: Galiba duymuştum bunu. Gazetelerde çıkmıştı.
İSA: Çıkmadık gazete, televizyon kalmadı o zamanlar. Nereyi açsan karşında Arif'i görürdün. Sakalını sıvazlayarak bir derviş edasıyla konuşurdu. O zamanlar saçlar sakallar iyice uzundu tabii.
ARİF: O kadar da çıkmadım ya medyada.

İSA: Ne çıkmadın lan. Hatta uzun bir süre sevgililerin sana röportaj yapmaya gelen gazetecilerden olmadı mı, kerata?

ARİF: Heh heh. Burası doğru.

İSA: Hatta elemanlarından biri yolculuk sırasında söyleşi yapmaya gelen gazetecilerden biriyle daha sonra evlenmedi mi?

ARİF: Heh heh heh. Bu da doğru. Hakkaten o zamanlar basın müthiş bir ilgi göstermişti. Her ne kadar ben çok azına söyleşi vermiş olsam da.

İSA: Bırak şimdi dostum. Gazetecileri bırak bizim de kafamızı çok şişirmiştin. Sen döndükten sonra en az iki sene senin maceralarını dinledik. Neler neler. İçinde çok enteresan şeyler de vardı esasında. Anlatacak şeyler bitince de şöyle bir durur, düşünür, arkasından şöyle derdin. "Çok zor oldu, çok." Hakkaten bir sürü enteresan hikâye anlatırdı. Şimdi hepsi silinip gitmiş aklından, ama nedense bir tanesi aklımdan çıkmadı.

ARİF: Hangisi?

İSA: Belki bunu da sen unutmuşsundur. Bunu sadece bir kez anlatmıştın çünkü, diğerleri gibi on kere anlattıklarından değildi bu. Ama nedense bir tek onu unutmamışım.. Bursalı bir kızla ilgili bir şey. Hatırlıyo musun?

ARİF: Bursalı kız mı?

İSA: Hani siz Bursa'ya yaklaşırken Hürriyet gazetesinde çıkmışsın filan.

ARİF: Ha. Hatırladım. He he he.

İSA: Anlatsana onu bir allahaşkına. Ben de hatırlayayım.

ARİF: Bir buçuk yıl süren zorlu bir yolculuktan sonra Türkiye'ye girmişiz İran üzerinden. Bitkiniz, toz toprak içindeyiz. Artık Türk gazeteleri filan yazmaya başladılar. Dediği gibi medya acaip ilgi gösteriyor. O şekilde Türkiye'yi de katettik. Bursa civarına yaklaştığımızda Hürriyet gazetesi tam sayfa ayırmıştı bize.. Bir kız vardı Adana'da gençken. Müthiş aşık olmuştum, istememişti beni. Fakirdim, bir özelliğim de yoktu. Sonra onlar Bursa'ya taşınmışlardı.. Bir sürü gazetede çıkmıştık ama Hürriyet'te çıkması başkaydı. Çünkü Hürriyet herkes tarafından okunan bir gazeteydi. O yüzden o kızın okuma ihtimali yüksekti. Bu ihtimal içimde garip bir heyecan yaratıyordu. Sanki o kız bu söyleşiyi okuyacak, beni reddettiğine pişman olacak ve dayanamayıp kampımıza beni ziyarete gelecekti. O bölgeden geçtiğimiz süre boyunca yaklaşan her arabaya, her karaltıya bu kız olabilir gözüyle bakıp heyecanlandım. Sonra bir gün uzaktan bir Tofaş araba belirdi. Arabanın Tofaş olması heyecanımı iyice arttırdı. Nedense Bursa'da yaşayan birinin Tofaş araba kullanma ihtimali daha fazla görünüyordu gözüme. Araba yaklaştıkça arabanın içinde birtakım silüetler belirginleşmeye başladı. Bir noktadan sonra artık gelenin o olduğundan iyice emin olmuştum. Kalbim sıkışıyor, ağzım kuruyordu. Yoksa dedim gençlik bütün o fırtınalı duygularıyla geri mi dönüyor.

Arif burda bir es verir. Şarabını eline alıp biraz içer. Bahar sorar.

BAHAR: O muymuş gelen?

ARİF: Hayır. O değildi. Üstelik bu onun hiçbir zaman gelmiyeceği anlamına geliyordu.

BAHAR: Kimmiş peki?

ARİF: Semra'ydı.

İSA: Hangi Semra?

ARİF: İşte bu yanımda gördüğünüz kadın.

İSA: Siz tanışıyor muydunuz o zaman?

ARİF: Hayır. Semra o zaman şimdi adını bile hatırlamadığım bir entel dergisi için röportaj yapmaya gelmişti. Yaptı ve gitti. Bir şey olmadı o zaman. Zaten kafam öteki kızdaydı o sırada. Sonra yıllar sonra tekrar karşılaştık. Bu sefer elimden kaçırmayacak kadar akıllanmıştım artık.

SEMRA: Bırak şimdi. O zaman da asılmıştın da ben şey yapmamıştım. Hatırlamıyor musun?

ARİF: Heh heh. Karıştırma şimdi. Sonuçta erkeğiz ne de olsa. Çölleri, dağları aşıp gelmişiz toz toprak içinde. Karşımıza bir huri çıkmış. Hangi erkek dayanabilir bu durumda. Heh he..

İSA: Doğru.. Fakat şu Bursalı kız hikâyesi gene hoşuma gitti. Doğru hatırlamışım. Hakkaten benim geçmişim de bu tarz duygularla dolu. O yüzden neden onca macera arasından sıradan görünen bu hikâye aklımda kalmış sadece, çok iyi anlıyorum. Geçmişin labirentlerinden bu tarz tutkular insanın karşısına dikilip geliyor gerçekten fırsatını bulunca. Ve bunlar da unutulmuyor abi. Hiçbir zaman. 15 yaşımdayken ben de senin gibi şiddetli aşık olmuştum. Yaşadığımız kasabaya yeni bir nüfusçu tayin olmuştu. Bir kızı vardı. Ama öyle güzel bir kızdı ki, sanki bir anda kasabaya, o toz toprağın içine bir güneş doğmuştu. Onu gördükten sonra artık hayatının eskisi gibi olamayacağını hemen anlamıştım. Öyle masum bir güzelliği vardı ki insanda derin bir hüzün uyandırıyordu. Görür görmez aşık oldum ve başka bir şey düşünemez oldum. Artık yataktan kalkar kalkmaz tavanda onun hayalini görüyordum. Ama şunu söyliyim o zaman bugünkü gibi kadın-erkek arasında öyle rahat ilişkiler yoktu. Bir de üstüne benim bu kız karşısında elim kolum tutuluyordu. Dilim kuruyor, beceriksiz, sünepe biri haline geliveriyordum. Birtakım mıymıntı, kabiliyetsiz, normal zamanda yüzüne bakmayacağın gençlerin onun yanında son derece rahat davranabildiklerini gördükçe şaşırıyor, keratalara derin bir kıskançlık duyuyordum. Bu iş bu şekilde en az 6-7 sene sürdü. Her gün sanki o gün bir mucize olacakmış gibi kalkıyor, birtakım stratejiler geliştiriyordum. Bunca sene boyunca duygularım bir gram bile eksilmedi. Tersine iyice arttı. Bir gün artık İstanbul'a taşınma zamanlarımız gelince, baktım olmayacak, tuttum ona bir mektup yazdım. Mektup yazmak kolay. Nasıl olsa o yok yanında. Neler neler yazdım. Kelimeler gürül gürül dökülüyordu kalemimden. Şimdi tabii, yazmak kolay da nasıl verilecek o mektup. Daha o güne kadar duygularını hakkında en ufak bir şey söylememişim. Söylemeyi bırak belli bile edememişim. Şimdi küt diye bir mektup. Demeyecek mi nerden çıktı bu mektup şimdi. Bastı mı beni bir ter. Mektubu veremiyorum bu sefer. Geçti gitti gene bir üç ay da böyle. Ailecek

İstanbul'a taşınma günleri yaklaşıyor. Sonunda bir gece gene ümitsizce evlerinin önünden geçerken inanılmaz bir mucize oldu. Evlerinin çıkış kapısı gıcırdadı. Ve kız dışarı çıkıp yakınımdan geçerek üç bina yandaki komşularının evine gitti. O zamanlar sokaklarda öyle ışık mışık yok. Ortalık zifiri karanlık. Her şey o kadar ani oldu ki bir şey yapamayışımı, mektubu veremeyişim doğal karşılanabilir. Bu yüzden kendimi suçlamadım fazla. Orda hemen yolun kenarında bir elektrik direği vardı. Ona yaslandım ve yakınımdan bana baka baka bir rüya gibi geçip giden silüeti düşünüp duruyordum. Bu öyle yüksek bir duygu idi ki bu kadarı bile bana yeter diyordum. Ne var bunda demeyin şimdi. Çünkü o zamanlar bir kızı gece öyle bir yerde yalnız yakalamak olacak şey değil. Ancak derken umulmadık bir şey oldu. Aynı silüet komşunun evinden tekrar çıktı ve evine dönmek üzere tekrar bulunduğum yöne doğru yürümeye başladı. Artık vaktim vardı. Aylardır hazırladığım sözleri söyleyip mektubu verebilirdim. Elimi cebime sokup mektubu kavradım. Etrafa baktım. Kimsecikler yoktu. Tanrı pozisyonu öyle bir ayarlamıştı ki daha iyisi bulunamazdı. Bunu da beceremezsem artık kendimi suçlamamı önleyecek hiçbir mazeret bulamazdım. Kız yaklaştı, yaklaştı. Elim cebimdeki mektupta, beceriksiz bir kovboy gibi bekliyorum. Kız birkaç metre mesafeye gelince beni tanıdı ve ne diyeceksem demem için durdu ve bana bakmaya başladı. Peki ben ne yaptım dersiniz?... Sadece durup aptal aptal bakmaya devam ettim. Donmuş gibi. Kız da ne yapsın, tekrar yürüyüp yoluna devam etti gitti. Yani o mektup hiçbir zaman verilemedi arkadaşlar. Hâlâ sünepeliğimin belgesi olarak evde durur. Ama yıllarca bu olaydaki beceriksizliğim yüzünden acı çektim. Hâlâ da bu olay sık sık aklıma gelir. Ne yaşarsa yaşasın insan sonra, geçmişteki bu tip olaylar kapanmamış hesaplar olarak başımızda Demokles'in kılıcı gibi hep duracaklar. O yüzden senin Hürriyet gastesi hikâyeni çok iyi anlıyorum.

SEMRA: N'oldu o kız sonra?

İSA: Ne olacak. Evlenmiş bir banka memuruyla. Şişmanlamış, çocukları olmuş. Yine oralarda başka bir kasabada yaşıyormuş hâlâ. Ama hâlâ çocukluk kasabamıza geri döndüğümde onun yaşadığı eve, beceriksizliğimin abideleştirdiği o elektrik direğine şöyle bir bakarım. Aklıma türlü türlü düşünceler gelir. Fakat bu olay üzerimde o kadar etkili oldu ki, ondan sonraki bütün hayatımda sonradan pişman olurum, ya da kendimi suçlarım korkusuyla öyle bir paranoya başladı ki, hiçbir fırsatı kaçırmıyorum abi şimdi. Hayatta buna benzer öyle çok pozisyon var ki, hep küçük bir girişkenlik, küçük bir atılım yapılsa büyük değişiklikler olacak. Ama o kritik hamleyi yapmadığımız için bir bok olmuyor.

SEMRA: Hiç görmedin mi o günden sonra?

İSA: Görmedim. Ama geçen sene ilginç bir şey oldu. Üniversitenin ufak tefek işleri için çalıştığımız bir matbaa var. Matbaacı bir gün dedi ki: Bizim Erdek'teki yazlıkta bir komşumuz var. Tesadüf eseri seni tanıdığımı öğrenince sana selam söyledi. Aynı kasabada büyümüşsünüz. Sordum kimmiş filan diye. Bu kız çıkmasın mı. Hâlâ güzel diyor. Kocası ölmüş. Çocuklarıyla Erdek'te yaşıyormuş şimdi. Laf arasında serbest de bir kadın ha, demeyi de ihmal etmedi. Bana telefon

numarasını göndermiş. Hem de cep telefonu. Aldım, şöyle bir baktım ama pek bir anlam ifade etmedi şimdi. Sanki başka biri gibi geldi. Ama heyecanlanmadım da değil doğrusu. Ama işte arasan etsen, ne diyeceksin şimdi.

BAHAR: Neden bana söylemedin bunu?

İSA: Ne bileyim. Söylemem mi gerekirdi.

BAHAR: Bilmem. Ben olsam söylerdim.

İSA: Gizleyecek bir şey yok da. Aklıma gelmemiştir. Gizleyecek olsam şimdi de söylemezdim.

BAHAR: Şimdi başka. Hikâyenin sonunu süslemek için zorunlu hissetmişsindir. Gaza gelirsin sen böyle şeylerden.

İSA: Saçmalama allahaşkına. Ne alakası var.

BAHAR: Neyse tamam, tamam.

Bu sırada Bahar tuvalete kalkar. Banyoda aynada kendine bakar biraz. Geri dönerken evin salonunda tül perdeler ağır ağır sallanıyor. Bahar bakar. Geri döndüğünde diğerleri gülerek sanki kendisinden gizli bir şeyler konuşuyorlarmış gibi gelir. Uzaktan baktığında kıkırdarlarken, kendisi yaklaşırken birden susarlar çünkü. Bahar yerine oturduğunda bir süre sessizlik olur.

BAHAR: Şarap var mı?

ARİF: Olmaz mı.

Arkasından Bahar bir de sigara yakar. İsa Bahar'ın sigara içmesine de bakarak:

İSA: Yarasın.

ARİF: Hangi dizide çalışıyorsun Bahar.

BAHAR: Hayat Bağları.

SEMRA: Uğur Yücel'in oynadığı dizi mi?.

BAHAR: Yok, o Alacakaranlık. Bunda öyle o kadar ünlü biri yok.

SEMRA: Hayat Bağları. Hiç duymamışım.

İSA: Allah korumuş. Boşver. Bir akşam bir bakayım dedim on dakka, dayanamadım. Felaket bir şey.

ARİF: Sen ne iş yapıyosun dizide?

BAHAR: Sanat yönetmenliği.

İSA: Aslında Bahar resim mezunu da, Akademi'den. Ama ne iş yapacaksın ki ressam olarak. Para bu işlerde. Dizide, reklamda. Ressamların çoğu bu tip işler yapıyo şimdi. Mecburiyetten yani.

BAHAR: Yok canım. Ben ne para için şey yapacam. Sevdiğim için çalışıyorum dizide. Ben de okulda kalabilirdim istesem senin gibi de. Sevmiyorum dokuz beş çalışmayı.

ARİF: Ben de biliyosun ders verdim Akademi'de. Hakkaten insanı kurutuyor be. Baktım olmayacak. Marianne diye bir kız vardı. Öğrencim. Çok güzel bir kız. Heh heh. Onu ayarttım. Haydi Uzakdoğu'ya seyahate, vs, vs...

SEMRA: Ben de o dizileri hayatta seyredemiyorum. Geçen bir seyredeyim dedim

bunu. Hakikaten felaket bir şeydi ya. Ama o Şener Şen'in oynadığı vardı mesela. O iyiydi bak.

İSA: Ben dizide çalışmayı aşağılamak için söylemedim. Sadece...

BAHAR: Yoo ben halimden memnunum. Bence resim yapmaktan çok daha hayırlı bir iş yapıyorum. Bütün gün eşşekler gibi çalışmış, yorgun argın evine gelmiş, karamsarlık ve melankoli yaratmak gibi lüksleri olmayan insanların dinlenip avunmalarına yardımcı olan bir işte çalışıyorum. Bir de üstüne para alıyorum. Daha ne olsun.

SEMRA: Ben en çok National Geographic ve Discovery kanallarını seviyorum. Gerçi artık hiç televizyon seyrettiğim yok ya.

BAHAR: Akşamları yorgun argın iki saat öylesine televizyona bakarak dinlenmek isteyen insanların o iki saatte aslanlara, kaplanlara bakmak isteyeceğini hiç sanmıyorum.

İSA: Şahsen ben de televoleyi bile tercih ederim.

ARİF: Neye?

İSA: Aslanlara ve kaplanlara.

BAHAR: Tabii. Sen her zaman piliçleri aslanlara tercih edersin. Bir de fırsatları kaçırmama felsefeni düşünürsek hiç şaşırtıcı değil tabii.

İSA: Bahar. Yalnız ben öyle derken kadınlarla ilgili durumları kastetmedim. Her türlü girişimden bahsettim. İş, kariyer, gibi.

BAHAR: Anlıyorum. Peki benim birkaç günlük şehir dışında olmamdan yararlanıp Serap'la kırıştırman bu felsefenin dışında kalan bir durum muydu yani?

İSA: Bana bak. Sinirlendirme şimdi beni. Öyle bir şey olmadığını sana kaç kere söyleyeceğim.

BAHAR: Ben mi çok kötü niyetliyim acaba. Bir de arkadaşlarına soralım o zaman. Bakalım onlar ne diyecekler.

İSA: Bırak allahaşkına. Kendi paranoyalarınla başkalarının keyfini kaçırma şimdi.

BAHAR: Bizim mutsuzluğumuz onlara iyi gelir, merak etme.. Sen mesela Semra. Birkaç günlüğüne bir yere gidip geldiğinde Arif'in yatak odasında bir çift kontak lens bulsan ne düşünürdün?

SEMRA: Ee.. Valla. Bilmem ki. Arif'e sorardım. Nerden çıktı bunlar diye.

ARİF: Valla bana hiç sormayın. Yalan söylemeyi hiç beceremem. Yüzüme gözüme bulaştırırım.

Arif böyle diyerek İsa'ya bakar. İsa ile birbirlerine alaylı gülerler.

BAHAR: Oo. Bakıyorum çok hoşuna gitti. Beyefendinin erkeklik gururunu okşadık galiba farkına varmadan. Sen bundan gurur duyacağına esas yaptığın marifeti itiraf edecek erkekliği göstersene.

İSA: Öff.. Şarap kaldı mı abi?

İsa böyle diyerek ve kabararak sigaraya uzanır. Yüzündeki alaylı gülümseme devam ediyor. Tam yakacakken Bahar sigaraya eliyle vurarak şöyle der:

BAHAR: Cevap versene. Korkak.

İsa sert bir hareketle Bahar'a bakarak bileğinden ya da yüzünden tutar. Bir süre sinirli ve sert baktıktan sonra yüzü yumuşar. Gülümseyerek biraz aşağılayıcı bir şekilde Bahar'ın yanağını okşar ve sakin bir tavırla kalkar, yere düşen sigarayı özenle alır. Üfler. Yerine oturur ve yakar. (Yoksa kalkar gider mi?)
Sinirleri bozulan Bahar'ın gözlerinden yaşlar süzülmeye başlar. Semra Bahar'ı alır, içeri götürür. (Yüzünden tuttuğunda Bahar'ın yüzünün zavallı görüntüsünü çekmeyi unutma.)
Arif ve İsa yalnız kalırlar.

ARİF: Abi zor işler be.

İsa cevap vermez. Derin ve sıkıntılı bir sessizlik olur.
Bir süre sonra Bahar ve Semra döner. Bahar yüzünü yıkamış sakinleşmiş görünmektedir. (Bir sigara yakar belki.)

İSA: Biz gidelim artık.
SEMRA: Durun. Kahve koydum. İçip öyle gidersiniz. İyi gelir.

Öylece otururlarken Bahar tekrar ağlamaya başlar. (Ya da ağlamaz sadece susar. Herkes susar..)
İsa bu kez onu teselli edercesine ona sarılır. Bahar da başını onun omzuna yaslayarak ağlamaya devam eder. İsa usulca:

İSA: Hadi gidelim artık
BAHAR: Bir dakka.

Bahar böyle deyip kalkar ve içeri yönelir. Ama giderken yolda birden kusmaya başlar. Yerde bir kusmuk görüntüsü...

22- Kaş otel – İsa, Bahar iç-gece

Otel odasının kapısı açılır. İsa'nın kolunda odaya giren sarhoş Bahar yatağa yığılır kalır. Sızar yatakta. İsa ayakkabılarını çıkarır, üzerini örter, vs.. Sonra bir süre düşünceli oturur.

23- Tekne gezisi – İsa, Bahar dış-gün

Tekne gezisi diyalogsuz. Hüzünlü epizodlardan oluşur. Bahar biraz daha neşeli, arayı düzeltmek ister gibi. İsa daha durgun..
Mağara..
Batık kent..
Kale köyünde Kale..

Bir adada zirveye çıkma, tekneden yüzme seansı, vs..
Bir ara yanlarından silüet halinde rüya gibi, içindekilerin dümbelek çalıp oynadıkları bir tekne geçer. (Güneşe karşı çek.)
Akşama doğru kız hafif geri adım atar. Kulağına ot sokar vs.
Yemek yenen bir yerde yemek sonrası İsa bir masaya yalnız oturmuş öyle denize bakarak sigara içiyor.
Uysal bir şekilde Bahar gelir karşısına oturur. Bir süre birbirlerine bakarlar. Sessiz bir barış olarak yorumlar içinden Bahar bunu..
Halbuki adam gülümsemesine rağmen gözlerini yan taraflara devirerek bir mesele olduğunu hissettirmektedir..
Dönüş yolunda Bahar teknede kucağına yatar İsa'nın. Gözlerini kapar. İsa hafif sinirli. Pek belli olmasa da. Karşısındaki başka bir kıza bakar belki ifadesiz biçimde.

24- Kaş otel – İsa, Bahar iç-gece

Otel odasında Bahar banyodan çıkar. İsa yatakta uzanıyor. Bahar yanına oturur ve arayı düzeltmek ister gibi dokunur.

BAHAR: Yarın n'apıyoruz?
İSA: Akşam gidiyosun.
BAHAR: Olsun. Gündüz bir şeyler yapabiliriz.
İSA: Ne mesela.
BAHAR: Bilmem. Gitmen gereken yer kaldı mı?
İSA: Patara'ya gitsek mi?
BAHAR: Olur.
İSA: Ama biraz erken gidelim ki ordaki harabeyi halledebileyim.
BAHAR: Tamam.
İSA: Arabayla mı gitsek. Biraz uzakça çünkü.
BAHAR: Yok. Motorla gidelim..

Bu diyaloglar kötü.. Bu konuşmalar tekne gezisinde kucağına yattığında da konuşulabilir. Bahar Semra'yı eleştirir bir ara. Budala bir kız, vs..

25- Motosiklet – İsa, Bahar dış-gün

Motorla Patara'ya gidiyorlar.... Bahar İsa'ya sarılmış.. Yandan çekim belki..

26- Patara kumsalı – İsa, Bahar dış-gün

Motoru kumun başına bırakıp sahile yürürler.

Matları sererler.. Bahar güneşe uzanır. Bahar yağlanmaya başlar. İsa da denize filan bakıyor. Deniz dalgalı. Bahar sırtını yağlamasını ister. İsa yağlar. Bazı detaylar yine dikkatini çeker. Bahar uzanır. İsa yağlı elini kuma sokar yağdan rahatsız olup. Elindeki yağdan kurtulmaya çalışır kumu ovalayarak.

İsa denize gireceğini söyleyince, Bahar ben de geleyim der. Birlikte denize yürürler. Ayakları yanar. Garip yaratıklar gibi yürürler denize doğru.

Denize geldiklerinde İsa dalar ve dalgalarla boğuşarak ileri doğru yüzer. Bahar da biraz ardından gitmeye yeltenirse de vazgeçer. İsa kasıtlı olarak uzaklaşıyor gibidir. Bahar ardından biraz bakıp geri döner. Son olarak İsa tarafına göz attıktan sonra güneşe uzanır. Dalgalı denizde İsa filan gözükmemektedir.

Kızgın öğle güneşi ortalığı kasıp kavurmaktadır. Bahar kendini güneşe teslim eder. Gözlerini biraz aralar. Güneş gözlerini yakar. Bir daha açmamaya karar verir.

Bahar yüzüne gelen gölge nedeniyle gözünü açıp bakar. İsa yanına gelmiş dikiliyor, ona bakıyor. İsa eğilir, sevgiyle yüzünü okşar, belki eğilip öper. Bahar gevşer, gülümser. İsa kadının üzerine kum iteleyerek Bahar'ı gömmeye başlar. Kumların sıcaklığı Bahar'ın hoşuna gider, iyice gevşer, gülümser. Bahar'ın vücudu tamamen kum altında kalır.

İsa birden Bahar'ın başını ve yüzünü de kumla gömmeye kalkar.

(Yandan tele ile slow!! Bahar'ın gülümseyen profili arkasında flu olarak yaklaşan kum. İsa'nın sürüklediği flu kum yığını yaklaşır ve Bahar'ın yüzünü örter.)

Bahar korku ve panikle çırpınır. Bahar titreyerek gözünü açar. Bakar. Kum filan yok. Hepsi rüya imiş. İsa sırtını dönmüş kitabını okuyor veya yatıyor veya denizden yeni gelmiş kurulanıyor, vs... Bahar'ın yüzü ter içinde kalmış.

Bahar içine basan sıkıntıdan kurtulma dürtüsüyle denize gider. Yine ayakları yanar. Garip bir şekilde eciş bücüş yürüyüp kıyıya varınca dönüp İsa'ya bakar. İsa arkası dönük kitap okumaya devam ediyor.

Bahar yüzerek açıktaki tekneye tutunur. Ordan derin derin düşünceli yeniden İsa'ya bakar. İsa uzaktan görünüyor. Aynı pozisyonda.
Bahar ıslak vücuduyla Isa'ya sımaşır. Onu ıslatır. İçindeki sıkıntıyı dağıtmak umuduyla. Ama İsa kızar.

İSA: Yapma allahaşkına böyle çocukça şeyler.

Bahar kendi matına oturur. Kurulanmaya başlar aldırmaz ifadeyle.

BAHAR: Artık hiçbir şakayı kaldıramıyorsun. Yaşlandın. Göbeğin sarktı. Suratın asık. Tutenkamun gibi oldun. Şakadan anlamıyorsun, vs.

Bu gibi sözlerle yanıt verir. İsa sıkkın doğrulur, oturur.
Şimdi ikisi de matlarında karşılıklı oturuyor pozisyondalar. Ya da ikisi de denize doğru oturmuşlar. Bir süre sessizlik olur. Dalgalara bakarlar.. Isa en yumuşak ses tonunu takınarak konuşur. Ne diyeceğini tam bilmez bir hava var...

İSA: Artık ayrılmamızın zamanı geldi galiba ha, ne dersin???? *(Değişecek..)*
("Artık biraz şey mi yapsak?" "İstanbul'a dönünce artık benim çok ciddi bir şekilde tez üzerine yoğunlaşmam lazım. Akranlarım çoktan profesör oldular." "Evet." "Bir süre biraz ara mı versek. Olmuyo. Konsantre olamıyorum. Mutlaka bir şeyler çıkıyor. Sorunlar, vs..." "Ne söylemeye çalışıyorsun?" "İşin doğrusu ben ayrılmak istiyorum..." "Sen bilirsin. Farketmez."*... gibi mi başlasa.*)
BAHAR: Neden olmasın. ("Ne yapsak?")

Bahar aldırmamış görünmeye çalışır.

İSA: Yine dost kalırız. Evlerimiz de yakın nasıl olsa.
BAHAR: Benim için farketmez. Dost kalmasak da olur.
İSA: Saçmalama. Garip tepkiler gösterme şimdi. Bu bence senin için de daha iyi olur. Baksana ufacık bir olay ne hallere getirdi seni.
BAHAR: Sen buna ufacık bir olay mı diyorsun.
İSA: Tekrar başlamayalım. Ama böylesi kesinlikle senin için daha iyi olur. Bunu sen de biliyosun aslında.
BAHAR: Beni merak etme sen. Ben nasıl olsa gencim güzelim. Hemen yeni birini bulurum. Sen n'apacaksın, esas onu düşün.
İSA: Ben de onu diyecektim. Belki de benim gibi yaşlı, karamsar birinin yanında senin de ruhun kararıp gidiyor. Yaşına uygun birileriyle olman daha iyi olmaz mı? Ben de senin arkadaşın olayım.
BAHAR: Farketmez.
İSA: *(Biraz sessizlikten sonra)* Ben hemen şurdaki harabelere gidip geleyim. Üçte filan gitmemiz lazım çünkü. Otobüse geç kalmaman için.
BAHAR: Bu durumda benim İstanbul'dan geri dönmeme gerek yok.. Madem durum böyle.
İSA: Ben de onu diyecektim zaten. Belki de bu daha doğru olur. Birazcık yalnız kalıp duruma baksak ikimiz de. İyi olmaz mı? Zaten benim de fazla kalacağım yok. Birkaç harabeye daha uğrar, ondan sonra ben de dönerim zaten.

Biraz sessiz otururlar. Sonra İsa kalkar. Arka tarafta bulunan harabeye gitmek için fotoğraf çantasını filan hazırlamaya başlar. Bastığı yerdeki kumları oynatınca bir şişe kırığı ortaya çıkar. İsa üzerine bastı basacak pozisyondadır. Bahar şişe kırığını görür, ama söylemez. İsa kırığın civarında dolanır ama üzerine basmaz. Sandaletlerini giyer ve gider.. Giderken biraz uzaklaşınca arkasını dönüp geri Bahar'a bakar. Bahar ellerini dizlerinde kavuşturmuş öylece denize bakmaktadır. Arkadan İsa'nın bakışıyla görürüz.
İsa uzaklaşır.
Tekrar Bahar'ın arkadan yakın plan görünüşüne döneriz. Bahar denize doğru oturuyor, başının arkasından uzun süre öylece oturuşunu görürüz. İfadesi görünmez ama arkasında dalgalı deniz görünüyor. Arkasında deniz kıyısında çeşitli insanlar görüntüye girer çıkar. Çocuğuyla oynayan biri, Bahar'a bakarak geçen bir genç, vs. Ses bandında bazen sadece dalgaların sesi duyulurken, bazen insanların sesi girer çıkar. (Slow olabilir mi??) Bahar'ın ifadesini anlayamayız.

27- Patara harabesi – İsa, Bahar dış-gün

Harabe.. İsa kumsalın arka tarafındaki tepelik yerde bulunan harabede dolanıyor, fotoğraf çekiyor, vs. Uzaktan kumsala Bahar'a doğru bakar. Bahar nokta gibi görünmektedir.

28- Patara kumsalı – İsa, Bahar dış-gün

Yakın plan Bahar. Saçları rüzgârda yüzüne doğru uçuşuyor. Denize doğru bakıyor. Elinde biraz önceki cam kırığı var. Elini keskin yerinde gezdirir. Kalkar denize doğru gider. Deniz kıyısında durur bir süre. Elindeki cam parçasıyla oynamaktadır bir yandan. Sonra cam parçasını uzağa, denize doğru fırlatır. Dalgalar biteviye birbiri ardına gürleyerek gelmektedir???
Isa işini bitirmiş geliyor. Uzaktan Bahar'a bakar. Bahar hâlâ aynı pozisyonda oturuyor.
Belki ön planda Bahar'ın saçlarının sadece üst kısmı ama arka planda İsa yaklaşıyor.
İsa gelir. Bahar doğrulur ve yüzü (ya da gözleri) görüntüyü doldurur İsa gelince ya da seslenince...

İSA: Yavaş yavaş gitsek mi? Geç kalmayalım otobüse.
BAHAR: Olur... Nasıldı?
İSA: Ne?
BAHAR: Harabe.
İSA: Doğru dürüst bir şey kalmamış. Ama gene de çektim bir şeyler. Ama bir Sardes ya da Afrodisyas gibi değil tabii.

Eşyaları yüklenip yürümeye başlarlar.

BAHAR: Kumlar soğumuş bile.
İSA: Güneş ışınlarının birazcık yataylaşması ne kadar değiştiriyor demek ki.
BAHAR: Nasıl?
İSA: Güneş ışınları dünyaya yatay düşerse daha kalın bir atmosfer tabakasını geçmek zorunda kalıyor ya işte o azaltıyor şiddetini.

Bu tip şeyler konuşarak bir yandan toparlanırlar ve yine böyle zorlama şeyler konuşarak kumlu bölgeyi aşıp motorun yanına gelirler. Motora binerken Bahar beklenmedik bir şekilde sorar. (Belki)???

BAHAR: Ayrıldığımızda mutlu olabilecek misin? *(Ya da)* Peki ben başkalarıyla olursam üzülmeyecek misin?
İSA: Göreceğiz. *(Ya da)* Üzülürüm ama alışırız. N'apalım.

İsa gülümseyip böyle bir şeyler der. Bahar yakın ısrarla İsa'nın yüzüne bakmakta. İsa ise aldırmaz ve rahatlamış bir ifadeyle göz göze gelmemeye çalışmaktadır. Belki sonra eğilir ve Bahar'ı öper??
Motora binerler ve motor yola çıkar..
Bu motora binme sırasındaki bölümü gözden geçir ve mutlaka çeşitlemeler çek..

29- Motosiklet ve kaza – İsa, Bahar dış-gün

Çeşitli açılardan çekim. Yanlarından arabalar geçer. Sağ tarafı uçurumlu Kalkan-Kaş arasındaki yolda gidiyorlar. Bir süre genel çekimden sonra önden yakın çekime geçiyoruz. Bahar huzurlu, mutlu bir şekilde İsa'nın sırtına başını yaslar. Yüzünü güneşe verir. Bir extasy durumu var gibi.

Yavaş yavaş kollarını adamın boynuna dolar. Güneş artık iyice yatmış bir durumdadır. Yakın çekim kızın rüzgârlı yüzü biraz değişir. (Belki ağır bir zoom ile Bahar'a yakınlaşırız.) Gözlerinden yaşlar akmaya başlar. (Ağır çekim sabitleşir bakışlar. Güneş gözlerine veya kameraya girer bazen.. Bembeyaz olur her şey, vs, vs..)
Bir süre sonra Bahar birden neredeyse dalgın bir ifadeyle adamın gözlerini kapatır. Adam kurtulmaya çabalarken neredeyse karşıdan gelen bir arabayla çarpışacak gibi olurlar. Sonra motor sağ tarafa yönelir. Uçurum tarafında arabaların park etmesi için genişletilmiş toprak bir bölgeye düşerler.

1) Yerden toz toprak ve çizikler içinde kalkan İsa henüz kalkmamış olan Bahar'a saldırıp vurur birkaç kez???
2) Yerden toz toprak ve çizikler içinde kalkan İsa henüz kalkmamış olan Bahar'ın üzerine yürüyüp bağırır. "N'apıyosun sen.. Manyak mısın, vs"???
3) Yerden toz toprak ve çizikler içinde kalkan İsa henüz kalkmamış olan Bahar'a sinirli ve ne yapacağını bilmez ve şaşkın olarak bakar sadece???

1) Kız ağlıyor gibi??? Ya da ağlıyor??
2) Kız sakin, dalgın ve hatta gülümsüyor gibi???
3) İsa saldırınca Bahar kaçar ve koşarak uzaklaşır. Kaş'a doğru ağlayarak yürümeye başlar. Bir süre sonra İsa motorla yanında durarak onu alır. Ağlamakta hâlâ..

Bahar denize doğru gider kenara oturur. Bu arada çarpışacak gibi oldukları araba durmuş içindeki şoför koşarak gelir ve "bir şey oldu mu" diye sorar. İsa "yok bir şey" filan diyerek onu gönderir. Sonra tekrar kızgınlık ve şaşkınlıkla kıza bakarak ve bir yandan da motoru kaldırarak dayanağına yaslar. Belki şöyle der kıza: "İşte şimdi gerçekten bitti"... Ve yan olarak motorun üzerine oturup kıza doğru bakar. Kızın saçları arkadan hafifçe uçuşmakta ve yanağı görünmektedir. Kızın

düştüğü tarafı hırpalanmış, ufak tefek yaralar, çizikler vardır.
Sakinleşen İsa kızın yaralarını görünce içinde bir yumuşama olur.

1) Kıza uzaktan tavizsiz sorar. "İyisin di mi. Bir şeyin yok."
2) Kızın yanına gidip çöker. Kolunu tutarak "İyi misin" der. Bahar kararlı ve tepkisel bir şekilde kolunu çeker.

İsa motora biner. Bahar'a bakar. "Hadi geliyo musun... Bahar... Hadi".. Bahar yanıt vermez.. Tekrar sorar: "Geliyor musun?".. Kız yine hareketlenmez.
Önden yakın çekimde tekrar motorda gidiyorlar. Bahar ayrı duruyor bu defa sarılmadan. Gözleri yaşlı. Omuzları çökük..

30- Otel odası – İsa, Bahar iç-gün

Otelin balkonunda ayakta durarak sigara içen İsa arada bir geri dönüp içeri bakıyor. Düşünceli görünüyor. Baktığı yönde boş bir oda görünüyor. Ama yerde hazırlanmış bir valiz var. Bir süre sonra banyodan Bahar çıkar. Temizlenmiş, yüzünü yıkamış, saçlarını taramıştır. Bahar ortada duran valizini alır ve dışarı çıkar. İsa arkasından gider.

31- Otel merdiveni – İsa, Bahar dış-gün

Dışardaki merdivende Bahar'ı yakalayan İsa valizi elinden alır. Bahar önce vermek istemese de sonra razı olur. Valizi bırakan Bahar önden yürür.

32- Kaş sokak – İsa, Bahar dış-gün

Sokakta önde kararlı bir şekilde Bahar yürüyor. Yüzünde hiç ifade yok. Arkada ağır valizi taşıyan İsa geliyor. Yan yana da yürüyebilirler.. (Steadicam)

33- Otobüs garajı – İsa, Bahar dış-gün

İsa muavinle beraber valizi otobüsün yanındaki bagaja yerleştirir. Muavin bagaj fişini verir. İsa fişi alıp otobüse biner ön kapıdan. Ayakta küçük çantasını üstteki rafa koymakta olan Bahar'a fişi verir.

İSA: Bagaj fişi.. Kaybetme.
BAHAR: Tamam.
İSA: Kazak filan aldın mı yanına. Gece soğuk olabilir.
BAHAR: Aldım.

Laf bitince bir sessizlik, tutukluk olur. Bir süre bakışırlar.

İSA: Peki. Hadi. İyi yolculuklar.
BAHAR: Sağol.
İSA: Ararım dönünce.
BAHAR: Arama.

İsa etraftaki diğer yolcular da duyduğu için lafı fazla uzatmaz. Otobüsten iner.
Otobüs penceresinde Bahar. İsa dışarda düşünceli ona bakıyor. Bahar, ciddi ve pişmanlık duymayan bir ifadeyle İsa'ya bakmadan oturuyor.
(Burda şöyle bir şey olsun mu: İsa sandalyeden düştüğünde ona gülen garson peydahlansa bir yerlerden, "Abi, iyisin di mi. Deliği kapattım. Artık öyle bir sorun olmaz. Yenge gidiyor mu? Benim de valide gelecek de birazdan, onu bekliyom, ağır hasta. İki ablam var, ikisi de bir mazeret buldu bakmak istemediler, bir de kız evlat hayırlı olur derler. Baktım olmayacak, gel dedim ana buraya ya. Gel. Huzur evine verecek değiliz ya. İki lokma ekmek kazanıyorum ama olsun, n'olacak, onu paylaşırız dedim." vs. vs., gibi şeyler söylese nasıl olur..)
Yan arkadan yanağı görünüyor. Biraz öte yana doğru dönmüş gibi. Otobüs hareket ediyor. Bahar hiç dönüp bakmıyor.
(Ya da son anda Bahar dönüp son bir kez bakıyor. İsa elini kaldırıyor. Ama Bahar karşılık vermiyor.)

34- Otel – İsa iç-akşam

İsa otele gidip temizlenir, yaralarını gözden geçirir aynada, balkondan iskeledekilere bakarak giyinir, ya da sadece bakar.

35- Motorcu – İsa, motorcu dış-akşam

İsa motoru götürüp geri verir.
(Motoru verip çıktığında garson ile annesini görür bir an belki. Koluna girmiş annesinin yavaş yavaş yürüyorlar.)
Çıkıp n'apsam diye orda dururken motorcu arkadan seslenir.. "Kimlik bırakmıştınız." Adam bir kimlik uzatır. İsa bakar. Bahar'ın ehliyeti. (Yakın plan Bahar'ın kimlik üzerindeki fotoğrafı görünür.)

36- Lokanta – İsa dış-gece

İsa lokantada oturuyor. Önüne sıcak yemeği gelir. İsa yemeğe şöyle bir bakar ve bir sigara yakar. Gelene geçene bakar dalgın.

37- Harabe – İsa dış-gün

Ertesi gün İsa'yı bir harabede görüyoruz. (Pirene olabilir.) Çalışıyor, notlar alıyor, fotoğraf çekiyor, vs.. Yapraklar hışırdar. Mır mır turistler girer çıkar, vs. Bir an hayat mucizevi görünür. Gülümser bile belki. Bir mutluluk, bir utku filizlenir içinde.. Bir güneşli taşın üzerine uzanır. Güneş parlak ve yakıcı bir şekilde tam tepededir, gözlerini kamaştırır. Yanağını sıcak taşa dayar. Taşın üzerinde karıncalar var. Bir kertenkele birden çıkıp etrafı dinlemeye başlar, vs. Burda önemli olan bir kozmik duygunun ortaya çıkması... (Uzak plan da görünsün İsa ayrıca..)
Telefonu çalar. Doğrulup açar. Arayan Arif'tir. Bir restoranda dostlarıyla biraraya geleceği bir akşam yemeğine çağırır. İsa keyifle kabul eder. Çünkü birileriyle muhabbet etmenin üzerindeki sıkıntıyı atmakta yardımcı olacağını düşünmektedir.

38- Restoran – İsa, Arif, Semra ve arkadaşları dış-gece

Akşam İsa, davet edildiği restoranı sorarak bulur.
Restorana uzaktan baktığında bahçedeki masaların birinde Semra, kocası ve dostlarını görür. Şöyle bir bakar ve nedense bir anda canı istemez. Onlara katılmaktan vazgeçerek gizlice uzaklaşır.

39- Müzikli bar – İsa dış-gece

Gece müzikli ve danslı bir barda oturur. Bira içerek, etrafına bakınır..

40- İstanbul. Üniversite sınıfı – İsa, Öğrenciler iç-gün

İsa bir üniversite sınıfında sınav yapıyor. Dia projektörüyle öğrencilerine çektiği tarihi eserleri gösteriyor. Gösterdiği fotoğraflarla ilgili sorular soruyor. Dışarda yağmur yağıyor. Bir gökgürültüsü duyulur.

41- Üniversite oda – İsa, Mehmet iç-gün

İsa elinde sınav kağıtlarıyla bir odaya girer. Aynı odayı paylaştıkları arkadaşı Mehmet odadan çıkmak üzere toparlanıyor durumdadır.

İSA: Çıkıyor musun?
MEHMET: Evet.. Cumartesiye yer ayırttım. Bir sorun yok değil mi?
İSA: Yok da yağmurlu olursa n'apıcaz.
MEHMET: Yağmurlu olsa da oynayalım abi.
İSA: Tamam. Peki.
MEHMET: Görüşürüz.

Mehmet çıkar. İsa elindeki sınav kağıtlarını masasının üzerine koyar. Tekrar gök gürler. Pencereye bakar. Yağmurlu ve puslu bir İstanbul manzarası görünmektedir.

42- Beyoğlu – İsa dış-gün

İsa kalabalık İstiklal caddesinde yürüyor. Bir kitapçıya girer..

43- Kitapçı – Serap, Güven, İsa iç-gün

Megavizyon ya da Mefisto gibi bir kitapçı.. Dergilere bakan İsa, arkadaşı Güven ile sevgilisi Serap'a rastlar.

GÜVEN: İsa n'aber?
İSA: İyiyim, senden n'aber?
GÜVEN: N'olsun uğraşıyoruz.
İSA: Hâlâ aynı işte misin?
GÜVEN: Evet. Sürünüyorum. Sen hâlâ üniversitede misin?
İSA: Evet.
GÜVEN: Bir bira içelim. Bir saat kadar vaktim var.
İSA: O zaman daha geniş bir zamanda görüşürüz, vs..

44- Kuledibi – Serap, İsa dış-akşam

Bir araba Kuledibi'nde durur. Güven, Serap'ı indirip arabasıyla yoluna devam eder.
Serap Kuledibi meydanı çevresindeki dar sokaklardan birine girer. Sigara içiyor. Eski bir evin dış kapısına gelir. Eğilip anahtarıyla açmaya çalışırken bir hisle arkasına bakar. Arkasındaki başka bir apartman girişinde yağmurdan korunan İsa kendisine bakmaktadır. Kız belli belirsiz gülümser. Biraz çaktırmadan etrafı kolaçan eder. Tekrar anahtarla kapıyı açar içeri girer..

45- Serap'ın evi. 1 – Serap, İsa iç-gece

Serap dairesine girmiş. Kapıya yaslanmış duruyor. Kararsız gibi. Kapıyı açar. İsa kapının önünde durmuş biraz alaycı bakıyor.

İSA: Girebilir miyim?

Serap biraz tereddütten sonra yana çekilir. İsa içeri girer. Etrafa bakınarak salona doğru ilerler. Salonda paltosunu çıkarıp bir koltuğa atar. Dönüp Serap'a baktığında Serap'ın kendisine garip bir şekilde baktığını görür.

İSA: Gideyim ister misin, gerçekten! Seni rahatsız etmek istemem.
SERAP: Eve yalnız döneceğimi nerden bildin?
İSA: Güven'in söylediklerinden biraz o anlam çıkıyordu? Biraz da şansımı denedim.

Serap belli belirsiz gülümser.

İSA: Bir şey ikram etmeyecek misin?
SERAP: Ne içiyorsun?
İSA: Ne var?
SERAP: Şarap, viski, martini.
İSA: Martini mi? Martini sadece filmlerde olur sanıyordum.

Serap gülümser.

İSA: Çay yok mu?
SERAP: Çay mı? Çay yok.
İSA: Çok ayıp. Türkün evinde çay olmaz mı?
SERAP: Var da uğraşamam şimdi.
İSA: O zaman martini ver. Neymiş göreyim.

Serap içkileri doldurur, İsa'nın içkisini verdikten sonra uzaklaşıp bir yere yaslanır. Serap İsa'ya bir şeyi inceliyor gibi bakıyor. Bir sigara yakar. Dumanını İsa'ya doğru üfleyerek konuşur.

SERAP: N'oldu. Bahar İstanbul dışına mı çıktı yine?
İSA: Ne alakası var şimdi.

Serap kurnaz bir ifadeyle gülümser ve içkisini bir yere koyup banyoya gider.. Makyajını tazeler. İsa odada yalnız kalınca yüzünde zayıf, kaygılı, sıkıntılı bir ifade oluşur. Etrafına bakınır. Pencere kenarına gidip perdeyi biraz kapatır. Güven'in bir resmiyle göz göze gelir.
Serap salona girdiğinde İsa masanın yanındaki sandalyeye oturmuş martini ile masadaki fındıklardan yiyor.

İSA: Senin şu martini ile fındık bayağı iyi gidiyormuş. Tavsiye ederim.

Bir fındığı havaya fırlatıp ağzıyla tutar. Katır kutur çiğner. Sonra martiniden bir yudum daha alır. Tekrar havaya bir fındık fırlatır. Fındık dişine çarpıp yere düşer. Ahşap zeminde yakın çekim yuvarlanıp bir yerde durur fındık.. İsa kalkar, fındığı yerden alır. Üfler, temizler. Durup Serap'a bakar. (Fındığı ya kendi ağzına atar ya da Serap'a uzatır.)
Birden ışığı kapatıp Serap'ı kolundan tutup kendine çevirir.. Ve öpmeye çalışır. Serap direnir ve iterek elinden kurtulmaya çalışır. Sinirlenen ve içindeki şiddet duygusu yükselen İsa biraz sert bir hareketle Serap'ın saçını kavrar ve onu hareketsiz hale getirmeye çalışır. Sonra da Serap'ı üçlü kanepeye iterek devirir. İsa burada da Serap'ı öpmeye vs. çalışır. Zor kullanır, saçlarından tutar vs.. Kanepe üzerinde biraz cebelleşme olur. Sonunda Serap sert bir tokat vurup veya bağırıp İsa'nın elinden kurtulur ve kalkıp ışığı yakar.

SERAP: Canın ne zaman çekerse gelip benimle sevişebileceğini mi zannediyorsun? Çık git hemen burdan. Bir daha da karşıma çıkma.

İsa üstü başı dağılmış sadece bakıyor. Sonra sıkıntılı önüne bakıp bir süre düşünür. Yavaşça kalkar ceketini alıp odadan çıkar. Daire kapısının orda biraz düşünür. Tekrar odaya döner.

İSA: Sigaramı unutmuşum.

(Veya bir şey söylemeden alır.) Sigarasını sehpanın üzerinden alır. Tam çıkmak üzereyken Serap'a bakar ve duraklar. Çünkü Serap'ın yüzünde farklı bir ifade var gibidir. Davetkâr bir ifade. Isa ne yapacağını bilemez bir an. Ama Serap'ın dudaklarında alaycı bir kıvrım belirince kararını verir. Serap'ın yanına kanepeye oturur.
Bir süre öylece önüne bakar. Serap'a bakmadan başını Serap'ın göğsüne yaslayıp ona sarılır. Daha çok bir şeye sığınmak istiyormuş gibi.. Nasıl başlayacağını bilmez gibi biraz. Sonra yukarı çıkıp boynunu öpmeye başlar. Serap'ın elbisesinin önünü açar.
Serap'tan bir tepki gelmez bu kez.

***

Güven ve Serap'ın bir fotoğrafı. Çıplak bir kol uzanıp fotoğrafı alır. İsa ve Serap yarı çıplak olarak kanapede uzanıyorlar. Başları ayrı taraflarda. Fotoğrafa bakan İsa konuşur:

İSA: Vay.. Çok iyi çıkmış Güven burda.
SERAP: Suçluluk duygumu uyarmaya mı çalışıyorsun?
İSA: Yok. Hani omuzları biraz dar ya. Burda sanki genişmiş gibi çıkmış. Kaç yıl oldu sizin?
SERAP: Altı.
İSA: Hadi ya? Oldu mu o kadar. Ama Güven tam adı gibi güven verici bi tiptir.

Serap birden garip bir iç sıkıntısıyla doğrulur.

SERAP: Ah. Nasıl acı çekiyorum bir bilsen. Neden ben böyleyim.
İSA: Nasıl?
SERAP: Neden ben bir türlü sadık bir kadın olamıyorum.
İSA: Bütün insanlar böyle merak etme.
SERAP: Herkes böyle değil biliyorum.
İSA: Belki. Ama herkes istiyor bunu. Bazısı cesaret edemiyor. Hepsi bu.
SERAP: Keşke ben de onlardan olsaydım.
İSA: Neden?
SERAP: Çünkü bu vicdanım öldürecek beni.
İSA: Vicdan, güçlüleri korkutmak için düşünülmüş, korkakların kullandığı bir sözcük.
SERAP: Ben de dünyanın en güçlü insanı olduğumu iddia etmiyorum ki zaten.
İSA: *(Bir ses duyulur)* Güven gelmez di mi?
SERAP: Korkuyo musun?
İSA: Senin için korkuyorum.
SERAP: Bırak şimdi. Sen başkası için endişelenmezsin.
İSA: Doğru. Yakalarsa Güven beni gebertebilir.
SERAP: Peki senin vicdanın sızlamıyor mu hiç. Arkadaşının sevgilisini götürdüğün için.
İSA: İşin doğrusu erkekler her zaman arkadaşlarına gol atmak isterler. Esasında kadınlar da öyle de.
SERAP: Bahar da mı öyle yani?
İSA: Yok canım. Sanmam.
SERAP: Hah ha hay.
İSA: Herkesi kendin gibi mi zannediyosun?

Serap sinir olup ciddileşir. Ortama bir süre bir sıkıntı, bir sessizlik çöker.

İSA: Yanlış anlama öyle demek istemedim. Gülmene sinir olduğum için söyledim.
SERAP: Yo yo. Belki de haklısın. Sevgilisinin arkadaşıyla yatan bir kadınım sonuçta.
İSA: Yok canım. Benim yaptığım daha aşağılık bir şey.
SERAP: Halbuki Güven seni seviyor.
İSA: Zeki biri esas tehlikenin arkadaşlardan geleceğini bilir.
SERAP: Arkadaşına bağlı.

O sırada telefon çalar. Serap'ın cep telefonu. Arayan Güven'dir. Serap son derece doğal konuşur. İsa konuşurken Serap'ı gözler çaktırmadan ve biraz hayretle.

İSA: Müthiş doğal ve inandırıcı konuştun. İnanılmaz.
SERAP: Niye konuşmayayım.
İSA: Ben olsam kesin belli ederdim yalnız olmadığımı. Kadınların bu yetenekleri beni hayrete düşürüyor.

SERAP: İyi oyuncuyumdur. Bir teklif filan gelirse değerlendirecem zaten.
İSA: Ama aynı zamanda korkunç da bir şey bu. Demek ki hiçbir kadına güvenmek imkânsız.
SERAP: Hoppala.. Demin sen demiyor muydun herkes böyle diye.
İSA: İyi de insan böyle bir sahneye tanık olunca gene de etkilenmeden edemiyor işte.
SERAP: Bir sorun çıkmadığına göre sen de Bahar'a inandırıcı yalanlar söylüyor olmalısın. Öyle değil mi?
İSA: Belki de.

Serap birden doğrulur. Boşluğa bakarak gözleri yaşlar içinde konuşmaya başlar.

SERAP: Bazen içime çok karanlık duygular çöküyor, vs.

İsa arkadan yaklaşıp kavrar. Ve kararlı bir şekilde kendine çeker. Serap'ın gözyaşları İsa'nın şehvetini arttırmış gibidir.

46- Cihangir. Sokak - İsa dış-gece

Akşam olmuş evlerin ışıkları yanmıştır. Yağmur yağmaktadır. İsa, hızlı adımlarla yürüyerek tam kendi sokağına girmek üzere iken ani bir kararla yolunu değiştirerek bir alt sokağa girer. Tekrar kendi sokağına bağlanan merdivenlere yöneldiğinde, yan gözle bir evin pencerelerini kolaçan eder. Pencereler karanlıktır. Merdivenleri hızla çıkar.

47- Ev – İsa iç-gece

Gece İsa evinde bilgisayarının başında çalışmaktadır. Tutulan boynunu oynatır. Hafif bir klasik müzik çalmakta. Gökgürültüsü..

48- Tenis kortu – İsa, Mehmet dış-gündüz

Kapalı bir gün. İsa ve Mehmet tenis oynuyor. Bir o vuruyor, bir diğeri.
Set arası kortun kenarındaki bankta oturmuş dinleniyorlar. Sırtlarına anorakları atmışlar. Arkada yeşillik ve deniz görünüyor??

MEHMET: Abi kadın olmak varmış şu dünyada.
İSA: Neden?
MEHMET: Abi sen çalışırsın didinirsin bütün hayatın boyunca biraz işinde ilerlemek, para biriktirmek için. Sonra cici bir kız seninle evlenir evlenmez aynı seviyeye yarım saatte erişir.. Sonra bir bakarsın. Sen yaşlı bir moruk olmuşsun. Cici kız da senin paracıklarınla gönül eğlendiriyor.

İSA: Doğru. Sen en iyisini yapmışsın abi. Merak etme. Pişman filan değilsin, di mi?
MEHMET: Deli misin lan. Kesinlikle pişman değilim. Yeniden doğmuş gibi oldum... Evlilik için organizasyonlara başlamışız filan. Bir akşam yemeğe çıktık. Benimle konuşurken baktım parmağını şöyle şöyle sallıyor yüzüme doğru. Oğlum Mehmet dedim kendi kendime. Yanlış bir iş yapıyosun. Zararın neresinden dönsen kârdır.
İSA: En iyisini yaptın abi. Valla. Ne demişler: Yalnızlık duble yaşamaktır.. Evlilik ise yarım yaşamaktır.
MEHMET: Peki "bir" yaşamak nasıl oluyor?
İSA: İyi soru. Bilmem.

Tekrar tenis oynarlar. Bir o vuruyor, bir öteki... Sonra tekrar oturmuşlar.

İSA: Pınar'dan ayrıldıktan sonra daha iyi oynamaya başladın sen lan.
MEHMET: Yalnızlığın bir iyi tarafi da bu zaten. Daha iyi bakıyosun kendine.
İSA: E tabii.. Yeniden piyasaya çıkacağın için. Yeniden tanınma sınavları filan.
MEHMET: Yok abi. Vücudunun, ruhunun farkına varıyosun bir kere.
İSA: Hakkaten. Bir kere verim acaip yükseliyor işinde gücünde. Eylemine yöneleceksin abi.
MEHMET: Topları toplamasına.
İSA: Hangisinde.
MEHMET: Bunda.
İSA: Sen ancak ikinci dereceden düşünmüşsündür. Bunda.
MEHMET: Maalesef.
İSA: Bakayım ötekine.
MEHMET: Abi ya. Güvenmiyo musun.

49- Sauna – İsa, Mehmet — iç-gündüz

İsa ve Mehmet saunada. Mehmet oturuyor. İsa yatıyor.

MEHMET: Kış tatili geliyor.
İSA: Sıcak bir yerlere mi gitsem diyorum. Güney Pasifik mesela. Ha? Burda herkes soğuktan geberirken, ooh, palmiyeler, kumsal, deniz.
MEHMET: Eski, alakasız bir kız arkadaşım arıyor mesela. Hemen surat düşüyor. Ulan ben kaç yaşındayım, sen kaç yaşındasın.
İSA: Hepsi öyle ya.
MEHMET: Niye canım dedin diyor mesela. Ulan benim nasıl konuşacağıma sen mi karar vereceksin bacak kadar boyunla.
İSA: He he. Gerçi sende vardır o biraz.. Kadınlarla biraz fazla canımlı cicimli konuşursun.
MEHMET: Yok abi ya.. Son bir buluştuk. Baktım parmağını sallıyor yüzüme doğru. Kendimi şamar oğlanı gibi hissettim.

İSA: Baştan ben senin kölenim gibi başlıyor olay. Sonra yavaş yavaş... Gerçi bizde de suç var ya.

MEHMET: Bizim suçumuz modern erkek olmaya kalkmak. Halbuki vuracaksın masaya yumruğunu.

İSA: Kadınları en çok etkileyen şey güç abi. Para, otorite, iktidar..

MEHMET: Bir de övgü. Övgüye karşı durabilen kadın yoktur.

İSA: O sadece başlangıç için. Ama esas ilgi güce karşı. Güç karşısında hemen secdeye yatarlar..

MEHMET: Ama bu gücü kazara bir ele geçirsinler bak. Bu sefer de hemen ona bir yular takmaya çalışırlar. Ondan sonra deh..

İSA: Eşitlik, demokrasi, canım cicim derken bir bakmışsın ipler tamamen kadının eline geçmiş. Sen adalet, ahlak, iş bölümü filan derken bir bakmışsın sana, "sünepe, beceriksiz, kişiliksiz" demeye başlamış.

MEHMET: Baktım parmağını sallıyor. Hadi eyvallah dedim. İyi günler kardeşim. Ben yokum.

İSA: Bravo abi.. Süper yapmışsın. Lazım olduğunda kız mı yok. Ortalık kız dolu.. Ama dediğin gibi erkeklerin mıymıntılaşması palazlandırdı bunları... Off. Ne kadar kaldı kum saati?

MEHMET: Az bir şey kaldı.

İSA: Takılmış olmasın.

MEHMET: Yok.

İSA: Bugün erken mi çıksak? Çok sıcak oldu.

MEHMET: Yok abi. Dayanalım.

50- Sauna dışı musluklar – İsa, Mehmet iç-gündüz

Saunadan çıkarlar. Musluklarda yüzünü yıkarlarken birden Mehmet İsa'ya soğuk su atar. O da ona atar, vs.

51- Araba – İsa, Mehmet iç-gündüz

Arabada spordan dönüyorlar. Kapalı hava. Mehmet kullanıyor. Belki İsa bir yandan elindeki gazeteye göz gezdiriyor.

MEHMET: Ulan bi baktım karı suratıma parmak sallıyor. Birden resmi gördüm abi.

İSA: Pınar zaten hiç uyum gösteremiyordu senin dünyana. Hiç varlık gösteremiyordu abi bir kere toplandığımızda filan.

MEHMET: Başkalarının yanında belki öyle ama sen bi de yalnızken bak.. Dır dır dır. Bahar da öyleydi.

İSA: Yok. Bahar'da o yoktu da.

MEHMET: Bir-iki dizide çalıştı diye hemen Fellini'yi eleştirmeye başlamıştı. Dur bakalım. Sen önce yaşının başının hukukunu bil. Önce bir anlamaya çalış. Hemen hüküm verme. Sen kim oluyosun Fellini'yi eleştirecek.

İSA: Yalnızlık, içimizde yeniden bir kahramanlık boyutu keşfetmenin tek çaresi abi bence. Mıymıntılıktan kurtulmanın.

MEHMET: *(Büyük bir reklam bilboardundaki kadın resmini gösterir.)* Abi şuna bak ya. Bu kadar da olmaz ki ya. Sanki gel şey yap diyo.

İSA: Fakat müthiş bir şey hakkaten ha.

MEHMET: Şu belin duruşuna bak abi bak.

İSA: Bahar çok dır dır yapmıyordu da sitem yapıyodu daha çok.

MEHMET: N'apıyo Bahar. Dizi filan mı hâlâ.

İSA: Bilmiyorum ki. Uzun süredir ışığı yanmıyor.

Gök gürler, yağmur başlar. Mehmet bir şarkı tutturur.

MEHMET: "Sonbaharın bizi daldırdığı dünya geçici. / Sararan dalların çizdiği dünya geçici."

İsa da bir süre eşlik eder, ama sonra sessizleşir. Silecekler çalışmaktadır.

52- İsa'nın annesinin evi – İsa, Annesi, (Babası???) iç-gündüz

İsa annesinin evinde. Dikiş makinesinde İsa'nın pantolonundaki söküğü dikiyor. İsa annesinin arkasındaki koltuğa ya da divana oturmuş.

ANNE: Evlen artık. Kaç yaşına geldin.

İSA: Anne. Başlama gene allahaşkına. *(Boynunu oynatır bir yandan.)*

ANNE: Olur mu canım. Kupkuru hayatta. Bi de çocuğun olsun artık. Çocuksuz hayat geçer mi? Bunun değerini sonra anlarsın. Kendi çocuğunun olması başka bi şey. Şimdi sen olmasan mesela benim hayatımda, ne önemi kalır her şeyin. Kupkuru, mânâsız bir şey olurdu hayat.

İSA: Merak etme sen, erkeklerin altmışına, yetmişine kadar çocuğu oluyor nasılsa. Daha kırkbeş yaşındayım. Çok vaktim var.

ANNE: Senin vaktin var da, benim vaktim yok. Biz de görmek istiyoruz herhalde.

Annesinin tamirini bitirdiği pantolonu giyer. İyi oldu vs.
Baba gelir. Başında bere var. Bir şeyler konuşulur.

ANNE: Emin çıkar şu kafandaki şapkayı artık. Şimdi bi de bu çıktı. Misafirlerin yanına da böyle çıkıp geliyor vs...

BABA: Kafam üşüyor n'apim.

ANNE: Alıştırırsan üşür tabii.

İSA: Benim de üşüyor kafam. Babama çekmişim herhalde. Azıcık esinti olsun, hemen boynum tutuluyor.
ANNE: Eskiden benim de tutuluyordu. Her sabah kalkınca spor yapıyorum. Kayboldu gitti artık.

Parayı dolara yatırmakla ilgili bir şeyler söyleyebilir baba.

53- Sokak – İsa dış-akşam

İsa geçerken yine karanlık pencereye bakar.

54- Ev – İsa iç-gece

İsa bilgisayarının başında – boynunu oynatarak – teziyle ilgili bir şeyler yazarken harabe fotoğraflarına bakar. Belki basar, crop eder vs. Birden arada Bahar'ın ve Bahar ile çektirdikleri bazı fotoğraflar çıkar. Croplar, kendini ya da Bahar'ı dışta bırakır, vs.. telefon çalar.

55- Serap'ın evi. 2 – İsa, Serap iç-gece

Kapı açılır. İsa Serap'ın evine girer. Öpüşürler..
Salona geçince kısa süre odada dolandıktan sonra İsa üçlü kanepeye oturur. Serap da yanına oturur.

SERAP: Bir şey içer misin?
İSA: Güven gelmez di mi?
SERAP: Yurtdışında.
İSA: Öyle mi?

Serap'ın giysisine bir göz atar:

İSA: Etegin yakışmış.
SERAP: Güven getirmişti Londra'dan. Mağazada deneyen bir kadının üzerinde görmüş. Çok hoşuna gitmiş.
İSA: Kadın hoşuna gitmiş olmasın?
SERAP: Yok be. Güven öyle biri değildir.
İSA: Heh heh. Siz kadınlar bazen gerçekten çok saf oluyorsunuz...

İsa böyle dedikten sonra Serap'ın saçlarına dokunur ve öpmek için eğilir. Serap birden kalkar ve içki koymaya gider.

SERAP: Evet. Ne içiyosun?

İSA: Koy bir şeyler. Farketmez.

İçkileri verirken sorar.

SERAP: Ee. Biraz da sen anlat bakalım. Bahar n'apıyo?
İSA: İyi.
SERAP: Gelip gidiyo mu ara sıra?
İSA: Nerden?
SERAP: Ağrı'dan!
İSA: Ne ağrısı?
SERAP: E aylardır Ağrı'daymış dizi çekiminde.
İSA: Sen nereden biliyosun?
SERAP: Geçen akşam İstanbul Modern'in açılışında Nevzat'ı gördüm, o söyledi.
İSA: Hangi Nevzat?
SERAP: Ya var ya bi tane mimar.
İSA: O nerden biliyomuş?
SERAP: Ne bileyim ben.

İsa biraz düşünceye dalar.

SERAP: Sen bilmiyo muydun?
İSA: Bilmiyordum.
SERAP: Neden?
İSA: Aylardır görüşmüyoruz ki biz. Ayrıldık.
SERAP: Hadi canını inanmıyorum.
İSA: Öyle.
SERAP: Neden ayrıldınız?
İSA: Boşver uzun hikâye.
SERAP: Anlat anlat ayrılık hikâyeleri dinlemeye bayılırım.
İSA: Boşver ya. Biraz daha alabilir miyim şundan? Heh heh. Güzel bi şeymiş.
SERAP: Sen alıver şurdan ben hemen geliyorum.

İsa içki koyar. Pencereden dışarı bakar. Sonra başka bir yere oturur. Biraz düşünceli durduktan sonra yanında duran kumandayı eline alıp televizyonu açar. Kafasında başka düşünceler var gibi bakmaya başlar.
Serap makyajını tazelemiş olarak gelir ve ışığı kapatıp İsa'nın karşısındaki üçlü kanepeye davetkâr bir şekilde oturur veya uzanır. Ve İsa'ya bakmaya başlar. İsa da içindeki kötü duyguyu gizlemek ister gibi gülümseyerek Serap'a bakmaktadır. Bakışma uzayınca Serap sorar.

SERAP: Gelmiyecek misin?

İsa belli belirsiz başını sallar ama yine bir şey yapmaz. Gülümseyerek bakmaya devam eder. Sonra bakışlarını aşağı indirir.

Artık biraz gururu incinen Serap kendine çeki düzen verip oturur ve bir sigara yakar. Birlikte öylece televizyona bakmaya başlarlar.
Televizyon görüntüsü.

56- Üniversite – İsa, Mehmet iç-gün

(İsa sanki TV'ye bakıyormuş gibi yakın çekimi. Ama masasında oturuyor okulda. Sadece düşünceye dalmış.) Mehmet karşısında, kendi masasında oturmaktadır.

İSA: Hani parmağını sallıyordu yüzüne doğru.
MEHMET: Şimdi gör bi bak. Mum gibi oldu. Anladı anyayı konyayı tabii. Benim böyle şeylere taviz vermeyeceğimi gördü tabii. Süt dökmüş kedi gibi şimdi. Bir dediğimi iki etmiyor.
İSA: Evlenince eski haline dönmesin.
MEHMET: Dönmez. Korkar.
İSA: Hı hı.
MEHMET: Kış tatili için Moskova-Petersburg'a gidecez belki.
İSA: İşiniz mi yok. Bu soğukta oraya gidilir mi.
MEHMET: Ne zamandır görmek istiyordu Pınar. Kıramadım. Sen n'apıcaksın?
İSA: Bilmem. Sıcak bir yerlere gitsem diyorum. Kumlara yatıp kafayı dinlemem lazım biraz.
MEHMET: Nereye?
İSA: Aldım bir sürü broşür de. Kesin karar vermedim. *(Masanın üzerinde duran broşürleri gösterir.)*
MEHMET: Uzaktan davulun sesi hoş gelir de. Sıkılmayasın tek başına.
İSA: Olur mu ya. Herkes burda soğuktan geberirken ben orda ohh, kumların üstünde. Karşımda berrak bir deniz. Palmiyeler. Bikinili huriler.
MEHMET: İlk anda iyi geliyor da düşününce, benim öyle yerlerde acaip bir anlamsızlık duygusu çöküyor içime.
İSA: Valla benim için öyle değil.
MEHMET: Doğru. Bu belki de sadece bana has bir duygudur. Abi ben çıkıyorum. Sana iyi tatiller. Dönüşte görüşürüz.
İSA: Sana da iyi tatiller.

Arkadaşı gidince İsa, broşürü tekrar eline alıp fotoğrafa bakar. Fotoğrafta, berrak bir deniz, altın bir kumsal ve palmiye ağaçları vardır. Resme hafif zoom yap. Yakın plan resmin üzerine giderek artan bir uçak sesi düşer.

57- Ağrı havaalanı – İsa dış-gün

Karlar altında bir havaalanına bir uçak iner..
İsa sırt çantasıyla havaalanından dışarı çıkar. Bir minibüse biner.

58- Minibüs – İsa iç-gün

Karlı Doğu yollarında ilerleyen bir minibüste oturan İsa, radyoda çalan türkü eşliğinde Doğu'nun uçsuz bucaksız karlı manzarasını seyretmektedir. Minibüsün içinde çeşitli tipler. Yağan kar belki minibüsün camlarına vuruyor.. Minibüsün içinde insanların kendi aralarında konuşmaları belki??

59- Doğubayazıt – İsa dış-gün

Ağrı Dağı eteklerinde kurulmuş olan Doğubayazıt'tayız. İsa diğer yolcularla beraber minibüsten iner. Etrafına bakınır.

60- Sokak – İsa dış-gün

İsa, Doğubayazıt sokaklarında yürüyor. Uzak plan birine bir şey sorar.

61- Mercan otel – İsa, Resepsiyoncu iç-gün

İsa bir otele girer. Resepsiyona ilerler.

İSA: Boş oda var mı?
RESEPSİYONCU: Var.
İSA: Ne kadar?
RESEPSİYONCU: Otuz milyon.
İSA: Ağrı Dağı manzaralı oda var mı?
RESEPSİYONCU: O zaman size 22 numarayı verelim. Kimlik alabilir miyim?
İSA: Önce şeyi sorayım: Burda çekilen bir dizi varmış.
RESEPSİYONCU: Aşk ve intikam.
İSA: Evet. Ekip nerde kalıyor?
RESEPSİYONCU: İsfahan Oteli'nde kalıyorlar.
İSA: Ha iyi. Aynı otelde kalmak istemem. Gürültü filan yaparlar. Uyutmazlar adamı.
RESEPSİYONCU: Yok. Burası sakindir abi. Merak etmeyin.

İSA: Nerde çekim yapıyodu onlar.
RESEPSİYONCU: Bilmiyorum da. Köylere gidiyorlar daha çok.
İSA: Odaya bir bakabilir miyim?

62- Otel odası – İsa iç-gün

Odaya giren İsa eşyalarını koyup hemen pencereden Ağrı Dağı'na bakar. Türkiye'nin en yüksek dağı olan Ağrı Dağı tepesinde bulutlar heybetli görünmektedir. Sonra sokağa bakar biraz.
İsa yatağa uzanıp tavana bakarak biraz düşünür. (Boynunu çekmeceye yaslar gene.)
Ya da önce uzanmış tavana bakıyor. Sonra kalkıp pencereden bakar..

63- İsfahan oteli önü – İsa dış-akşam

Isa İsfahan otelinin oralara gider. Ama girmez. Sadece uzaktan bakar. Durumu kolaçan eder. Ekibin otele döndüğüne dair bir belirti görülmemektedir. Dışarıdan camın arkasından lobiye doğru göz atar.. Belki sonra diziden kimsenin olmadığına emin olunca etrafta, içeri girip resepsiyona dizi ekibini sorar.

İSA: Çekilen dizinin ekibi burda kalıyomuş galiba.
OTELCİ: Evet.
İSA: Kaçta geliyorlar?
OTELCİ: Geç gelirler. Gece 3, 4..
İSA: Nerde çalışıyorlar?
OTELCİ: Civar köylerde çalışıyorlar ama hangisinde tam bilmiyorum. Bardaklı mı acaba?
İSA: Sabah kaçta ayrılıyorlar?
OTELCİ: 9-9.30 gibi çıkarlar. Siz ne için?
İSA: Bir arkadaşım var da çalışan dizide. Neyse ben uğrarım tekrar.

64- Sokaklar – İsa dış-gece

İsa karlı yollarda ve çarşıda bir süre yürür. Dükkânlara bakınır.
Dükkânın birinde Bahar için bir hediye?? alır.. Fiyatını sorar. Pazarlık yapmadan dalgın bir ifadeyle parasını öder. Çıkıp giderken dükkân sahibi arkasından seslenip gelir. Gelir biraz para iadesi yapar. İsa şaşırır, ne olduğunu sorar. "Ben fiyatını söylerken pazarlık payı koymuştum" der. "Sen pazarlık yapmayınca.."
Isa belki öylece parayı alır, veya kalsın filan demeye kalkar etkilenip, ama adam ısrar eder.

65- Lokanta – İsa iç-gece

Bir lokantada yemeğini yer.

66- Otel odası – İsa iç-gün

Ertesi sabah cep telefonunun çalar saatiyle uyanan İsa pencereden bakınca Ağrı Dağı'nın görünmediğini farkeder. Ortalığa sis çökmüştür. Yastığının yanında çekmece var.

67- İsfahan oteli – İsa dış-gün

İsa, İsfahan otelinin oraya gelir. Otelin önünde sisin içinde dizi çekimlerine ait olduğu belli olan bir minibüs durmaktadır. İsa etrafına bakınır. Otelin karşısında bir kahvehane görür.

68- Kahvehane – İsa iç-gün

İsa gazete ve simit almış kahvehanede oturuyor. Bir yandan çay ile simidini yerken bir yandan oteli kolaçan ediyor.
Bir süre sonra ekipten birileri otelin önünde durmakta olan çekim minibüsüne bazı malzemeler koyarlar. Otelin önünde azar azar bir hareketlilik başlar. Derken Bahar'ın da içinde olduğu 3 kişilik bir grup dışarı çıkıp bir sokağa saparlar. Bunlar sis içinde olduğundan hayal meyal görünür.

69- Doğubayazıt sokak – İsa, Bahar dış-gün

Doğubayazıt'ta sisli bir sokak. Bahar arkadaşlarıyla, kanıksamış ifadelerle yürüyorlar. İsa arkalarından ne yapacağına karar vermemiş bir halde onları takip ediyor. Ağır sis kendini kolaylıkla gizlemesine yarıyor.
Bir ara Bahar'a bir telefon gelir, konuşurken arkadaşlarından biraz geride kalır. Tekrar yürümeye başladığında diğerlerinin biraz arkasında kalmıştır. Bunu fırsat bilen İsa arkadan yaklaşır ve Bahar'ın koluna dokunur (veya gözünü kapatır). Bahar döndüğünde, yüzünde hafif bir gülümsemeyle kendisine bakmakta olan İsa'yı görünce şaşırır. Ama şaşkınlığını belli etmez. Durumu farketmeyen Bahar'ın arkadaşları sisin içinde kaybolup giderler. Sonsuz beyazlığın içinde sadece İsa ve Bahar görünmektedir şimdi.

BAHAR: N'apıyosun burda?
İSA: Fotoğraflarını getirdim, vs.

Bahar belli belirsiz gülümser.

İSA: Şurda bir kahve var. Biraz vaktin varsa oturalım mı?

Bahar saatine bakar. Sisin içinde kaybolup giden arkadaşlarına bakar. Biraz düşünür.

70- Kahvehane – İsa, Bahar iç-gün

İsa ve Bahar cam kenarına oturmuş konuşuyorlar.

BAHAR: Hayrola hangi rüzgâr attı seni buraya?
İSA: Kış tatiline girdik. İshakpaşa Sarayı'nı filan görmek istiyordum ne zamandır, gelmişken seni de bir ziyaret edeyim dedim.
BAHAR: Nerden öğrendin burda olduğumu?
İSA: İstanbul büyük belki ama camia küçük. Eee nasılsın?
BAHAR: İyiyim.
İSA: Ne zamandır burdasın?
BAHAR: 4 aydır.
İSA: Hadi ya? Bayağı olmuş. Aradım seni ama numaran değişmiş..
BAHAR: Sen ne zaman geldin?
İSA: Dün akşam.
BAHAR: Nerde kalıyorsun?
İSA: Mercan otelde..
BAHAR: Ne fotoğrafları getirdin?
İSA: Kaş'ta çektiklerimiz.

Fotoğrafları verir. Bahar bakarken İsa konuşur.

İSA: Çarşıda dolaşırken küçük bir şey aldım sana.

Cebinden küçük bir paket çıkarıp masanın üzerine koyar. Tam bu sırada Bahar'ın cep telefonu çalar.

BAHAR: Efendim Cenk?... Zafer'e verdim ben onları, sen Zafer'e sor... Ne demek yok diyo ya... Tamam ben şimdi arıyorum onu.

Bahar İsa'ya dönüp pardon der ve Zafer'i arar.

BAHAR: Zafer ağanın bugünkü kostümü sende değil mi?... E, Cenk'e yok demişsin... İyi o zaman götür hemen... Ya abi, aranızda halledemiyor musunuz bir işi ya.

Bahar telefonu kapatınca gene bir sessizlik olur.

İSA: İyi gördüm seni.
BAHAR: Sen de iyi görünüyorsun.

Bahar o sırada dışarıdan geçmekte olan ekip arkadaşını görür. Hemen kapıya gidip sorar.

BAHAR: Serkan. Beni mi arıyorsunuz?
SERKAN: Yoo..
BAHAR: Ne zaman gidiyoruz?
SERKAN: Eşyalar yüklendi çıkacağız birazdan.
BAHAR: Tamam geliyorum ben de.

Bahar tekrar içeri döner.

BAHAR: Gitmem lazım kusura bakma.
İSA: Akşam görüşür müyüz?

BAHAR: Görüşemeyiz. Çok geç dönüyoruz çünkü. Ne kadar burdasın?
İSA: Bugün İshakpaşa'ya falan gider yarın da dönerim diye düşünüyorum. Daha biletimi almadım ama.
BAHAR: Tamam kolay gelsin sana.
İSA: Sağol.

Tam Bahar dönüp gidecekken İsa sorar:

İSA: Gece döndüğünde geç de olsa ara istersen, bekleyebilirim.
BAHAR: Kusura bakma çok yorgun dönüyoruz.
İSA: Hı hı.

Bahar döner ve gider. İsa masanın üzerinde unutulmuş olan hediyeyi ve fotoğrafları farkeder.

71- İsfahan oteli önü – İsa, Genç dış-gün

İsa yolun karşısına geçerek otelin önüne gelir. Orada dizi ekibinden bir genç rastlar.

İSA: Pardon. Şunları Bahar'a verebilir misiniz?
GENÇ: Bahar minibüste.

İsa tereddütlü ve cam istemez bir şekilde minibüse yönelir.

72- Minibüs – İsa, Bahar iç-gün

İsa minibüsün yanına gidince pencereden şöyle bir baktığında Bahar'ın minibüsün içinde tek başına bir köşeye büzülmüş ağlamakta olduğunu görür. Bir an ne yapacağını bilmez ve geri döner. Uzaklaşıp hediyeyi cebine koyar, düşünür, sonra kararlı geri döner ve içeri girer.. Kapı bir anda açılınca Bahar gözleri yaş içinde İsa'ya bakar. Biraz bakışırlar. Bahar yaşlı gözleriyle İsa'ya baktıktan sonra gözyaşlarını silerek başını yavaşça öte yana çevirir. İsa kısa bir tereddütten sonra içeri girip yavaşça Bahar'ın yanına oturur. Bir süre sessiz otururlar.
(Ya da sürgülü kapı aralık durmaktadır. Ordan ağladığını görüp içeri girer ve vaatlere başlar. Coşkulu bir versiyon çek..)

Versiyon 1: Az konuşmalı...

İSA: Niye ağlıyosun?... Bahar. Güzelim. Ben buraya tabii ki İshakpaşa için filan gelmedim. Sen de biliyosun ki buraya senin için geldim... Diyorum ki.. Bırak bu işleri. Yarın gel birlikte dönelim İstanbul'a... Ben artık eski İsa değilim. Çok değiştim. Her şeye hazır hissediyorum kendimi artık. Evlenmeye, çoluk çocuğa karışmaya, hatta istersen İstanbul'u terkedip ücra bir kasabaya yerleşmeye.

Tanıdığını herkesi, bütün geçmişimi arkada bırakmaya.
BAHAR: İsa bırak bunları. Olmıyacak şeyler söyleme allahaşkına.

Birileri girer, bir asistan minibüsün arka kapısını açarak içeri bazı eşyalar koyar. Diğerleri de gelmeye başlar, vs. Başka biri ön kapıdan girer.. (Asistanla konuşmalarda atılabilir. Asistan girer, bakar, bir şey koyar, gider, diğerleri gelir, vs..)

BAHAR: Feridun. N'oldu ya. Neyi bekliyoruz?
FERİDUN: Gideceğiz. Kemal beyi bekliyoduk.
BAHAR: Bir yere mi gitti?
FERİDUN: Yarım saattir telefonda konuşuyordu. Şimdi bitti, çıkıyoruz.

Diğerleri de gelir, binmeye başlarlar..

İSA: Gece gelince ara beni, konuşalım.
BAHAR: Gelemem. Dediğim gibi çok geç dönüyoruz.

Kısa bir sessizlik olur. Ekip yavaş yavaş arabaya binmeye başlar. İsa tereddütlü bir şekilde arabadan iner ve gider..

Versiyon 2: Konuşmasız...

Adam girer yanına oturur. Kız ağlamaya devanı eder. Adam oturur oturur, hiçbir şey demeden iner gider gibi bir versiyon çek. Tamamen konuşmasız.. (Ya da çok az şey söyler. Hediyesini vermek gibi.)

Versiyon 3: Çok konuşmalı...???

BAHAR: Niye geldin?
İSA: Hediyeni almayı unutmuşsun.
BAHAR: Onu demiyorum. Buralara niye geldin?
İSA: Bilmem. Seni özledim herhalde...
BAHAR: Saçmalama
İSA: Bahar. Bırak bu işleri. Gel yarın birlikte dönelim.
BAHAR: Nereye?
İSA: İstanbul'a. Ya da nereye istersen?
BAHAR: Hah ha.
İSA: Gülme.. Doğru söylüyorum. Hatta evlenelim. Başka kente yerleşelim. Ne olursa.. İstediğin her şeye hazırım. Ben artık çok değiştim.
BAHAR: Ben de çok değiştim..
İSA: Evet. İnsan değişmez derler. Ben de öyle düşünürdüm. Ama hiç de öyle değil esasında. İnsan tabii ki durup dururken değişmez. Ama onu değiştirecek önemli bir olay varsa değişebilir. Beni ne değiştirdi biliyor musun? Yaptığımız o kaza var ya. Altı aydır onu düşünüyorum. Sen inandığın bir şey için hayatını feda etmeyi göze aldın. Bu çok önemli bir şey. Şimdi bununla kıyaslandığında her şey renksiz kalıyor.
BAHAR: Yanılıyorsun. Hayatımı feda etmeye kalktığım doğru. Ama inandığım bir şey için değil, tam tersine inancımı kaybettiğim bir şey için.
İSA: Tamam işte. Ben de bunun için geldim zaten.
BAHAR: Artık çok geç.
İSA: Bana güvenmiyor musun?
BAHAR: Tabii ki güvenmiyorum.
İSA: Neden?
BAHAR: Çünkü seni tanıyorum.
İSA: Bahar. Saçmalama allahaşkına. Tamam. Kazadan sonra sana çok kızdım. Deli olduğunu bile düşünmeye başlamıştım. Ama şimdi seni anladığımı söylüyorum.
BAHAR: Yara henüz kapanmadan her türlü çılgınlığı yapabilirdim belki. Ama artık ben o defteri çoktan kapattım.
İSA: Bahar. Hata yaptığımı kabul ediyorum. Ama herkes hata yapabilir. Tam bir sessizlik ve mutlak bir yalnızlık içinde yaşadığım şu günlerde her sana benzeyen bir kız gördüğümde nasıl da heyecanlanıyorum. Nereye baksam bir genç kızın benim dünyama umutla girişini, umutsuz çıkıp gidişini görür gibi oluyorum.
BAHAR: İsa. Lütfen sus. Sonradan pişman olacağın şeyler söyleme. Dediğim gibi. Kendimi daha yeni toparladım. Yeniden geçmişe dönemem.

73- Sokaklar – İsa dış-gün

Boş, karlı, sisli sokaklarda yürür.

74- Seyahat acentesi??? – İsa, Görevli iç-gün

İsa uçak biletini almak için acentede oturuyor. Düşünceli. Bir ses sorar.

GÖREVLİ: En az bir saat önce alanda olsanız iyi olur.
İSA: Ha?
GÖREVLİ: Yarın akşam uçuş zamanından en az bir saat önce havaalanında olmanız lazım.
İSA: Olurum.
GÖREVLİ: Biletiniz. Bu da kredi kartınız.
İSA: Teşekkürler.. İshakpaşa'ya nasıl gidebilirim?
GÖREVLI: Bugün mü?
İSA: Evet.
GÖREVLİ: Yol açık mı bilmiyorum ama taksi tutabilirsiniz.

75- Taksi. İshakpaşa gidiş – İsa, Taksi şoförü dış-gün

İsa ve taksi şoförü yolda konuşurlar. Konular: Avrupa Birliği, Ağrı Dağı (dağcıları zirveden askerler alır hikâyesi!), taksici başlık parası biriktirmektedir, vs...
Yolda Ağrı Dağı önünde futbol oynayanlara rastlayınca İsa taksiyi durdurur ve inip fotoğraflarını çeker. Köpek havlar, taksici otur diye bağırır. İsa oturur, kurtulur. Ya da futbol oynayanlara sadece bakarlar. İlk taksici bir şey sorar. İsa, ha?, der. Dalmış gitmiş. Ne dersin abi Avrupa Birliği'ne alır mı bunlar bizi? vs...

76- İshakpaşa – İsa, Taksi şoförü dış-gün

Isa Ishakpaşa Sarayı'nın üst tarafında fotoğraf çekiyor. Aşağıda bir taksi duruyor.
İsa aşağı inince orda kendisini bekleyen taksicinin de bir portresini çeker. Veya taksiciyi yanına çağırır. Arkada İshakpaşa olacak şekilde.
Taksici bana da gönderebilir misin filan der. Yaz bi kağıda adresini. Taksici sarı bir kağıda adresini yazıp verir. Gönder de sevdiğimiz kıza gönderelim filan der. Konuşurlar.
Taksicinin başlık parası biriktirdiği ortaya çıkar. Üç yıl daha sıkı çalışıp para biriktirirse tamamdır bu iş.

77- Taksi. İshakpaşa dönüşü – İsa, Taksi şoförü dış-gün

Taksi şoförü dinleyen birini bulduğu için gaza gelmiş, anlatıyor da anlatıyor. Ama İsa dalmış, dinlemiyor. Yabancılaşmış.. Boynunu oynatır arada.
İnince şoför telefon numarasını istiyor. İsa yakında yurtdışına gidecem (ya da başka bir şey: Ben sana çaldırırım, satacam, öbür sisteme geçecem, vs.) filan diye atlatır.

78- Lokantada maç – İsa iç-gün

Isa kahvede veya lokantada yemeğini bitirmiş maç seyrediyor. Neşeli görünüyor. Cebinden taksicinin adres kağıdı çıkar başka bir şey alırken. Buruşturup atar.

Gecenin ilerlemiş bir saatinde otel odasında başını çekmeceye dayamış uyumakta olan İsa'nın kapısı çalınır. Gelen Bahar'dır. (Bahar belki sigara içiyor. İsa donla..) İçeri girer. Bahar önce pencerenin yanına dikilip uzun uzun yağan kara bakar.
İsa ne diyeceğine karar veremediği için öylece durur. İsa yastığın yanında duran çekmeceyi alır yerine koyar. Bahar sigarasını masadaki kültablasında söndürürken gözü odanın alakasız bir köşesine takılır. İsa da ne var orda gibi oraya bakar. Bir şey yoktur. Sonra Bahar yatağın yanına gelir ve sırtı İsa'ya dönük bir şekilde kendini yatağa bırakır. İsa ise yatağın öbür ucuna oturur. Bir süre öylece ardından Bahar'a bakar. Sonra uzanıp yavaşça garip bir hareketle Bahar'ın bacaklarına sarılır. Öylece dururlar uzun süre.
(Belki yakın çekime burda geçeriz.) İsa yukarı tırmanıp öpmeye başlar.
Sonra başarısız bir sevişme girişimi olur. Olmaz. Öylece yatakta otururlar.
(Bu sevişememeyi ayrıca yakın planlarla da çek. Boş çerçeve, devrilirler yana, yakın yüz, kötü duygu, tekrar çerçeveye giriş, vs...)
İsa kalkar çerçeveden çıkıp bir cigaralık ve çakmak getirir. Aynı yere, yatağa bacaklarını yayarak oturur. Cigaralığı yakarak derin bir nefes alır. Bahar'a uzatır. Bahar almaz. İsa derin bir nefes daha alarak kendini aşağı kaydırır ve uzanır. Bir nefes daha çektikten sonra:

İSA: Fotoğraflar nasıl çıkmış. Güzel di mi? Getirsene bir bakalım.

Bahar fotoğrafların üzerinde durduğu masaya doğru bir süre bakar. Ama yerinden kıpırdamaz. Onun yerine yavaşça İsa'nın elindeki cigaralığı alır. O da içmeye başlar.

Belki kamera pencereye yönelir. Kar usul usul karanlığın içine yağmaya devam etmektedir.

Sabah:

1.
Elbiseleriyle soyunmadan yatmışlar. Bahar uyanır. Bir süre adama bakar. Yavaşça kalkar. Pencerenin yanına gider. Bir süre dışarı baktıktan sonra yavaşça pencereyi açar. Bir süre öylece pencerenin pervazına yaslanıp durur. İsa yattığı yerden uyandığını belli etmeden ifadesiz bir şekilde bakıyor. Bahar arada adama dönüp bakarak düşünür. Sonra yavaşça camı kapatıp masanın üzerinde duran fotoğrafları eline alıp bakar. Sonra onları masanın üzerine bırakıp giyinir. Kapıya gidip tam çıkacakken geri dönüp hediyeyi alıp çıkar.
(Sonra sarı kağıdın arkasını çevirip oraya bir şeyler yazar. Yavaşça kalkar ve giyinip kapıya gider. Görüntüden çıkar. Bir süre sonra tekrar geriye dönüp yani çerçeveye girip kağıdı alır, buruşturup cebine koyar ve kararlı çıkıp gider.)
Kapı sesinden sonra İsa kalkar, biraz yatakta oturup düşünür. Sonra sigara yakıp pencerenin yanına gider. Dışarı bakar.
Bahar aşağıda sokakta yürüyüp kaybolur. Yakın plan adamın yüzü. Bakışlarını sokaktan masanın üzerine döndürür. Fotoğraflar orada durmaktadır. Fotoğrafa ağır ağır zoom.
İsa bakışlarını fotoğraflardan pencereye çevirir.

Belki bir uçak sesi duyulmaya başlar. Yukarı bakar. (Ya da ayrıca camda eriyen kar taneleri de çek.. Eğimli koyabilmek için cam kestir..)

2.

On planda yatağı gören bir genel plan. Uyuyorlar. Pencereden sabahın ilk ışıkları ve kar yağışı görünüyor. Bir süre sonra Bahar yavaşça kalkar. Sessizce giyinir. Yavaşça odadan çıkar gider. Bahar gidince uyuyor numarası yaptığı anlaşılan İsa kalkar. Pencerenin yanındaki masanın üzerinden bir sigara yakıp oturur. Pencereden dışarı bakar. Bahar aşağıda yürüyüp kaybolur gider. Yakın plan adamın yüzü. Bakışlarını sokaktan masanın üzerine döndürür. Bahar'a aldığı hediye ve fotoğraflar orada durmaktadır. (Belki sarı adres kağıdını buruşturup kültablasına atar.) Fotoğrafa ağır ağır zoom veya pan.

İsa bakışlarını fotoğraflardan pencereye çevirir. Bir uçak sesi duyulmaya başlar. Yukarı bakar. (Ayrıca camda eriyen kar taneleri de çek.. Eğimli koyabilmek için cam kestir..)

3.

Odada sabahın ilk ışıkları. Bahar uyuyor, İsa pencere kenarına oturmuş sigara içiyor. Bir süre sonra Bahar uyanır. İsa'ya doğru bakar bir süre. Sanki bu oturuşundan bir anlam çıkarmaya çalışır gibi. Bahar kalkar ve İsa'nın yanındaki sandalyeye oturur. İkisi birlikte uzun bir süre dışarı bakarlar.. Artık akşamki ateşli duygulardan ve vaatlerden eser kalmamıştır. Uzun sessizlikler olur. Belki biraz konuşurlar.

İSA: Sen geç kalmıyor musun?
BAHAR: Boşver.
İSA: İşinden olma.
BAHAR: Olsun.

İSA: İş bulmak kolay değil demiyor muydun?

Kız soru dolu bakışlarla İsa'ya bakar.
İsa dışarı bakarak kara kara düşünmeye başlar.
Kız anlamış gibi hafifçe gülümser ve kalkıp giyinmeye başlar. Kapıdan tam çıkacakken son bir kez dönüp adama bakar. Adam dışarı bakmaya devam etmektedir. Kız çıkıp gider.
Bahar aşağıda sokakta yürüyüp kaybolur. Yakın plan adamın yüzü. Bakışlarını sokaktan masanın üzerine döndürür. Fotoğraflar orada durmaktadır. Fotoğrafa ağır ağır zoom.
İsa bakışlarını fotoğraflardan pencereye çevirir.
Belki bir uçak sesi duyulmaya başlar. Yukarı bakar. (Ya da ayrıca camda eriyen kar taneleri de çek.. Eğimli koyabilmek için cam kestir..)

80- Köyde dizi çekimi – Bahar dış-akşam

Akşam (veya gündüz de olabilir) dizi çekimleri karlı bir köyde sürmektedir. İki aşık gizlice buluşmuş birbirlerine aşk sözcükleri fısıldamaktadırlar. Oyunu beğenmeyen yönetmen çekimi durdurur. Bu sırada Bahar, oyuncuların kıyafetlerinde ufak düzeltmeler yapar. Sahne tekrarlanır. Bu kez sesçinin uyarısıyla uçak geçtiği gerekçesiyle çekim tekrar durdurulur. Yavaş yavaş çoğalan bir uçak sesi duyulmaya başlar. Ekip sessiz bir şekilde uçağın uzaklaşıp sesinin yokolmasını beklemeye başlar.
Yakın plan Bahar, başını kaldırıp uçağa bakar. Lacivert gökyüzünde çok uzaklarda ışıkları yanmakta olan bir uçak usul usul ilerlemektedir.
Uçak yeteri kadar uzaklaşınca sesçi çekime dönülebileceğini söyler. Yeniden ekip işe koyulur. Bahar da bakışlarını uçaktan ayırıp işine döner, aktörlerin yanına gidip birtakım düzeltmeler yapar.

critics'choice

Eight international critics rate 25 of the main films at Cannes 2006

The Films	Tahar Chikhaoui	Manohla Dargis	Charlotte Garson	Alexander Horwath	Diego Lerer	Li Cheuk-to	Kong Rithdee	Gavin Smith	
Babel	★			★★	●	★★★	★★	★	1.50
Bamako	★★		★★★	★★★★	★★★★	★★★		★★	3.00
Buenos Aires, 1977	★★	●	★	★★★	★★★★	★★	★★	★★	2.00
The Caiman	★★★★	★★	★★	★★★	★★★	★★★	★★	★★★	2.75
Climates	★★	★★★	★★★★	★★★★	★★★★★	★★★★	★★★	★★★	3.50
Colossal Youth	★	★★★	★★★★		★★★★	★★	★★★★★	★★★	3.14
Days of Glory	★★★	★★	★		★		★★	★★	1.83
Election 2	★★	★★★★		★★★★		★★★★	★	★★★	3.00
Fast Food Nation	★	★★★★	★★	★★★★	★★★	★	★★★★	★★★	2.75
Flanders	★★★	●	★★	★	★★★★	★★★	★★★	★★	2.25
Friend of the Family			●		★★	★	★	★	1.00
Lights in the Dusk	★★	●	★★	★★★★	★★★★	★★★	★★★	★★★★	2.75
Luxury Car			★★		★★★	★★★★	★★		2.75
Marie Antoinette	★★	★★	★★	★★	★★★★	★	★★★★	★★★	2.50
Pan's Labyrinth	★	★★★	★★	★★★★	★★	★★★		★★★	2.57
Paris, je t'aime	★★	★	●	★★	★★	★★	★★	★	1.50
Red Road		★★	★★★	★★	★★★	★★	★★★★	★★	2.57
The Flight of the Weakest	★★★		★★	★	★★	★★★	●		1.83
Selon Charlie	★				★	★	★★	★★	1.40
The Singer	★★				★★★	★		★	1.75
Southland Tales	★	★★★★	★	●	★		★	★★	1.43
Summer Palace	★★★	★★★★		★	★★★	★★★	★★★★	★★★	3.00
Volver	★★★	★★★★	★★★★	★★★★	★★	★★★★	★★★★	★★	3.37
The Wedding Director	★★★	★★★	★★★			★★		★★★	2.80
The Wind That Shakes the Barley	★★★	★★	★★	★★★	★★★	★★★★	★★★		2.86

PARTICIPANTS: Tahar Chikhaoui of *Cinecrits*, Tunisia; Manohla Dargis of *The New York Times*; Charlotte Garson of *Cahiers du Cinema*, France; Alexander Horwath of *Die Presse*, Austria; Diego Lerer of *Clarin*, Argentina; Li Cheuk-to of *Hong Kong Economic Journal*; Kong Rithdee of *Bangkok Post*; and Gavin Smith of *Film Comment*

Film Comment dergisinde yayınlanan yarışma bölümündeki filmler için yıldız tablosu

59. Cannes Film Festivali 2006

Sinema sanatının uluslararası başkentidir Cannes. Buluşmaların ve keşiflerin merkezi olma ayrıcalığına sahip olan Cannes Film Festivali kuşkusuz dünyadaki en önemli film olayıdır. Burası her yıl, tüm dünyanın film endüstrisinin buluşma yeri haline gelir. Dağıtımcılar, yapımcılar, yönetmenler, oyuncular, sinema teknisyenleri ve yazarlarından oluşan yaklaşık 30.000 sinema endüstrisi mensubu ve 200.000'in üzerinde izleyici, Festival Sarayı ve diğer yerlerdeki 900 gösterimi ve diğer sinema olaylarını takip etmek için her yıl buraya gelmeyi ihmal etmezler. Cannes her yıl festival zamanı içinde kaybolunabilecek koskoca bir şehir haline gelir. Her yıl festival pazarına yaklaşık 30.000 kişi kayıt yaptırır: Bunların yaklaşık 1.000'i yönetmen, 4.000'i dağıtımcı, 5.000'i yapımcı ve 4.000'i gazetecidir. Yarışma bölümü festivalin kalbidir. Bütün cazibe ve görkem orada odaklamr.

(Premiere Dergisi)

İklimler'in galasında Ebru Ceylan, N.B.C. ve Nazan Kesal kırmızı halıda. Arkada Festival başkanları Gilles Jacob ve Thierry Fremaux.

Yarışmaya Seçilen Filmler:

- Pedro Almodovar, *Volver* (İspanya)
- Andrea Arnold, *Red Road* (İngiltere)
- Lucas Belvaux, *The Right of the Weakest* (Belçika)
- Rachid Bouchareb, *Days of Glory* (Cezayir)
- Adrian Caetano, *Chronicle of a Flight* (Arjantin)
- Nuri Bilge Ceylan, *İklimler* (Türkiye)
- Sofia Coppola, *Marie-Antoinette* (ABD)
- Pedro Costa, *Juventude em Marcha* (Portekiz)
- Guillermo del Toro, *Pan's Labyrinth* (Meksika)
- Bruno Dumont, *Flandres* (Fransa)
- Nicole Garcia, *Selon Charlie* (Fransa)
- Xavier Giannoli, *Quand J'etais Chanteur* (Fransa)
- Alejandro Gonzalez Inarritu, *Babel* (Meksika)
- Aki Kaurismaki, *Lights in the Dusk* (Finlandiya)
- Richard Kelly, *Southland Tales* (ABD)
- Richard Linklater, *Fast Food Nation* (ABD)
- Ken Loach, *The Wind that Shakes the Barley* (İngiltere)
- Lou Ye, *Summer Palace* (Çin)
- Nanni Moretti, *The Caiman* (İtalya)
- Paolo Sorrentino, *The Family Friend* (İtalya)

Festival Sırasında Yorumlar

(Tarih sırasıyla)

Patrick Z. McGavin, *New York Foundation for the Arts (NYFA),* 20 Mayıs 2006

Festivalin ilk ve muhtemelen tek başyapıtını izledim şimdi ve gözyaşlarımı engellemeye çalışıyorum. Basın gösteriminin yapıldığı Debussy salonunda oturuyorum ve dağılmış, mahvolmuş durumdayım, titriyorum, kendime gelmeye çalışıyorum. Nuri Bilge Ceylan'ın, insanı harap eden ve büyüleyen filmi *İklimler* yeni bitti. Lastikli sözler kullanmadan söylüyorum. Nuri Bilge Ceylan, benim için, yaşayan en iyi beş yönetmenden biridir. *İklimler* bir çiftin ilişkisindeki duygusal ve kişisel sınırların izini sürüyor (yönetmenin ve eşinin oynaması hikâyeyi daha dokunaklı ve acı verici bir hale getirmiş). Film dijital olarak çekilmiş. Ancak kişisel tarihim içinde bu teknolojinin bu kadar yaratıcı ve olağanüstü bir şekilde kullanıldığını görmemiştim doğrusu. Mesela filmin sonlarında adamın otel odasında kadının saçlarını okşaması sahnesinde, görüntü o kadar canlı, dolaysız ve temiz ki, bir an kadının saçlarını okşayan elin kendimin olduğunu zannettim.

Camillo de Marco, *Cineuropa,* 21 Mayıs 2006

İklimler'de Ceylan, genç bir kadından önce ayrılan, sonra da onu bulup yeniden birlikte olmak için ikna etmek isteyen bir adamın yalnızlığını işliyor... Ceylan'ın eserlerinde aşina olduğumuz seyrek diyaloglar ve muhteşem uzun çekimler, yakın planlar ve ender de olsa mecazi sofistikasyon yine bu filmde de var.

Mike D'Angelo, *Nerve,* 21 Mayıs 2006

(...) Yıllar sonra *İklimler* filmini, daha çok, beni dijital video teknolojisine tamamen ikna eden film olarak hatırlayacağım. HD çekilen ve gösterilen *İklimler* tek kelimeyle ve tamamıyla çarpıcı. İnce ayrıntıları ve nüansları öylesine üstün düzeyde ki dijital teknolojinin asla bu kadar ilerleyebileceğini düşünmemiştim.

Joséphine Lebard, *Muze,* 21 Mayıs 2006

(...) Ve Ceylan'ın sevdiği kadını görüntüleme biçimi nefesimizi kesiyor. Kaş'ın güneşi altında göğsündeki teri, bakışının canlılığını ve denize dalarken güzel silüetini yakalıyor. Türkiye dağlarının karı altında esmer bir saç teline, ya da yüzünden akan birkaç kar tanesine takılıyor. Sabit planlar eşliğinde hayatını paylaşan kadının göz kamaştırıcı portrelerini oluşturuyor. Bahar ağlıyor, sessizliğe dalıyor, sigara içiyor, güneşte bronzlaşıyor. Kamera bir nevi aşkın vektörü haline geliyor.

Derek Elley, *Variety,* 21 Mayıs 2006

(...) Varoluşçu sıkıntıların Türk ağıtçısı Nuri Bilge Ceylan'ın artık yürümeyen bir ilişkiyi orta yaşlı erkek kahramanının gözünden incelediği *İklimler*, yönetmeninin en

içine girilebilir filmi. Her zamanki gibi kusursuzca görüntülenmiş, Ceylan'ın alışıldık, ölçülü temposuyla ilerleyen film, daha iyi oyunculuklar ve 98 dakika gibi kısa süresiyle önceki filmlerine göre daha canlı hale getirilmiş.

Atilla Dorsay, "*İklimler* alkış tufanıyla geçti!", *Sabah*, 21 Mayıs 2006

Cannes'da büyük ödüle aday gösterilen Nuri Bilge Ceylan'ın *İklimler* filmi ilk gösterimde eleştirmenlerden bol alkış topladı. Ceylan'ın başrolünü eşiyle paylaştığı filmdeki tecavüz sahnesi festivalin belleklere kazınan en önemli sahnelerinden biri oldu. Türkiye adına 59. Cannes Şenliği'nde yarışmakta olan Nuri Bilge Ceylan'ın *İklimler* filmi deyim yerindeyse dün akşam ilk kez görücüye çıktı ve birkaç bin uluslararası basın mensubu önünde ilk sınavını verdi. Filmden sonra kopan alkış sesleri filmin bu sınavdan başarıyla çıktığını gösteriyordu. Bilge'nin eşi sinemacı Ebru Ceylan'la birlikte başoyunculuğunu da yüklendiği film, olasılıkla kendi aile yaşamından da izler taşıyan modern bir kadın-erkek ilişkisini anlatıyor. Bir mimarla TV yapımcısı olan sevdiği kadın, Kaş'ta geçirilen bir yaz tatilinin sonunda ayrılıyor ve aylar sonra, bu kez tam bir kışın hüküm sürdüğü, karlar altındaki Ağrı'da yeniden biraraya geliyorlar. Ama bu, ilişkilerini yeniden hayata geçirme imkânını onlara verecek gibi değil.

Ceylan, zaten arı ve duru olan sinemasını bu filmde daha da yalınlaştırmış. Oldukça ağır seyreden film, her Ceylan filminde olduğu gibi son derece düşünülmüş bir sinemayla, kolay kolay unutulmaz çekimlerle gelişiyor. Özellikle Ceylan'ın bir önceki sevgilisiyle yeniden ilişki kurmaya çalışmasının tam bir tecavüze dönüşmesi, aslında sakin sakin giden filme birden müthiş bir gerilim kazandırıyor. Üç yıl önce Festival'de kıyametleri koparan Fransız filmi *Dönüş Yok*'taki ünlü tecavüz bölümünü hatırlatan ve altı yedi dakikalık uzunluğu tek bir çekimle verilen bu sahne, şimdiden Festival'in en unutulmaz sahnelerinden biri olarak belleklerimizde yer etti.

Konuştuğumuz yabancı eleştirmenler, filmden son derece etkilendiklerini belirttiler. Biri bana şöyle dedi: "Filmin hemen bütün planları çok başarılı ve Ceylan'a özgü. Onun sinemasını tanıyınca tek bir çekimden bile bunun bir Ceylan filmi olduğunu anlayabilirsiniz." Bu parlak çıkıştan sonra *İklimler*'in Cannes'da Türkiye'ye bir ödül getirmesi olasılığı güçlendi. Özellikle jüri başkanı Hong Kong'lu sinemacı Wong Kar Wai'ın Ceylan'ınkine benzer bir sinema yapması, şansımızı güçlendiriyor.

Basın toplantısında ise ünlü eleştirmen Gideon Bachmann şöyle dedi: "Dün filminizin yarısında çıkıp giden birkaç eleştirmen, film kısa zamanda bir klasik olduğunda bundan pişmanlık duyacaklar." Nuri Bilge ise içinde her insan gibi biraz teşhircilik olduğu için bu kez aktörlüğü de denediğini, ama bir daha bu tecrübeyi tekrarlamayacağını söyledi. Bilge, üslup araştırması peşinde olmadığını, filmlerindeki sadeliğin başka türlü çekememesinden kaynaklandığını ekledi. Filmini ne için oğluna adadığı sorusuna karşı da "çünkü şu anda hayatımdaki en değerli varlık o" dedi. Basın toplantısındaki sorular ve birçok yabancı yazarlardan gelen övgüler filmin bir gün içinde başarıyla verdiği ikinci sınav sayılabilir.

Emin Varol, "*İklimler* ilk kez görücüye çıktı", *Akşam*, 21 Mayıs 2006

Türk sinemasının 59'uncu Cannes Film Festivali'ndeki tek temsilcisi Nuri Bilge

Ceylan'ın ceketi her zamanki gibi yine omuzlarında... Sade ve mütevazı davranışlarıyla, sakin bir görüntü veriyor. Cannes'da artık nasıl davranılacağını bilen deneyimli bir yönetmen havası var üzerinde. *Uzak* filmi, 2002 yılında 'Jüri Özel Ödülü' ve 'En İyi Erkek Oyuncu Ödülü'nü almıştı. Şimdi de *İklimler* filmiyle yarışıyor. Filmde kendisinin yanı sıra eşi Ebru Ceylan, annesi Fatma Ceylan ve babası Emin Ceylan da rol aldı. Ancak, Nuri Bilge Ceylan geçen yıllara göre sanki biraz daha heyecanlı görünüyor. Yine de jüriyi etkilememek için hiçbir yorumda bulunmuyor. Yorumcular Ceylan'ın aile içinde ve fazla para harcamadan yaptığı filmleri etkileyici buluyor. Ceylan'ın bu yıl da ödül alma şansının yüksek olduğunu görüyoruz. Ceylan çifti, kırmızı halıya çıkmadan önce sahilde stres atıyor. Nuri Bilge Ceylan, eşi Ebru Ceylan'ın yanından hiç ayrılmıyor. O'na sevgiyle sarılıyor. Birlikte yürüyüşler yaparak sakinleşmeye çalışıyorlar. Cannes'ın güzelliği pek umurlarında değil gibi... Ne de olsa galayı iple çektiler.
Nuri Bilge Ceylan, *İklimler*'in galası için eşi Ebru'yla birlikte Festival Sarayı'na geldi. Komitenin kendilerine tahsis ettiği araçtan indikten sonra kırmızı halı üzerinde gazetecilere poz verdiler, etraflarındaki sinemaseverlere de el salladılar. Galaya davetli seyirciler hepsi birer birer kırmızı halıyı geçip Festival Sarayı'na girdiler. Film, Türkiye saati ile 17.45'te başladı. *İklimler*, beklendiği gibi büyük beğeni kazandı. Tepkileri ve Fransız basınındaki yankılarını yarın hep beraber göreceğiz.

Arianna Huffington, *Huffington Post*, 22 Mayıs 2006
(...) Ve işte size Cannes'dan ilginç bir haber: Festivalde en çok konuşulan filmlerden biri de Türk yönetmen Nuri Bilge Ceylan'ın *İklimler*'i. Adına rağmen, filmin küresel ısınma veya iklim değişimleriyle hiçbir ilgisi yok. Daha çok, bir adamın iç değişimlerinin öyküsü. Festival izleyicileri, adamın geçirdiği değişimin güçlü işlenişiyle büyülendiler.

Manohla Dargis, *New York Times*, 22 Mayıs 2006
(...) Türk yönetmen Nuri Bilge Ceylan'ın, benliğinden derin bir şekilde kopuk bir adamın portresi olan yeni filmi *İklimler*, festivalin yarışmalı bölümünde yer alan en incelikli filmlerden biri. Filmin enfes gözlemlere dayanan öyküsü, sert ayrılıklarından kısa süre öncesinde bir adam ve bir kadınla başlıyor ve sonrasında adama, yönetmenin canlandırdığı akademisyene odaklanıyor. Film, nefes kesici görüntüler ve mümkün olduğunca az ve doğal diyaloglarla ilerliyor. Filmi izleyen tüm basın mensuplarının dikkat kesilerek sessizliğe gömüldükleri ateşli bir sevişme sahnesine de yer veren Ceylan, dıştan içe doğru yol alarak taştan bir yüreğin derinliklerine doğru usul usul ilerleyen incelikli bir psikolojik portre ortaya çıkartıyor.

Geoff Andrew, *Time Out London*, 22 Mayıs 2006
Donnie Darko'nun ardından gelen *Southland Tales* nasıl dev bir hayal kırıklığıysa, Nuri Bilge Ceylan'ın *İklimler*'i de en az yönetmenin bir önceki filmi *Uzak* kadar sessiz, derinden, özlü ve ulvi bir güzelliğe sahip. Bugüne kadar yaptığı tüm filmleri gibi, Ceylan'ın *İklimler*'i, Richard Kelly'nin bize gösterdiği devasa çılgınlığın zıddında, hem mütevazı hem de son derece sade. Film, Kaş'ta yaz tatiline çıkan İstanbullu bir çiftin,

adamın isteğiyle ayrılmaları sürecini izliyor. Adam başka bir kadınla görüşmeye başlıyor, ama bir süre sonra, artık Türkiye'nin karlı ve dağlık doğusunda çalışmaya başlayan eski kız arkadaşını özlediğine karar veriyor. Hava koşullarıyla kurulan mecazlar asla zorlama gelmiyor; senaryo, oyunculuklar ve yönetmenin sakin gözlemci bakışı incelikli ve hassas nüanslar içeriyor. Bunu demişken, filmin sadece bir parça lirizmden ibaret olmadığını söylemek gerek; mesela birden ortaya çıkan son derece sert bir sevişme sahnesi bu gidişi kırıyor. Ceylan, günlük yaşamın pek de çekici olmayan yönleriyle beraber hayatın acımasız çelişkilerini deşmek konusundaki ısrarından hiçbir şekilde vazgeçmiş değil. Öyle ki film, neredeyse acı verici bir biçimde dürüst bir duygu uyandırıyor. Ancak, Ceylan bunu öyle bir nüktedanlık, zekâ ve enfes sanat becerisiyle yapıyor ki, son yıllarda karşılaştığımız en heyecan verici ve en yetenekli sinemacılardan biriyle karşı karşıya olduğumuz düşüncesi kanıtlanmış oluyor. Eğer festivalde özellikle görsel olarak bundan daha çarpıcı bir film çıkarsa karşıma gerçekten çok şaşıracağım.

Antoine De Baecque, *Libération,* 22 Mayıs 2006

İki ayrı film, festivalin bu çok yoğun haftasonu programında, kırmızı halının ünlülerinden ziyade, asıl bakışın ve evrenin sadeliğinin önem taşıdığını ve dikkat çektiğini kanıtladılar. Türk yönetmen Nuri Bilge Ceylan'ın *İklimler*'i ve Aki Kaurismaki'nin *Lights in the Dusk* filmi. İlkinin kor dolu olmasına karşın soğuk görkemi, ikincisinin metalik, donuk parlaklığı, ilk bakışta tanıdık gelen, basit ve yekpare görülen, ama aslında geçirgen olmayışlarının yol açtığı farklı yorumlamalar nedeniyle, nüanslı ve karmaşık insanların yaşadığı dünyalar sunmaktalar bize. Sanırım her iki filmin de temel kalitesi burada yatmaktadır: İki filmin de, birbirine yakın ve kendi başının çaresine bakabilir iki figürün seyrine dalan izleyiciyi dışarıda bırakan formu, "seyre dalanın" katılımına hayati bir ihtiyaç duymaktadır. Bu seyre dalan, karakterlerle daha yakından diyalog kurmak ve filmi bitirmek için, tıpkı hipnozdaymış gibi girer filme. İşte bu nedenle Ceylan'ı ve Kaurismaki'yi iki büyük sanatçı olarak niteliyebiliriz: Aslında filmlerini kendi köşelerinde yapabilir ve yaşayabilirlerdi, ama gerçekte sadece, her bir parçası filmin izlenmesi ve yorumlanmasıyla değişerek birey haline gelen, mütevazı da olsa, seyirci kitlesiyle buluşarak varolabilirler. Soğuk ve kapalı olduklarını düşünebileceğimiz bu iki film de aslında insanlığın mükemmel itiraflarıdır.

Dominique Widemann, *l'Humanité,* 22 Mayıs 2006

Atmosferleri biriktiren bir film... Aşkın ve talihin oyunları burada çok çekici bir şekilde zapt edilmiş... *Uzak* filminin 2003 yılında Cannes'da gösteriminden sonra Nuri Bilge Ceylan, çağdaş yalnızlığın sınırlarına doğru çıktığı yolculuğunu sürdürüyor ve prangayı kırmanın evrensel girişimlerine devam ediyor. Bu sefer bir çiftin krizlerini inceleyen yönetmen, fırtınalı ve güneşli günleri tıpkı bir sismograf hassasiyetiyle takip ediyor. Baş karakter İsa'yı kendisi canlandıran Nuri Bilge Ceylan, yanına karısı Ebru Ceylan'ı da almış. Mineral bir güzelliğe sahip bu yüz, güneşin dik ışıklarıyla erirken, ekranı, yaslandığı antik bir sütunla paylaşmaktadır. Üzüntüden boğulmuş hüzünlü bakışları, sebebini henüz bilmesek de, kalbin gelgitlerine giriş sahnesini oluşturuyor. (...)

Basın toplantısı: Michel Ciment, Fabienne Vonier, Zeynep Özbatur, N.B.C., Ebru Ceylan, Nazan Kesal, Gökhan Tiryaki

Mary Corliss, *Time*, 22 Mayıs 2006

(...) Yönetmenin bir önceki filmi *Uzak*, duygusal minimalizmde aşk ya da acı eşiğinize bağlı olarak sizi büyüleyebilir veya öfkelendirebilirdi. *İklimler* insanı bundan çok daha fazla içine alıyor, belki de sadece daha iyi, daha insani bir film olduğu için... Film, üç mevsim, üç mekân ve üç iklim boyunca geçiyor: Yaz sıcağı, güz yağmurları ve kışın karı. Hepsi de muhteşem görüntülenmiş. Filmin son bölümünde İsa, Bahar'ı aramaya çıkıyor, belki onu hâlâ sevdiği, belki de istediği anda ona sahip olabileceği konusunda kendini ikna etmek için... Şunu da söyleyelim: Minimal estetikten en hoşlanmayan izleyiciler bile, *İklimler*'i takdir etmeden ya da bazı erdemlerini görmeden edemeyeceklerdir. İşte bu nedenlerden dördü: Birincisi, estetik kararlılık kisvesine rağmen *İklimler*'in gerçekten de küt küt çarpan bir yüreği var ve bu yürek, her insanın ruhunda varolan çekiciliğin, bencilliğin ve çelişkilerin tümüyle farkında. İkincisi, yönetmen Ceylan, oyuncu olarak kendisinin birçok uzun yakın plan çekimlerini kullanmış olmasına rağmen, buna gerçekten de değiyor oluşu; dikkatle bakılınca kazançlı çıkılan, sarp ve haşin, çekici bir yüz bu. Üçüncü bir neden, filmin ara sıra ortaya çıkan akıl dolu mizah anlayışı. Serap'la ikinci karşılaşmada sevişmek isteyen Serap, çekinik olan İsa. Serap ona sırnaşırken İsa'nın gözü televizyonda bir doğal afet haberine takılıyor. Yanıma gelmeyecek misin, diyor Serap. İsa ise başını sallayıp "deprem" diyor, yani herhalde "bu gece olmaz tatlım, başım ağrıyor"un Türkçesi olmalı bu. Dördüncü neden ise, *İklimler*'in gerçek bir duygusal zirvesinin olması: Filmin sonunda, tıpkı başında olduğu gibi, Bahar'ın yanağından bir damla yaş süzülüyor. Ama yaşlar bu kez, İsa ile ilişkisini gerçekten bitiren, acı verici bir kaderin sevgi dolu bir kabullenişi gibi duyumsanıyor.

Kerstin Gehmlich, *Yahoo News*, 22 Mayıs 2006

(...) Nuri Bilge Ceylan'ın *İklimler*'i, Ceylan ve eşi tarafından canlandırılan ve duyguları Türkiye'de, değişen iklimlerle yansıtılan bir çiftin abartısız öyküsü. Daha şimdiden, bir anda sinema yazarlarının favorisi haline gelen Ceylan'ın bu filmi izleyiciyi, bir çiftin yaz sıcağında ayrılmalarından alarak aylar sonrasında, karla kaplı bir bölgede ilişkilerini yeniden gözden geçirmelerine kadar götürüyor...

Didier Péron, *Libération*, 22 Mayıs 2006

(...) Kafayı hakimiyetle bozmuş güçlü cinsiyetin oto-analizini yapan film, kararsızlığı, ahlaki tutarsızlığı ve anlatım hafifliğini çok iyi yüklenmektedir. Cannes'daki gösterim, filmin dijital çekimiyle uyumlu High Definition projektörle yapıldı ve mükemmeldi. Pırıl pırıl tertemiz ve inanılmaz derinliğiyle, filmin görüntüleri, ölmüş bir sevgiliye sunulan bir mezar gibiydi.

***Le Soir* (Belçika), 22 Mayıs 2006**

"İnsanlar basit nedenlerle mutlu, daha da basit nedenlerle mutsuz olacak şekilde yaratılmıştır" diyen yönetmen Nuri Bilge Ceylan başrolü de eşi Ebru Ceylan ile paylaşmış. Ebru öyle bir oyunculuk çıkarmış ki, sadece filmin başlarındaki tek bir plandaki oyunculuğuyla bile En İyi Kadın Oyuncu Ödülünü fazlasıyla hak ediyor. Bu dakikalarca süren tek bir plan. İyice yatmış akşam güneşinin ışığında, bir kadının gülerek başlayan ama neredeyse farkına varmadan ağlamaya dönüşen yakın çekimde yüzünü gösteren bir plan bu. Sinema sanatının ender ve safanlarından biri.

Vecdi Sayar, "*İklimler* Altın Palmiye'yi kazanabilir", *Cumhuriyet*, 22 Mayıs 2006

59. Cannes Festivali'ni henüz yarılamadık, ama sonuçlar üzerinde tahminler yürütülmeye başlandı bile. Şu ana dek, eleştirmenlerin önemli bir bölümünün gözdesi Almodovar'ın *Volver (Dönüş)* adlı filmi. Galiba, Cannes'da ülkemizi temsil eden eleştirmenler açısından da durum böyle. Oysa benim tercihim Nuri Bilge Ceylan'ın dün basına gösterilen, bugün resmi gösterimi yapılacak olan *İklimler* adlı son filmi. Neyse ki bu görüşümde yalnız değilim. Dünya eleştirmenleri arasında da *İklimler*'i çok beğenenler var, *Uzak*'ın gerisinde kaldığını düşünenler olduğu gibi... Bakalım günlük dergilerde her gün yayımlanan yıldız tablolarına (yıldız savaşları demek daha doğru olur) nasıl yansıyacak bu farklı görüşler...

Film Cannes'dan nasıl bir sonuçla dönerse dönsün, *İklimler*'in sinema tarihimizde çok önemli bir yeri olacağını düşünüyorum. Neden derseniz, kadın-erkek ilişkisini bu denli iyi tahlil edebilen, hiçbir klişeye sığınmadan evrensel bir söz söyleyebilen bir film var karşımızda. Nuri Bilge Ceylan'ın dünyasının iki büyük yönetmenin dünyası ile akraba olduğunu söyleyebiliriz: Antonioni ve Bergman'la... Ele aldıkları temalar ve bu temalara yaklaşımlarındaki soğukkanlı tavır olsa gerek bu yakınlığı düşündürten. Bu sabahki basın toplantısında filmin Fransız yapımcısından da aynı isimleri duymak hiç şaşırtmadı beni. Nuri Bilge'nin sinemasını, Antonioni ve Bergman'la kıyaslarken Ceylan'ın bu büyük ustaların sinemasına öykündüğü kanısında değilim. Tam tersine, Ceylan'ın son derece özgün bir sinema diline sahip olduğunu düşünüyorum.

Filmlerinde, bireyin iç dünyasını betimlerken toplumsal çevreyi de ihmal etmeyen Ceylan, bu kez yerel öğeleri tümüyle dışarıda tutan bir yaklaşım benimsemiş. Ve bu seçiminin zorunlu kıldığı evrensel dili yakalamış. Ceylan'ın bundan önce yaptığı üç filmde, birey ile bireyin içinde devindiği toplumsal çevre arasındaki ilişkiler daha ön plandadır. İlk iki filminde, yaratıcı bireyin dünyasını anlatırken 'kasaba' gerçeğini başarıyla yansıtır. *Uzak*, yalnızca insan ilişkilerini anlatmaz. İnsanları, sınıfsal konumları ve yaşadıkları toplumsal çevrenin koşulları içinde tanıtır. Büyük kentte yaşayan aydınla,

taşralı bir gencin dünyaya bakış açılarını ve aralarındaki çelişkileri yansıtan bir toplumsal panorama, bir Türkiye fotoğrafıdır bir bakıma *Uzak*. Ama bu kez farklı bir yaklaşım benimsemiş Ceylan ve kamerasını daha da yaklaştırmış bireye.

İklimler, iki insanın farklı dünyalarını, kadın ve erkek arasındaki uzlaşmaz çelişkiyi anlatıyor. Önceki filmlerindeki yerelliği, *İklimler*'de bulamıyoruz. Bu kez, yalnızca insanın iç dünyası üzerinde odaklanıyor. Yani daha zor bir yol seçiyor (belirli bir toprağa ayağını sağlam basmak bir sinemacı için kolaylıktır aslında). Basın toplantısında, bu seçiminin nedenini sorduğumda, *Uzak*'ın kahramanlarını seyirciye tanıtmak için toplumsal koşullarını daha ayrıntılı yansıtmayı seçtiğini, bunun öykünün bir gereği olduğunu, oysa bu kez salt iki insanın ilişkisini anlatmayı seçtiği için çevreyi anlatmayı seçmediğini, örneğin filmin Doğu'da (Ağrı'da) geçen sahnelerinde rahatlıkla filme girebilecek siyasal-toplumsal temaları filmine almadığını söylüyor. (...)

Gerçekten de, anlattığı öykünün gerektirdiği her şeyi içeren, gerektirmediği hiçbir öğeye yer vermeyen, kolaycılığa hiç kapılmayan bir film *İklimler*. Bu yönüyle de ayrıca saygıya değer. *İklimler*, otobiyografik bir film değil kuşkusuz, ama dünyaya kendi gözlükleriyle bakabilen, kadın-erkek ilişkisi üstüne düşüncelerini özgürce aktarabilen bir film. Alabildiğine buruk, hatta kötümser olduğunu söyleyebilirsiniz, ama gerçek olmadığını, duyguların sahicilikten uzak olduğunu söyleyemezsiniz. "İnsanlar ufak şeylerden mutlu olurlar. Daha da ufak şeylerden mutsuz..." diyor yönetmen. İki yalnız insanın, iç dünyalarının sürekli değişen iklimlerinde umutsuzca birbirlerini arayışlarını anlatıyor Ceylan. Yaşamları boyunca mutluluğu arayan ama bulamayan tüm insanların yüreğinde iz bırakacak güçte bir film *İklimler*. Duygusallığa hiç pirim vermeden, aklı hiç devreden çıkarmadan izliyoruz bu iki insanın ilişkisini. Haklı, haksız ayırt etmeden, sonuç nereye gidecek kaygısına kapılmadan... Çünkü Ceylan alttan alta bize şunu hissettiriyor: Sorular cevaplardan daha önemlidir...

Nuri Bilge Ceylan, bu kez kamerasını güvendiği bir isme, Gökhan Tiryaki'ye teslim etmiş ve bu güveninin karşılığını almış. Başrolleri kendisi ve eşi (aynı zamanda başarılı bir kısa film yönetmeni olan) Ebru Ceylan paylaşıyor. Diğer rollerde ise Nazan Kırılmış ve Mehmet Eryılmaz var. Tüm oyuncuları başarılı bulduğumu, yorumlarının Ceylan'ın dünyasını kurmakta son derece işlevsel olduğunu belirtmeliyim. *İklimler*'i, sinemamızın doruk noktalarından biri olarak görüyor ve emeği geçen herkesi kutluyorum. Umarını, Cannes'daki jüri üyeleri arasında görüşlerimi paylaşanlar çoğunlukta olur.

Mehmet Basutçu, "Bu 'iklim' tam Cannes'a göre", *Radikal*, 22 Mayıs 2006

Nuri Bilge Ceylan'ın *İklimler*'i Cannes'da dün seyirciyle buluştu. Sevmenin, sevilmenin, birlikte mutlu olabilmenin karmaşık simyasını anlatan, her karesi özel film, eleştirmenlerden iyi not aldı.

İklimler, Nuri Bilge Ceylan'ın kuşkusuz en kişisel, ve *Kasaba*'dan sonra en konuşkan filmi. Üstelik, önceki filmlerinde sergilediği mesafeli yaklaşımın buzları da erimiş bu kez. 'Daha konuşkan olması zor değil ama, kişiselliğe gelince, hep öyleydi; daha ne kadar ileri gidebilir ki?' demeyin. *İklimler* zor bir gönül ilişkisini, sevmenin, sevilmenin, arzu etmenin, birlikte mutlu olabilmenin karmaşık simyasını anlatıyor. Çelişkili ruhsal

dalgalanmaların zorladığı bıçak sırtı dengeleri farklı mekânlarda ve 'iklimler' altında işleyen Nuri Bilge Ceylan, bu kez kameranın öte yanına da geçerek, eşi Ebru Ceylan'la birlikte başrole soyunuyor.
Özyaşamsal boyutun kaçınılmazlığına karşın, her senaryonun yaşanmışlığın ötesine taşan bir yaratıcılığın ürünü olduğunu unutmamak gerekiyor ama Nuri Bilge'yi yakından tanıyanlar, kendisini perdede öz kimliğinden farklı göremiyorlar. Ebru Ceylan'ın daha yaratıcı bir oyunculuk sahnelediği konusunda da herkes hemfikir. *İklimler*'in asıl gücü, mizansenin ince bütünlüğünden kaynaklanıyor. Her planın açısı, ışığı, süresi özenle düşünülmüş. Müzik kullanımı da başarılı. Yakın planlarla verilen bakışlara yansıyan duygusal derinlik, zarif bir sinemasal koreografi olarak belleklerde iz bırakıyor...

Odile Tremblay, *Le Devoir*, 23 Mayıs 2006
(...) Gerçekten de harikulade bir film. Yönetmen, insanlar arasındaki mesafeleri kurcalayan, genellikle sabit ve uzun planlardan oluşan stilini tamamen koruyor. Ancak burada, estetik konusundaki araştırmalarını iyice derinleştirmiş. Son derece dünyevi ve çekici oyunculuklar vasıtasıyla, güneyin güneşli yaz plajları, yağmurlu İstanbul ve karlı dağlık bölgelerde geçen bir ilişkinin çözülmesini anlatıyor. Bazı planlar ve manzaralar gerçekten nefes kesici güzellikte...

Thomas Sotinel, *Le Monde*, 23 Mayıs 2006
(...) *İklimler* Türkiye'de HD olarak çekildi ve Cannes'da dijital projeksiyon ile gösterildi. Bu festival için bir ilk değil çünkü George Lucas bunu "Star Wars-Sith'in İntikamı" filmiyle 2005 yılında yapmıştı. Ancak burada yeni olan şu: Burada dijital teknolojiyi ilk kez birinci sınıf bir sanatçının ellerinde görüyoruz. Dijital görüntünün hassas bir terazide tartıldığında nelere kadir olabileceğini anlıyoruz. *İklimler*'i izlediğimizde 97 dakika boyunca son derece kararlı ve etkileyici, yeni sinemanın formlarının neler olabileceğini hissettiren bir sinemayla karşılaştık.

Gilles Carignan, *Le Soleil*, 23 Mayıs 2006
(...) Eğer Cannes'da estetik titizlikle ilgili bir ödül olsaydı *İklimler* bu ödülü tümüyle hak ederdi. Yönetmenin bir önceki filmi *Uzak*, Cannes'da zalim istilaların yaşandığı bir yılda bizi yönetmenin izleyiciden çok şey talep eden üslubuyla tanıştırmıştı. Uzun sabit planlar, düşündürücü çerçeveler, minimalist konuşmalar ve davranışlar. Ceylan bu sefer biçimini daha da saflaştırma yoluna gitmiş. Yönetmenin kendisi ve eşi tarafından canlandırılan iki karakter, filmde, ayrılığın fırtınalarından yalnızlığın kuruluğuna kadar geliyorlar. Yeniden biraraya gelme denemesi başarısız oluyor. Çünkü aslında değişen bir şey yoktur... Ayrıca hayatımda gördüğüm en güzel dijital gösterime tanık olduğumu da söylemeliyim.

J. Hoberman, *Village Voice (NY)*, 23 Mayıs 2006
(...) Yarışmadaki en başarılı film Nuri Bilge Ceylan'ın *İklimler*'i, tıpkı Türk yönetmenin bir önceki eseri *Uzak* gibi, yabancılaşma üzerine bir inceleme...

Anthony Kaufman, *Indiewire*, 23 Mayıs 2006
(...) Ağırbaşlı bir gövde gösterisi olan *Uzak*'ın ardından gelen *İklimler*'de Nuri Bilge Ceylan, bakış açısını bir bıçak gibi biliyor. *İklimler*, net, detaylı ve muhteşem bir şekilde HD dijital teknigiyle çekilmiş bir film.

Jean-Luc Douin, *Le Monde*, 23 Mayıs 2006
(...) Evet, Nuri Bilge Ceylan için "ortaya çıktı" diyebiliriz, çünkü uluslararası yarışmada estetikten uzak ve zevksiz Amerikan filmlerinin yanında *İklimler*, gerçek *"auteur"* sinemasının ne olduğunu gösterdi bize. Ustaca bakışı, kadrajı, mizanseniyle nefes alıp vermeyi hatırlattı bize tekrar.
İklimler güzel bir kadın yüzüyle başlıyor. Uzun süren bu plan filmin hem tonunu hem de ilhamını ortaya koyuyor. Dediğimi anlamak için, güneşin ve renklerin parladığı, kameranın tenin dokusuyla ve boncuk boncuk terlerle hipnotize olduğu o ağır basan bir yazın göz kamaştırıcı ışığını görmeniz lazım. Mermer bir sütuna yanağını dayamış şekilde sessizliği seyre dalmış kadının antik kentin ıssızlığında kaybolmuş bakışlarındaki melankoliyi hissetmeniz gerekir. Erkek arkadaşının aşağıda fotoğraf çekerken gülünç düşüşüyle önce eğlenen sonra da gözyaşlarına boğulan gözlerindeki kaygıyı anlamanız gerekir...
İsa'nın eski kız arkadaşıyla yaşadığı tecavüzü andıran uzun sevişme sahnesi ise, elbise yırtılma sesleri ve yerlerde sürüklenen gövdeler eşliğinde, içimizden bir anda çıkıp gelebilecek şiddeti ve insanın formüle edilemez doğasını çok ustaca anlatan, cinsel taşkınlık üzerine bir sanat dersi niteliğinde şaşkınlık uyandıran bir sahne...

Jonathan Romney, *Screen International*, 24 Mayıs 2006
Ceylan'ın çağdaş bir usta olarak gitgide artan şöhreti, son derece tatmin edici bir film olan *İklimler* ile teyit edilmiş bulunuyor. *İklimler*, Cannes'da ya da herhangi başka bir yerde bu yıl görüp görebileceğiniz her şeyden çok daha kişisel bir film... İnsanlar arasındaki duygusal mesafeler ve erkeklerin karşısına engel gibi çıkan ruhsal baskılarla kemikleşmiş alışkanlıklar üzerine karmaşık, ama abartılmamış bir öyküyü anlatıyor... Anlatım biçiminin olgunluğu ve gelişmişliği, çok fazla şey anlatmayı ısrarla reddetmesinden de belli oluyor: Sessizlikler ve ince ayarlı mimikler, boşluklarını kendi başımıza doldurmamız gereken hassas nüanslar sunuyor bize. Yüzlerin öylece durup fazla bir şey yapmadan, yalnızca mimiklerle neleri ifade edebilecekleri açısından düşünüldüğünde, *İklimler* Ceylan'ı, Ingmar Bergman'la aynı lige yerleştiriyor... Eğer İsa gerçekten konuşulduğu gibi Ceylan'ın otoportresiyse, o zaman *İklimler*, sinemada karşımıza çıkan en acımasız otoportrelerden birini sunuyor bizlere demektir: İsa özgüvenini yitirmiş, dengesiz, sadakatsiz ve bencil biri; başkalarına son derece muhtaç ve Serap'a saldırmasından anlaşılacağı gibi şiddet, kişiliğinin bir parçası... Tüm bunlar, Ceylan'ın filminin, günümüzün çoğu saygın yönetmenlerinin eserlerinde bile rastlanmayan bir dürüstlük, zenginlik, karmaşıklık ve duygu inceliğine işaret ediyor.

Mehmet Basutçu, "Almodovar'ın rakibi Ceylan", *Radikal*, 24 Mayıs 2006
Altın Palmiye için önce Pedro Almodovar'ın filmi *Volver*'in adı geçiyor ama hemen

arkasından sıralanan filmler arasında Nuri Bilge Ceylan'ın *İklimler*'i başı çekiyor. Öyle ki Cannes'da günlük yayımlanan *Screen International* dergisinin Altın Palmiye adaylarına verdiği notlarda *İklimler* ikinci sıraya oturdu. İlk sırada Almodovar'ın filmi var 4 üzerinden ortalama 3,4'le. *İklimler* 2,8'le ikinci sırada, onun hemen arkasından Nanni Moretti ve Aki Kaurismaki'nin filmleri geliyor, 2,5'un üstündeki puanlarıyla. Fakat dün sabah *21 Gram*'ın yönetmeni Alejandro Gonzalez Inarritu'nun *Babel* adlı filmi izlendi. *Babel* çok güçlü bir film, ilk sıraları zorlayıp Almodovar'ın bile üzerine çıkabilir.
İklimler'le ilgili Fransız basınında övgü dolu eleştiriler çıkıyor. Ceylan, Antonioni ve Bergman gibi büyük ustalarla karşılaştırılıyor, hatta günümüzün ortamında Ceylan'ın çok fazla gişe getirmeyecek türden filmler yapmasının ayrıca alkışlanması gerektiğine vurgu yapılıyor.
Ayrıca jüri başkanı Çinli Wong Kar Wai'nin tavrı da çok önemli. Festival başlamadan *Libération* gazetesinin eleştirmeni Antoine de Baecque, kendisine yöneltilen 'Almodovar Altın Palmiye'yi alacak mı?' sorusuna şöyle yanıt vermiş: "Neden olmasın? Ama eğer üç favorinin adından söz etmek gerekiyorsa, jüri başkanı Wong Kar Wai'nin kişiliğini, sinemacı kimliğini göz önüne alarak, bu üç kişi Nuri Bilge Ceylan, Aki Kaurismaki ve Bruno Dumont olabilir." Diğer yandan Amerika'dan Cezayir'e kadar burada birlikte olduğumuz eleştirmen ve gazeteci arkadaşlar *İklimler*'den çok etkilendiklerini söylediler. Bazıları *Uzak*'tan daha güçlü buluyor. (...)

Martin Rosefeldt, *ARTE,* Mayıs 2006
(...) Ceylan'ın yeteneği karşısında yine hayran kalıyoruz: Resimleri oluşturma biçimindeki yerindelik, kamera açısındaki milimetrik kesinlik, karakterlerin ruh halini yansıtış şeklindeki incelik ve mevsimleri, doğayı, ışık oyunlarını tıpkı birer karakterlermiş gibi hikâyeye katış şekli. Mesela ayrılık esnasında çoktan batmış güneşin uzaktaki bir ağacın yapraklarını aydınlatması gibi. Daha sonra, İsa kaybettiği aşkını bulmak için Anadolu'yu geçerken, büyük kar tanelerinin, açıklamakta güçlük çektiği hislerinden doğan acısını kaplıyor olması gibi. Kayıtsız kalan doğa, sanki insanların mutlu olmaktaki başarısızlıklarına en iyi dermanmış gibi görünmektedir.
Nuri Bilge Ceylan oyuncu olarak da, karakterin ahlaki çaresizliğini çok iyi canlandırmış. Ceylan'ın oyuncu olarak görüntüsü karakterin ruh durumuyla hiçbir zaman çelişkili durmuyor. Her ne kadar birlikte olduğu kadınla eşit haklarda olması gerektiğini savunan modern bir erkek gibi görünse de, rahatsızlığı Bahar'a sarfettiği acı ve zalim sözlerde ve mimiklerde ortaya çıkıyor...

Olivier Bombarda, *ARTE,* Mayıs 2006
(...) Hikâyesini anlatmak için yönetmen dijital görüntüyü tercih etmiş ve mükemmel resimler ve şaşırtıcı bir boyutluluk elde etmiş. Birtakım yakın planlar ve arka planda ustaca oluşturulmuş flu bölgeler yaratarak Nuri Bilge Ceylan daha önce hiç yapılmamış ve olağanüstü bir şekilde, değişik iklimlerin varyasyonları altında cereyan eden konusunu, meseleden hiç kopmadan tamamen organik ve doğal bir şekilde ifade etmeyi başarmış. Bu son derece kılı kırk yaran bir şekilde kadrajlanmış canlı tabloların üstadı izleyicinin bakışını sabit ya da hareketli detaylardan oluşan tamamen yeni bir dünya

vizyonuna tabi kılıyor: Plajın kum tanecikleri, İsa'nın cildinin gözenekleri, Bahar'ın uzun saçları, alnındaki ter damlaları ya da son sahnelerdeki kar tanelerinin balesi. Nuri Bilge Ceylan HD kamerayı öyle öncü bir nitelikte kullanıyor ki, bu yeni teknolojinin henüz nüfuz edemediği bakire ve henüz keşfedilmemiş, Lucas'ın ve Sokurov'un tam olarak tadını çıkaramadığı yeni bölgeler keşfediyor. Bu keşifte, 35 mm çekilmiş *Uzak* filmindeki insan yalnızlığını çok iyi yansıtan kara bulutlu bir şehir manzarası planını benzer bir şekilde yeniden canlandırırken aynı zamanda sanki iki farklı formatın karşılaştırmasını da yapıyor. Bu şekilde son derece ölçülü bir biçimcilik tarafından sırtlanan filmin öyküsü, aynı zamanda o kadar insani nitelikler içeriyor ki, *İklimler* bu yılki Cannes Film Festivali'nin en altüst edici olaylarından biri haline geliyor.

Mehmet Basutçu, "Altın Palmiye için son düzlük", ***Radikal,*** **25 Mayıs 2006**
Altın Palmiye yarışında son düzlüğe girildi. Cannes Film Festivali'nin son dört gününe girerken, Nuri Bilge Ceylan'ın *İklimler*'i *Screen International*'da yer alan uluslararası basının değerlendirme tablosunda ilk üç arasındaki yerini koruyor.
İklimler salı günü 2,8 puanla, Almodovar'ın filmi *Volver*'in ardından ikinci sıradaydı, çarşamba ise ikinciliği burun farkıyla Alejandro Gonzalez Inarritu'nun *Babel*'ine kaptırdı ve üçüncülüğe düştü. Bu göreceli puan ortalamalarında, bir önceki filmiyle Altın Palmiye kazanan Nanni Moretti bile Nuri Bilge Ceylan'ın gerisinde. Aslında, her sabah bu notlara at yarışı sonuçlarını izler gibi hemen göz atıyoruz, ama sanatçı kimlikleri ve sinema dilleriyle birbirlerinden çok farklı olan yönetmenleri karşılaştırmanın zorluğunu, hatta anlamsızlığını unutmamak gerekiyor...

Jonathan Romney, ***The Independent,*** **26 Mayıs 2006**
(...) Cannes işte bu yüzden Almodovar'ın canayakınlığına, iki defa kazanan Dardennes kardeşlerin sessiz mütevazılığına, David Cronenberg'in berraklığına veya birdenbire, hak ettikleri için kendilerini bir anda sinema tapınağının en üst basamaklarında bulan gençten sinemacıların umut vaat eden açık sözlülüklerine kucak açıyor. Son grubun arasında, 2002 yılında harikulade, düşündürücü filmi *Uzak*'ı yapan ve bu yılki yarışmada yer alan Nuri Bilge Ceylan'ı öne çıkarmak isterim. Ceylan gösterişten öylesine uzak bir biçimde her şeyi kendi başına halletmeye çalışıyordu ki, *Uzak* hakkında istenen röportajlar için ona erişmenin zorluğu mesafeli oluşundan değil, son derece meşgul olmasından kaynaklanıyordu. Hem kendi filminin satıcısı hem de yapımcısı olarak çalışan bir tek o vardı. Bu yıl ise, yarışmada yer alan en dokunaklı ve en kişisel filmlerden biriyle, eşiyle birlikte rol aldığı ilişkiler üzerine bir dram olan *İklimler* ile Cannes'da bulunuyor.

Melanie Carpentier, ***Evene,*** **26 Mayıs 2006**
Nuri Bilge Ceylan'ın yeni filmi *İklimler* hakkında konuşmak hiç de kolay değil. Bu evrensel ama bir o kadar da kişisel bir bakış açısıyla işlenmiş bir film. Bir çiftin krizini anlatan Nuri Bilge Ceylan bu sefer sahneye eşi Ebru Ceylan ile birlikte çıktı. *İklimler* varlığımızdan gelip geçen ve tamamıyla hakim olamadığımız duygular ve heyecanlarla dolu güzel bir eser. Yazın sıcağında paylaşım ve iletişim eksikliğinden giderek

Gala öncesi Festival Sarayı'nın terasında fotoğraf çekimi

birbirinden uzaklaşan, kışın şiddetinde küllerinden doğamayan bir çiftin hikâyesi bu. İsa ve Bahar ayrılırlar ve her şeyi zamana bırakırlar, ya da teslim olurlar... Nuri Bilge Ceylan sıkı ve sessiz planlarla, kaybolmuş ve iktidarını yitirmiş yüzler çekiyor. Çünkü kelimeler nadir ve bu filmde küçük dokunuşlarla yer alıyorlar. Sadece hayati ve duygusal bir çıkmazda yollarını kaybetmiş bu karakterlerin dünyalarına girecek kadar. Derin bir huzursuzluğu paylaşacak kadar. İnsanlık, samimiyet ve gerçekçilik dolu bu boğuntulu ve sancıyan film, parçalanmaya ve aşkın ölümüne tanık olan izleyicilerin üzerine çöker. Bu arınmış, düşündürücü ve sessiz film, duru ve parıltılı görüntüleriyle, insanın üzerinde kalıcı bir iz bırakıyor.

Sheila Johnston, *The Independent*, 26 Mayıs 2006
(...) Türkiye'den *Uzak*'ın yönetmeni Nuri Bilge Ceylan'ın *İklimler*'i, 1960'ların sanat filmlerinin o mesafeli soğuk havasına sahip. *İklimler*, fazla konuşmayan, bir kaya gibi ağır erkek kahramanıyla, parçalanan bir beraberliğin üç mevsim boyunca derinlikli bir incelemesi.

***The Routers*, 26 Mayıs 2006**
(...) Türk yönetmen Nuri Bilge Ceylan, duyguları değişen mevsimlerle yansıtılan, kendisi ve eşi tarafından canlandırılan bir çiftin abartıya kaçılmadan anlatılmış öyküsüyle eleştirmenlerden büyük ve coşkulu övgüler aldı.

Sukhdev Sandhu, *The Daily Telegraph*, 27 Mayıs 2006
(...) Nuri Bilge Ceylan bu yıl Cannes'a *İklimler*'le geri döndü. Orta yaşlı bir adamın zaaflarının ölçülü, sinsice ve mizahi bir keşfi... HD video tekniğiyle çekilen bu film, insanı heyecanlandıracak kadar çekici ve net görünüyor. Ebru'nun plajda yatarken alnında gördüğümüz terler neredeyse uzanıp dokunmaya itiyor insanı.

Andrew O'Hehir, *Salon*, 27 Mayıs 2006
(...) Sabrı olanlar için tartışılmaz derecede güçlü ve insanı içine çeken, muhteşem bir şekilde görüntülenmiş bir eser.

Richard Corliss, *Time*, 27 Mayıs 2006
(...) Yarın akşam, Altın Palmiye ve Cannes'ın diğer ödülleri dağıtılacak. Bu sabah konuşulanlar arasında Pedro Almodovar'ın *Volver*'i ve Alejandro Gonzalez Inarritu'nun *Babel*'i başa güreşenlerden sayılırken Nuri Bilge Ceylan'ın *İklimler*'i de herkesin üzerinde anlaştığı güçlü bir aday olarak gösteriliyor. Ama hiçbir şey bilmiyoruz.

Antoine de Baecque, *Libération*, 27 Mayıs 2006
(...) Bu açıdan, yarışmada bu yılın en etkileyici sahnesinin, *İklimler*'deki uzun ve sert sevişme sahnesi olduğu söylenebilir. Bu bir yandan tecavüze benziyor ama kızın razı olup olmadığından da tanı olarak emin olamıyoruz. Sonra zorla fındık yedirme bölümü geliyor. Sahnenin bir bütün olarak ayakları yere basıyor. Bu insanı geren ama sonlarına doğru mizahi unsurlar da içeren sahne, sinematografik olarak yeni keşifler içeriyor ve günümüz sinemasında cinsellik konusundaki vizyonumuzu yeniliyor.

Jonathan Romney, *The Independent*, 28 Mayıs 2006
(...) Eğer festivalde ekonomik, ölçülü ve yetişkinlere yönelik bir şeyler arıyorsanız, *İklimler*'le boy ölçüşebilecek başka bir film bulabileceğinizi hiç sanmıyorum. Türk yönetmen Nuri Bilge Ceylan, tatilde ayrılan ve aylar sonra karla kaplı Anadolu'da yeniden buluşan çift rolünde kendisini ve eşini cesur ve cüretkâr bir şekilde yönetti. Ceylan, Ingmar Bergman'la başa güreşir bir kesinlikle karakterlerinin içine girmek için tüm hassaslığı ve netliğiyle HD video tekniğini kullanıyor ve daha önce *Uzak*'ı da son derece özel kılmış olan o nefes kesici ama aynı zamanda son derece sade manzara görüntülerini filmine ustalıkla entegre ediyor. Cannes'da bazen bir eleştiri nedeni sayıldığı üzere, bu küçük film, yoğun bir kişisellik barındırıyor ve Ceylan'ı, burada dendiği gibi, "imzası olan" sinemacılardan biri olarak, günümüzün gerçek *"auteur"*lerinden biri olarak tescilliyor.

Vecdi Sayar, "Sinemanın *'Babil'*i ve *'İklimler'*i", *Cumhuriyet*, 28 Mayıs 2006
Cannes Film Festivali'nde, başyapıt nitelemesine en fazla yaklaşan film, bana göre, *İklimler*'di. Ödüle yakın duran bir başka filmse Meksikalı Alejandro Gonzalez Inarritu'nun *Babil*'i. Inarritu da, Ceylan gibi, insanlar arasında iletişimsizliği anlatıyor *Babil*'de. İnsanlar arasındaki iletişimsizlik, bu yıl Cannes'daki en gözde temalardan biriydi. Uluslararası Cannes Film Festivali'nde bu yılın sinemamız açısından şanslı bir yıl olduğunu söyleyebiliriz. Uluslararası Yarışma bölümünde gösterilen ve festivalin en iyi filmlerinden biri olduğunu herkesin kabul ettiği Ceylan'ın *İklimler*'inin yanı sıra, Uluslararası Kısa Film Yarışması'nda Belma Baş'ın *Poyraz*'ının ve sinema okulları öğrencilerinin yarıştığı 'Cinéfondation' bölümünde Fransa'da öğrenim gören Deniz Gamze Ergüven'in *Bir Damla Su* adlı filmlerinin yer alması sinemamızın uluslararası alandaki imajını güçlendiren olaylardı. Umarım, birden fazla ödülle noktalarız 59. Festivali.

Festival yönetmeni Thierry Frémaux, bu yılın filmlerini belirlemek için 1.526 film izlediklerini söylüyordu basın toplantısında. Dünyada bir yılda yaklaşık 5.000 film çekildiğini düşünürseniz, tüm yapımların üçte birinin Cannes'a katılabilmek için yarıştığını görebilirsiniz. Ama, elbette Cannes'da yarışmak gişe başarısını garantilemiyor. Hatta, ödül kazanmak bile...

Esin Küçüktepepınar, "Altın Palmiye yarışının galibi kim olacak?", ***Sabah,*** **28 Mayıs 2006**

59. Cannes Film Festivali'ndeki 12 günlük heyecanlı koşuşturma sona eriyor ve ödüller bu akşam sahiplerini buluyor. Ancak en iyi filme verilecek olan 'Altın Palmiye' Ödülünü kimin alacağı konusu bu yıl daha belirsiz. (...)

Şu anda büyük ödül için adı geçen üç film var. En güçlü adaylardan *İklimler* sırrı detaylarda gizli olan bir film. Mutsuz bir çift aracılığıyla insan ruhunun karmaşıklığını yalın ve etkileyici bir dille anlatıyor. Film dünyanın en önemli eleştirmenlerince 'muhteşem' olarak nitelendirildi. Nuri Bilge Ceylan bu yıl 'Altın Palmiye'ye uzanabilir. İspanyol usta Pedro Almodovar'ın 'incelikli bir kadın filmi' olarak tanımlanacak *Dönüş* filmi de çoğu eleştirmenin favorisi. Jüri başkanı Wong Kar Wai'nin, tarz ve konu olarak Ceylan'ın sinemasına yakın durduğu biliniyor. Ancak Kar Wai'nin Almodovar hayranlığı da gizli değil. 7 yıl önce *Annem Hakkında Her Şey* ile Cannes'da En İyi Yönetmen Ödülüyle yetinen Almodovar'ın şimdi dünya sinemasındaki yıldız konumu bu kez dezavantaj olabilir. Çünkü tüm şatafatına ve tantanasına rağmen Cannes, sinema sanatında yeni keşiflere açık olmasıyla tanınıyor. Sonuçta yarışma 'kişisel öykü ile politik dünya işleri' arasında olacak gibi görünüyor.

Atilla Dorsay, "*İklimler* ödüle yakın", ***Sabah,*** **28 Mayıs 2006**

Evet, nihayet ufukta Altın Palmiye gözüktü. Bu akşamki kapanış töreninde Çinli yönetmen Wong Kar Wai başkanlığındaki jüri 59. Cannes Şenliği'nin sonuçlarını açıklayacak. Kişisel olarak ödülü İspanyol usta Pedro Almodovar'ın *Volver (Geri Dönmek)* adlı filminin alacağını düşünüyorum ve de bekliyorum. Yıllar önce *Annem Üzerine Her Şey* filmiyle Altın Palmiye'ye çok yaklaşıp kıl payı kaçıran yönetmen, gerek seyirciyi gerekse eleştirmenleri son derece etkileyen ve bir aşk filmiyle fantastik ya da müzikal sinema türlerini ustalıkla harman eden bu filmle ödüle son derece yakın duruyor. Geriye kalan filmlerden, herkesi memnun edememiş olsa da Alejandro Inarritu'nun *Babil*, Sofia Coppola'nın *Marie Antoinette* ya da Bruno Dumont'un *Flandres* filmleri de ödül listesinde kendisine yer bulacak gibi gözüküyor. (...) Peki, bütün bu toplam içinde bizim filmimiz *İklimler*'in şansı ne? Nuri Bilge Ceylan'ın filmi *Screen International*'ın yıldız tablosunda son güne kadar *Volver*'in ardından, en çok yıldız alan ikinci filmdi. *Babil*'in çıkagelmesinden sonra üçüncü sıraya düştü. Hemen herkes, hatta filmi çok beğenmeyenler bile Bilge'nin kişisel üslup ve perdede yarattığı estetik açısından yalnız Cannes'ın değil, günümüzün sayılı sinemacılarından biri olduğunu kabul ediyor. Filmin bu akşam açıklanacak ödüllerde kendine mutlaka bir yer bulması, örneğin 'En İyi Yönetmen' heykelciğini kucaklaması hiç şaşırtıcı olmayacak. Ve bu da, sinemamız için yeni ve çok önemli bir başarı olacak. Ne diyelim: İnşallah...

Antoine Guillot, *Radio France*, 28 Mayıs 2006
(...) Yarışmada benim için çok daha enteresan olan film, kadınların istek ve tutku dünyalarının mistik doğasını ve bunların dışsal yansımalarını toplamakla uğraşan erkeğin imkânsızlığını anlatan *İklimler* filmiydi... Eğer benden yarışmanın şu anki durumunda bir ödül listesi vermem istenecek olursa sonuçlar şöyle olurdu: (Yalnız bunlar tahmin değil, kişisel tercihlerim): Altın Palmiye: *İklimler* (Nuri Bilge Ceylan), Büyük Jüri Ödülü: *Juventude em Marcha* (Pedro Costa), En İyi Yönetmen: Lucas Belvaux *(The Right of the Weakest)*, En İyi Kadın Oyuncu: Lei Hao *(Summer Palace)*, En İyi Erkek Oyuncu: Silvio Orlando *(Caiman)*, En İyi Senaryo: *Volver* (Almodovar).

Festivalin Ardından Yorumlar

Anthony Kaufman, *Indiewire*, 30 Mayıs 2006
Benim için festivalin en iyisi, özellikle de üzerinde düşünüp konuşmayı sürdürdükçe *İklimler* filmi oldu. Hiyerarşik sıralamaları pek seven toplumumuzun beklentilerine boyun eğecek olursam (çünkü herkes listeleri sever), en iyiden en kötüye doğru işte benim sıralamam. Elbette ki, bir kez daha izlendiğinde bu filmlerin bazıları istekler ve ruh halleri doğrultusunda inecek veya çıkacaktır. Orta kısım biraz daha keyfi ve her zaman olduğu gibi, sıralamalar siyasal eğilimleri ve hakkını alamayanların kayrılmasını biraz yansıtabilir. Ama sonuçta bu, benim tercihlerimin kesin halidir:
1. *İklimler* (Türkiye), 2. *Volver* (İspanya), 3. *Red Road* (İngiltere), 4. *Summer of '04* (Almanya), 5. *The Wind That Shakes the Barley* (İngiltere), 6. *Summer Palace* (Çin), 7. *Ten Canoes* (Avustralya), 8. *Taxidermia* (Macaristan), 9. *Shortbus* (ABD) 10. *Babel* (ABD-Meksika-Fas), 11. *Flandres* (Fransa), 12. *El Violin* (Meksika), 13. *The Way I Spent the End of the World* (Romanya), 14. *The Wedding Director* (İtalya), 15. *Lights in the Dusk* (Finlandiya), 16. *Fast Food Nation* (ABD), 17. *The Caiman* (İtalya), 18. *URO* (Danimarka), 19. *Selon Charlie* (Fransa), 20. *Suburban Mayhem* (Avustralya), 21. *Southland Tales* (ABD).

Saibal Chatterjee, *Hindustan Times*, 29 Mayıs 2006
(...) Eleştirmenlerden güçlü yorumlar alan filmlerden biri de parçalanmakta olan bir ilişkinin ağır tempolu bir keşfi olan, Türk yönetmen Nuri Bilge Ceylan'ın *İklimler*iydi. Olay örgüsü çok zengin olmasa da *İklimler*, son derece insani bir öyküyü ele alış biçimi dolayısıyla eleştirmenlerden yüksek notlar aldı.

Michael Phillips, *Tribune*, 30 Mayıs 2006
(...) Türk yönetmen Nuri Bilge Ceylan'ın *İklimler*'ini önceki üç filminden daha zayıf bulan festival izleyicileri de var. Tersini düşünenler de. Ama yine de, HD video ile çekilen ve Cannes'da dijital projeksiyon ile gösterilen *İklimler*, Cannes'da gördüğüm en

güzel ve ifade gücü en yüksek film olmasının yanı sıra, biten bir ilişkiyi anlatan bu film, Cannes'da yarışan filmler arasında en taze ve en canlı olanıydı... *İklimler,* Ebru Ceylan'ın yıkıntılar arasında fotoğraf çeken sevgilisini izlemesiyle başlıyor. Üniversitede öğretim üyesi olan pasif-agresif romantik adamı, ilişkinin çözülmekte olduğunun farkında değil. Kadın, fotoğraf makinesiyle ilgilenen adamı izliyor. Film izleyicisi de "röntgenci" üçgeni tamamlıyor. İzlenme ve izleme eylemlerine ve bunların ahlaki sonuçlarına doğrudan temas etmese de *İklimler*, bilindik bir konuyu gözünü kırpmadan ele alıyor: "İnsan yüreğinin ülkesi".

Ali Jaafar, ***Daily Star,*** **31 Mayıs 2006**
(...) Hepsinden iyisi ise, Türk usta Nuri Bilge Ceylan'ın *İklimler*'iydi. Başarısız olan iki aşık rolünde cesurca kendini ve eşini oynatan Ceylan'ın ödüllü *Uzak*'ın ardından gelen bu eseri, kaybolan aşklar ve tutulmayan sözlere adanmış, acı verici, ustalıklı bir şarkı.

J. Hoberman, ***The Village Voice (NY),*** **30 Mayıs 2006**
(...) Ciddi olduğu kadar seçkin bir ilgiyi üzerinde toplayan *İklimler*, yarışmadaki en güçlü eserdi. Film, ender yetenekte sinemacılardan biri olan Nuri Bilge Ceylan'ın ölümsüzlüğe doğru yükselmeye başlayan ilk Türk yönetmen olacağına işaret ediyor.

Samir Farid, ***Al-Ahram Weekly,*** **1 Haziran 2006**
(...) Ama söylemeliyim ki, her ikisi de harikulade eserler olmalarına rağmen, ne Nuri Bilge Ceylan'ın *İklimler*'inin, ne de Lou Ye'nin *Summer Palace*'ının büyük Cannes ödüllerini almaması beni hayal kırıklığına uğrattı.

Richard Corliss, ***Time,*** **1 Haziran 2006**
(...) Yarışmada öne çıkanlardan biri de Türk yönetmen Nuri Bilge Ceylan'ın filmi *İklimler* oldu. Aşk, cinsellik ve bencillik üzerine bu minör tadındaki çalışma, haşin çekiciliğiyle yönetmenin kendisinin canlandırdığı bir üniversite hocasının değişken duygusal sadakat hallerini minimal stratejilerle ortaya koyuyor.

Fiachra Gibbons, ***International Herald Tribune,*** **13 Haziran 2006**
(...) Her ne kadar Türkiye, birliğe kabul edilmek için arka kapıdan bir yol gösterilen bir ülke olsa da, Avrupa'nın gerçek kültür başkenti, giderek uzun bir kültürel uykudan uyanmaya başlayan Türkiye'nin yükselişini teyid edecek şekilde İstanbul olacak gibi görünüyor. Aslında yükseliş, birliğin "kültür şehri" kampanyasından çok daha önce başlamıştı. Özellikle sinema ve müzik alanında Türkler, en üst masada kendilerine yer açmaya başlamışlardı. Geçtiğimiz günlerde, Cannes Film Festivali'nde, Nuri Bilge Ceylan, uluslararası sinema yazarlarının ödülünü bir kez daha alarak, dünyanın en ilginç yönetmenlerinden biri olduğunu doğruladı.

Gene Seymour, ***Newsday (NY),*** **29 Mayıs 2006**
(...) Daha önceleri eleştirmenler, orta yaşlı bir üniversite hocası ile televizyon dizilerinde çalışan, cıva gibi değişken sevgilisinin (Ebru Ceylan) ilişkisinin iklimleri arasında bizi

derin bir gezintiye çıkaran Türk yönetmen Nuri Bilge Ceylan'ın *İklimler*'i hakkında coşkun tartışmalar sürdürüyorlardı. Coşku hâlâ sürüyor fakat filmin üçüncü bölümünün ortaya koyduğu kış tablosu kadar filme soğuk bakan eleştirmenler olduğunu da söylemek lazım.

Ron Holloway, *Inter Film,* 20 Haziran 2006

(...) Cannes şövalyelerinin başa güreşenlerinden biri de, Nuri Bilge Ceylan'ın *İklimler*'iydi. Kızgın yaz güneşi, yağmurlu sonbahar ve dondurucu kış aylarında çekilmiş epizodlardan oluşan bir film bu. Filmde sadece ilkbahar yok, ama o da Bahar adlı başroldeki kadın kahramanın adında ortaya çıkıyor. Ayrılmakta olan bir çiftin acı verici hikâyesi olan film, Nuri Bilge Ceylan'ın bugün sinema dünyasının en düşündürücü yönetmenlerinden biri olduğunu açıkça kanıtlıyor. Ruhun yalnızlığını irdeleme konularının tartışmasız ustası olan Ceylan, bıçak sırtı kararların ve yitirilmiş fırsatların kişisel öyküsünü anlatırken az konuşmalı bir anlatımla son derece güçlü bir görüntü çalışmasını harmanlıyor... Ne yazık ki, *İklimler* Uluslararası Sinema Yazarlarının büyük ödülünü alırken ana jüri tarafından tamamen ihmal edildi. Halbuki Altın Palmiye'yi hak ediyordu.

***Screen International,* 1 Haziran 2006**

Screen International'ın eleştirmenler anketi:
Altın Palmiye'yi Ken Loach'un *The Wind That Shakes the Barley* filmi almış olabilir ama *Screen International*'ın uluslararası eleştirmenlerden oluşan komitesinin oyları, Pedro Almodovar'ın *Volver* filmini Cannes'ın yarışmasındaki en iyi film olarak seçti. *Volver*, yarışan 20 filmin arasında 4 üzerinden 3,4 ortalamayla önde giderken ardından gelen Alejandro Gonzalez Inarritu'nun *Babel*'i 2,9, Nuri Bilge Ceylan'ın *İklimler*'i 2,8, Guillermo del Toro'nun *Pan's Labyrinth*'i 2,75 ve Aki Kaurismaki'nin *Lights in the Dusk* filmi 2,7 aldılar. Oyların en altındaki Pedro Costa'nın *Juventude em Marcha* filmi yalnızca 0,88 ortalama tutturarak 1,1 alan Richard Kelly'nin *Southland Tales*'inin bile altında kaldı. *The Wind That Shakes the Barley* eleştirmenlerimizden 2,4 oy aldı. Festivalin ödül alan diğer filmleri şu notları aldı: Rachid Bouchareb'in *Indigènes* filmi (2,5), Andrea Arnold'un *Red Road*'u (2,4) ve Bruno Dumont'un *Flandres*'ı (2,1). Eleştirmenler jürisi 10 uluslararası eleştirmenin katkılarıyla hazırlandı: Fransız *Positif*'ten Michel Ciment, İtalyan *L'Unita*'dan Alberto Crespi, Danimarkalı *Weekendavisen Berlingske*'den Bo Green Jensen, *ABD Premiere*'den Glenn Kenny, Almanya *Sueddeutsche Zeitung*'dan Tobias Kniebe, İngiliz *Evening Standard*'dan Derek Malcolm, *ABC TV* ve *The Australian*'dan David Stratton, Belçika *De Morgen* ve *VRT-Radio 1*'den Jan Temmerman, Meksika *La Jornada*'dan Leonardo Garcia Tsao ve *Screen International*'ın her bir filme oy veren eleştirmenleri... Eleştirmenler her filme 0'dan 4'e kadar bir not verdi.

Michael Phillips, *Chicago Tribune*, Haziran 2006

Bu yılki Cannes Film Festivali'nde 34 film izledim. Bana göre Türk yönetmen Nuri Bilge Ceylan'ın *İklimler*'i ve ilk yönetmenlik denemesiyle Andrea Arnold'un *Red Road* filmleri, küçük fakat büyüleyici anlatımlarıyla tüm diğer filmlerin üzerine çıktılar.

Nick James, *Sight&Sound*, Temmuz 2006
(...) Filmi otobiyografik olarak değerlendirmek konusunda genel bir eğilim var... Ebru'nun şiddetle ilk ilişkisi olan sahildeki kabus sahnesi nefes kesici bir ustalıkla çekilmiş. Ceylan'ın çerçeveleme, atmosfer yaratma ve kara mizah konusundaki kabiliyeti hiç bu filmindeki kadar iyi olmamıştı. Şunu da söylemek lazım: High Definition tekniği Ceylan'ın elinde gerçekten harikulade bir sonuç vermiş.

***Télérama*, Haziran 2006**
(...) *İklimler*, bazıları için festivalin tartışmasız tek Altın Palmiye'siydi. Her bir planıyla varoluşun kuytu derinliklerine ulaşmayı başarabilen festivaldeki tek filmdi çünkü...

Antoine Thirion, *Cahiers du Cinéma*, Haziran 2006
(...) Sadece birkaç film bu hiper temizlik mertebesine yaklaşabilmişti... Hiçbir şeyin unutulmadığı dijital gösterimin muhteşem sonuçları Cannes Film Festivali'ne de büyük yararlar sağlayabilir. Kusursuz temizlikteki taşlar, saç tellerinin tek tek sayılabildiği portreler, parkelerin üzerine düşen fındık tanesinin netliği. HD kendini kayıtsız kalınamayacak şekilde hissettiriyor...

Emmanuel Burdeau, *Cahiers du Cinéma*, Haziran 2006
(...) Nuri Bilge Ceylan'ın *İklimler*'i, film görüntüsünün nerelere gelebileceği konusunda düşünmeye itiyor bizi... *İklimler* yarışmada kafamızı meşgul etmeyi başarabilen iki filmden biri oldu. İki film de dijital olarak çekildiğine göre bunlara, dijital görüntünün yeni fatihleri de denebilir.

Aurélien Ferenczi, "Akademik Palmiyeler", *Télérama*, 29 Mayıs 2006
Bizim için tartışmasız bir tek Altın Palmiye adayı vardı: Türk yönetmen Nuri Bilge Ceylan'ın *İklimler*'i. Film, 2003 yılında ödül alan *Uzak*'ı hatırlatsa da yönetmen bu otokurguda daha da ileri giderek (başrolleri kendisiyle eşi paylaşıyorlar) bir çiftin sonunu anlatıyor ve bu ölümsüz konuyu, sevmenin zorluğunu yeniden canlandırıyor: Mizah aşikâr bir umutsuzluğun üzerine tül örtüyor, sade ama inanılmaz derecede iyi oturtulmuş mizansen ise şiddetli bir güzellikte. HD video tekniğinden harikulade bir sonuç çıkaran *İklimler*, renk ve detay zenginliğiyle, samimiyetin mucizevi olanı ve biçimsel arayışı yok saymadığı bir dil yaratarak geleceğin sinemasının yolunu açıyor. Jüri bu yıl akademik seçimler yapmayı tercih etti. Seneye daha iyisini yapacaktır.

altyazı
55
AYLIK SİNEMA DERGİSİ
ken loach
festival notları
n. bilge ceylan
iklimler

YENİ İNSAN
Yeni Sinema
18
12 EYLÜL ve SİNEMA (?)

Sinema Türk
2006-2007
KADIN DOSTLARI
YİTİK SİNEMALAR

12

İç Basında İklimler

İklimler yurtiçinde Eylül ayında Antalya Film Festivali'nde gösterildikten sonra 20 Ekim 2006 tarihinde vizyona çıktı ve birbirinden epey farklılıklar gösteren yorumlarla karşılandı.

Basitliğin İhtişamı: İklimler

Nihal Bengisu Karaca
Zaman, 27 Ekim 2006

İklimler, *bir kadın ve erkeğin sıkıntılı birliktelikleri ile açılıyor. Fakat sonra anlıyoruz ki sıradan ama bir o kadar da komplike bir durum söz konusu.*

İklimler bir Nuri Bilge Ceylan yapımıdır. Bu şu demek: Kimi sekanslarda gerçek zamana paralel akan sinemasal zaman, bu zamanların içinde odaklanılan özel bazı 'an'lar, büyük anlatılar peşinde koşmama, final fetişizmine, görkemli başlangıç ve görkemli sonlara önem vermeme ve fakat her şey tamamlandığında ortaya görkemli bir bütünlüğün çıkması. Bu 'görkem'in de, bizi sanata mecbur bırakan hayata kafa tutmayan, aksine varlık sebebini ondan alıyor olmaktan mütevellit bir minnet duygusunun üzerinden yükseldiğini düşünmek çok abartılı bir yaklaşım olmaz sanırım.

Ceylan'ın filmlerinde şunu hissederim; hiç de içine dönük olmayan karakterler nasıl o kadar kapalı kalabilirler; bu kadar kapalı oldukları halde nasıl o kadar çok şey anlatabilirler? Sınıfsal durumları ne olursa olsun, hatta entelektüel kapasiteleri; alabildiğine yüzeysel, çapraşık, ikircikli olmalarına rağmen, meseleleri basit cümlelerle ifade etmekten hatta mümkünse susmaktan yana oldukları halde; nasıl olur da en derinlerde bir yeri kaşıyabilir, incitebilirler? Buna 'başarı' deniliyor...

İklimler, bir kadın ve erkeğin sıkıntılı birliktelikleri ile açılıyor ve başlarda kadının nevrotik, adamın son derece normal olduğunu düşünüyoruz. Fakat sonra anlıyoruz ki, 'bir adam bir kadını aldatır ve olaylar gelişir' kadar sıradan ama bir o kadar da komplike bir durum söz konusu. Bu komplikasyonu yaratan da bizzat yönetmenin yaklaşımı. Çünkü o mevzuya bir 'suç' olarak yaklaşıp, akademisyen İsa ile sanat yönetmeni Bahar arasında oluşan kopuşun 'nedenine' odaklanmıyor. Yönetmen *Uzak*'ta da olduğu gibi, bizzat 'kopuş'un kendisiyle ilgili.

İsa'yı ilginç yapan, kendisini hayatın 'akış'ına bırakmış bir adam olmasına rağmen 'kopuş'un önüne geçememesi; sorumsuz, mutî, iddiasız ve sakin bir adam gibi

görünmesine rağmen egosuyla dehşetengiz çatışmalar içine girmesi. Derinleşebildiği, karşılık verebildiği ender anların bu çatışma anlarından ibaret olması da, basit ve yüzeysel varlığını aynı zamanda karmaşık kılmakta. Hiçbir zaman biraz daha fazlasını vermesi gerektiğini bilmiyor; bu nedenle biraz daha fazlasını aldığında, onu tanıyamıyor bile. Bahar ile ani ayrılma kararı bir iklim değişikliği ihtiyacına tekabül ediyorsa, sonunda yine Bahar'ın peşinden Ağrı'ya gidişi de o bildik iklimi yeniden soluma arzusu. Buradan yola çıkarak, ruhlarımız da iklimler gibi değişkendir diyebiliriz belki; fakat bana kalırsa asıl sorun iklimlerin İsa'nın ruhuna değmeyişi. 'Değişmek, feragat ve nedamet'ten bahsederken bunların hiçbirinin adamın içine işlemediğini görüyorsunuz. Nitekim yönetmen İsa'nın Bahar'a 'geri dön' çağrısı yaptığı sekansları hep dış müdahalelerle bölüp silikleştiriyor; kapı açılıyor, kapanıyor, başkalarının konuşmaları vs. Bu anların duygu bütünlüğünün estetik bir tercihle yönetmence sürekli bölünüyor olması, İsa'nın sarf ettiği sözlerin içinde yaşamaması ile ilintilendirilebilir. Öyle olsa, o an içinde olduğu iklimin hakkını verebiliyor olsa, Bahar'ın kaldığı otele yaptığı ziyaretin 'döndüm' anlamına geldiğini idrak edebilirdi. *İklimler* sözü gelip geçiciliği ile değişkenliği imliyor olsa da, döngüsellikleri ve düzenlilikleri ile de 'kalıcılığı' sembolize ediyorlar. Bahar kendi ikliminin kadını olarak bu döngüselliği bir damla gözyaşı ile tamamlıyor her defasında. İsa ise her defasında yeni bir idrak yoksunluğu ile katılıyor bu döngüye. Tüm benliği ve sahiciliği ile... Ceylan, yabancılaşmayı, sınıf-sermaye-emek-üretim gibi siyasi ve hatta toplumsal dizgeden arındıran, onu bir 'hâl' olarak ele alan, katlama yerinden kesilmemiş, teyellendiği yerden dikilmemiş ruhlarımızın meselesi olarak betimleyebilen bir yönetmen.

Bu noktada şöyle bir sorun var lakin; sinemayı sanattan arındıran ve onu hayatta bulamadıklarımızın toplamı olarak görme eğiliminde olan sıradan izleyicinin Ceylan'ın filmlerindeki 'sahiciliği' 'yapay' bulması... Sıradan izleyici – ki onlara büyük köşeler yazan iri yarı medya mensupları da dahil – hayatta bulamadıklarını 'devler, aşklar, robotlar, spor arabalar, ustaca tasarlanmış cinayetler, ajanlar, kuyudan çıkan uzun saçlı kızlar' olarak idealize ettiği sürece, elbette, 'gözbebeği' vazifesi gören perdeden; her bakışta kendi huzursuzluklarını ve bayağılıklarını anlatan, ama vaaz ve nasihat verip omuzlarındaki yükü de hafifletmeyen bir sinemadan huylanacak. Oysa hayatta bulamadığımız ve sanatın içinde aradığımız, karmaşanın içinde gizlenen anlamlı bir bağlamdan başkası değil. Tıpkı hayatın kendisi gibi, iyi sanat filmleri de, pırıltısız ve vasat gündelik yaşam görüngüleri altında sinsi ve oyuncu bir mucizenin olduğunu sezdirirler. İnsanın ne kadar anlamsız bir yaratık olduğunu anlatmaya soyunmuş bile olsalar. Birbirinden kopuk ve bağımsız gibi görünen kareler bir aklın yönetiminde, asla tesadüfi olmayan bir dizgeye otururlar; metnin kendisi bir 'anlam' olarak tezahür etmiş bulunur. 'Hiçlik'ten 'Varlık' çıkar; metin imzayı atanın iradesinden bağımsızlaşır; güzel de olur. *'İklimler'* gibi.

Bu arada, filmin 'güzel' olması, arada bir 'iklim farkı' olduğu gerçeğini değiştirmiyor. 'Tecavüz sahnesi' ile ilgili olumsuz görüşlerimi kendime sakladığımı ve NBC filmlerini sevmekle beraber sırf bu sahne yüzünden 'haklı ve saygın bir kaygıyla' filme gitmeyen pek çok kişi tanıdığımı da belirtmek, hassas okuru da uyarmış olmak isterim.

Sahte İklimler

Uğur Hüküm

Sansürsüz.com, 25 Ocak 2007

PARİS– Bugün dünyada 'sütten çıkmış kaşık' misali 'pir-ü pak' basın nerede var diyeceksiniz? Haklısınız... Fakat, 'tencere dibin kara seninki benden kara', diyerek ilerleme sağlanabilir mi? İyi haberi, sevinilecek, ülkenin yararına yontulabileceğine inandığı bir bilgiyi dahi, en küçük yoklamaya gerek görmeden aktaran, kopyalayan Türk basın mensupları, dünyadaki meslekdaşları arasında ne ilk, ne son; ne en beter, ne beterin beteri... İşte bu sorumsuz tavrın taze bir örneğini Nuri Bilge Ceylan'ın gurur duymamız, en azından yeni nesillere, genç sanatçılara en yaygın biçimde duyurmamız gereken son eseri, *İklimler* etrafında bir kez daha yaşadık.

Biz sizlere bu kıyıdan, elimizden geldiği ve dilimiz döndüğünce, Fransa güncelinden hareketle, Türkiye'ye kasıtlı veya kasıtsız, yanlış veya eksik ulaşan birtakım haberleri, kendi bilgi ve görgümüz, kulak ve gözümüz elverdiği oranda 'doğru' yansıtmaya çalışacağız. Tek 'Doğru'nun bizim tekelimizde olmadığı, ve her daim bir 'Doğru' değil, 'Doğrular' da olabileceği gerçeğini unutmadan, dışlamadan...

Türk gazeteleri 18 Ocak Perşembe günü Nuri Bilge Ceylan'ın *İklimler* filminin Fransa'da gösterime girişini hatalı ve eksik verdiler. *Radikal* ve *Hürriyet*, "*İklimler*'e tam sayfa"; *Milliyet* ise "Nuri Bilge Ceylan'a tam sayfa" başlıklı, manşet altını saymazsak üçer cümlelik haberlerle duyurdular. Başka bazı yayın organları da aynı haberi, örneğin *Nokta* haber portalı "*Le Monde*'dan *İklimler*'e büyük övgü" sözcükleriyle, neredeyse tıpkısının aynı bir içerikle okur ve abonelerine sundular. Haberi nispeten ayrıntılı ve kaynağını (yani *AA*) belirterek veren tek basın-yayın organı sansursuz.com internet sitesiyse, "*Le Monde*'dan Nuri Bilge Ceylan'a Övgü" başlığını yeğlemişti. Bu köşedeki ilk yazımızı, Sansürsüz.com'daki siftahımızı, söz konusu 'ortak' hatanın üstüne giderek yapmak kısmetmiş... 'Balık – yine – baştan kokuyor'! İrdeliyeceğimiz 'haberi' önce, 17 Ocak'ta *Anadolu Ajansı (AA)* geçmiş. Dolayısıyla ajansa abone her basın-yayın organı, elbetteki kaynağını belirtmek kaydıyla, aldığı bilgiyi icabında kelimesi kelimesine aktarabilir. Pek de öyle olmamıştı ya, yine de sanırız haber, önü arkası yoklanmadan, "Ajanstır bu, doğru bilir; doğru olmasa da nasılsa sorumluluk ondadır", rahatlığı ve kayıtsızlığıyla geçiştirilivermişti... Hele hele haberde bir Türk'ün yurtdışı başarısı söz konusuysa, ballandıra ballandıra tekrarlamaktan – haklı olarak – hiç gocunmayız. Uluslararası planda takdire, başarıya hasret bir toplumda bu tip refleksleri de doğal karşılamak gerekir, diye düşünüyoruz. Ama Fransızca bir deyişle, "başarı var, Başarı var"...

Yalnızca *AA*'nın geçtiği haberi ele alacak olursak:

Bir: *Le Monde*'la ilgili haber en azından biçimde yanlış. Metinde sözü geçen "*Le Monde*'un sinema eki" diye bir ilave yok. *Libération* hariç hiçbir gazete sinema eki vermiyor. "N. B. Ceylan" ve *İklimler* yazıları gazetenin yeni çıkan filmleri tanıtan sayfalarında yer alıyor. Ve de *Le Monde* olaya bizim gazetelerde belirtildiği gibi tam sayfa ayırmamış. Ancak..

İki: Büyük bir eksik. "Ceylan" ve *İklimler* hakkında, başta *Positif, Cahiers du Cinéma, Télérama, Les Inrockuptibles* gibi en prestijli ve uzman sinema, kültür dergileri olmak üzere, bütün Fransız basınında övgü dolu yazılar çıktı. Türkiye'de hiçbir sinema eleştirmenin etmediği, belki de edemediği lafları, yapmadığı analiz ve değerlendirmeyi Fransız sinema yazarları yapıyor. Türk haberciler, gazeteciler, ajansçılar neredesiniz? Nuri Bilge'nin eserine yazılan övgüleri aktarmamızın yeridir. Zamanıdır..!

Heyhat !

Hadi, "Fransızlar övdüyse bunda bir sakat vardır", diyen bir görüşün varlığını safsata farz edip, kötümserliğe (!) kapılmayalım. Peki, 'dostlar alışverişte görsün' hafifliğiyle, az yanlış ve çok eksik verdiğiniz minnacık bir haberden sonra Nuri Bilge ve filmiyle ilgili diğer haber ve yazılanlara niye iltifat etmiyorsunuz? Sözgelimi, bir Türk manken kızımız Paris'te sıradan bir defilede yürüyecek olsa, şarkıcı bir hanımımız buralarda nikahlanacak veya bir buzdolabı üreticisinin Fransa'da pazara girişi şerefine kokteyl verilecek olsa aynı kayıtsızlığı gösterebilir misiniz? Hiç sanmam. Ama Nuri Bilge Ceylan'ın Fransa gibi sinema sanatının ölçütü kabul edilen bir ülkede günümüzün en önemli, geleceğin en ümit vaat eden ve kayda değer sinemacılarından sayılması, anlaşılan sizler ve yazı kurullarınız tarafından pek itibar görmüyor. Ehh, biz de birkaç kadir bilir meraklı, örneğin yalnızca futbolla şişirilmiş ve koflaştırılmış değil, gerçek, saygıdeğer bir "Büyük Türkiye" düşleyen, onun yarınını bilim ve sanattaki başarılar üstüne kurmayı hedefleyen insanın hatırına anlatalım...

2007'de 55. yaşına basacak aylık *Positif* dergisi hiç tereddütsüz dünyanın iki, bilemediniz üç temel referans süreli sinema yayınından biri. Derginin Ocak 2007 tarihli 551 numaralı sayısının kapağında *İklimler*'in başkadın oyuncusu, yönetmen Nuri Bilge Ceylan'ın eşi Ebru Ceylan'ın filmden alınmış bir fotoğrafı... (www.revue-positif.net) Film ve yönetmenine tam 10 sayfa ayrılmış. Alain Masson "Nuri Bilge Ceylan" başlıklı makalesine, "*İklimler*'in son Cannes Film Festivali'nde Palmiye'lerin ihmal ettiği, ancak sinema eleştirmenlerinin haklı olarak ödüllendirdiği, festivalin en önemli olaylarından biri olduğu", tespitiyle başlıyor. Masson, "Gündelik hayatın en basit jestleri kadar insanın yalnızlığını, ötekine olan gereksinimini, soyuta yakın gıcırdatıcı bir mizahla mikroskoptan bakarcasına gözlemleyen bir görüntü kompozisyonuyla karşı karşıyayız. Şahane..." diye niteliyor Ceylan'ın eserini. Matthieu Darras son yıllarda, hem de seyircisinin takdirini kazanarak salonlara dönen "Türk Sineması" üzerine ilginç bir inceleme yazısı hazırlamış. Derginin başyazarı Michel Ciment ve Yann Tobin birlikte N. B. Ceylan'ı konuşturmuşlar. Söz etmekteki cimriliği artık yaygınca bilinen yönetmenle söyleşinin başlığı, sanatçının sinema dilindeki temel özelliklerinden birini daha yansıtıyor: "Gereksiz boşluklardan utanç duyuyorum." Nuri Bilge'nin sinema dilindeki bu yalınlık, belki de minimalist denilebilecek bu yaklaşımın altını *Le Monde* gazetesi eleştirmenleri de çiziyor. Jacques

Mandelbaum, "Ceylan'da ne bir gram yağ, ne tek sözcük fazla var... Türk yönetmenin 4. uzun metrajlı filmi, sanatçının, doğa ve duygu arasında atmosferik aktarımları ustalıkla çizen (virtüöz deyimi kullanıyor) bir ressam, zamanımızın en büyük, en haz yüklü sinemacılarından biri olduğunu kanıtlıyor..." Yazar, Ceylan'ın 'cerrahi bir lirizmle' işlediğini belirttiği aşk ve çift ilişkilerine Rossellini, Bergman, Godard, Antonioni'nin eserlerinde rastladığımızı hatırlatıyor. "Ama, Ceylan'ın anlatımını bu ustaların 'geç' bir dönüşümcüsü sanmayın. Ölümcül hataya düşersiniz" diyor Mandelbaum. "Onun, farklı renkler – cümbüşünü – yelpazesini ne denli genişlettiğini, derinleştirebildiğini anlayabilmeniz için filmi görmeniz gerekir", sözleriyle meraklı sinemaseverin ağzına bir parmak bal çalıyor...

İklimler'e üç büyük boy sayfa ayıran *Libération*'un haftalık sinema ilavesinin kapak yazısını Philippe Azoury, "Film Cannes'da gösterildiğinde eleştirmenler ve festival katılımcıları pusulayı hepten şaşırdılar. Böylesi bir plastik (estetik) bir bakış, kendi içdünyası veya yaza, kumsala, kışa, kara böylesine olağanüstü zarif görüntülerle eğilen filme pek alışkın değillerdi" satırlarıyla açıyordu... Fransa'nın önde gelen gazetecilerinden ve tam bir Türkiye uzmanı Marc Semo'nun kaleme aldığı yazının başlığıysa, "Türk Sinemasında bir UFO, N. B. Ceylan"dı. Semo uzun ve özgün bir Ceylan portresinin yanı sıra genç Türk sinemasındaki üretkenlik ve hareketliliği anlatıyor.

Charlotte Garson, *Cahiers du Cinéma*'nın son sayısında Ceylan'ın *İklimler*'ine hasrettiği iki sayfalık yazısında bütün diğer sinema yazarlarının ele aldığı bir boyuta ağırlık vermiş. Nuri Bilge filmini, ilk kez iki yıl önce şimdilik daha çok ABD'de kullanılan HD teknikli son model bir dijital kamerayla çekmişti. Garson, Ceylan'ın bu kamerayı, fotoğraf sanatçısı olmanın verdiği bir avantajla da nasıl eşsiz bir beceriyle kullandığını ve sinemaya yepyeni bir anlatım dili kazandırdığını vurguluyor.

Fransa'nın en saygın haftalık kültür dergisi *Télérama*'nın sinema eleştirmenlerinden Aurélien Ferenczi ise yazısında Ceylan'dan, "*Uzak* ve *İklimler* filmlerinin yönetmeni günümüzün hiç kuşkusuz en büyük sinemacılarından biri" diye söz ediyor ve "*İklimler* büyük Bergman'lar, Antonioni'ler ayarında bir eser" diyordu.

Çok sayıda daha kısa fakat övgülerle dolu basın taramamızı daha fazla uzatmadan gündelik Ekonomi gazetesi *La Tribune* eleştirmeni Yasmine Youssi'nin sözcükleriyle noktalıyalım: "Nuri Bilge Ceylan iklimlerle oynadığı bu oyunu olağanüstü güzel görüntülerle süslemekle yetinmiyor. Aynı zamanda Batı kamuoyuna, gösterilmek istenenden çok farklı, bambaşka bir Türkiye imajı sunuyor. Söz konusu olan, örneğin din değildir. Sanatçı kadınıyla, erkeğiyle aşkı sorgulayan Evrensel bir soru irdeliyor..."

Hava Serin, İklim Aynı...

Fatih Özgüven
Radikal, 26 Ekim 2006

Nuri Bilge, dünya sinemasında örneği olmayan bir şeyi yapmayı sürdürüyor. Hayatının evrelerini, gerçekle ilişkisini pek az gizleyerek, film film anlatmak... Bu ölümlü dünyada geride bırakılabilecek tek iz buymuş ya da tersine, böyle bir girişimin 'hayal' oluşundan, 'bile bile lades'liğinden tuhaf bir zevk alırmış gibi.

Kasaba çocukluk ve sıkıntıyı, *Mayıs Sıkıntısı* gençlik ve çok yaşlılığı, *Uzak* orta yaşa giriş ve kökleri koparışı konu edinir. *İklimler*'se orta yaşın sonunu ve erkeğin kadınla ebedi derdini anlatıyor.

Bu hayranlık uyandırıcı projede (bu anlamda yazarlığa en yaklaşan sinemacılardandır Nuri Bilge) her zaman yaslı bir taraf vardı ve giderek de artmakta. Dünya, malum, aydınlık bir yer değil. Nuri Bilge'ninki hiç değil. Bu 'sönen, gölgelenen dünya'nın hikâyeleştirilmesinde ana temalardan biri de taşradır. Nuri Bilge'de, onu taşra sıkıntısının olduğu kadar bu sıkıntıyla malul taşralının 'kötülüğünün' şairi yapan itirafçı bir yan vardır. Bazen bu itirafçılık, teşhirciliğe vararak sersemletir seyirciyi. Bu anlamda, *İklimler*'in çekirdeği de *Uzak*'ın ilk sahnelerinden birinde gizli bence. *Uzak*'ın başında, daha yeğen gelmeden önce kahramanımız eve bir kadın alır, olayı görmeyiz ama onun kadın gittikten sonra 'temizlik maksadıyla' yatağa serdiği havlu gibi bir şeyi ortadan kaldırışını görürüz. Kadına yabancılığa (yabanilik bile denilebilir), kadınla 'sulh olmamışlığa' dair gayet mahrem bir ipucudur bu. *Uzak*'taki tek kadın, tek erotik ihtimal olan kapıcının kızı da *İklimler*'deki sevgili olmuş nitekim. Tabii *İklimler* şehirli(leşmiş) okuryazarlar ve sanatla falan uğraşan insanlar arasında geçiyor. Ama Nuri Bilge'nin filmlerini bir dizi olarak ele alacaksak, karakterlerin bir önceki filmlerdekilerin birer reenkarnasyonu olduğunu unutmayalım, özellikle de merkezdeki erkek karakterinin. Dolayısıyla ruh hâlâ taşra iklimindedir. Dolayısıyla yatağa serilen havlu durumu devam etmektedir ve özellikle de şehirliliğin (yapay da, yüzeysel de olsa) keyfini çıkaran 'kaçamak yapılabilen kadın'la sevişmedeki hasmane hava tam da bunun izini taşır.

İklimler bu bakımdan, yazarının bizi inandırmak istediği gibi, 'değişik ruh iklimlerinde yaşayan iki sevgiliden' çok, taşra ile kent arasındaki ara bölgede, kendi ruh ikliminde yaşamayı sürdüren erkek karakterin hikâyesindeki bir sonraki evre... Ben bu filmdeki genç kadının iklimini pek gördüğümüzü düşünmüyorum. O, erkeğin rahat etmek için boynunu yasladığı çekmecelerin duygusal bir çeşidi gibidir ve kendine ait bir 'istiklal' kazanmaya meylettiği noktada erkeğin kurduğu bir tuzağa düşürülmek için oradadır adeta. İhanet, Nuri Bilge'nin sevdiği ve taşra ile kent arasındaki yolculuğunda,

tersine döndürülen kaplumbağadan bu yana neredeyse metafizik bir düzleme çıkardığı bir temadır.

(Filmde şoför çocukla adam arasındaki olayda alt motif olarak da var, ayrıca masumiyet bağlamında, *Uzak*'taki yeğenle *İklimler*'deki sevgili arasında bir benzerlik bile görülebilir.)

İlaveten, *İklimler*'in, sadece sevgiliyle, kadınla değil, yüzeysel, iyi niyetli ve sonuçta aptal şehirli eş dostla ilişkinin, hesaplaşmanın filmi olduğunu da unutmayalım. Kahraman artık şehirde yerleşiktir, ama şehirliliğin ikliminde hiç de rahat değildir. Ben *İklimler*'i hem iç deşmeye varan bu itirafçılığından yükselen keskin koku dolayısıyla yadırgadım hem de filme aynı sebeple hayranlık duyuyorum. Nuri Bilge'yi bütün filmlerinde gördüğümüz zarif müzik kullanımı ya da kökü fotoğrafçılıkta olan görsellik anlayışını ruh durumlarını anlatma yolunda sonsuz mükemmelleştirmesi yüzünden övecek kadar 'yüzeysel' olmayalım. Bu ona haksızlık olur. O bunların ötesinde, insan ilişkilerinden ya da daha doğrusu bir insanın ilişkilerinden yükselen garip kokuya olan sadakati yüzünden kalıcı ve sarsıcı bir sinema yazarıdır.

İç Basından Alıntılar

(Tarih sırasıyla)

Veysel Batmaz, *"İklimler"*, *Haber 3,* 21 Eylül 2006

(...) Ben bu konularda arada sırada yazı yazan biri olarak ve mesleğim gereği filmi izlerken, mesleksel deformasyonun dayanılmaz ağırlığına kapılarak, ister istemez maddî hatalara yoğunlaştım. Bir film ne kadar postmodern olursa olsun, gerçekliğe ne kadar uzaktan teyet geçerse geçsin, ya da Ceylan ailesinin tüm filmlerinde olduğu gibi, Cihangir'in ortasında, Euroimaj destekli "bunalım taklidi" ve duyusal travmadan duygusal parçacılık yaparsa yapsın, gerçeklerle ilintisini, Zizek'in 'paralaxi' biçimine sokamaz. Sokar da, sokunca, yaptığı film olmaz. Marcuse'un, faşizme giden yolda ilk önce fars, sonra trajedi yaşanır yollu Marx revizyonunu (Zizek) en sonunda yakalamış görünen Ceylan ailesi, film diye bize güzel bir kamera şakası sunmuş durumda.

Tuğçe Baran, "Baranotti Altın Karadut Ödülleri", *Vatan,* 24 Eylül 2006

(...) Büyük umutlarla beklenen Nuri Bilge Ceylan'ın *İklimler* filmi ise kendine işkence etmeyi sevenler için ideal. Her bir plan en az 5 dakika.. Filmin sadece girişi zaten tek plan 15 dakika. Kadın kocasına bakar, bakar, bakar, bakar.. Nice sonra gözünden bir damla gözyaşı dökülür. Yine bakar, bakar, bakar.. Ve bu, film boyunca devam eder.. Arada kestirip veya tuvalete gidip hatta kahve pişirip yeniden filme dönmek mümkün yani.

Tuğçe Baran, "Ödüle kendi bile şaşıran yönetmen", *Vatan,* 25 Eylül 2006

Altın Portakal tantanası çok şükür bitti.. Sinema yazarı olmadığım için fazla laf etmek istemiyorum ama Nuri Bilge Ceylan'ın *İklimler* filminin En İyi Kurgu ve En İyi Yönetmen Ödülü alması cidden akıllara ziyan bir durum.. Yönetmenlik konusuna girmeyeceğim fakat hepi topu 300 plandan oluşan bir film nasıl olur da kurgu ödülü alır hakikaten inanılmaz bir şey. 10 dakika süren planlar var! Yani kurgucu kardeşimizin kurgu yaparken arada bırak tuvalete gitmeyi, duş bile alabileceği kadar uzun planlardan söz ediyorum..

Zaten Nuri Bilge Ceylan da yönetmen ödülünü almaya gelince "benim filmime kurgu ödülü vermek çok cesur bir karar" diyerek hayretlerini ifade etti. Ödülü alan bile hayret ediyorsa, ne diyelim, Allahlarından bulsunlar..

Bilmiyorum, belki de bunlar bizimle dalga geçiyor. Nuri Bilge Ceylan öğrenci filmi gibi bir film çekerek alay ediyor, jüri üyeleri "olgunluk döneminin harikulade bir örneği" diyerek alay ediyor, bizim gibi saftirikler de ciddiye alıp haldır haldır yorum yaptıkça Nuri Ağbi ve jüri üyeleri kıs kıs gülüyor.. Olabilir mi? Olabilir valla. Hakikaten böyle düşünmeye başladım.. Başka makul ve mantıklı bir açıklaması olamaz.

Kemal Yılmaz, "Yine Antalya", *Radikal,* 2 Ekim 2006

Bir de köşe yazarlarının, daha doğrusu 'dedikodu, ordan burdan' türünden şeyler yazanların, Antalya'ya olan ilgisini merak ediyorum. Tamam her şey onları

ilgilendiriyor da, sinema konusunda derin analizlere girmeleri beni gerçekten de şaşırttı. Mesela Tuğçe Baran, Nuri Bilge Ceylan'ın *İklimler*'ine ilişkin yorumunda fantezi yapıyor ve "Nuri Bilge Ceylan öğrenci filmi gibi bir film çekerek alay ediyor, jüri üyeleri 'Olgunluk döneminin harikulade bir örneği' diyerek alay ediyor, bizim gibi saftirikler de ciddiye alıp haldır haldır yorum yaptıkça Nuri Ağbi ve jüri üyeleri kıs kıs gülüyor.. Olabilir mi? Olabilir valla" yorumunda bulunuyor. Gerekçesi de filmin aldığı 'En İyi Kurgu' Ödülüne ilişkin yönetmenin yaptığı "Cesurca karar" yorumu. Ceylan, burada jürinin kararının gerçekten cesurca olduğunun altını çiziyor, Baran ise bu ince teşekkürü ya anlamıyor ya da anlamazlıktan gelerek yanlışlık üzerine yorum inşa ediyor.

Uğur Vardan, "İlişkiler eski bir yalan, Âdem'le Havva'dan kalan", *Radikal*, 20 Ekim 2006

(...) Öte yandan Ceylan'ın öykülerini hep amatör oyunculara ve oyunculuklara teslim etmesinin sınırlarını, kendine kadar genişletme çabası da kuşkusuz ilgiye değer. Bence Ceylan özellikle diyaloglu sahneler itibarıyla kötü bir oyuncu, ama filmde onun hayat şaşkını tavrına çok geçmeden alışıyorsunuz. Ceylan, böylesi bir deneye girişmesini "Herkes gibi ben de kendimi merak ediyorum. Ben kimim, yapabilir miyim, potansiyelim ne? Oynamak istememin sebebi bu" diye açıklıyor. Cesaretini kutlamalı ama bence keşke bu deneyi genelle paylaşmasa, mesela hakkını bir kısa filmde kullansa sanki daha iyi olurdu. İyi haber: Ceylan, bir daha hiçbir filmde oynamayacak.

Cüneyt Cebenoyan, "Ayazda Bir Yürek", *Birgün*, 20 Ekim 2006

Peki, İsa'nın, ruhunun bu karanlığından çıkma şansı var mı? Yukarıdaki sözlere bakılacak olursa insanlar "yaradılış"ları kendilerine neyi dayatıyorsa onu yaşıyorlar. Bu da pek bir açık kapı bırakmıyor doğrusu. Oldukça "kader"ci bir yaklaşımı. *İklimler*'in tema itibarıyla en çok Zeki Demirkubuz'un *Bekleme Odası*'nı hatırlatması boşuna değil. İki yönetmenin benzer yanları olduğu aşikâr. İsa'nın hayatına başkaları gerçek anlamda girebilir mi? İsa buna izin verebilir mi? Cevabını bilmiyorum ya da belki de şöyle: Asiye nasıl kurtulursa İsa da öyle kurtulur. Sonuç olarak *İklimler* yabancılaşmış bir bireyin tasvirini başarıyla yapan, kusursuz bir bütünlüğü olan bir film. Tek kusuru, kendi içine bu kadar kapalı oluşu.

Ali Murat Güven, "Ustadan Yeni Bir Şiir", *Yeni Şafak*, 20 Ekim 2006

(...) *İklimler*, hem düşünsel hem de estetik boyutta daha derin bir sinema örneği izlemeyi tercih edecek olanlar için doğru bir tercih olabilir. Filmin belki de tek kusuru, bugüne kadar yediden yetmişe "herkesin izleyebileceği" filmler çekmiş olan Ceylan'ın bu son öyküsünde sınırlı da olsa erotik bir sekansa yer vermiş olması...

Atilla Dorsay, "Perdede bir kadın-erkek hesaplaşması", *Sabah*, 21 Ekim 2006

İklimler, her gerçek sanat filmi gibi, film yapmış olmak için değil, bir gereklilik sonucu yapılmış gibi duruyor. Adeta yüreği saran ve sanki fışkırmak isteyen kimi duygulara tercüman olmak için yapılmış.

İsa ve Bahar, ilişkileri kopma noktasına gelmiş ve artık birbirlerine acı sözlerden başka

söyleyecekleri kalmamış bu küçük burjuva çift, Nuri Bilge'yle eşi Ebru'nun bizzat kendileri mi? Olabilir, çünkü gerçek sanatçı aynı zamanda teşhircidir, yüreğini tümüyle açmaktan çekinmez. Ama aslında ne önemi var? Onlar Nuri Bilge'nin sineması sayesinde, evlilikleri, ilişkileri bitme noktasına gelmiş her çifti temsil ediyorlar sanki. Her kadın-erkek beraberliğinin gelip saplanacağı, dönüşü olmayan noktaya...
Ama bir sorun var: Senaryo. Ceylan görselliğe aşırı biçimde güveniyor, kamerasını 'cihanın tek hakimi' sanıyor. Oysa konuşmalı bir film bu, kadın-erkek hesaplaşması üzerine bir film. İnsan bekliyor ki o çiftin çok özel anları, çok özel esprileri olsun, paylaştıkları, başka çiftlerinkine hiç benzemeyen özel sözcükleri olsun. Bu yok. Tersine, her kadın-erkeğin edebileceği en klasik sözler var. Bu durum, o zengin görselliğin içini biraz boşaltıyor, yaşanmışlığı biraz azaltıyor. Ve filmin muhteşem ambalajına sanki yakışmıyor.

Sevin Okyay, "Ruh İklimleri", ***Radikal,*** **21 Ekim 2006**
(...) Ayrıca *İklimler*'in başrollerini eşi Ebru Ceylan'la paylaşmış. Bu seyirciyi şöyle ya da böyle etkilemeyebilir, iyi gelebilir, ya da kişilerde takılıp kalmasına yol açar. Şahsen bende öyle oldu, ters bir yabancılaşma yarattı. Oyunculuklarını da beğenmediğim için, filmden uzaklaştım. Ancak hemen belirteyim: Bu konuda azınlıktayım. Gene de İsa ve Bahar'ı iyi iki oyuncunun oynamasını isterdim. Profesyonel demiyorum, çünkü Bilge Ceylan profesyonel oyuncularla çalışmayı pek sevmiyor. Belki de kameranın hem arkasında, hem önünde kalmasa isabet edermiş.

Emrah Kolukısa, "Aşk İklimleri", ***Radikal,*** **22 Ekim 2006**
(...) Baştan sona hiçbir anı sarkmayan, Nuri Bilge Ceylan'a özgü son derece özenli sinematografisi ve yukarıda da uzun uzun anlattığımız şaşırtıcı oyuncu yönetimiyle *İklimler*, uzunca bir zamandır gördüğümüz en nitelikli yapımlardan biri. Nuri Bilge Ceylan'ın sinemasında bir yenilik, ileri bir adım olarak nitelendirilebilecek *İklimler* bir yanıyla yönetmenin en kişisel ve buna rağmen en çok kitlelere ulaşmaya aday filmi gibi görünüyor. Ayrıca filmin Türk sinemasının en cesur ve en iyi sevişme sahnelerinden birine sahip olduğunu da ekleyelim.

Agah Özgüç, "Genç Yönetmenler Kitle Filmlerine İyi Bakmıyor", ***Günlük Evrensel,*** **23 Ekim 2006**
(...) Burada Ceylanizm müritleri var. Yani Nuri Bilge Ceylan'ın müritleri var. Ceylanizm diye bir olay çıkarttılar. Bu adamı şişiriyorlar aslında. Bu yaptığı film hiçbir şekilde iş yapmayacağı gibi önemli bir film de değil aslında. Ceylan'ın önceki filmlerinden olan *Mayıs Sıkıntısı*'nın gerçekten bir özelliği vardı. *Uzak* için de bunun geçerli olduğunu söyleyelim. Ama *İklimler*'i tamamen bunalım filmi havasına sokmuş. En İyi Filmi kazanamadı, hiç değilse yönetmen olarak bir ödül verelim dediler. Burada öyle bir olay oldu.

Numan Serteli, ***"İklimler", Siyahkahve.com,*** **26 Ekim 2006**
N. Bilge Ceylan sinemasında, kadın-erkek ilişkisine ilk defa böylesine direkt dalan hikâyesiyle *İklimler*, Zeki Demirkubuz filmlerini hatırlatmaktadır. En sevdiğim Türk

yönetmenlerinden olan bu iki ismin sinemalarını bu aşamada birbirlerinden ayıran – elbette birçok fark sayılabilir – en önemli fark; Ceylan'ın filmlerindeki mükemmel olmasının yanı sıra, olağanüstü titiz hatta "stilize" bir görüntü anlayışı olsa gerek.. Yine yönetmenin imzasını taşıyan senaryonun diyalogları, bir N. Bilge Ceylan "alameti farikası" olarak, sanki ortada hiç yazılmış bir metin yokmuş gibi – öylesine konuşan kişilerin arasına gizlice mikrofon sokularak kayıt edilmiş gibi – doğal, ama tuhaf bir şekilde de çok etkileyici.. Görünen o ki *İklimler*; her yeni filmiyle biraz daha yoğunlaşan ve mükemmelleşen "Ceylan Sineması"nda, yeni bir doruk, bir başyapıt.

Cüneyt Özdemir, "Gönül Yaraları", *Deepnot.com*, 26 Ekim 2006

(...) *İklimler*'i izliyorum baktım adım geçiyor. Hem çok şaşırdım, hem çok sevindim, hem de çok tuhaf oldum. Ama gurur duydum.

Dünyaca ünlü bir yönetmenin filminde öyle ya da böyle adım anıldığı için değil tam tersi sevdiğim bir yönetmenin filminde adım geçtiği için gurur duydum...

Aynı filmde Arif Aşçı gibi Asya'yı develerle yürüyerek geçen bir modern zaman maceraperestinin rol almasından da gurur duydum. Eserlerini yıllardır gıpta ile izlediğim mimar Nevzat Sayın'ın adını duyunca da gurur duydum.

Kendimi bu isimlerin dışına koyarak söyleyeyim bu insanlar benim hayal kahramanlarım. Türkiye'nin falloş gündeminin dışında duran, hayatlarımıza kattığı değerleri tartışma götürmeyen isimlerden birkaç tanesi yalnızca.

Benim de dahil olduğum medyayı hayatlarından siktir edebilen, medyaya tapmayan, kulu kölesi olmayan ve dünya çapında başarıyı yakalayabilen insanlar...

Adam gibi adamlar. (...) Oysa bu bok çukurunun içinde açan çiçekler gibi duruyor hâlâ kimi isimler aramızda.

Nuri Bilge Ceylan o kadar apayrı bir kanaldan akıyor ki hayatın içine. O kadar bizim mahalleden hissini veriyor ki... Bırakın aynı ülkeyi paylaşmamızı, aynı acıları çekmemizi bir kenara, aynı gökyüzünün altında soluk almamız, hatta dünyanın aynı zaman diliminde benzer duyguları yaşamamız bile aynı çemberin içine itiyor hepimizi. İşlediği mevzular, kareleri, mekânları, dili, duraganlığı, pastoralliği, sadeliği, müzikleri her şeyi ile o kadar bize ait ki. İstanbul'un dünyaya açılan kapılarından biri.

Bir modern zaman Türk kahramanı. (...)

Aslı Daldal, "Postmodern *İklimler*", *Radikal*, 29 Ekim 2006

(...) "Postmodern" bir aşk hikâyesi olan *İklimler*, temelde ne bu "çevre-insan diyalektiği" ile yorumlanabilecek, ne doğanın şiirine kapı aralayan ne de kent soylu zümrenin yaşam ve ilişki biçimlerinin "kirlenmişliğine" dikkat çeken bir yapıt. *İklimler*, artık bu kent soylu "yoz" ilişki ağı içerisinde eriyip gitmiş, Bahar'ın görece "saflığının" da kurtaramadığı, alternatifi düşünmeyen ve hatırlamayan bir yönetmenin filmi. Çanakkale'nin Yenice ilçesinden Cihangir sosyetesinin kalbine giden yolda sanki artık Ceylan için "bataklık fazlaca görünmez olmuş". Öte yandan *İklimler*'de her şey büyük bir "yüzeysellik" ve "boşvermişlikle" sarıp sarmalanmış. Neden Bahar ve İsa arasında bu kadar büyük bir uçurum var? Ve bu uçurumdan seyirciye ne? İzleyici hangi insani ortak paydayı görecek bu tuhaf iletişimsizlik dünyasında ve filme ortak olacak? Ağrı'da insanlar, mesela Ceylan'ın

resmini çektiği o genç, nasıl yaşar? Etrafta gölge gibi dolaşan bu karakterler ve bir türlü canlanamayan mekânlar maalesef ne derinlemesine bir duyarlılık amaçlıyor ne de eski Ceylan filmlerindeki belgesele yaklaşan "doğalcılığın" tadını veriyor.

Seray Genç, "*Kasaba* Üçlemesinden *İklimler*'e", *Yeni Film,* Ekim-Aralık 2006
Nuri Bilge Ceylan hakkında yazılan pek çok yazı, kitap var bugün artık. Koreli bir yönetmenin filminde, ölmek üzere olduğunu düşündüğü anda, son bir dilek olarak "*Uzak*'ı yeniden izlemek" diyen bir başkarakter var. (...)
İklimler ne kadar farklı dış mekânlarda geçse de, ne kadar uzaklara gitse de, dış dünyanın olmadığı, dış dünyayla bir etkileşimin olmadığı bir film olmuştur. İshakpaşa Sarayı'nın önünde bir figür olarak duran taksi şoförü gibi, Türkiye'nin en yoksul ve en ağır kış şartlarında yaşayan bölgelerden birinde, Ağrı'da, Doğubayazıt'ta geçen filme karaltı gibi giren insan figürleri, yöre insanı olmuştur. Daralmış-şablon ilişkilere hapsolunmuş sığ bir dünyada kadın-erkek ilişkileri bir eleştiriye dönüşmeden, kadın ve erkeğin kendisinin de toplumsallaşamadığı, ruh hallerinin de "gösterildiği" ama "yaşatılmadığı" bir filme dönüşmüştür.

Giovanni Scognamillo, "G.S. ile Antalya Film Festivali Üzerine", *Yeni Film,* Ekim-Aralık 2006
(...) Nuri Bilge Ceylan'ın 1920'lerin Fransız bulvar tiyatrosundan kalma, "acaba ben eşimle mi barışsam, eski metresime mi dönsem" sorunsalı bir anlam ifade etmiyor. Filmde kaçamak yaptığı sevgilisi ve sürekli sevgilisi arasında kalması bana bunu hatırlatıyor. (...) Ulusal bir ülke sinemasının ilk görevi nedir? Kişisel paranoyaları anlatmak mı? Temel ve ilk görevi, o ülkeyi anlatmaktır. Bence Nuri Bilge Ceylan ve Zeki Demirkubuz'un yaptıkları ön plana geçecek sinemalar değil. Benim yaklaşımım çok politize bir yaklaşımdır.

Yusuf Güven, "Nuri Bilge Ceylan Sineması Üzerine", *Yeni Film,* Ekim-Aralık 2006
(...) Nuri Bilge Ceylan, Yılmaz Güney'den sonra ulusal ve uluslararası alanda Türk sinemasının en önemli temsilcisi olmuştur. Başa dönüp kendime bu iki sinemacıyı ortaklaştıran aldıkları ödül dışında nedir diye sorduğumda; toplumumuzdaki dönüşüme tanıklık etmiş Güney sinemasındaki gerçekçi unsurun Ceylan'ın filmlerinde çok farklı bir açıdan tekrar ortaya çıktığını görüyorum. Yılmaz Güney'in kamerası uzaktan ve dışarıdan bakarken, Nuri Bilge Ceylan kamerayı oldukça yaklaştırıyor insana, küçük çıkarları peşinde koşan, kendi içine gömülmüş insana... Şüphesiz insanımızın bu hale gelmesinde son 25 yılda Türkiye'de ve dünyada tarihin geriye doğru aktığı bir dönemi yaşıyor olmamız çok etkilidir. Bence Nuri Bilge Ceylan'ın sinemasında bir eksiklik bu; insanın içinde bulunduğu durumun tarihsel arkaplanıyla pek ilgili olmamak. Bunun yerine bazı genellemelerden hareket etmeyi tercih etmektedir. Bu durum aslında, insanın doğası gereği kötü olduğuna inanan Demirkubuz'da çok daha nettir.

Starcrazy, "Üşüdüm Üstümü Örtsene Annem", *Gravesandslaves.blog,* Ekim 2006
Deniz kenarına iliştirilmiş eski bir dost muhabbetiyle açılan perde ilk dakikadan

yakalıyor insanı. Dil öyle samimi ki sanki elinizde bir kamera, sandalyeye oturmuş da bu muhabbeti çekiyormuşsunuz gibi. Burada oyunculuğu fena halde eleştirilen Ceylan'ın avukatlığını yapmak durumundayım. Hem *Uzak*'ta gördüğüm Ceylan'dan daha başarılı bir oyuncu duruyor karşımda, hem de senaryo spontane işlediğinden takılmalar veya yapmacık diyaloglar yok.

Erdoğan Mitrani, "43. Antalya Altın Portakal...", *Mega Movie*, Ekim 2006
(...) *İklimler*'de ilk kareden itibaren bir Antonioni tadı var. Hele güçlü görünümünün bencil ve zayıf kişiliğini gizleyemediği erkek ile çaresizliğinden bile güç alabilen kadın karakterleri sanki üstadın kaleminden çıkma. Tabii ki günümüze kadar sinema yapmaya devamı eden ve kendini durmadan yenileyen Antonioni'nin 45 yıl önce yaptıklarına, farklı bir sinema diliyle bile olsa, yeniden dönmenin gerekçeleri tartışılabilir. Üstelik ne Nuri Bilge bir Mastroianni, ne de Ebru bir Jeanne Moreau ya da bir Monica Vitti. Bu tarz sinemada ise oyunculuğun fena olmaması yetmez; kusursuz, hatta olağanüstü olmalı...

Alin Taşçıyan, "Bir Kadın Bir Erkek", *Milliyet*, Ekim 2006
Ceylan'ın önceki filmleri kadar pitoresk, şiirsel ve samimi görünmese de *İklimler* üzerinde düşündükçe anlamı çoğalan, ayrıntılarıyla zenginleşen bir yapıt. Ortega Y Gasset'nin "İnsan ve Herkes"te ele aldığı benlik, yalnızlık, öteki, ilişki gibi kavramların, yazarın kadına zarif bir Akdenizli maço olarak bakışı da dahil olmak üzere yansıması adeta.

Volkan Aran, "Hüzünlü Bir Ayrılığın İzinde", *Yeni Sinema*, Sonbahar-Kış 2006/07
(...) İnsan ruhunun "iklimi"ni oluşturan küçük şeylerden, hele de bir yalnızlık kıskacındaki duyarsız bir karakterle bahsetmek film üzerine ister istemez "nihilist" temalı eleştiriler yaratacaktır. Ama ilişkilerdeki uzaklık, tek bir insan olamama sancısı, ruhun kendi döngüsünde ilerleyen mevsimleri ve bir türlü kurtulunamayan yalnızlık duygusu üzerine "gösterdiği" küçük insanlık durumları, görüntünün etkisiyle yine de unutulmaz bir biçimde aktarılmış olacaktır *İklimler*'de. İnsan üzerine bir umutsuzluğun anlatımı mıdır tüm bunlar yoksa insanda doğal olarak varolan "bencillik" ve "birleşme" güdülerinin gel-gitler şeklinde yaşanıyor olduğunun resmedilişi mi? Yanıtı her ikisi de olabilir ama *Mayıs Sıkıntısı*'ndan beri biliyoruz ki, insanın bencilliği, kent kültüründe her tür ilişkiye damgasını vuran bir yabancılaşmaya ve yozlaşmaya dönüşmüştür. Bu nedenle Bahar'la, İsa'nın meslekleri ve kent kültürüne ait oluşları da, bu hikâyenin salt bir "ayrılık öyküsü" olarak değil, "kent kültüründe varoluşa dair sıkıntılar içinde sürüklenen bir karakterin başrolde olduğu, bir ayrılık öyküsü" olarak okunabilir. Belki de "onların mutsuzluğu iyi gelecektir başkalarına" (Bahar'ın sözleri) çünkü bazı insanlar (Serap mesela) "ayrılık hikâyelerine bayılır."

Murat Özer, *"İklimler"*, *Film Artı*, Kasım 2006
(...) Ama filmi izlediğimde, bu heyecanımın 'yapaylık' duvarına çarpıp unufak olması karşısında ezilip büzüldüm, küçüldüm adeta. Çünkü beyazperdede gördüğüm filmin kafamdaki *İklimler*'le bir ilgisi yoktu. Bir tür 'kendini tatmin seansı' izliyor gibiydim

NBC'den. Olmasını sonuna kadar desteklediğim 'sanatçı özgürlüğü'nü kötüye kullanmanın dersini veriyordu yönetmen bizlere. (...)
Ama birkaç halkadan oluşan bir ilişkiler zincirini çözmekten bahsediyoruz burada ve bunu bize yansıtırken izlenen 'samimiyetsiz' biçemden. Hiçbir anında 'gerçeklikle haşır neşir olmadığı aşikâr' bir aşkın dikenlerini anlatırken yönetmenin tercih ettiği esneklikten uzak, köşeli anlatımın bu görüşümün temelini oluşturduğunu söylemek yanlış olmaz. İnsan ruhunun geçirgenliğinden dem vurmayan, karakterin iniş çıkışlarını 'ikiyüzlülük' duvarına çarptıran ve hikâyenin olgunlaşmasına bir türlü izin vermeyen bu durum, sinemayı sadece matematiksel doğrulardan oluşan bir bütüne hapsediyor. Evet, NBC'nin bu konuda hakkını yememek gerek. Tıpkı *Uzak*'ta olduğu gibi, *İklimler*'de de senaryoyu sekmeyen bir denkleme oturtuyor ve her anını hesaplı-kitaplı bir bedene kavuşturuyor. Ama bu bedenin bir 'ruh'u olduğunu unutmuş görünüyor bu kez...

Ali Ulvi Uyanık, "*İklimler* Gibi Duygularımız", *Milliyet Sanat Dergisi*, Kasım 2006
(...) Nuri Bilge Ceylan'ın filmi kişisel gibi gözüküyor değil mi? Doğru; kibirli, özeleştirisel, mesafeli. Kişisel olduğu denli de evrensel ve güzel. Bitmiş bir ilişkinin, başkalarını mutlu edebilecek bir mutsuzluğun son izlerinin peşinde, izleyiciyi, yazın o sarı dinginliğinden İstanbul'un yağmurlarına, biteviye erkek konuşmalarına, 'maske takılmış' rastlantılara, heyecanın arandığı seks oyunlarına, daha sonra da Doğu'nun beyaz saflığında, kışın tanıklığındaki finale dek bir yolculuğa çıkarıyor. Erkeğin aradığı, giden kadınla son bir yüzleşme, boş kalan noktayı kondurmak, bir öpücük, bir veda teması belki. Filmi değerli kılan en önemli sahnede, ruhun dalgalanmalarını yansıtan renk/ışık tasarımının doruğa çıktığı, kamera açılarının şaşırtıcı derecede iyi düşünüldüğü otel sahnesinde, kadın rüyasını anlatırken adam bir soru sorar. Ve kadında bir bakış yakalanır. İşte o bakış, filmin en can alıcı karesidir. Ceylan'ın yönetmenlik başarısı, bence, seyirciyi tüm bir film boyunca o bakışa hazırlamasıdır. Çok 'yüklü', doğru, yürek burucudur. Tüm görüntüleri anlamlı kılar.
İklimler kendi kendimizle başbaşa kalmamızı sağlayan, damıtılmış bir filmdir. Ceylan'ın kendi kendini yönetmesinin ve küçük rollerdeki acemiliklerin perdeye kötü biçimde yansıdığı doğrudur, filmi zedelediği de... Ama bütünsel anlamda ruhunu yansıtabilen bir çalışmadır. Yönetmenlik başarısı belirgindir. Bence en önemli keşif de, Ebru Ceylan'dır. Nüansları bu denli iyi değerlendirebilen pek az oyuncunun olduğu bir sinemada nasıl olup da yeni tanıdık onu? Eğer bundan sonra değerlendirilmezse yazık olur.

Murat Erşahin, "Mutsuzluğumuz ve Biz...", *Sinema Dergisi*, Kasım 2006
Edip Cansever'in *Oteller Kenti*'ni okurken aldığım hazzı aldım *İklimler*'i izlerken. Şiirsel görüntüler, özel meseleler, iklimler... Nuri Bilge Ceylan'ın bu kez oyuncu olarak da yer aldığı son filmi, oldukça sağlam ve olgun bir sinemanın ürünü. Başrolü, filmde çok iyi oynayan eşi Ebru Ceylan ile paylaşan yönetmenin oyunculuğu da kötü değil bence. Ama kamera ardındaki başarısının daha iyi ve etkileyici olduğuna kuşku yok. Değişen iklimler gibi değişen/değişmeyen insanlar ve duygular var Nuri Bilge'nin filminde. Bir ömrü dolduran o 'tuhaf' duygu var. Beğenelim, beğenmeyelim 'biz' var. Erkek ve kadın var. Değişmeyen şekilde hem de. Asla değişmeyecek. Başladığı anda biten ilişkiler, sevdalar

var. Kendimizi hapsettiğimiz ve bundan zavallı bir mutluluk duyduğumuz mutsuzluğumuz var. O mutsuzluk ki mevsimler boyunca peşimizden gelen... Kadın-erkek ilişkisinin dile gelmeyen biteviyeliği, çoktan sona ermiş hazların ve seviyelerin peşine düşmenin anlamsız tadı var. Biten ve başlayan kararlar var. İntikam var. İçgüdüler, anlık zaaflar, geri dönmek var. Affedememek var kendimizi, çok az affetmek, aşkın halleri var, en çok kendimizi sevdiğimiz gerçeği var, var da var... Birbirinden güzel hüzünlü görüntüler, titiz bir ışık, sağlam bir anlatı eşliğinde gerçeğin acıtan yüzü var. Gerçek, yalın ve güçlü bir sinema yapmış Nuri Bilge. *İklimler* ki, içinde insan var...

Alper Gencer, "Uzak İklimler", ***Milli Gazete,*** **10 Aralık 2006**

(...) Basit bir Avrupa filmi çekmiş Ceylan. Bunu 10 sene evvel çekseydi de aynıydı. Ama buradaki "Avrupa Filmi" meselesini tırnak içerisine almak gerekiyor. Zira Türk yönetmenleri arasında, Avrupa menşeililer dışında, içerisinde yedinci sanat insiyakını barındıran yönetmenlerin sayısı pek az. Onun için Nuri Bilge Ceylan'ı hep şu şekil tariflerim ben: "Doğru bir insiyakla yanlış filmler çeken yönetmen!".

Nuri Bilge Ceylan çoktan tesis ettiği sinematografik yapının üzerine, sağlam hikâyeler koymalı. Bu hikâyeler, Avrupalı yönetmenlerin savrulduğu boşlukları imlememeli. Bizim hayatımız sürekli olarak bir inançlar sisteminin neticesi olarak kendini gösterir. Ceylan da bu toprağın bir evladı olarak bundan nasiplenebilmeli. Dikkatinizi çekerseniz, Nuri Bilge Ceylan bizim ülkemizde rağbet görmeyen yönetmenlerimizdendir. Söz gelimi *Uzak* filmi, Fransa'da Türkiye'den daha fazla izlendi. *Uzak* filminin çekilmesinin ardından Paris'e yaptığım bir gezide, tevafuktur, sinema gazeteciliği yapan biri ile birkaç saat sinema konuşma fırsatını bulmuştum. Bütün dünya sineması üzerine fikirlerimizi dilediğimiz gibi ifade ediyor bir haldeyken, *Uzak*'tan bahsetmiş ve senenin en iyi filmi olduğunu söylemişti. Oldukça gururlandığımı söylemeliyim. Lakin daha sonra meseleyi derinlemesine ele aldığımda Ceylan'ın Türk toplumu için aitlik bildiren öğelerden (yani gelenekten) yoksun olduğunu farkedip, durumu olumsuzlamıştım. Çünkü filmi dünya sineması içre kıymetli kılan, sistemle ilgili genel geçer bir menfiliği ele alıyorken, Türklüğü hiç kullanmamasıydı belki de. Mesela Nuri Bilge Ceylan Fransız bir yönetmen olsaydı da bu filmi çekerdi demek istiyorum.

Tuna Erdem, "Oynamasaymış Keşke!", ***Empire,*** **Ocak 2007**

(...) Belli ki asıl sorun, yönetmenin oynaması değil, kendini oynadığı varsayımı. Bu varsayımın hemen genel kabul görüvermesi de ilginç. Öyle ya, Nuri Bilge Ceylan, İsa gibi sakil ve kompleksli biri midir, ya da kendini öyle mi görür, seyirci olarak bilmemize olanak yok. Olsa olsa İsa karakterinden yola çıkarak spekülasyonda bulunabiliriz. Kimsenin kendini bu kadar insafsızca alaya alamayacağını iddia edebiliriz mesela, ya da tam da bunu başardığına karar vererek, özeleştiri becerisine şapka çıkartabiliriz. Öte yandan İsa'nın Nuri Bilge Ceylan olduğuna baştan o kadar ikna olmuş olabiliriz ki, filmin İsa karakterine alaycı yaklaştığının bile farkına varmayabiliriz. Kısacası, bu ön kabul, İsa'nın yönetmenin kendisinden başka neyi temsil ediyor olabileceğini düşünmemizi engeleyebilir ve kendi içimizdeki İsa'lar ile İsa'lıkları görmezden gelmemize neden olabilir.

Filmin yarattığı rahatsızlıkların, filmden bağımsız bu tür ön kabullerden beslendiği ortada. *İklimler*'in Ceylan'ın *Bekleme Odası* olduğu yolundaki tespitin bu denli tutmuş olmasından da anlaşılabileceği gibi. Nedir bu iki filmin ortaklığı, her iki filmde de yönetmenlerin kendini oynadıklarını varsaymamızdan başka? Eğer benzetmenin zemini bu ise, ben şahsen *İklimler*'i bir Woody Allen filmine benzetmeyi tercih ederim. Hiç değilse bu benzetme, *İklimler*'de mizahın oynadığı rolün açığa çıkmasına neden olur.

Fatih Özgüven, "Başka sinemalar...", *Radikal*, 25 Ocak 2007

(...) HD teknolojisinden yararlanan biri de Nuri Bilge Ceylan. *İklimler* geçtiğimiz hafta Ceylan'ı çok seven Paris'te sekiz önemli salonda birden gösterime girdi ve olağanüstü eleştiriler aldı. Yanı sıra bir Ceylan retrospektifi de düzenleniyor: 'N. B. Ceylan ya da Endişeli Sessizlikler'. Ceylan ile ilgili önemli bir şey var. Onu Ozu, Bergman ya da Tarkovski ile karşılaştırmanın ötesinde 'geldiği memleketle' ve onun sinema ötesi meseleleriyle açıklanılmaya çalışılmayan belki de ilk Türk filmi *İklimler*...

Uygar Şirin, "Aşkımıza Kış Geldi", *Dvd Artı*, Mart 2007

(...) Birtakım klasikleri kenara koyarsak aşk filmi denince akla, klişelere saplanmış, duygu sömürüsüne bel bağlayan filmler gelir ya, sırf bu duruma inat, *İklimler*'e "bir aşk hikâyesi" demek isterim. Hem bir aşkı konu aldığı için, hem de ayağa düşmüş "aşk hikâyesi" etiketine taze bir anlam kattığı için. Aşk hikâyesi NBC'nin olunca, tabii işin rengi (şekli, dokusu) değişiyor. Genelde olageldiği gibi "tanışmadan kavuşmaya" giden bir hikâye değil izlediğimiz. Aksine, İsa'yla Bahar'ın aşkını, iplerin koptuğu yerden başlayarak izliyoruz. (...)

NBC *İklimler*'de, önceki filmlerine kıyasla, klasik senaryo yapılarına nispeten daha yakın bir hikâye anlatıyor. Başı-sonu belli, kimi iniş-çıkışları olan, arada bir seyirciye çimdik atacak küçük sürprizlere yer veren bir senaryo var karşımızda.

Sanırım NBC-severleri düşkırıklığına uğratan da bu: Onun, küçük de olsa, klasik sinema yönünde bir adım atması.

Aksi gibi, benim için son derece ilginç ve başarılı olan şey tam da burada işte. Senaryo anlayışında ufak bir değişim gösteren NBC, yönetmenlik anlayışında en ufak bir değişim göstermiyor. Bu halin bir karşıtlık ve uyuşmazlık yaratmasını bekleyebilirsiniz, oysa bence NBC'nin üslubu ilk kez anlattığı öyküye bu kadar denk düşüyor.

Uzun planları, karakterlerinin arasındaki gelgitleri tüm gerçekçiliğiyle yansıtıyor. Çerçeveyi derinlemesine kullanarak birbirinden uzağa yerleştirdiği karakterleri arasındaki mesafe tüm keskinliğiyle hissediliyor. Ayrıntılarıyla kurduğu mizansenlerin her birinde ayrı bir söz yatıyor.

Talip Öztürk, "Kayıp Ruhlar Atlası", *Total Film*, Nisan 2007

(...) Her şekilde *İklimler* şaşırtıcı biçimde dürüst bir film ve ince tespitleriyle NBC filmografisinde farklı bir yere oturuyor. NBC'nin kariyeri kişisel filmlerden kurulu ama *İklimler* bu filmler arasında belki de en kişisel olanı. NBC'nin 'dünyanın en yüzeysel adamı'nı canlandırırken gösterdiği başarı şaşırtıcı; daha da şaşırtıcı olan erkek dünyasına ait her türlü çirkinliği rahatlıkla kabullenivermesi...

POSITIF
Johnnie To
Election 1 & 2
Nuri Bilge Ceylan
Les Climats
Actualité du cinéma roumain
Corneliu Porumboiu
12:08 à l'est de Bucarest
Lucian Pintilie
Terminus ora damar
HOMMAGES
Noiret / Altman
climates
FILM DIENST
Jahreszeiten
Iklimler
cinéma
Nuri Bilge Ceylan, un oeuil dans
le cinéma turc
PORTRAIT NURI BILGE CEYLAN
IDENTIFICATION
D'UN CINEASTE
cinéma
Macro
«Climats»
Entretien avec Nuri Bilge Ceylan
J'ai quasiment honte de vieillir
climates

Dış Basında İklimler

İklimler, Fipresci Ödülü kazandığı Cannes Film Festivali'nden sonra yaklaşık 40 ülke tarafından satın alındı ve bu ülkelerde ticari gösterime girdi.

Önce, 2006 Ekim'inde Amerika'da vizyona çıktı ve yıl sonunda 2006 yılının en iyi filmleri değerlendirmelerinde birçok Amerikalı eleştirmenin listesinde ön sıralarda yer aldı. *Indiewire* dergisinin Amerika'nın önde gelen 107 sinema yazarının katılımıyla gerçekleştirdiği – Amerika'nın en geniş katılımlı – 2006'nın En İyi Filmleri anketinde üst sıralardan dereceye girdi. Birincinin Martin Scorsese seçildiği En İyi Yönetmen kategorisinde Nuri Bilge Ceylan altıncı oldu. Film ayrıca En İyi Görüntü dalında beşinci, En İyi Film kategorisinde ise on ikinci oldu. Ebru Ceylan ise En İyi Oyuncu (kadın veya erkek) dalında yirmi beşinci seçildi. Amerika'da 2006 yılı içinde gösterime giren yerli veya yabancı tüm 189 filmin dikkate alındığı bu ankette birçok sinema yazarı *İklimler*'i listesinde birinci sıraya koydu.

İklimler Amerika dışındaki diğer ülkelerde genellikle 2007 yılında gösterime girdi. Bu ülkelerdeki yıl sonu değerlendirmelerinde *İklimler* yine yılın en iyi filmleri arasında gösterildi. İngiliz Film Enstitüsü'nün dünyanın en prestijli sinema dergilerinden sayılan *Sight&Sound* dergisi, kendisiyle çalışan yazarlar arasında yaptığı anketle, İngiltere'de gösterime girmiş veya girmemiş 2006 yılı içinde dünyada yapılmış tüm filmler içinden yaptığı değerlendirmede *İklimler*'i 2006'nın En İyi On Filmi arasında gösterdi. *Time Out* dergisi yazarları *İklimler*'i, o yıl Londra Film Festivali'nde gösterilen 200 küsur filmin en iyisi olarak seçti. Daha sonra Kasım ayında, 200 İngiliz sinema yazarının anketiyle BBC Dünya Sinema Ödüllerine aday gösterilen 5 filmden biri oldu. *Guardian, Times, Time Out* gibi İngiltere'nin en önemli yayın organları tarafından 2007'nin en iyi filmleri arasında gösterildi. Birçok blog yazarı *İklimler*'i yılın en iyi filmi olarak seçti.

Japonya'da Sony tarafından düzenlenen sadece dijital olarak çekilmiş filmlere ayrılmış bir festivalde, 2006 yılında tüm dünyada dijital olarak çekilmiş en iyi film seçilerek 100.000 dolarlık ödüle değer görüldü.

Bu bölümde *İklimler*'in yurtdışı yolculuğu sırasında vizyona girdiği bazı ülkelerde hakkında yazılan sayısız yazıdan bir seçki sunuyoruz.

Devam Eden veya Sona Eren Bir Tahrik Olarak Sükûnet ve Huzursuzluk

Suncica Unevska

Blesok, Sayı: 52, Ocak-Şubat 2007

Türk yönetmen Nuri Bilge Ceylan'ın filmi bu sene Cannes'da gösterilen diğer filmlerden tamamen farklıydı. Bu politika, tarih veya diğer çağdaş problemleri içermeyen film, muhtemelen yapmacıklıktan uzak tek yapımdı: Kişisel ve "küçük" bir filmdi belki ama konusuyla ve işlenişiyle bir şekilde herkese dokunmayı başarıyordu. Cannes çevrelerinde bazılarınca fazla hırsı olmayan bir film gibi algılanmış olmasına rağmen, Ceylan, küçük ve sade bir filmde bile insan doğasının muğlak ve ikircikli yanının derinlerine dalınabileceğini çok güzel kanıtladı. Son kertede bu, bitmek tükenmek bilmeyen bir sorun ve ezeli bir soru; asla ağırlığını yitirmeyecek, hele de söz konusu olan yetenekli ve kişisel bir yönetmen ve gerçek bir sanatçıysa. Üstelik, Ceylan "Fipresci" Uluslararası Eleştirmenler Ödülünü de kazandı: Tam anlamıyla yönetmenin değeri temel alınarak elde edilen bu başarı, diğer yapımlara meydan okuyarak Ceylan'ın üstünlüğünü kanıtlıyor.

İklimler her zaman kendi çevresi ve doğayla temas halinde olan insan doğasıyla ilgili. Filmdeki mevsimler, aslında İsa ve Bahar hakkında basit bir öykü anlatan esere renk, konu, nostalji ve atmosfer katıyor: Bütün önkoşullara rağmen mutlu olmayı beceremeyeleri, birlikteyken bütün olamamaları, ama buna rağmen ayrıldıklarında mutsuz olmaları hakkında. Çeşitli tonlarda canlı renk ve duygusal oyun kullanarak göz okşayan görüntüleriyle bu film, çoğu zaman kendimizi bulma konusundaki yeteneksizliğimizi ve bunun belli belirsiz sebeplerini, mutluluğu olduğu gibi kabul etme konusundaki kabiliyetsizliğimizi ve daha büyük bir tahrik dünyasında meydan okuyan bir davet buluşumuzu anlatıyor. Ceylan şu soruları yöneltiyor: İnsanı tamamen gereksiz bir şekilde hayatını karmaşıklaştırmaya iten nedir? Bizi canlı tutan veya irademizden mahrum bırakan nedir? Bu soruları ele alan Ceylan, filmini muhteşem bir şekilde her şeyin başladığı, tekrar ettiği ve sona erdiği birtakım harabelerin veya eski yapıların yanında açıyor. Ezeli güzelliği, sakinliği ve kusursuzluğuna rağmen güzel Bahar, kaçınılmaz olan sonla ve bu konuda yapabileceği hiçbir şey olmadığı gerçeğiyle içinin derinliklerinde yüzleşip, bütün huzursuzluğu iç dünyasında yaşıyor.

Meseleyi fazla dolambaçlı yollara sapmadan ele alan *İklimler,* aslında güçlü duygular, sorgulamalar, kuvvetli içsel kargaşalar ve kişinin kendini araması hakkında. Serap, İsa'nın hem eski kız arkadaşı hem de bir arkadaşının sevgilisidir. Buna rağmen kışkırtıcı bir kadın olan Serap, İsa'nın tutkularını harekete geçirip onun vahşi yönüne

hitap ediyor. Oysa ne bu vahşi taraf, ne oynadıkları oyun, ne çılgınlık, ne adanmışlık, ne de yasaklar herhangi birisine huzur getiriyor. Sükûnet, eski harabelerde kabataslak çizilmiş, mevsimlerde ve hatta onların kaçınılmaz değişimlerinde kalmış erişilmez bir şey. Sükûnet, görünce tanıyamadığımız ama hep özlemini duyduğumuz şey. İnsanın ebediyen sürecek olan kusursuzluk, aşk ve aidiyet arayışı...

Film biraz tuhaf. Güzel görüntülere ve manzaralara vurgu yapıyor, sonra yavaşça karakterlerinin içinde kök salmış huzursuzluğu keşfe çıkıyor: Beklenti ve korkuyla sevgililerin birlikte olmasına rağmen gerilim ve yalnızlık duygularını açığa çıkarıyor. Doğa ile insan, mükemmel ile kusurlu, basit ile karmaşık, açık seçik olanla muğlak arasındaki ilgi çekici bir oyun bu. Bu filmde taşkınlık yok, suçlama yok, kavgalar, dramatik terketmeler ve geri gelmeler yok. Aksine, Bahar'ın içinden aniden yükselen, beklenmedik ve yıkıcı bir arzu, kızın bir anda ikisini birden öldürmeye hazır olduğunu gördüğümüz tek bir 'taşkınlık' var. Buna karşın, her şey sanki hiçbir şey olmamış gibi, aynı sırada ve aynı düzende devam ediyor...

Tıpkı doğada ve şaşırtıcı mevsim değişimlerinde de olduğu gibi. Hani o fırtınalar her şeyi siler süpürür ve sonra her şey sanki hiçbir şey olmamış gibi sessizdir ya... Peki, ama gerçekten de öyle midir? Göz kamaştıran günışığına, sakin denize, muhteşem yansımalara ve eşsiz renklere rağmen askıya alınmışlık duygusu yokolmaz. Endişe artık her şeyin farklı olabileceğini iyi bilir ve endişe kaybolmaz.

İnsanı daha fazlasını aramaya, farklılık aramaya, her şeyin yolunda olmasından rahatsızlık duymaya veya her şey çığırından çıktığı anda gayet sakin kalmaya iten şey nedir? İnsanın kendisine ve başkalarına sonsuz bir huzursuzluk vermesinin ve ne kendisini ne de başkalarını anlayamamasının sebebi nedir? Aslında *İklimler*'de Ceylan, İsa'yı döndürüp dolaştırıp aynı noktaya getiriyor: Güzel bir yaz günü bir anda her şeyi yıkıp yepyeni bir başlangıç yapmaya karar veren bir tarih hocası. Kendi içinde aramakta olduğu ve bu sefer muhtemelen bulacağı anı tanımaya çalışıyor. Maalesef vahşi bir tutkuyla eski kız arkadaşına dönmeyi deniyor ama bu onu tatmin etmiyor. Mevsimleri takip ederek yeniden Bahar'a dönüyor. Bu sefer her şeyi değiştirmeye hazır; ta ki yeniden gideceği bir sonraki ana kadar. Ve bu sürüp gidiyor. Mevsimlerdeki değişim tesadüfi değil: Doğanın, doğa kanunlarının ve ihtiyaçların bir ifadesi. Yaşamı sağlayan ve ona yeniden can veren bir döngü. Burada zorlanma, değişim, huzursuzluk ve tahrik, sonu gelmez bir arayış olmaksızın değişemeyen insan doğasıyla dikkat çekici bir paralellik var... Aslında bu soruda güzel bir ima var, adanmamışlıkta ve sonsuz huzursuzlukta acı verici bir gerçeklik var ve kusursuzlukta güçlü bir gerilim var. Yolun sonu olmasının dışında bütün bunların anlamı nedir; sükûnetin anlamı nedir; kabullenmişliğin, duygusal yakınlığın anlamı nedir? Huzursuzluk insanı her daim öne doğru iten doğamızda varolduğuna, doğamıza kök saldığına göre, huzursuz olmak için bariz sebeplerin yokluğu gerçek olabilir mi?

İklimler sessiz alçakgönüllülüğüyle bize sanatın içinde sonsuz sorular ve sonsuz güzellik olduğunu söyleyen farklı bir filmdi. Her zaman dikkatimizi hak eden basit insani temalar vardır. Belki tarih, adaletsizlik, üzüntü ve acı çekmekten daha bile zor olan alçakgönüllü sorular var. Kimi sorular basitliğiyle, yönetmenin becerisine bağlı

olarak çok küçük veya çok ağır olabilir. Ama kesin olan bir şey var: Sükûnet bizim bu sorular içinde kendimizi bulabilme yeteneğimize bağlıdır. *İklimler* kuvvetli ve otantik belgesel öykülerden çok daha fazla huzursuzluk getirdi, çünkü onlar gelip geçici, ama insan doğası ve onun zaaflarının sonu yok.

(Rusça orijinalinden İngilizceye çeviren: İgor İsakovski. Türkçe çeviri için İngilizce metin kullanılmıştır.)

İklimler Eve Uzun Yoldan Gidiyor

Mary F. Pols
Oakland Tribune, 26 Ocak 2007

Yeni Türk filmi *İklimler* orta yaşlı bir öğretim görevlisi ile onun yaşça daha genç olan kız arkadaşının ayrılışı hakkında.

Filmden sonra kadınlar tuvaletinde itiraflar üretmeye muktedir o yoğun kişisel sinemasal deneyimlerden biri. Çünkü kimilerine göre buzul bir hızda ilerleyen *İklimler* üzerine yapılan bu otopsi, ilişki konusunda ufak sohbetlerle de sınırlı değil.

"Biraz yavaştı" dedi 1. Kadın, temkinli bir şekilde.

"Aman Tanrım" dedi 2. Kadın, başkasının da aynı acıyı hissettiğini öğrenmenin verdiği rahatlamayla. "Tamam, yabancı filmleri severim ama bu kadarı da biraz fazla yani!"

"Ben beğendim," dedi 3. Kadın yumuşak bir tonla. "Çok gerçekçi olduğunu düşündüm."

İklimler, son filmi *Uzak*'la 2003'te Cannes'da Büyük Ödülü kazanan Nuri Bilge Ceylan tarafından yazılıp yönetilmiş. Ceylan ayrıca, bir yuva kurma konusuna çok da sıcak bakmayan İsa'yı da oynuyor. Birlikte seneler geçirdikten sonra İsa ve Bahar, Ege kıyısındaki bir yaz tatili sırasında ayrılmaya karar veriyorlar. Ayrılma kararının temel nedeni İsa'nın Bahar'ı birisiyle aldatmış olması ve Bahar'ın bunu affedememesi.

En azından başka bir çiftle yedikleri akşam yemeğinde Bahar'ın somurtuk ve sessiz hallerinden bu sonucu çıkartıyoruz. İsa'nın, bu tavrı yüzünden kendisine çıkışmasına cevap olarak Bahar, "Merak etme, bizim mutsuzluğumuz onlara iyi gelir" diyor. Savaş halinde bir çiftle yan yana gelmiş olan herkes, bu acı anın ne denli doğru olduğunu iyi bilir.

Ama 3. Kadın azınlıkta kaldı. 4. Kadın lafa daldı. "Ben uyuyakaldım. Ne oldu? Yeniden biraraya geldiler mi?"

Çok boş vakti olan İsa, kendini eski sevgilisi Serap'ın yatağına atar. Daha doğrusu, kendini Serap'la yere atar. Sevişirken o kadar çok birbirlerinin kafasını çekiştiriyorlar ki, insan birbirlerinin kafa derisini yüzmeye çalıştıklarını sanıyor. Sonra İsa, Bahar'ın Doğu'da karla kaplı ücra bir kasabaya gittiğini öğreniyor; ve duyguları yeniden yön değiştiriyor.

Filmi ağır bulanları gayet iyi anlamama rağmen, benim *İklimler*'e şahsi yaklaşımım, 3. Kadın'ınkine benziyor. Film harika bir şekilde kurulmuş. Bahar'ın İsa'ya baktığı (ya da tersi) uzun ve atmosferik pek çok çekim içeriyor. Ara sıra etrafta bir sinek veya arı dolanabiliyor. Hepsi de biraz Antonioni tadında ve insana kendine dönmesi için bol bol zaman tanıyor.

Tabii filmle kuracağınız ilişkinin boyutu, yaşadığınız ayrılıkların doğasına ve sizin bu ayrılıklara zamansal yakınlığınızla ilgili olabilir. Örneğin, 4. Kadın (şekerleme yapan) diğerlerinden biraz yaşlıcaydı. Ben de emeklilik yıllarıma gelsem, bağlanma fobisi konulu herhangi bir ciddi drama ilgimi çekmeyebilirdi ve ben de uyuyup kalabilirdim.

Öte yandan, 2. Kadın anlatılanlara belki de fazlasıyla yakındı. "Geçen hafta o adamdan ayrıldım ben" dedi. "Filmdeki adamın ta kendisiydi."

Bahar rolünü Ceylan'ın gerçek hayattaki karısının oynadığını göz önünde bulundurursak, 2. Kadın aslında şöyle demek istemiş olabilir: Yakışıklı ama aşağılık bir heriften daha yeni ayrıldım. (Ceylan biraz *ER*'daki Goran Visnjic'i andırıyor). Hani şu sahip olduğunda, sahip olduğu şeyi artık istememeye başlayan erkeklerden. Ceylan'ın bir kadının bakış açısını anlamadığını kimse söyleyemez. Hatta belki de fazla iyi anlıyor olabilir; çünkü kadının, İsa'nın duygusal kabiliyetsizliğine neşesiz bir şekilde güldüğü üçüncü sahneden sonra, daha fazla erkek perspektifi istemeye bile başlıyorsunuz.

"Ama artık iyiyim" diye devam etti 2. Kadın. "İyiyim... Artık umurumda bile değil."

İyi madem. Bazı insanlar sinemaya yalnız kalamadıkları için veya sadece bir yeri ziyaret etmek ister gibi giderler. Kimileri ise bir zamanlar hissettikleri ve yeniden hissedebilecekleri şeylerin kendilerine hatırlatılmasını isterler. *İklimler* tabii ki herkese göre bir film değil.

Peki ama ya 3. Kadın? Onun bu filmi kolay kolay unutabileceğini hiç sanmıyorum.

İklimler ve Diğer Afetler

Robin Wood

Artforum (New York), Kasım 2006

KYOKO: Hayat bir hayal kırıklığından başka bir şey değil, öyle değil mi?
NORIKO: Evet, öyle...
– Yasujiro Ozu'nun *Tokyo Story* (1953) adlı filminden

Geçtiğimiz yılların, sayıları yarım düzineyi ancak bulan en iyi filmleri arasında yer alan *İklimler,* yönetmeni Nuri Bilge Ceylan'a çağdaş dünya sineması içinde hiç kuşkusuz çok önemli bir yer sağladı. (...)

Her biri kendine özgü bir sese, konuya ve bakışa sahip olmalarının yanı sıra Ceylan'ın filmlerinin dördü de, tutarlı olduğu kadar karmaşık yapıtlar olma özellikleriyle de büyük bir sanatçıya işaret etmektedirler. Filmlerde tekrardan ziyade karşılıklı anlamsal ilişkiler söz konusu. En belirgin şekliyle filmler iki gruba ayrılabilir: İlk ikisi (*Kasaba* ve *Mayıs Sıkıntısı)* kasabada geçerken, daha yeni olanlar, hem *Uzak* hem *İklimler* İstanbul'da geçer ve şehir hayatını anlatır. İlk ikisi aile üzerine odaklanırken, ikinci gruptakiler çiftler üzerinde durur. *Mayıs Sıkıntısı* ve *Uzak* karşıt bir ilişkiyle birbirlerine bağlanırlar: İlkinde şehirli bir adam çocukluğunun geçtiği kasabayı ziyarete gider. İkincisinde ise kasabalı bir adam şehre gelir.

Filmlerin dünyasının ayrılmaz bir parçası haline gelen başrol oyuncularının (Muzaffer Özdemir ve Mehmet Emin Toprak) aynı olması sebebiyle de ilk üç film ortak bir paydada buluşur. Özdemir'in *Kasaba* filminde küçük bir rolü var; filmin açılış sahnesinde, karda kayıp düşünce kasaba çocuklarının güldüğü zihinsel özürlü bir adamı canlandırır. *Mayıs Sıkıntısı*'nda başrolü oynar (bir film çekmek için şehirden kasabaya gelen yönetmen oğul), *Uzak*'ta başrolü Toprak ile paylaşır. Açıkça görüldüğü gibi, Özdemir'in *Uzak*'taki rolü *Mayıs Sıkıntısı*'ndaki rolünün devamı niteliğinde. Yalnız bu kez kesinlikle daha az sempatik bir rolde. Toprak, her üç filmde de başrolü oynar. Her seferinde kasabalı bir adamı canlandırır. İlk iki filmde kendini, kasaba hayatının durgunluğu ve darlığı içinde kapana kısılmış hisseder ve kasabadan ayrılıp *Uzak*'ta gerçek dileğinin peşinden sürüklenerek fotoğrafçı akrabasının yanına İstanbul'a gelir.

Filmler kasabayı duygusallaştırmadıkları gibi kenti de yüceltmezler. Karakterler hem sempatik hem eleştirel bir biçimde sunulur. İlk üç film dikkat çekici bir biçimde erkek merkezliyse de, *İklimler* bunu fazlasıyla telafi eder. Filmlerin dördünde de mutlu son yok. Karakterler – kadın ya da erkek – filmlerin hiçbirinde istediklerini elde

edemezler. Ve bu derin yoksunluk, toplumsal şartlara olduğu kadar, insan varoluşunun gerçekliğindeki birtakım temel, derine nüfuz eden ve müzmin tatminsizlik gibi insani meselelere yakından bağlıdır; bir nevi varoluşsal bir huzursuzluk da denilebilir buna. Filmlerin, toplumsal olanla varoluşsal olanın birleştiği o puslu bölgenin keşfinde olduğunu söyleyebiliriz. Bu nedenle zaman ve mekânın onca uzaklığına rağmen Ozu'nun meşhur suali, bu yazı için yaratıcı bir giriş ve büyük bir yönetmeni anlamakta yol gösterici olabilir: Ceylan'ın ısrarla sorduğu gibi, belli toplumsal koşullar sebebiyle mi mutsuzuz yoksa insan varoluşunun temelindeki daha derin, dile getirilmesi güç tatminsizlik yüzünden mi?

İklimler, sahip olduğu farklı bir kararlılık ve kuvvetle, daha baskın bir konu ve bazı açılardan önceki üç filmde görülmeyen, her şeyin ötesinde beklenmedik bir başkalıkla hiç şüphesiz Ceylan'ın gelişiminde yeni bir devrenin habercisi. Önceki filmlerinde başrol oyuncusu sıfatıyla neredeyse simgesel bir konuma sahip olan Toprak'ın ani ölümünün yönetmen üzerinde ne derece etkili olduğu merak konusu. Özdemir'i de görmüyoruz *İklimler*'de. Yönetmenin önceki filmlerinden tanıdığımız topu topu iki oyuncu var *İklimler*'de. Onlar da yönetmenin anne ve babası. Ceylan oyuncular konusunda bütünlüklü bir kopuşa ihtiyaç duymuş gibi görünüyor.

Bana kalırsa *İklimler*'in kasting çalışmasının sinema tarihinde bir eşi benzeri daha yok: Yönetmen ve eşi filmin başrol oyuncuları. Elbette yönetmenlerin eşlerini yönettikleri birçok film örnek verilebilir (Fellini, Vadim, Welles, Cassavetes). Yine de hafızamı biraz zorlayınca yönettiği filmde eşiyle birlikte bir çift rolü oynayan yönetmene örnek olarak 1965 yapımı Yeni Dalga akımına mensup çeşitli yönetmenler tarafından çekilmiş bölümlerden oluşan *Paris vu par...* filminde Claude Chabrol'ün yönettiği bölümü gösterebilirim. Söz konusu bölümde Chabrol ve Stéphane Audran açıkça Chabrol filmlerinden alışkın olduğumuz tipik, acayip burjuva bir çifti canlandırırlar: Rol yaptıklarını biliriz. *İklimler*'deki karı-koca performansının içtenliği, içe dönüklüğü ve karmaşıklığı kaçınılmaz olarak filmin kişisel deneyimler üzerine kurulup kurulmadığı sorusunu akla getirecek, hatta yönetmen ve oyuncunun "kendilerini" oynadığı varsayılarak gerçek hayattaki ilişkilerinin ne kadar daha süreceği üzerine bahse girilecektir. Çiftin müthiş cesaretini tebrik etsem de, benim bu duruma gösterdiğim reaksiyon biraz daha karmaşık oldu: Bu denli ölçülü, tamamen sansasyondan ya da herkesin gözü önünde kendini yerden yere vurmaktan korkmadan, aynı zamanda duygusallıktan bu denli uzak bir film çekebilmiş olduklarına inanamıyorum. Aynı zamanda, çağımızın kültürel koşullarındaki kadın-erkek ilişkilerinde yaşanan sorunları bir noktaya kadar kendileri tecrübe etmeden bu kadar içten inceleyebilmiş ve özfarkındalığı bu denli güçlü bir film çekebilmiş olduklarına da inanamıyorum. Post-feminizm çağında heteroseksüel ilişkilerin sorunlarına bu denli zekice, incelikli ve etkileyici bir biçimde eğilen başka bir film daha düşünemiyorum.

Feminist hareketin eşitlik ve tasdik çağrısı birçok kadını öncekinden daha hoşnutsuz bıraktı. Kesinlikle erkeklerin önceleri kulak asmadıkları bu çağrıyı yakalayamamaları ve kendilerini bu çağrıya göre yeniden ayarlayamamalarıdır bu hoşnutsuzluğun sebebi. İşte bu, net bir biçimde kadınların tarafında olan Ceylan'ın

filminin temel meselesi. Sözünü ettiğim şey, *İklimler*'in ilk sahnelerinden birinde, iki çiftin açık havada akşam yemeği yedikleri, mükemmel bir doğruluk ve tutumlulukla çekilmiş sahnede gözlemlenebilir: Erkekler işlerinden konuşur, evin hanımı kahve yapmaya gönderilir ve Bahar'a aldırış edilmez; iki erkek, sanki o yokmuş gibi davranırlar. (Bahar'ı şaşırtmayan bir umarsızlıkla şu sıralar hangi TV dizisi üzerinde çalıştığını yarım ağız sorarlar.) Filmin üçte birinde görülmemesine rağmen, film tek başına Bahar'la başlayıp yine tek başına Bahar'la biter. Filmde itimat edilmeyen hep erkektir. Ne yaptığını bilmesi gerektiği dışında erkek için söylenebilecek en iyi şey ne yaptığını bilmediğidir. Bu, kendi yönettiği filmde böyle bir rol oynayan yönetmen için bir bakıma kahramanca bir hareket olarak yorumlanabilir.

Aslında filmin filizlendiği ve sonrasında dallanıp budaklandığı çekirdek, Bahar'ı yakın çekimle gördüğümüz, kadın-erkek arasında orantısız bir şeklide pay edilmiş olan ilk on planda gösterir kendini: İsa tarihi kalıntıları inceleyip fotoğraflarını çekerken Bahar bakınır, yürür, bir tepeye tırmanıp oturur ve uzaktan İsa'yı seyreder. Kalıntılar bir tapınağın sütunlarıdır ama asıl dikkat çekici olan fallus benzeri bir sütunun gösterilmesidir ki bu filmin ele aldığı konu bakımından muazzam bir metafordur. Bu sahne boyunca İsa sevgilisini yaptığı işe dahil etmek adına herhangi bir teşebbüste bulunmaz. Yalnız bir kere sırf sormuş olmak için sevgilisine canının sıkılıp sıkılmadığını sorar (Bahar sorun çıkarmamak için sıkıldığını inkâr eder). Sevgilisi araştırma yaparak üniversitedeki kariyerinde yükselirken Bahar nasıl olur da sıkılabilir ki? (İsa doktorasını tamamlamayı başaramamış bir öğretim görevlisidir.) Bu sahnenin son çekimi yaklaşık iki buçuk dakika süren bir yakın çekimdir. Bir önceki çekimde Bahar, uzaktan cüce gibi görünen sevgilisini seyreder. İsa kayıp düşer, kalkar ve üzerindeki tozu silkeler. Uzakta bir tepede oturan Bahar'a bakarak komik ve sevimli görünmek adına "Herkes düşebilir canım, ne var ki bunda!" dercesine omuz silker. Bu uzun çekim esnasında sevecenlikle başlayan çeşitli yüz ifadeleri takınır Bahar. (Yoksa İsa birden bire savunmasız mı kalmıştır? Belki de film boyunca ilk kez aralarındaki mesafeye rağmen bu denli yaklaşmışlardır birbirlerine.) Yüzü aniden durulur ve tekrar sıkkın bir ifadeye bürünür. Arka plandaki tepede nokta nokta yeşil ağaçlar görülür: Bu bize, her zamanki gibi kadınlara kısa çöpü çektiren geleneksel karşıtlıkları hatırlatır – doğa/kültür, etken/edilgen, bakan erkek/bakılan kadın. Kadın oyuncunun üstün performansı ve kameranın oyuncunun yüz ifadesindeki en küçük değişikliği bile kaydetmesi bütün filmi özetler sanki. Ebru Ceylan'a, performansının, gelecek yılın En İyi Kadın Oyuncu Oscar'ını alabilecek düzeyde diyerek kendisini aşağılamak istemem. Çünkü performansı, bu tip ticari saçmalıkların çok çok ötesinde.

"Son, başlangıca açıklık getirir": Kurmacanın ana kuralı. *İklimler*'deki hareket yeni yeni baş gösteren bir çözülmeden, geri dönüşü olmayan bir ayrılığa doğru; filmin başlangıcındaki sıcak, kavruk manzaradan kasvetli kar manzaralarına ve İsa'nın işinden Bahar'ınkine doğru. *İklimler*'in son iki sahnesi, her ne kadar tekrar biraraya gelmeyi en çok arzulayan İsa'ymış gibi görünse de – tekrar biraraya gelmeyi imkânsız kılan da yine kendisi olsa da – en çok incinenin Bahar olduğu izlenimini yaratıyor. Sabah erken bir saatte otel odasında Bahar'ın rüyasını İsa'ya anlattığı sahne belki de filmin en can alıcı sahnesi (gerçi bu sahneye rakip olabilecek çok sahne var filmde!). Bu sahnede Bahar

duygusal yönden kendini tamamen açar İsa'ya. Bir şeylerin değiştiğine inanır safça ve bir anlık coşkusuna İsa'nın da eşlik edeceğini düşünür. Bahar'ın rüyası Freudyen bir örnektir. Bahar'ın uçtuğu, bir şeylerin dizginlerini elinden bıraktığına işaret eden bir rüya. Bahar, İsa'nın sağduyulu ve zeki bir insan olarak sevgilisinin eksikliğini duyduğu şeyleri nihayet anlayacağına inanır; dokunaklı bir gurur, açıklık ve kırılganlıkla anlatır rüyasını. Önce Bahar'ın kaçta sette olması gerektiğini sorar İsa, sonra da uçağa binmeden önce Bahar'a kahvaltı ısmarlamayı teklif eder. Bahar o an anlar ki ilişkileri bitmiştir. İlişkilerine yeniden başlayabileceklerini, ona "ihtiyacı olduğunu" söylemesine rağmen İsa'nın ruh hali çoktan değişmiştir.

İklimler enteresan bir yönetmenin büyük bir yönetmene dönüştüğünü gösteriyor. Ceylan'ın ilk filmlerindeki stilistik stratejiler son filminde en üst düzeye ulaşıyor. Yönetmenin oldukça uzun ve durağan çekimleri tercih etmesi, oyuncuların anlam taşıyan küçücük bir ayrıntıyı, her çeşit küçük duygulanım ve tepkilerin son derece geniş bir skalasını aktarabilmesine imkân veriyor. Daha önce de değindiğim, filmin açılış sahnesinde Bahar'ın tepede otururkenki yakın çekimi bu söylediğime açıklık getirebilecek yerinde bir örnek. Bir başka örnekse İsa ile eski oynaşı Serap arasındaki çoktan dile düşmüş, şiddet içeren sevişme sahnesi. Film, geçen eylül ayında Toronto Film Festivali'nde gösterildiği zaman yerel eleştirmenlerden biri filmi "eğlenceli" bulmuştu; benim içinse karmaşık ve rahatsız ediciydi. Tepkilerin görkemli gösterisine davet ediyormuş gibi bir hali var filmin. Aslına bakılırsa film temelde erkek egemenliği konusu üzerine çeşitlemeler içeriyor. Serap topu topu birkaç saniyelik tereddütten sonra içeri davet eder İsa'yı. Koltukta yanına oturup açıkça durumu kendi kontrolü altına almaya çalışır: Sevişmek ister. İsa bunu erkekliğine meydan okuma olarak algılayıp Serap'ı yere yuvarlar. Serap çırpınsa da İsa baskın çıkar: Bu sahne boyunca daha çok tecavüzü andıran birçok an var. Serap kolay lokma olmamasına rağmen teslim olur İsa'ya, hatta hoşlanır bundan. (Tekrar karşılaştıklarında daha fazlasını ister gibidir, geri çekilense İsa'dır.) Çeşitli evreleriyle bütün bu mücadele baştan sona kesintisiz çekilmiş. Filmin sonuna doğru, dizi film şirketine ait minibüsün arka koltuklarında İsa'nın Bahar'ı değiştiğine, bundan böyle her şeyin daha başka olacağına, ilişkilerinin devam edebileceğine inandırmaya çalıştığı, o uzun ve durağan sahne belki de filmin en çarpıcı sahnesi: Bahar İsa'ya Serap'la görüşüp görüşmediğini sorar; "Hayır" deyip dememekte bir an tereddüt eder İsa. Görüşmenin sonunu belirleyen bu birkaç saniyelik suskunluk, İsa'nın yalan söylediğinin anlaşılmasına yetecek uzunlukta bir duraksamadır. Bahar İsa'yı reddeder. İsa otobüsten inerken Bahar gülmeye başlar. Burada da sabit kamera izleyiciye oyuncunun tonlamasındaki ya da yüz ifadesindeki en küçük bir ayrıntıyı, değişikliği takip etme imkânı verir. Buna filmin en incelikli anı denebilir belki ama zaten filmin her bir karesi sanatının iyice ustası olmuş büyük bir yönetmenin varlığını kanıtlar nitelikte.

Yeni Türk Sinemasının Özgüllüğü Üzerine Bir Not

Fredric Jameson

Yeni bir Türk sinemasının ortaya çıkışı hepimiz için heyecan verici bir gelişmedir ve birkaç yıl önce dile getirilen şu düşünceyi doğrulamaktadır: "Her türden sosyo-ekonomik nedenlerle, biz Batı'dakilerin artık Antonioni'leri yok. Ama Birinci Dünyanın dışında başka bir yerlerde, onların yeniden keşfedilebileceklerini ümit edebilmek güzel. Gerçekten de, bugün Türk yönetmenler, Tarkovski, Kiarostami, ve elbette başka isimlerle birlikte, Antonioni'yle karşılaştırılıyorlar. Her ne kadar insanların bilinmeyeni ve beklenmedik olanı, tanıdık ve önceden bilinenlerle ilişkilendirerek anlamaya çalışmaları ve yeni olanı, önceden sınıflandırılmış isimlerin ve tarzların sınırları içine sığdırmaya çalışmaları çoğu zaman gülünç olsa da, bu anılan isimler ilgi çekici başlangıç noktalarıdır ve belki de Türk yapımlarıyla ilgili yönümüzü belirlememize biraz da olsa yardımcı olacaklardır.

Kiarostami ve İranlı yönetmenlere gelince: Türkiye ile birlikte İran, Asya'daki (ya da Avrasya'daki) sömürgeci güçler tarafından işgal edilmemiş (dolayısıyla teknik olarak "sömürgecilik sonrası" olmayan), modernleşmekte olan ve sosyalist olmayan ender ülkelerden biridir. Her iki ülke de, tarımsal üretim ve benzersiz bir geçiş aşamasındaki kentsel sanayi kapitalizminin bileşimini sunarlar ve bu bakımdan sinemalarının başka bir yerde, hatta Doğu Asya'da bile, bir eşdeğeri yoktur. Bana, Sovyetler öncesi Rus sinemasının yeniden keşfinin ve sinemanın ufkunda, bizim bildiğimiz şekliyle Batı'da izlediği, kuralları takip eden gelişme çizgisinden farklı bir yol olması olasılığının yarattığı heyecanı hatırlatıyor. Bu iki ülkede, köy ve ortak yaşam, Üçüncü Dünya'nın başka yerlerinde hemen hemen hiç görülmeyen biçimlerde varlığını sürdürürken kapitalizmle birarada varolur. Bu, kendine özgü biçim ve içerikler üretmesi beklenebilecek bir birlikteliktir ve bunların bir kısmını az sonra ele alacağım.

Ama ilk önce, anılan diğer karşılaştırmalarla, yani Tarkovski ve Antonioni karşılaştırmalarıyla ilgili bir-iki noktaya değinmek ve bu noktaları, Yeni Türk sinemasının başyapıtlarından birini, Nuri Bilge Ceylan'ın *Mayıs Sıkıntısı* filmini ele alarak örneklendirmek istiyorum. Aslına bakılırsa, hem Ceylan'la, hem de Zeki Demirkurbuz'la ilgili olarak, Fransız Yeni Dalgası'yla da karşılaştırmalar yapılabilirdi, zira her iki yönetmenin filmlerinde de düşünsel boyut, yapmacık ve göze batar olmaksızın, hiç eksik olmaz. Demirkubuz'un filmlerinde, adeta perdeyi kemiren ve bizlere, görüntü bağımlılığının ve zoraki işsizliğin getirdiği boş zamanın çifte tehlikesini hatırlatan televizyon hep oradadır. Bu noktada garip bir olguyu belirtmem gerekiyor; son dönem Türk sinemasıyla olan (son derece kısıtlı) temasımda,

televizyon seyretmenin ya da film çekmenin (belki de bu ikisi birbirlerinin karşıtıdır) yer almadığı bir filme rastlamadım. Bunun ne anlama geldiğini bilmiyorum ama bunu, işsizlik ve zoraki boş zamanla ilişkilendiriyorum (bu konuya birazdan döneceğim) ve temsile dair iletişim araçlarının bu şekilde filmlere damgasını vurmasının, bu araçların genel olarak geç kapitalizmdeki (daha önceki modern evreyle karşılaştırıldığında) eşi benzeri olmayan üstyapısal konumunu doğruladığını tahmin ediyorum. Ancak burada, yeni teknoloji iki farklı yolu gösteren çelişkili bir işarettir: Bir yanda postmodern çağda iletişimin gitgide özelleşiyor olduğunu göstermektedir, ama aynı zamanda onun kolektif işlevini, yalıtılmış bireylerin, küçük parçalara ayrılmış kentsel topluluğunun bir ekran etrafında toplanıp yalnızlıklarını paylaşmasını da göstermektedir.

Oysa Ceylan'da dönüşüm, bir yönetmenin varlığı üzerine kaydedilmiştir, hatta *Mayıs Sıkıntısı*'nda söz konusu yönetmen, aslında Ceylan'ın önceki kendi filmi *Kasaba*'yı çekmeye çalışmaktadır. Ama filmdeki karakterlerin konuşup uyuduğu pastoral alan, tam olarak bir kasaba değil de, daha ziyade şehirde oturan baş karakterin hâlâ sahibi olduğu ve haftasonları ziyaret ettiği bir kır ya da çiftlik evi yakınlarındaki koruluk gibi belirlenmiştir. Yönetmenin ve ekibinin geldiği, şehre dair gerçeklikten pek bir şey görmeyiz; gelgelelim bu gerçeklik, şehirde iş bulup sıkıcı kasabayı geride bırakmaya can atan bir kuzenin katılmasıyla çok güçlü bir şekilde ima edilip vurgulanır.

Bir sonraki, ödüllü film *Uzak* bu filmin doğal uzantısı olarak ortaya çıkar ve bu karakterlerden bazılarını, kuzeninin, ona haince boş iş bulma vaadinde bulunmasının cezasını çeken fotoğrafçı akrabasını ziyaret ettiği İstanbul'da (ki bu ziyaret köy filminin yapımında yardımından yararlanmak için uzatılmıştır) yeniden ele alır. Beklenebileceği gibi, her şey kötü sonuçlanırken, baş karakterin bencilliği büyük bir şevkle işlenip geliştirilir. Ceylan'ın 2006 yılı filmi *İklimler*'de de sürdürülen düşünümsel bir süreçtir bu, yalnız şu farkla, ilk filmlerde ana karakteri canlandıran oyuncunun bir kazada ölmesi sebebiyle, bu rol, karakterin hoşnutsuzluğunu çok daha incelikli ve en az eskisi kadar etkili bir şekilde veren, yönetmenin kendisi tarafından üstlenilir. Bu filmler gerçekten otobiyografik çalışmalar olarak değil de, daha çok yeni türden bir iletişim araçları üzerine düşünüm araştırmaları olarak anlaşılabilirmiş gibi geliyor bana.

Yine de önceki filmlerdeki kuzenin varlığı, iş ve işsizlik temalarını sürekli akla getiriyor. *Mayıs Sıkıntısı*'ndaki yönetmen bile, işe yarar bir şey yapmayan, para kazanmayan bir boş gezenin boş kalfası olarak fazla ciddiye alınmıyor. Bu önemli konuya tekrar döneceğiz. (...)

Şu ana dek karakterler hakkında konuştum, ama aslında *Mayıs Sıkıntısı*'nda esas karakter bir mekândır: (tam olarak anlamadığım – büyük olasılıkla orman niteliğini kaybetmiş olma gereğiyle desteklenen ve tarım arazisi oluşturmayı özendiren – bir tarım kanunu uyarınca) istimlak edilmek istenilen küçük koruluk ya da ağaçlık. Doğa'nın bu varlığı elbette Tarkovski'yle benzerlik eleştirisiyle karşılaşılan noktadır. Hiç kuşkusuz, burada muhteşem doğa görüntüleri söz konusudur, özellikle de *Uzak*'taki olağanüstü Boğaz görüntüleri inanılmaz; tarlalar, yağmur,

çamurlu yolda ağır aksak ilerleyen kaplumbağa, bizzat gökyüzü ve bulutlar gibi diğer doğa unsurları da eksik değildir. Gelgelelim, Tarkovski'de bu unsurlar (ateşe vermelerin korkunç alevleri de dahil olmak üzere), yüzeysel toplumsal hayatlarımızdan sıyrılıp yeryüzü ve varlıkla daha gerçek bir ilişkiye dönmeye davet eden bir tür doğa gizemciliğinin malzemeleridir. Başka bir yazıda Tarkovski'deki bu temel imgelerle, ister istemez onları iletecek olan yüksek teknoloji arasındaki derin çelişkiye dikkat çekmiştim. Ceylan'ın bu unsurları oldukça farklı bir şekilde anlaşılır kıldığını düşünüyorum.

Mayıs Sıkıntısı'nın diğer alt konusu ise (böylece üç alt konu ortaya çıkmış oluyor: film çekmek, işsizlik ve şimdi de bu üçüncüsü) babanın arazisini elde tutma, devletin anlaşılmaz bir şekilde yok etmeyi istediği bu doğa parçasını koruma kararlılığıyla ilgilidir: Hayatta kalmayı sürdüren ağaçlar! Gerçekten de gördüğüm Türk filmlerinin hemen hepsinde, dünyanın her yerinde olduğu gibi burada da, doğayı ve kırsalı en çirkin yüksek binalarla kaplayıp, pek çok yerde o mucizevi doğa güzelliğini hızla yok eden, son yirmi yılın ekonomik gelişmeleri esefle karşılanır. Bu nedenle, burada olup bitenin, bürokrasinin bozukluğunun açığa vurulması olduğu söylenebilir (her ne kadar söz konusu gelişmeler tam da bürokratik düzenlemeler olmayışından kaynaklanıyor olsa bile), ve babanın da (yönetmenin gerçek babası olduğunu sanıyorum: ne kadar fotojenik bir aile!) en cesur ve en trajik çevreci değerleri dışa vurduğu düşünülebilir.

Ama isterseniz daha yakından bakalım: Hiç kimse bu istisnai sinematografik bakıştan sağ salim kurtulamaz. Köylü desteğinin – Fransız İhtilalinden, Sovyet İhtilaline ve Atatürk'e kadar, feodallikten kapitalizme geçişi gösteren çeşitli devrimlerde – köylü ittifakının her zaman toprağın özelleştirilmesiyle, köylülerin özel mülkiyete geçmesiyle, köylünün şimdi sahibi olduğu toprak parçasına o çok eski ve inatçı bağlılığıyla sağlandığını biliyoruz.

Tarkovski gibi metafizik bir boyuttan bakacak olsaydık, o zaman büyük siyasi-felsefi soru tam olarak şununla ilgili olacaktı: Nasıl oluyor da, doğup ölen insanların, bizzat yeryüzünün kendisi olan şu uçsuz bucaksız, zamanın başlangıcından beri varolan unsura "sahip" olabileceği düşünülebiliyor? Açık deniz görüntüleri, bu iddiayı anlaşılır kılmanın ya da varlıkla, havadaki veya stratosferdeki daha nadir yaşam biçimlerinde olduğu gibi, onun çevresinden dolanarak ilişki kurmanın derin ve saklı yollarıdır. Oysa, Ceylan bunların hiçbirisine başvurmaz (her ne kadar kasabalı kuzen gemilerde çalışıp denize açılmak istese de): Ceylan, Tarkovskivari doğa imgesini kuşatıp bir parçası olarak kendine dahil eder, ama geçmişe özlem ve özel mülkiyet arasındaki seçim sorusunu ortaya atarak ve baba figürünü daha da derin bir çelişkiye fırlatarak sorunsallaştırır bu imgeyi: Bu mal sahibi gerçekten de geçmişe bağlı kalmak ve doğal çevreyi korumak mı istiyordur, yoksa yalnızca başlangıçtan beri varolan, şu köylünün toprağa sahip olma tutkusu mudur söz konusu olan. Her ne kadar bu toprağa fazla ihtiyacı olmasa da ikide bir tarlaya gitmesi yalnızca hükümete tarlaların hâlâ işlendiğini göstermeyi mi amaçlar? Bu şekilde, doğa sorusu, yalnızca devletle siyasi ilişkisi içinde değil, aynı zamanda sosyo-ekonomik alanda da – kapitalizmin gelişmesi, piyasanın tahripleri – toplumsal temele geri döner.

Parıltılı film görüntüsünün, bu şekilde toplumsal ve politik olarak yeni bir bağlama oturtulmasının ve doğa güzelliklerinin beyazperdedeki yansımalarının, bir yandan, Antonioni sorusunu ve Antonioni karşılaştırmasını kapsadığını da düşünebiliriz. Oysa, bu noktada, biraz farklı türden de olsa, söylenebilecek birkaç şey daha olduğunu düşünüyorum. *Uzak*'ın karlı arazilerden huzursuz dalgalara ve Boğaz'ın akıntılarına giden olağanüstü skalası Tarkovski'den çok Antonioni'yi hatırlatıyorsa, bunun sebebi yalnızca burada modernleşmenin ve kentin de güzel görüntülerin bir parçası olmasıdır elbette: çirkin fabrikalar da plastik anlamda güzeldirler, kameranın görkemi tanık olduğu her şeyi dönüştürür. Ama Antonioni'nin görüntülerinin bağımsız olmadıklarını hatırlatmam gerekir; film içindeki görme açısını da içeren daha geniş bir görsel temsilin ayrılmaz parçasıdır bu görüntüler. Bu büyüleyici çekimler, kımıldayamaz hale getiren sıkıntı ya da bıkkınlıkla bir olurlar; yaşamı tehdit eden bir enerji tükenmesi, ancak böyle bir güzellikle ve duyusal bir hazla telafi edilebilir. Antonioni'nin İtalyası erkek cinsel yetersizliğinin, artık aşkın bile mümkün olmadığı bu olağanüstü toplumu etkisi altına alan o meşum büyünün takıntılı ve acınası simgesi haline geldiği hasta bir mekândır.

Tam olarak Ceylan'ın filmlerinin Antonioni'nin filmlerinden üstün olduğunu iddia etmek istemiyorum, zaten böyle bir iddia ne kadar isteseniz de tarihsel olarak kendi kendini çürütecektir. Söylemek istediğim şey daha çok, Antonioni'nin görsel üslubunun, ona tamamen farklı bir anlam veren, tamamen beklenmedik bir şekilde kendi içine dahil edilip, sahiplenilmesinin söz konusu olduğudur. Zira, bıkkınlık ve hareket edemez hale gelme, modern yaşamın boşluğu, Weber'in modern yaşamın kutsallıktan arındırılması *(Entzauberung)* dediği şey (daha sonra hemen görselin önceliğinde yeniden kutsallaştırılan). Bunların hepsi Ceylan'da, Antonioni'nin filmleriyle bağlantıya geçerek onlara yeni bir anlam verecek bir şekilde yeniden saptanır, yeniden harekete geçirilip, yeniden adlandırılır. Gözlediğim can sıkıntısının ipucunu daha önce verdim: Bizzat yapısal işsizliğin neden olduğu, yaşam güçlerinin ve yaşamsal enerjinin tükenişi, her şeyden daha çok – iş aramanın, hiçbir yerde iş bulamamanın yarattığı hayal kırıklığı ve umutsuzluktan bile – hiçbir şey yapmamanın sefaleti, zorunlu aylaklıktan, her yaştan işsizin televizyon ekranına baktığı, hatta, Tarkovski'ye parodivari bir göndermeyle, doğa kanalını seyrettiği, sayısız otel lobisinde sergilenen yaşamın harcanması.

İran sinemasıyla yapılan karşılaştırmaya gelince, bu toplumların, insanların sokakta hâlâ birbirlerine birader, amca, ya da bacım diye hitap ettiği; kolektifin modern şehir yaşamıyla birarada varlığını sürdürdüğü, ve bunu geç kapitalizmin ve küreselleşmenin toptan yıkımı içinde yoksullaşmış birkaç köy olarak yapmadığı, ortaklaşa topluluk yapısını yeniden vurgulamak istiyorum. İran'da ve Türkiye'de hâlâ birbirine çok benzeyen, toprağından kopup göç etme olayı ve dünyanın bütün kıtalarında kendisini gösteren şehirlerin muazzam nüfus fazlalığı vardır: Ama söz konusu olan ne Latin Amerika şehirlerinde gördüğümüz sosyal ayrışma türündendir, ne de Doğu Asya şehirlerindeki çılgın ve evrensel girişimcilik ajitasyonudur. Oyuncu olmayanları kullanmaları ve gündelik olaylara bağlılıklarıyla birlikte İtalyan Yeni Gerçekçiliğine olan ortak borçları, bu benzerliği vurgulamaktadır, her ne kadar her

ikisinin bu geleneğe farklı uçlardan temas ettiğini söylememiz gerekiyorsa da; İran sineması Rossellini'yle birlikte Yeni Gerçekçiliğin başlangıcından ortaya çıkarken, Türk sineması Yeni Gerçekçiliğin Antonioni'de tamamına erip dönüşmesinden ortaya çıkar.

Ama tüm bunlar küreselleşmenin günümüzdeki durumu ve onun yarattığı aynı anda birarada olmalarla ilgilidir. Dolayısıyla her iki sinema da, her biri kendi tarzınca, geleneksel, modern ve postmodern olanın benzersiz bir bileşimini kaydederler – bu bileşim batılı izleyiciyi, hiç kuşkusuz kendi toplumlarının yapısal eksiklikleri ve onlarda geleneksel ya da kolektif unsurların olmayışı sayesinde büyüleyebilmektedir. (...)

Dış Basından Alıntılar

Jacques Mandelbaum, "Cerrahi Lirizm", *Le Monde,* 16 Ocak 2007

Kadın-erkek ilişkisi üzerine filmler olmasa sinema ne yapardı acaba? Bu kadar bilindik bir durumun böylesine çeşitlilik içeriyor olması ve hâlâ böyle bir başyapıt ortaya çıkarabilmesi akıl alır gibi değil. Türk yönetmenin dördüncü filmi *İklimler,* sanatçının, doğa ile duygular arasındaki atmosferik bağları ustalıkla çizen bir ressam, zamanımızın en büyük ve en haz yüklü sinemacılarından biri olduğunu kanıtlıyor. Ceylan'da ne bir gram yağ, ne tek bir sözcük fazla var. (...)

Kağıt üzerinde, tükenmiş aşkın hiç de yeni bir şey olmadığını düşünebiliriz. Modern sinemada ayrılan çiftler hakkında yapılmış filmler üzerine ortalama bir bilgi (Rossellini, Bergman, Godard, Antonioni) bu gecikmiş serüvenin, haklı olarak onlara başvurmuş olabileceğini düşündürebilir. Ama, Ceylan'ın anlatımını bu ustaların 'geç' bir dönüşümü sanmayın. Ölümcül hataya düşersiniz. Onun, farklı renkler yelpazesini ne denli genişlettiğini, derinleştirebildiğini anlayabilmeniz için filmi görmeniz gerekir. (...)

Burada tek kelimeyle yeni bir güzellik formu, belki de zamanına daha uygun, artık izden yoksun bir dünyayı ölçü alan, hiç olmadığı kadar yokolmaya başlamış ve yalnızlığa adanmış, başkalaşmış bir güzellik doğuyor. Son günün ışığı gibi beyaz, sessizliğin içinden akan bir gözyaşı gibi billur bir güzellik.

Philippe Azoury, "Makro *İklimler*", *Libération,* 17 Ocak 2007

İklimler'in Cannes'da yarışma kapsamına alınması, plastik açıdan büyüleyici bir filmle karşılaşmaya pek alışık olmayan eleştirmenleri ve festival izleyicilerini oldukça şaşırttı. *İklimler*'in gücü, her şeyin devindiricisi olan antipatiye dayanıyor. Bir filmin sevimli görünmeye çalışmaması, hatta bunun için elinden geleni yapması ilk kez olmuyor. Bir sinemacının baş karakter olarak nefret edilebilecek bir karakter seçmesi ve yönetmenin bunu kendisinin oynaması da ilk değil. (Pialat'nın *Birlikte Yaşlanmayacağız*'ını veya Desplechin'in *Kral ve Kraliçe*'sini hatırlayın). *İklimler*'de insanı hem şaşırtan ve kızdıran hem de heyecanlandıran şey, yönetmen, oyuncu ve karakterin aynı kişide birleşmiş olması. (...)

Bu darbe sonunda bizi baştan çıkarmayı başarıyor, çünkü Ceylan, icabında kendini aşağılayabilmeyi bildiğini göstererek "bir puştun otoportresi" olarak okunabilecek bir hikâyeyi üstlenmeyi göze alarak büyük bir iş başarıyor. Film bize çözümsüz bir soruyu sorduruyor: Haz duymak için her şeyi yapmaya hazır olan baştan çıkarıcı mı daha kötüdür yoksa kendini sevmeyen ve kaba olduğunu kabul ederek duygularının buhranında kendini en baştan yem olarak atan mı? (...)

Göreceğimiz gibi Ceylan, yansıyıp dönen beyaz ışığın aydınlattığı ürkütücü, saygın olmayabilecek, küçük ama sefil gerçeği, mahremi gizlemeye asla yeltenmez. Çünkü gizlemeye yönelik bir tavır, sinir edici bir kayıtsızlık ve kibar bir nihilizm üreterek,

filmin büyük bir film olmasını engelleyebilirdi. Ama burda, her şeyin arkasında, olup bitenle onun bize gösteriliş şekli arasındaki amansız mücadeleye inanmaya devam eden bir sinemacının varlığını hissediyoruz. Sahneye koyuş kişilerin değil, zamanın hizmetindedir: dikkatli, değişmez, inatçı biçimde beklemektedir. Bir çözülme, bir fırtına, bir tufan. Ve beklemek pahasına sıcağı olduğu gibi soğuğu da alt eder.
Ceylan az film çekiyor ve teknik hünerini iyi ortaya koyuyor. *İklimler* HD çekilmiş. Cannes izleyicisi filmi HD projektörden, inanılmaz bir kalitede izleme şansına sahip oldu. Dijital çekimde ışık gücü, göğün mavisi, karın kirli beyazı hiç kaybolmadı, tersine dünyanın maddeselliği plandan plana daha da elle tutulur hale geldi: Mucizenin eşiğine gelindi. Tabii vizyonda, her salonda henüz HD projektör olmadığı için birçok sinema salonu filmi, biraz kalite kaybıyla, 35 mm transferinden izletmek zorunda kalacak. (Parislilerin filmi Balzac ve Max-Linder sinemalarında dijital olarak da izleyebileceklerini ekleyelim). Filmin ortamı sert, soğuk ve keskin. Gizli ve karanlıkta kalmasını tercih edebileceğimiz bölgelere giriyor. Bunlar gizli ekosistemlerimizin iklimleri: Nadiren ılımlı, daima düzensiz, vasatlık bulutları, litrelerce yağmur... Komik olmayan, komik bir film. Tuhaf, tehlikeli bakışlar.

Nicolas Milési, *"İklimler"*, *Webeustache*, Ocak 2007
Bu filmin bir ayrılık hikâyesi olduğunu söylemek onu açıklamaya yetmiyor. Zira *İklimler* ancak bir bütün olarak izlendiğinde ve içine girildiğinde anlaşılabilecek bir film. Yönetmen Nuri Bilge Ceylan bu kez değişik bir yöntem seçmiş: HD dijital kamera. Sunduğu imgeler, tek kelimeyle muhteşem oluşlarının yanında sanki gerçeğin dilsiz karmaşıklığını gösterirmişçesine bize senaryonun işleyişini tam olarak veriyor. Görüntüdeki netliğe son derece ince işlenmiş bir ses eşlik ediyor. *İklimler*, kahramanların içindeki her duygunun, canlandıran aktörlerin de ötesinde beden bulduğu bir kuyumcunun eseri; burada duygu, asıl bedenini daha önce hiç olmadığı kadar etkileyici bir biçimde imge ve ses üzerinden buluyor.
İklimler ne (belli bir formülün uygulanışı biçiminde) bir prodüktör, ne de (anlatısını psikologların yönlendirdiği) bir senarist filmi. O gözkamaştırıcı bir görselliğin, içerdiği insanlıkla etkileşim içindeki bir dünyanın sunumu. Büyük bir film.

Pascal Mérigeau, "Camekânın ardında", *Le Nouvel Observateur*, 18 Ocak 2007
(...) Hayranlık uyandırıcı olduğunu söylemeliyim. Hayran olunmalı. Dikkat edin, bu bir başyapıt. Ve başyapıtlara dokunamayız, çünkü onlar bir camekânın ardında durur. Bizler ancak o camekâna dokunabiliriz. Belki de başyapıt değildir, ama o zaman da başyapıt diye bir şey yok demektir. Film kendi tarafında, izleyici kendi tarafında duruyor. Anlık soluk alıp vermeleri camekânın üzerinde, Nuri Bilge Ceylan'ın kuşkusuz ustaca filme alacağı bir buğu bırakıyor. Ya sonra? Sonra Nuri Bilge Ceylan'ın, izleyicinin bıraktığı buğuyu ne denli ustaca filme aldığını düşünüyor, dile getiriyor ve yazıyoruz. Ve bu kaba, sahtekâr, sevimsiz adam rolünü kendisinin yorumladığını, bazıları bunun cesurca bir şey olduğunu, bazıları dikkati başka yöne çekmek için yaptığını düşündüğünü, karısının filmde de sevgilisini, annesinin annesini oynadığını söylüyoruz. Elbette bu güzel, fakat kendini uzaktan gözlemleyen ve bazı anlarda daha

yakına gelerek kendini seyreden bir film. Bununla birlikte, özellikle filmin birden kendini çektiği, durumun ağırlığının olayın elde edilişi üzerine taşındığı son bölümde duygunun doruğa çıktığını görüyoruz. Aynı duygu *Mayıs Sıkıntısı*'nda, belki biraz azıyla *Uzak*'ta da mevcuttu. Buradaysa, bir şey elde edemeden yitip gidiyor. Peki ya *İklimler*'in kişilerinin içinde bulundukları bu duygusal açmaz yönetmen için de geçerliyse?

Christophe Mallejac, "Nuri Bilge Ceylan'ın İklimleri", *Benzine Magazine,* **Ocak 2007**
Daha en baştan bir şey gözümüze takılıyor: Bu bir Türk filmi, özellikle de duyguların icrasının progresif bir biçimde filme alınışında Hou Hsiao-Hsien'in sinemasıyla derinden akrabalık içinde olmasından ötürü öncelikle Asyalı bir film. Bu sabit planlar, rahat bakışa dayattıkları hafif yapıbozma, ekranı maddeye açma biçimleri, igneleyici, belirgin işaret dili, doğal ögeler, *etkin durumdaki* sessizlik ve müzik. Tüm bunlar, coğrafyasına bakmaksızın Asya'dan gelme nitelikler. Neticede bu, Türkiye'siz bir Avrupa savunucularını memnun edecek bir şey. Şurası hariç...
Konuşmalar; düşünceye biçim verme. Burada onlara bir de Hıristiyan Pascal'ın parlak zekâsından çıkmış, iki boyut üzerine ünlü fragmanı kusursuz bir biçimde katılır. *İklimler,* bize bir çiftin parçalanışı hikâyesi üzerinden çarpıcı ve kavranabilir bir tablo sunar. İsa ve Bahar, iç sıkıntısından hor görmeye giden klasik parametrelemeye (çoğunlukla Moravia gibi dumanlı) yanıt vermektedir. Tüm film, mahrem ve dışsal mekân üzerinde ilerleyen ve tekrar edilen, ikinci plandaki bu temel sabit noktanın, "artık ben de seni sevmiyorum" oyununun etrafında döner.
Dışarısı: Nuri Bilge Ceylan'ın birinci (kriz) ve üçüncü (kavuşma) perdede hakimiyetini açıkça kabul ettiği büyük, neredeyse ölçüsüz doğa, hiçbir zaman sözcüğün klasik anlamıyla sahneye konmaz, sadece her yerdeki apaçık mevcudiyetinde kadraja alınır. Mevsimler gibi *mahrem* iklimler: Şiddetli bir kaos İsa ile Bahar'ı içten sarsmaktadır. Ceylan'ın ısrarcı gözü, duyguların tehlikeli kullanımını, anarşik ve karmaşık bir mimariyi ele verir. Burada her şey çelişkidir, aldatmaca, yalan ve korkaklıktır, ve aynı şekilde armağan, aşk, dürüstlük, cesarettir.
Kıtaları öteden birleştirme çizgisidir bu, yani yerlerin durumu değişmez: uçsuz bucaksız evrende, duyguların gelgitinde kuş tüyü. Pascal: *"Doğada insan nedir? Sonsuza nazaran bir hiç, hiçe nazaran her şey, hiçlikle her şeyin arası, iki ucu anlamaya sonsuz uzak. Onun için şeylerin ve onların ilkelerinin sonu, sonsuza dek içine girilemez bir sırrın içinde gizlidir."* Yaşayan, çeken ve hisseden insanın *tuhaf* durumu onun tekilliği, yadsınamaz yalnızlığıdır. (Yine Pascal: *"Bu sonsuz uzamların ezeli-ebedi sessizliği beni ürkütüyor.")*
Eğer Pascal'ın imanı sonunda *İklimler*'i kaplayan radikal kötümserliğe geri dönerse, iki bakışın birleşimi, *kavranılamazın* ortak tutanağına gömülür. Böylelikle, bu düşünce birliği, yeryüzünün tüm sınırlarında (Batı'ya karşı Asya) gezinerek İstanbul, Paris veya Londra insanının kuşku götürmez evrenselliğini imler.

Michael Phillips, *Chicago Tribune,* **14 Eylül 2006**
(...) Türk filmi *İklimler* beni ikinci kez sersemletti. Herhangi bir türde yapılmış çok az sayıda modern başyapıttan biri olarak bu film beni çarpıyor. (...) Geçen Mayıs Cannes'da da en beğendiğim film olan Türk senarist, yönetmen ve oyuncu Nuri Bilge

Ceylan'ın *İklimler*'i, burda şimdiye kadar gördüğüm en iyi şeydi. Her ne kadar Toronto'daki filmler çetin jeopolitik sorular soran filmlerin egemenliği altında olsa da, Ceylan'ın filmi şu ana kadar gördüğüm filmler arasında en cesur ve sürükleyici film olarak beni derinden sarstı.

Michael Phillips, "2006'nın En İyisi", ***Chicago Tribune,*** **24 Aralık 2006**
(...) Bana göre, diğer tüm filmler içinden Türkiye'den bir film sıyrıldı. Yönetmeni Nuri Bilge Ceylan'ın daha önce birkaç film daha yapmış olmasına rağmen bu filmi benim için gerçek bir keşif gibi oldu. Filmin adı *İklimler.* Aklınıza gelebilecek herhangi bir filmle karşılaştırıldığında pek seyirci çekmeyecek bir film... Gerek burada gerek yurtdışında sinemanın daha çok politik endişelere yanıt aradığı bir senede, Ceylan'ın İstanbul'da yaşanan bir aşk macerasının sonunda muhteşem ve son derece kişisel düşüncelerinden ortaya çıkardığı film, benim ruhumda diğer filmlerin arasından sıyrıldı ve etkisi hiç yokolmadı. (...)
Filmi özel kılan sadece anlatımı değil, riskli bıçak sırtı duygu durumları ve tehlikeli bir romantik nostalji uyandırabilme başarısı. Film bir sanatçı, şair ve belli bir tür maskülen iç dünyayı merhametsizce ortaya koyabilen bir analizcinin çalışması. Ceylan burada, *İklimler*'in sadece göze hitap eden bir film olmasına meydan vermeden HD dijital video ile çekim yapıyor. Ama film tabii ki göze de hitap ediyor.
Bir filmi yok yere göklere çıkartmaktan nefret ederim, ama elden ne gelir? Bir filmi çok sevdiğiniz zaman herkese hitap edip etmediğini veya bu "herkes"in kim olduğunu pek umursamıyorsunuz. Zaten aşağı yukarı herkesin hoşuna gidecek türden iyi bir film arıyorsanız, "*The Queen*" var işte orda. Neyse, işte bana göre yılın filmleri: 1. *İklimler,* 2. *United 93,* 3. *Little Children,* 4. *The Death of Mr. Lazarescu,* 5. *Letters From Iwo Jima.*

Tom Hall, "2006'nın En İyisi", ***The Back Row Manifesto,*** **21 Aralık 2006**
New York Film Festivali'nde tek bir film kaçırdım, o da meğer bir klasikmiş. Nuri Bilge Ceylan'ın *İklimler*'i tartışmasız bu senenin en iyi filmi. Bu filmi ancak vizyona girdiğinde NY Film Forum'da seyrettim ve derinden etkilendim ve sarsıldım. Kararsızlığın, ve ayrılışın etrafını saran manipülasyonların, uyanışların ve duygusal eziyetlerin çarpıcı ve sakin öyküsü olan *İklimler* yüreğimi tekrar tekrar burktu. Filmi bir tür maskülen fantezi olarak niteleyen birtakım eleştirilere rastladım, ama bunların hepsi fasa fiso. Saçmalık. Bahar (o harika Ebru Ceylan) filmin esin kaynağı, kalbi ve ruhu. Bu nedenle durmadan onun mutlu olmasını diliyor ve umut ediyoruz. Film sona erdiğinde, Bahar ile güçlü bir empati oluşturabildiğimiz için ilişkinin yıkıcı etkisi çok net biçimde hissediliyor. Çok muazzam bir başarı. 2006 listem şöyle:
En İyi Film: *İklimler;*
En İyi Yönetmen: Christi Puiu *(The Death of Mr. Lazarescu);*
En İyi Oyuncu: Daniel London ve Will Oldham *(Old Joy).*

Andrew Grant, "2006'nın En İyisi", ***Film Brain,*** **Ocak 2007**
1. *İklimler* (Nuri Bilge Ceylan, Türkiye): Ceylan'ın yavaş yavaş ölmekte olan bir ilişkiyi anlattığı klişelerden uzak sakin filmi benim için zorlanmadan en tepeye yerleşti. Bir

arkadaşım bu filmi gülmesiz bir Modern Romans olarak tarif etti. Aslına bakarsanız haksız da sayılmaz.
2. *The Death of Mr. Lazarescu* (Christi Puiu, Romanya): Diclofenac. Distonocalm.
3. *Sympathy for Lady Vengeance* (Park Chan-Wook, Kore): Artık işkence Amerika'nın en son ve görünüşe göre daha çok kabul gören bir eğlence formu halini aldı. Park'ın intikam üçlemesinin bu son filmi 2005 yılında ilk seyrettiğim günkünden daha rahatsız edici.

Michael Atkinson, *"İklimler", IFC News,* Haziran 2007

Ultra-minimalist uluslararası sanat filmlerine bayılıyorum. Global film festivallerine çağrılan, ve en bilinen örnekleri Hou Hsiao-Hsien, Abbas Kiarostami, Tsai Ming-Liang, Carlos Reygadas, Hirokazu Kore-Eda, Bruno Dumont ve Nuri Bilge Ceylan tarafından çekilmekte olan film türüne... Nasıl olduklarını bilirsiniz – uzun statik çekimler, ifadesiz bir oyunculuk, dolambaçlı anlatımlar, zamanın geçişine ve doğal olgulara dikkat etme ve bir bakmışsınız ki, neler olup bittiği hakkında bir şey bilmiyoruz. Ama bazen de şüphe duyuyorum: Bu kadar da kolay olmamalı, değil mi? Acaba bu filmlere, sadece olmadıkları şey yüzünden mi saygı duyuyoruz? Şahsen ben yukarıda adını saydığım yönetmenleri avazım çıktığı kadar gür bir sesle savunurum. Ama gruba aitmiş gibi yapanların filmlerini seyrettiğimde (örneğin, Sri Lankalı Vimukthi Jayasundara'dan *The Forsaken Land*, ve Portekizli bıkkınlık uzmanı Pedro Costa'dan *Colossal Youth*), onları filmleri hakkında biraz daha netliğe ve sadede gelmeye davet eden bilet kuyruğundaki ayak takımının görüşlerine sempati ve yakınlık duymaya başlıyorum.
Öte yandan, tabii ki hepimiz, kalbimizin derinliklerinde, az kültürlü anne-babalarımızı, komşularımızı veya aynı hokey takımını tuttuğumuz arkadaşlarımızı doğru sanat filmleriyle tanıştırabilmeyi umarız (lütfen birisi çıksın ve bu meta-janra bundan daha iyi bir isim bulsun). Böyle yaparsak onlar da dürüstlüğü, zekâyı ve gizlenmiş güzelliği görürler. İşte Ceylan'ın son filmi *İklimler*, böyle bir deney için iyi bir seçim. Uzun süreli bir ilişkinin alışılmış çöküşünü anlatmada bundan daha net olunamazdı. Üstelik film duygusal havayı bize öyle bir iletiyor ki, sırlarıyla bizi afallatıyor. (...)
Karakterler gerçek insanlar gibi davrandığı için, sahnelere sanki biz de oradaymışız gibi giriyoruz. Bu sırada kendimizce geçmişte neler olmuş olabileceğini ve o an gözlerimizin önünden neler geçtiğini keşfetmeye çalışıyoruz. Ceylan'ın kamerası gözlemci gözlere hitap ediyor. Film daha ziyade çekici, kültürlü ve kendi hayatı içinde kaybolmuş bir akademisyenin karakter analizi. Coşkulu bir biçimde dijital kamerayla çekilmiş olan *İklimler* insani bölgeleri elle dokunulur somutlukta resmediyor. Ceylan'ın ölçülü ve kontrollü anlatım gücü sayesinde büyük bir film. Anlatım gücü dedim de, hiç aklınıza görsel anlatım zerafeti açısından övülebilecek yakın tarihli bir Amerikan filmi adı geliyor mu? Tek kişilik bir Türk Yeni Dalgası olarak nitelemekten ziyade şöyle diyelim: Ceylan, Antonioni ile başlayan, Kiarostami ve Hou'nun rehberliğinde gelişen küresel bir eğilimin temsilcilerinden biri gibi duruyor. Bu eğilim sadece yerli seyircilere değil, Cannes-istan'ın ayakları yere basan dünya vatandaşlarına da sesleniyor. Tabii bu büyütülebilecek bir polemik. *Knocked-Up* gibi filmlere takmış arkadaşlarınızı Ceylan'ın huzursuzluk portresinin karşısına oturtun ve bakın bakalım nefesleri kesiliyor mu?

Mike Bartlett, *"İklimler", Close-up film,* Nisan 2007
Bütün film boyunca Ceylan, hem yönetmen hem de aktör olarak, İsa'nın duygusal katılığının ve soğukluğunun yumuşamasına asla izin vermiyor. Ancak İsa bu haliyle, modern erkeğin uzlaşmazlık sorununun en hassas ifadelerinden ve keşiflerinden biri olup gidiyor. (...) Öte yandan, muhteşem görüntüler ve detaylı ses çalışması bir başka mükemmeliyetçiyi akla getiriyor: Andrey Tarkovski. Yalnız Ceylan'ın görüntüleri ona göre, tinselden çok duyusal. İzleyici Ebru'nun cildindeki her bir ter damlasını görebildiği gibi, adeta kokusunu, tadını duyuyor (son yıllarda sinemadaki en erotik çekimlerden biri), son sahnede ise düşen her bir kar tanesini tek tek ayırt etmek mümkün. Dünyanın her yerinde anlaşılabilecek duygulardan kurulu evrensel bir çalışma. İyi giyinin, soğuk ısırabilir ama gerçek çok daha sert ısırır. Son yıllarda yapılmış en iyi filmlerden biri.

Richard Bolisay, *"İklimler", Sculpting Cinema,* 6 Şubat 2008
Tüm zamanların en iyi on Türk filmi seçkisinde yer alan *Uzak* filmi, Nuri Bilge Ceylan'ı, çağdaş sinemanın en ilginç öykü anlatıcılarından biri olarak, Tsai Ming-Liang, Tran Anh Hung, Abbas Kiarostami ve Apichatpong Weerasethakul gibi Asya'nın yıldız sinemacıları arasına yerleştirdi. Tüm bu sinemacıların filmlerinin minimalizmi cezbedici bir güzellik ve stilden meydana gelen acı verici bir kıtasal salgından türüyor. *Uzak*, Ceylan'ı ilk ortaya çıkaran film değildi belki, çünkü hemen öncesinde muhteşem *Mayıs Sıkıntısı*'nı yapmıştı zaten, ama *Uzak* insanların Türkiye'nin kültürel dünyasına bir bakması gerektiğini hissettiren film oldu. *Uzak*, Cannes 2003'ün seçkisindeki kuşkusuz en çarpıcı filmdi (hatta Altın Palmiye'yi alan Gus van Sant'ın *Fil* filminden bile daha etkileyiciydi) ve Ceylan'ı bir anda aristokratik bir statüye taşıdı. Yaklaşık 5 yıl kadar önce *Uzak*'ı Cinemanila'da ilk gördüğümde kelimenin tam anlamıyla dondum kaldım. Dingin atmosferi, çığ gibi giderek büyüyen duyguları, şaşırtıcı sessizlikleri, iki karakteri ayıran yabancılaşmanın incelikli anlatımıyla, o güne kadar yapılan en etkileyici film olduğunu düşünmüştüm. Ondan dört yıl sonra Ceylan yeni filmi *İklimler*'i yaptı. Yine markası haline gelmiş muhteşem görüntülerle ve yine az diyalogla. (...)
Filmi ikinci kez izlediğimde, bunun İsa ve Bahar'ın değil, İsa'nın hikâyesi olduğunu anladım. Ceylan, İsa'yı sempatik göstermeye yeltenmiyor hiç, hatta bundan kaçınıyor bile denebilir. Ceylan burada arafta kalmış kayıp bir ruh olarak modern erkeğin maskesini deşifre ediyor.

Heroic Times, "*İklimler* mükemmel bir film", *Blog Critics,* 19 Temmuz 2008
İklimler öylesine açığa çıkarıcı, öylesine elle dokunulabilir ve güzel bir film ki. Peki ne hakkında? İnsanlar hakkında, hadi bir çift hakkında diyelim, ve... değişen iklimler hakkında. Son derece cüretkâr ve gözüpek bir film. Çok az yönetmen filmini üç dakikalık bir kadın yüzü planıyla başlatmaya cesaret edebilir ve bunun mucizevi bir şekilde işlemesini sağlayabilir. Ancak burada tüm büyük yönetmenler gibi, Nuri Bilge Ceylan'ın kadın oyuncu olarak en doğru yüzü seçmeyi başardığını da söylemek gerek. Ebru Ceylan'ın bir oyuncu olarak filme katkısı, parıltılı, ışıltılı, incelikli gibi sıfatların

ifade edebileceğinden çok daha fazla. Filme ön bilgi edinmeden gitmiştim. Yönetmen ve eşinin başrolde oynadıklarını bile bilmiyordum. Ama söylemeliyim ki ikisi de gerçekten şaşırtıcı, hassas ve bıçak sırtı bir performans sergilemişler.

Michael Phillips, *"İklimler", Chicago Tribune,* 15 Şubat 2007

Akıllardan kolay kolay çıkmayacak bir başyapıt olan Türk filmi *İklimler*'in güzelliği derinlere nüfuz eden cinsten. Nuri Bilge Ceylan'ın dördüncü uzun metraj filmini, bu filme yıl sonu listelerine dahil olma hakkı kazandıran geçen seneki festival kapsamında görmüştüm. 2006'nın en iyi filmiydi benim için. En iyi Çehov öyküleri kadar ustalıklı ve zarif. (...)

Ceylan, İsa'da tarihi eserlerle insanlardan daha iyi geçinen bir akademisyen olan sert görünümlü bir karakter yaratmış. Romantik nostaljinin pençesinde, bitmek bilmeyen bir işin üzerinde yarattığı rehavetle yaşayan bir adam olarak o kadar da umutsuz bir romantiği oynamıyor İsa. Ceylan'ın İsa'yı yüceltmemesi hoşuma gitti. Tıpkı Ceylan'ın tanıdık gelen o kavramı, bir karakterin kendisini aynada seyredişini böylesine farklı amaçlarla kullanabilmesini sevdiğim gibi. Serap İsa'yı evine almadan önce aynada kendine bakar ve yüzünde her şeyden biraz görür: Pişmanlık, şehvet, şüphe, kızgınlık. İsa aynaya baktığında ise göbeğini içine çekerek nasıl göründüğüne bakar.

İklimler'de, ses kullanımından Gökhan Tiryaki'nin temiz sinematografisine kadar her şey olağanüstü. Tiryaki ve Ceylan, filmi yüksek çözünürlüklü dijital video ile çekmişler. Yüksek çözünürlüğün bu denli parlak göründüğünü daha önce hiç görmemiştim. Renkler şarkı söylüyor adeta, yüzler kendi başlarına birer manzara gibiler; ama hiçbiri Ebru Ceylan'ın yüzü kadar dokunaklı değil. Filmin sonuna doğru, sabahın ilk ışıkları altında bir otel odasının masasında oturmaktadır Bahar. Düzensiz hayatına yeniden girmiş, karşısında oturmakta olan İsa'ya bakarak, bir karar verebilmeyi umar. Gelişigüzel söylenmiş bir tek duygusuz söz Bahar'ın beklentilerini boşa çıkarmaya yetecektir. Ceylan'ın kamerasıyla oyuncu eşinin bir iklimden diğerine geçen ifadelerle bezeli zengin yüzüne kilitlenmesi büyük bir Çehov hikâyesinden aldığımız şeyle aynıdır: Bir bakışta bütün bir hayatın hikâyesi.

Antonioni bir keresinde kendisiyle röportaj yapan birine işinin seyirciler için tasalanmak olmadığını söyler. Onun işi "psikolojimize, ahlaki değerlerimize ve duygularımıza" derinlemesine inebilmektir. Çağımızda az sayıda film bunu denemiş, çok daha azı da başarabilmiştir. *İklimler* bunu başarabilen birkaç filmden biri.

James Quandt, "*İklimler* ve Nuri Bilge Ceylan filmleri", *Cinemateque Ontario,* 23 Mart 2007

Geçen on yılda Türk yönetmen Nuri Bilge Ceylan uluslararası yönetmenler arasında üst sıralara yükseldi. Dört uzun ve bir kısa metrajlı filmi Ceylan'ı günümüz sinemasında hem insancıllığa hem de sanat filmleri geleneğine dönüşün ön saflarına yerleştirdi. (...)

2000 yılında Uluslararası İstanbul Film Festivali jürisindeyken küçük ve önceden müjdelenmemiş bir film hepimizi şaşırtmıştı. Usta elinden çıktığı belli olan bu film çarptı bizi ve birden Büyük Ödül için en güçlü aday oluverdi: Nuri Bilge Ceylan'ın *Mayıs Sıkıntısı*'ydı bu film. Olmazsa olmaz son jüri tartışmalarında, bir jüri üyesi biz

Mayıs Sıkıntısı yanlılarını "naif oryantalistler", "yereli taçlandırma arzusuyla İstanbul'un egzotikliğine kananlar" şeklinde suçlamaya başladı. Sonuna kadar direnen öfkeli jüri üyesinin birinci seçmek istediği (büyük bütçeli, Fransız) filminin de iyi bir film olduğu konusunda kendisiyle hemfikir olsam da, aldanmış oryantalistlerin safında yer alarak tüm kalbimle Ceylan'a oy verdim. O zamandan bu zamana yönetmenin kariyerine bakacak olursak – her bir filmi daha bir ustalıklı ve kendine has bir sese sahip – sonradan yarım düzine festivalde başka jüri üyelerinin de yaptığı gibi, zamanında *Mayıs Sıkıntısı*'na En İyi Film Ödülünü verirkenki ileri görüşlülüğümüzle rahatlıkla övünebiliriz. Gerçekten de o günden sonra, Ceylan'ın, çağdaş sinemanın büyük umutlarından biri olarak uluslararası anlamda ünlenmesi hiç uzun sürmedi. (...)
İster bir Anadolu kasabası olsun ister deniz kıyısı ya da İstanbul'un göbeği, Ceylan'ın Türkiye'si hayattaki uçsuz bucaksız *hüznün*, kaçırılmış bağlantıların, ertelenmiş isteklerin ve hayal kırıklıklarının mekânı. Çok az sayıda yönetmen insanın tekbaşınalığını, *Kasaba* ve *Mayıs Sıkıntısı*'ndaki geniş ailelerin bile nüfuz edemediği dokunulmaz yalnızlığı bu denli dokunaklı anlatabilmiştir. Ceylan'ın son filmleri kapsam olarak oda dramlarına benzetilebilir. Uzun çekimleri giderek daha da uzadı ama Ozu'da olduğu gibi Ceylan'da da eli sıkılık bolluğa tekabül etmekte: *Uzak* ve *İklimler* çok az sayıda filmin boy ölçüşebileceği bir duygu ve sezgi zenginliğine sahip.

Criss Angel, *"İklimler"*, *Varieties of Experience,* 8 Ocak 2007
(...) *İklimler*'den çıktığımda neredeyse nefes alamıyordum. Nefesimin kesilmesinin nedeni perdedeki görüntülerin katıksız güzelliğiydi. (...) Ceylan, dünyayı farklı bir şekilde "görmemi" sağladı. Evet bu dediğimin çok abartılı göründüğünün farkındayım ama buradaki abartıyı geri almayı reddediyorum. Gayet açık söylüyorum: *İklimler* benim için uyandırıcı bir deneyimdi, neredeyse dinsel bir aydınlanma gibiydi. Her ne kadar zaman zaman ıstırap ve yalnızlık içinde kabuğumuza çekilmiş olsak da film bizi çevremizdeki anlamları görmeye davet ediyor. (...)
Belki de ben bu sahnelerden aslında orada olmayan şeyler okuyorum. Belki de bambaşka "anlam"ları var. Ama işte orada tam karşımdalar ve beni onları yeni bir şekilde "görmeye" zorluyorlar. Ben de öyle yaptım.
Alışılmadık derecede ılık bir kış günü sinemadan çıkarken dünyayı yeni gözlerle gördüm, göz bebeklerim yenilenmiş ve tazelenmişti.

Dimitris Haritos, "Duyguların Barometresi", *Balkan Survey,* Ekim 2006
Nuri Bilge Ceylan bugünün Türk sinemasının en önemli yönetmeni olarak kabul edilebilir. Ama eserlerinin önemi ve Türkiye dışında aldığı takdir şu göstergeyle sınırlı değil: Türk olmak. (...)
Ceylan bunu dikkatli sinemasal çekimleri, şahsına özgü tarzı ve detaylarla dolu yönetimiyle başarıyor. Tüm bunları orijinal bir şeklide, doğru sıklıkta ve doğru anda akıllıca bir tutumlulukla kullanıyor. Bu film, aynı zamanda – çok arka planda – Doğu'nun kültürel "genetik kodu"nun mirasına ait öğeler barındırdığı için özel bir ilgi uyandıran Avrupalı sinemasal bir önerme. Her başarılı ve vizyon sahibi sinemasal anlatımcı gibi, Ceylan da film çerçevesinin geniş ama aynı zamanda da kahredici

derecede küçük bir alan olduğunu ve bu alana imajların mümkün olan en iyi şekilde "cümle cümle" yerleştirilmesi gerektiğini gayet iyi biliyor. Hedef, imajlarla çok şey "söylemek" ve çok daha fazlasını ima etmek. Estetik dengenin boğucu sınırlarında kalırken çok şeyi gözler önüne sermek.
Çoğu Türk yönetmenin aksine, müziğin minimal kullanımı (filmin piyanolu müziğinin matemli bir kırılganlığı var) ve ses kaydının hünerli kullanımı, filmin sanatsal kimliğini ve onun kapalı ve insanı merkeze koyan yapısını oluşturan içsel fırtınalara çok katmanlı bir hava katıyor. (...)
İki başrolü Nuri Bilge Ceylan'ın kendisi ve eşinin canlandırması bir içgörü ve sorumluluk duygusu veriyor. İkilinin oyunculuğu filmi dikkate değer bir derecede samimi kılmış.

Hugo Alexandre, *"İklimler"*, *Notes on Cinema,* 2 Mayıs 2007
Bazı filmlerden içine kattığınız kendi kişisel öykülerinize bağlı olarak daha çok zevk alırsınız. Bazen yönetmenler çoğu insanın başından geçen öyküleri iyi bilir ve bu öyküleri bize getirmek için bunların duygusal özünden faydalanırlar.
Bence bu adam gerçekten de evrensel bir cazibesi olan ve henüz günışığına çıkmamış dokunaklı güçten sonuna kadar yararlanmış. Sadece öykü değil, bu duygunun keşfinin ritmi bile içimizde cereyan ediyor. (...) Ah, ama eğer bu filmi seyretmeniz için sadece tek bir sebep ileri sürmemi isteyecek olursanız hemen söyleyeyim: Başroldeki kadın. Kendisi yönetmenin eşi. İletişim kopukluğunu, kaybetmeyi, sükûneti yalnızca birkaç bakışla ifade edebilen muhteşem bir tavrı ve duruşu var. Bunu nasıl yaptığını, nasıl becerdiğini anlamak zor, ama belki de sır o derin gözlerdedir. Öyle gözler ki bunlar, sadece kendileri bile seyretmeye değer bir film gibiler.

Slarek, "Giderek soğuyan sevgi", *DVD Outsider,* 19 Haziran 2007
Uzak filminin büyük bir hayranıydım, ama sade bir şekilde anlatılmış son derece zeki ve samimi bir duygusal derinliğe sahip olan *İklimler*'den daha da çok etkilendim. Birkaç gün önce bir akşam onu tekrar seyretmeye başlamıştım ki, tesadüfen kız arkadaşım uğradı öylesine. Sadece 20 dakika filan kalmayı düşünüyordu ama bir şekilde filmin karşısında sonuna kadar kilitlendi kaldı. "Tuhaf" dedi, "hiçbir şey olmuyor gibi ama gene de bırakamıyorsun." Evet işte. *İklimler* gerçekten de böyle bir film.

Rick, "Nuri Bilge Ceylan'ın İklimleri", *Film Fresh,* Temmuz 2007
(...) Peki İsa ne arıyor? Sevgi mi? Arkadaşlık mı? Cinsellik mi? Yalnızlık duygusundan kurtulmak mı? Bence kendi de bilmiyor. Onun durumunu belki biraz geleneksel olanla modern olan arasında, İslam, Kürt sorunu ve Avrupa Birliği arasında bir kimlik krizi yaşayan Türkiye'nin bir metaforu gibi düşünmek mümkün. Şurası kesin ki, karakterin egoizminin ötesinde, varoluşsal bir yalnızlığın kokusunu duyabiliyoruz.

Steven Yates, *"İklimler"*, *Kamera,* 19 Eylül 2007
Nuri Bilge Ceylan sinemaya fotoğraftan geçti ve son on yıl içinde sadece Türk sinemasının değil Avrupa sinemasının da en büyük isimlerinden biri oldu. (...) *İklimler*

muhtemelen onun en olgun filmi ve ilk filmlerinden beri üzerinde durduğu, modern çağda 'insan ilişkilerinin zorluğu' konusunda yaptığı filmlerin doğal bir uzantısı. (...) *İklimler*'in sonuçta başardığı şey, monoton ama insani karakterler üzerinden hayatın spesifik sorunlarına eğilmesi ve varoluşçu bir karakterin giderek yabancılaşmasını hissettirebilmeyi başarabilmesidir.

Dave Calhoun, *"İklimler"*, *Time Out London*, 7-13 Şubat 2007

Nuri Bilge Ceylan samimi ve ekonomik dramalarını evden fazla uzaklaşmadan yapmaktan hoşlanıyor ve bu mükemmel yeni filmi, *İklimler*, Ceylan'ın dünya sinemasının en kendinden emin ve etkileyici yönetmenlerinden birisi olduğunu kanıtlıyor. (...) *Uzak*'ta olduğu gibi Ceylan belli bir modern erkek tipini merak ediyor: kentli, orta sınıf ve kültürlü, ama hem kendi daha basit köklerine, hem de yeni şehirli hayatına karşı yarı-yabancılaşma hali içinde yaşayan bir erkek bu. Burada, bu bölünme şu iki sahnede ortaya konuluyor: İlkinde, İsa köylü bir taksi şoförüne bir fotoğraf gönderme sözü veriyor ve hemen sonra adamın adresini çöpe atıyor. İkincisinde, İsa annesine artık 'çok meşgul olduğundan' kendisini sık sık ziyaret edemeyeceğini söylerken kadın oğlunun pantolonunu dikiyor. Öykülerinin geçtiği şehir gibi Ceylan'ın filmi modern Avrupa ile eski Asya arasındaki köprüyü dayanak olarak kullanıyor, performansa karşı dürüstlüğü, hırsa karşı aşkı, taşraya karşı modern kenti, yaşlıya karşı genci sunarak... Şu ana kadar senenin büyük farkla en iyi filmi.

Stanley Kauffmann, "Özbenliğin Dereceleri", *The New Republic*, 28 Ekim 2006

İklimler adlı bir Türk filmi, bir zamanlar dünyanın sadece belli kısımlarına has olduğuna inanılan iki konunun artık uluslararası hale geldiğini doğruluyor. Bu konulardan ilki film sinematografisiyle ilgili. Bugünlerde, film üretilen çoğu ülkede, sinematografi artık o kadar yüksek bir seviyede ki, bir bakıma şımarmaya başladık – bir filmin illa iyi görüntülenmiş olmasını bekliyoruz. (Gelişmeler geçmişin çok beğeni toplamış pek çok filminden aldığımız keyfi de azaltıyor.) *İklimler*'i çeken Gökhan Tiryaki, ne olursa olsun filmin gözlerimize bayram ettireceğini ilk saniyeden itibaren hissettiriyor. Kısa süre içinde asıl meselenin, her daim varolmasına rağmen resimsel güzellikten ibaret olmadığını anlıyoruz. Tiryaki sadece insanları ve yerleri değil filmin meselesini ve duygusunu da görüntüye aktarmayı başarıyor.

İkinci evrensel unsur ise tema. Keyiften belli bir şekilde kopmanın (keyif ve zevk veren konulara karşı güvensizliğin) dünyanın büyük bölümüne yayılmış bir salgın hastalık olduğu artık yeni bir toplumsal haber olmaktan çıktı. Huzursuzluk illeti ilk kez 2. Dünya Savaşı'yla ortaya çıkmış değil, ama 1945'ten sonra, özellikle edebiyat, tiyatro ve sinemada daha hızla yayıldığı da bir gerçek. (Kısa süre önce Nobel Ödülü verilen Türk yazar Orhan Pamuk'un eserlerini okumadım ama anladığım kadarıyla onun kitapları da bu atmosferde yaşıyor.) *İklimler*, İstanbul'un bu anlamda Batı'nın bir parçası olduğunu söyleyen ilk Türk filmi değil, ama deneyimli yönetmen Nuri Bilge Ceylan karakterlerinin ruhsal durumunu asla açıklamıyor. Bizim anlayacağımızı varsayıyor.

Ceylan ayrıca filmin başrolünü de üstleniyor ve bize belli bir tip film aktörü olarak ne denli değerli olduğunu kısa sürede gösteriyor. Söylediklerini ve söylemediklerini

doğrulayan performansıyla olduğu kadar mevcudiyetiyle de dikkat çekiyor. Ebru Ceylan da aynı özelliklere fazlasıyla sahip; ama Ebru Ceylan'ın başka üstün özellikleri de var. (...)

Leo Goldsmith, *"İklimler", Notcoming.com,* Ekim 2006

(...) Ama Cassavetes gibi Ceylan için de bu bir caka satma projesi, bir kendini-mitleştirme filmi değil, karmaşık ve çok boyutlu karakterler yaratma meselesi. Cassavetes'in başrollerinden herhangi birinde olduğu gibi, Ceylan'ın *İklimler*'indeki İsa, hoyrat, itici, ama sadece inatçı azmi, fiziksel kuvveti ve ara sıra gördüğümüz absürdlük ve acıma pırıltılarıyla takdir edilebilecek birisi. Aynı şekilde, hem havalı hem de gösterişsiz olan kısımları da var: kare bir çene, Tony Leung'a tuhaf bir şekilde benzemesi, orta yaşın griliğiyle kıvama gelmişliği ve bir tutam Fred Ward havası. Keşfettikçe İsa'nın karmaşık, tatminsiz, huzursuz ve cıva gibi oynak bir karakter olduğunu farkediyoruz. Yönetmenin kendisine benzesin benzemesin, Ceylan'ın İsa'yı içinde hayranlıkla yaşattığını hissediyoruz.

(...) Ama Ceylan'ın filmi gerçek sevgi veya kolay çözümlemeler hakkındaki o filmlerden biri değil. Filmin sonunda belirttiği gibi yönetmen *İklimler*'i oğluna adamış. Bu nedenle film bir ders veya babacan bir tavsiye veriyor: İlişkiler zordur. İlişkiler çoğu zaman, ortak bir ideale veya sebebe hizmet etmekten çok bireyin kimlik duygusunu devam ettirmek veya geçerli kılmak için korunurlar. Ve benlik duygusunu kurtarma çabası sırasında bireyler (özellikle de erkekler) dönüşümlü olarak enerjik, gülünç, korkutucu ve acınacak derecede zayıf olabilirler. Sonuçta film duygunun evrenselliğini savunmuyor, ama karakterlerini gerçek hayatta rastlayabileceğimiz sağı solu belli olmayan bireyler, kendilerinden ne büyük ne de küçük bir şeyi işaret eden kişiler olarak yansıtıyor. Bilindik şekilde sorunlu, kararsız, dengesiz, acınası ve ne yapacağı belli olmayan bu insanlar, tüm bunlara rağmen elle tutulur ve daha da önemlisi tam anlamıyla inandırıcı bir ayrıksılık halini koruyorlar. Bu başarı muhtemelen Ceylan'ın başroldeki performansının (ve bunu sağlayabileceğine olan inancının) çok iyi oturmuş olmasından kaynaklanıyor. Ceylan ne poz yapıyor, ne kabul görmek için haykırıyor, ne de özür diliyor. Sadece çok karmaşık ve çok insani bir karakteri hassas bir şekilde okuyor.

Todd Field (*Little Children* ve *In the Bedroom* filmlerinin yönetmeni), *Film Maker Magazine,* Sonbahar 2006

(...) İşte sinema tam da bu yüzden müthiş. Çok demokratik bir süreç ve herkese de açık. Bizim kültürümüzden o kadar farklı bir kültürden geldiği halde, neden oturup Nuri Bilge Ceylan filmlerini seyrediyoruz acaba? İstanbullu olmamamıza rağmen nasıl da bu kadar derinden etkileniyoruz. Bu nedenle bence müziğin ifade formuna en yakın şey sinema. Kişinin belli bir geçmişe, cinsiyete, ırka veya yaşa sahip olmasını gerektirmiyor.

Bina K., "Acımasız Derecede Dürüst", *Movie reviews for greedy capitalist bastards,* 12 Şubat 2007

(...) Ceylan son derece kıt bir malzemeyle, kendisini hiç de tatmin etmeyen bir ilişkiye, bile bile, sessiz ama ağlamaklı bir teslimiyetle geri dönen duygusal ve hüzünlü bir kadın

portresi çiziyor. Ceylan ayrıca öğretim görevlisi olan İsa'da da bir karakter yaratıyor: Klişeleşmiş bağlanma fobisi olan orta yaş erkeği. Doğrusu bana İsa kötü davrandığının farkında değilmiş gibi geldi. Canı ne istiyorsa onu yaptı sadece. (...)
Filmin asıl gücü prodüksiyonun her aşamasındaki iflah olmaz dürüstlüğünde saklı. Oyunculuklar teatral değil, sakin ve otantik. Diyalog ve müzik sade ve az. Sabit planlar ve emrivaki yakın çekimlerle, bize karakterlerin iç dünyasına girmekten başka çare bırakmayan görüntüler kararlı ve kendinden emin. Ama en önemlisi, kullan-at tipi romantik komediler veya uyduruk melodramlar çağında, Ceylan modern ilişkilerin acımasız gerçekliği hakkında tavizsiz dürüstlükte bir film yapmaya cüret ediyor. Asıl önemli olan bu.

Jonas Varsted Kirkegaard, "Türk Trajedisi ve biraz da Türk Tatlısı", *Fipresci.org*, 23 Şubat 2007

İklimler'i tavsiye etmek için çok sebep var ama filmin ana çekim noktası başrol oyuncusu Ebru Ceylan'ın yüzü. Daha ilk sahne bitmeden bu yüzü kısa sürede unutamayacağınızı anlıyorsunuz. Güçlü bir sinema için hayati bir unsur olan ele avuca sığmaz bir karizması var. (...) Ebru Ceylan'ın sizi büyülemesi ve sadece bir budalanın böylesi bir kadının elinden kayıp gitmesine müsaade edeceğine sizi ikna etmesi, sahne saatiyle onbeş dakika alıyor sadece. Gerçi Bilge Ceylan akıllı senaryosu ve kendine güvenen performansıyla hem yönetmen hem de oyuncu olarak Ebru Ceylan'ın yokluğunda her şeyin yolunda gitmesini sağlıyor ama kızın gittiğini görmek içinizi acıtıyor ve tekrar göründüğünde kalbiniz pır pır ediyor. (...) Bir şarkısında Bob Dylan o zamanki karısı Sara Lownds'un güzelliğini şöyle övmüştü: "Bakması çok kolay, tanımlaması çok zor". Aynısı Ebru Ceylan için de geçerli. Kesinlikle esrarlı bir kadın, ama o adamı çileden çıkartan veya istemeden komik duruma düşen sanat filmlerinin dediği mânâda değil. Tam aksine: Bahar tamamen etten ve kemikten bir duygu veriyor ve tezatlarla dolu psikolojik makyajı (aniden yoğun ve mesafeli, temkinli ve kırılgan, yorgun ve tamamen masum) karakterini daha da inandırıcı hale getiriyor. Ebru Ceylan'ın bütün bu duygu durumlarını, çok az diyalogla aktarması yüz ifadelerinin müthiş gücünü kanıtlıyor.
İklimler ilk karesinden son anına kadar Ebru Ceylan'ın filmi. Tıpkı yüzü gibi, filmi izlemenin de hem cesaret kırıcı hem de insanı derinden etkileyen bir yanı var.

Kevin Crust, *"İklimler"*, *Los Angeles Times*, 10 Kasım 2006

(...) Yönetmen, karına okullarda okuyan kız çocuklarına bazen cazip gelen serseri oğlansı bir dağınıklığı olan İsa'yı metanetli bir uzaklıkla canlandırıyor. Hoşlanılması mümkün olmayan bir karakteri merak uyandırıcı hale getiren, kasten düşük bir perdeden oynanmış bir performans bu. İsa ve Bahar arasındaki sözlü sözsüz alışveriş çok az, öz ve hüzünlü. Birbirlerine sert ve ani bir çıkışla parlamadan önce sabırla bekliyorlar. İlişkilerinin çözülmesi, enfekte olmuş bir yaranın üzerindeki kabuğu yavaş yavaş ve sadistçe kaldırmaya benziyor. İkisi de yaralı olmasına rağmen, yönetmen sebepleri biraz bulanık bırakmayı tercih ediyor. Böylelikle bizi kendi yaralanmalarımıza dönmeye zorluyor. (...)
Filmin en görkemli çekimi sonlara doğru karşımıza çıkıyor ve öykünün temsil ettiği

kozmik yorgunluğu ve samimiyeti kuşatıyor. Bu sahnede yağan karın oluşturduğu ince bir tülün ardından bir uçak geçip gözden kayboluyor. Bu uçak sanki hepimize her an ıstırap veren kronik yalnızlığı ve o çok arzuladığımız insan ilişkisi özlemini özetliyor gibi.

Scott Foundas, "Huzursuz Osmanlılar", ***Los Angeles Weekly,*** **8 Kasım 2006**

(...) İsa ve Bahar'ı Ceylan'la gerçek hayattaki eşi Ebru Ceylan canlandırıyor. Daha az yetenekli bir yönetmenin elinde olsaydı, bu karar donuk bir ev-sineması röntgenciliği havası yaratabilirdi. Ama her iki Ceylan da öylesine ustaca ve incelikli bir performans sergiliyor ki, burada herhangi bir şekilde adam kayırma yapıldığı suçlamasında bulunmak – John Cassavetes ve Gena Rowlands'ın efsanevi işbirliğinde olduğu gibi – hatalı olacaktır. Bu ayrıca Ceylan'ın HD video ile çektiği ilk film. Bu teknik görüntüye öyle bir netlik kazandırıyor ki, Kaş güneşi altında pişmekte olan Bahar'ın göğsünde oluşan ter tanelerini bile tek tek ayırt etmek mümkün. (...)

Ama *İklimler*'de öteki filmlerin hiçbirinde bulamayacağınız bir şey var. Sahildeki o günden birkaç ay sonra, İsa İstanbul'da eski bir metresinin (ateş gibi bir Nazan Kesal) dairesinin kapısında dikilir. İsa buraya gelmeden az evvel yanında sevgilisiyle gezen kadına bir kitapçıda rastlaşmıştır. Kadın biraz düşündükten sonra İsa'ya kapıyı açar ve bundan sonra yaşananları *Paris'te Son Tango*'dan beri gördüğümüz en tuhaf, çılgınca ve frensiz sevişme sahnesi olarak tanımlamak mümkün – kıyafetlerin yırtıldığı sarsak bir bale, tüyler ürperten vahşilikte bir tutku içindeki bedenlerin mobilyalara çarpması, bastırılamayan, iki yalnız ve umutsuz ruhun ilkel bir ihtiyaçla birbirine bağlanması.

Çok geçmeden İsa belki de acele etmiş olduğunu ve belki Bahar'la ilişkilerine bir şans daha vermeleri gerektiğini düşünmeye başlar. Bunun üzerine, o sırada kızın çalışmakta olduğu Doğu'ya gider. Burada, kara kışın kuvvetli rüzgârları arasında yeniden birleşmeleri kelimelerle anlatılamaz. Sevgililerin yüzünde çakan iğrenme, özlem, bağışlama ve teslimiyet gölgeleri, sakin bir bahar gününü bölen ve sonra yine aynı çabuklukla ortadan kaybolan fırtına bulutlarına benziyor. Kadın ve erkeğin o karmakarışık öyküsünün tamamı kısacık bir zamana sıkıştırılmış. Kolay yanıtlar veya düzgün çözümler çıkmıyor karşımıza. Ama Bahar kelimenin tam anlamıyla gözlerimizin önünden solarak kaybolurken ve İsa'yı taşıyan veya taşımayan bir uçak gökyüzünden geçip giderken, bizlere şu melankolik hatırlatma yapılıyor: Doğada olduğu gibi hayatta da her son beraberinde yeni bir başlangıç getirir.

J. Hoberman, "Ağır Kış", ***The Village Voice,*** **24 Ekim 2006**

(...) Antonioni geleneğinde müthiş bir film olan *İklimler,* 47 yaşındaki Türk yönetmen Nuri Bilge Ceylan'ın dünyanın en başarılı yönetmenlerinden biri olduğunu doğruluyor. Film, sanki daha önce bu konu hiç ele alınmamışçasına, bir ilişkinin sona erişi ve enkazından yeniden yükselmeye çalışan insan muğlaklığını ele alıyor. (...)

HD video ile muhteşem şekilde inşa edilen *İklimler,* samimi, dengesiz kompozisyonlar filmi. Ceylan insan mikrodavranışı üzerinde uzmanlaşıyor. Eğer üzerinde çok çalışıldığı belli olan ses miksajı da olmasaydı (ses o kadar net ki sigaranın yanışını bile duyabiliyor insan) sessiz bir film de çekebilirdi. *İklimler*'in en iyi anları bir karakterin diğerini beklemediği bir anda gördüğünde verdiği tepkilerde saklı. Bir an sıkılgan ve meydan

okuyan bir havadayken temkinli bir bakış. Yabancılaşma elle tutulacak kadar somut, duygusal çelişkiler ise evrensel.

Geoff Andrew, *"İklimler", Time Out London,* 19 Ekim 2006
(...) Hayal kırıklığı, ihanet, ayrılık ve yeniden biraraya gelmenin ihtimalleri üzerine iğneleyici biçimde komik, acı verici derecede dürüst bir öyküsü olan bu film, erkek ruh halinin hüzün veren farkındalığı üzerine sağlam bir şekilde inşa edilmiş. Dengesi, tonu ve dramatik sadeliği genel olarak seleflerinin izinden gidiyor. Ama bu film aynı zamanda Ceylan'ın HD teknolojisinin sağladığı yeni imkânları gerçekten verimli bir şekilde kullanan az sayıda yönetmenden biri olduğunu da gösteriyor. İnanılmaz ayrıntılı ve nefes kesen güzellikte çekimler olmasına rağmen, görsel ihtişam asla sadece dekoratif değil; özenli imajlar yönetmenin daha önceki çalışmalarında olduğu kadar şiirsel bir tınıya sahip. Ceylan'la her resim gerçekten bir öykü anlatıyor.

Louis Proyect, *"İklimler", Worldpress,* 19 Ekim 2006
(...) Tabii ki bu ısınması kolay filmlerden değil ama bu tip filmler de insanı bambaşka bir seviyede tatmin ediyor. Türkiye'nin eğitimli küçük burjuvasının psikolojik incelemesinin dünya kalitesinde sinematografiye dönüşmüş hali olarak Ceylan'ın filmleri birinci sınıf. (...)
Ceylan'ın filmlerinde "yaratma konforu" açısından eksik olan her şey, ticari film formüllerinin uzağında yer alan ham duygularla telafi ediliyor. Bunlar ayrıca görsel açıdan, dünya üzerinde herhangi bir film stüdyosundan çıkmış herhangi bir filmden çok daha çarpıcı filmler. Filmlerin Türkiye'den çıkmış olması da bu ülkede, insan ilişkileri hususunda belki bazı zaaflar olsa da, görsel sanatların canlı ve iyi bir durumda olduğunu gösteriyor.

Jason Bogdaneris, "New York Film Festivali'nde *İklimler*", *The L Magazine,* Ekim 2006
Seyirci öylece kalakaldı. Ne bir alkış, ne küçük mırıldanmalar vardı. Nuri Bilge Ceylan'ın *İklimler*'i bittiğinde, Walter Reade'deki gösterim salonunu sadece koskoca bir hiçlik dolduruyordu. Bu durum akla insanların filmden etkilenmediğini de getirebilir... belki de etkilenmemişlerdi, ben nasıl bilebilirim ki? Ama tahmin ediyorum daha ziyade bir savaş sonrası şoku içindeydiler. Ceylan'ın yaklaşımının insanlar üzerinde böyle bir etkisi vardı sanki. Yönetmenin bir önceki filmi *Uzak*'ı izlemedim ama görünüşe bakılırsa Ceylan festival jürilerinin ve izleyicilerinin en sevdiği yönetmenlerden biri. Bu film bir kırgınlık bulutu içindeki bir çift hakkında. Bu çiftle deniz kıyısında bir yerde zar zor nefes alan bir ilişki içindeyken tanışıyoruz. Ayrılıyorlar. Ve (çekici bir Robert Downey Jr. havası olan) Ceylan'ın canlandırdığı İsa bekâr hayata dönüyor... İstanbul'un batısında yapılmış çoğu filmin sizi inandırmış olabileceği kısa süreli yıkılıştan ziyade ara sıra yaşanan cinsel oynaşma patlamasıyla kesintiye uğrayan özüne dönük bir hissizlik girdabı. Şahsen Ceylan'ın vizyonunu son derece inandırıcı buldum. Bunlar hayatlarını yaşamaktan çok hayatları konusunda kaygı duyan insanlar. Meşgul edici, yorucu ama nihai olarak son derece tatmin edici.

Acquarello, *"İklimler", Strictly Film School,* 16 Ekim 2006

Nuri Bilge Ceylan son filmi *İklimler*'de, manzaranın ıssızlığı ve sertliği aracılığıyla bir ilişkinin dağılmasının sade ve acı-tatlı tarihini yazarken, aynı derecede görkemli, sakin bir havası olan bir eser yaratıyor; ve Egoyan'ın *Calender*'inin ve Rossellini'nin *İtalya'da Yolculuk*'unun otobiyografik ruhunu zarif bir şekilde yakalıyor. (...)

İsa'nın huzursuzluğunun, yabancılaşmasının ve melankolisinin tanımlanamaz yörüngesini iklimsel ve coğrafi değişimlerle çiziyor. Bu değişimler İsa'nın karşılıksız ve tarif edilmesi zor özlemlerinin içselliğini yansıtıyor. *İklimler* insan yüreğinin kısa ömürlü mevsimlerinin üzerine zarif ve kalıcı bir şekilde sade, hüzünlü ve acı verici derecede samimi bir tefekkür haritası çiziyor.

Chris Cabin, *"İklimler", Film Critic.com,* Ekim 2006

Büyük Asya'nın bize ait olan güneşli tarafına asla kar yağmayacak. Bora'nın ve Fuego'nun güneşli kumlarını hayal ediyorum. Burası yaz davetinin ve bir dizi zevklerin emrinde. *İklimler* bilgelik gibi devinir ve olgunlaşma, hayatımızın her yönüyle gelir bize. Güneşli havayla ve kahverengi ırkımla böbürlenirken, gerçekten de kuzeybatı karının soğuk pırıltısını kaçırıyorum. Onu, kayıp yüreğimin içinde sakladığım eski zaman masallarının büyüsü gibi avuçlarıma aldım. Buzlar yatak odamın penceresinde çıtırdıyor. Bugu unutulmuş geçmişin yankılarını gölgeliyor. İşte bu çarpıcı film, sahildeki kendi iklimlerimle böylesi bir tezat oluşturuyor.

(...) *İklimler, Uzak*'ın kapalı tuttuğu birkaç kapıyı açıyor. Ceylan *Uzak*'ta, evindeki konukların en sessizine bile rahatça açılamayan, tecrit edilmiş ve kutuplaşmış bir adamın psikolojisi içindeydi.

O tam anlamıyla kapanmış olma duygusu *İklimler*'de de varlığını sürdürüyor ama bu filmde Ceylan'ın görsel gücü daha cesur ve daha bütünlüklü. Bahar'ın kumla boğulma rüyası İsa'ya olan duygularına, özellikle de filmin o kadar başındayken, herhangi bir saldırgan duygu boşalmasının katabileceğinden daha derin bir yansıma katıyor. Ceylan'ın iklimleri (eh adı üstünde yani) kullanımı da ilginç bir yansıtma şekli içeriyor. Hava ne kadar kasvetliyse, İsa da o kadar umutsuz hale geliyor.

Şaşırtıcı olan, *İklimler*'in İsa ve eski göz ağrısı arasındaki yegâne sevişme sahnesi hakkında çok şey konuşulmamış olması. Bu aç kurtlar gibi yabani sahne, belki de, sinema tarihinde bu güne kadar çekilmiş en gerçekçi "öfkeli sevişme" sahnelerinden biri olabilir. Ceylan sahneyi İsa'nın Bahar'layken ne özlüyor olabileceğini keşfetmenin bir yolu olarak kullanıyor; ama aynı zamanda da İsa'nın neden artık daha fazla bu türden bir ilişkiye ihtiyacı olmadığını da gösteriyor. Antonioni karşılaştırmaları bir yana, filmin büyük bölümünü oluşturan bu saplantı çekimleri, yeniden hayata döndürülemeyecek gibi gözüken bitmeye yüz tutmuş bir ilişkinin sorunlarını deşmek için ustaca biraraya getirilmiş.

Kar her zaman kamerada güzel gözükür ama Ceylan'ın gözüyle kar, yalnızlaşmayı ve duygusal donmayı her şeyden daha iyi aktarıyor. İstanbul'a dönmeye hazırlanan İsa'yı o köprüde seyretmek bile insanın kalbini ortadan ikiye parçalamaya yetiyor. Sonuç olarak *İklimler* çoğu insanın ayrılık anılarıyla bağlantı kurmayabilir; tahmin ediyorum genelde ayrılmalar çok daha gürültülü patırtılı oluyordur. Buna karşın, pişmanlık ve yalnızlığın

boynuna bir atkı gibi dolandığını hissetmenin ne olduğunu bilen herkesin bir kardeş ruhla karşı karşıya olduklarını hemen anlayacaklarına eminim. Bunun da kolay kolay rastlanan bir şey olmadığını çok iyi biliyorum.

Manohla Dargis, "Sade Görüntülerle İnsanlar, hatta Sevgililer Arasındaki Mesafeler", *New York Times,* 27 Ekim 2006

(...) *İklimler* bir erkek ve kadının öyküsü. Biri diğerinin sevgisini öldürüyor. Dört filmiyle şimdiden uluslararası çapta ün yapan Türk yönetmen Nuri Bilge Ceylan tarafından yazılıp yönetilmiş. Kendimizi diğer insanlardan nasıl soyutladığımız konusuna duyduğu ilgi, dikkat dağınıklığından çok derin düşüncelere dalmayı teşvik eden görsel stili kadar basit. Yönetmen çekimleri çoğu çağdaş yönetmenden daha uzun tutarak izleyiciyi görüntüleri didik didik etmeye davet ediyor. Görüntülerde odaktaki bir değişim veya kararan bir gökyüzü, sınırlarda gezen ve ihtiyatlı bir şekilde kayan duyguların aynası oluyor. Ceylan aynı zamanda çok iyi bir oyuncu. *İklimler*'de başrolü o oynuyor.

(...) *Uzak*'ta olduğu gibi bu film de varoluşsal yalnızlığın akıldan çıkmayan bir portresini çiziyor. Filmde imajlar bütün kelimelerden daha yüksek sesle ve daha kuvvetli bir şekilde konuşuyor. Ceylan uzun diyaloglar yazmıyor veya karakterine verdiğinden daha fazla bilgi vererek izleyicisini şımartmıyor. Sahneleri hayatın doğal ritminde oynanıyor. Anlamları ise genellikle sessizlikler, arasözler ve tuhaf kahkahalarla aktarılıyor. Tıpkı şu sahnede olduğu gibi: İsa annesini ziyaret eder. Kadıncağız oğlunun Serap'la âlem yaparken yırttığı pantolonu tamir ederken iç burkan bir habersizlikle oğluna ne zaman yuva kurmayı planladığını sorar. İsa ve ofis arkadaşı arasındaki o gelişigüzel seksist sohbette olduğu gibi diyalog kulağa daha keskin ve daha iğneli geldiğinde bile, konuşmanın tematik önemi gerçeklikten sonra içeri sızıyor. (...) Ceylan'ın filminin esrarı, hem yüreğin ve aklın, hem de ruhun bilinmez sırlarından doğuyor.

Daniel Kasman, *"İklimler", D+Kaz,* 27 Ekim 2007

(...) *İklimler,* karakteri dışa açmayı reddediyor. Karakterin davranışları filmin kapsamı içinde mazur görülebilir. Film ilişkinin sonunda, ilişkiye dahil olan herkesin sinirlerinin bozuk olduğu bir yerden başlıyor ve bir yalnızlık, öfke ve tatminsizlik dönemi boyunca ilerliyor. Şeklen üstünde durduğu noktaya çok fazla vurgu yapan filmlerde olduğu gibi, İsa'yı çok az şey yapar ve belki de çok fazla şey anlatırken gözlemledikçe *İklimler*'in gücü, güzelliği ve tazeliği bir artıp bir azalıyor. Bu itibarla, ortası yani sonbahar kısmı filmin en az etkili ve en donuk bölümünü oluşturuyor. Çünkü İsa ve Bahar arasındaki duyguların ve buluşmaların son derece incelikli ve çok anlamlı işlenmiş olmasıyla karşılaştırılınca, İsa'nın Serap'la ilişkisi hem çok keskin hatlı gözüküyor hem de bu bölümde Ceylan'ın biçimsel olarak yönetmenliği diğer bölümler kadar cüretkâr görünmüyor. İsa nihayet şehirden ayrılıp Bahar'ı bulmaya gittiğinde film tekrar aydınlanıyor. Ceylan'ın basit senaryosu ikisinin son buluşmasında derin bir çiftanlamlılık bırakıyor ortada. Kimin ne istediği daha önce hiç olmadığı kadar belirsiz bırakılıyor. (...)

Donald Levit, "İlişkinin Sonu", *Reel Talk*, Ekim 2006

(...) Öykü görünüşe göre karakterlerinin sorunlar başlamadan önceki geçmişlerini ortaya koymuyor, ilişkinin bozulmasının sebepleriyle de ilgilenmiyor. Bazı durumlarda psikologlara başvurulabilir, ama bu gerçekçi hikâye bu yola başvurmayı da reddediyor. (...) Ceylan'ın ilk HD çalışması olan bu film yanıtlar vermediği gibi soru da sormuyor. İsa bir erkeğin sahip olamadığı kadını, ta ki sahip olana kadar istediği Elizabeth'yen görüşü doğruluyor. Kendisi gibi bencilliği de yitik ve yalnız İsa, Michael Caine'in klasik Alfie'si gibi zamparalık peşinde koşan aşağılık birisi de değil. En az Bahar kadar acı veren bir kırılganlığa sahip olan İsa erkeklerin lisanı veya gözyaşları için fazla derinde yatan bir hayatın karmaşıklıklarından bitap düşmüş durumda. Kadına acıdım, erkeğe acıdım ve yönetmenin filmi ithaf edişine bayıldım: "Oğlum Ayaz'a".

Bilge Ebiri, *"İklimler"*, *Nerve*, Kasım 2006

(...) Ceylan'ın stilinin durgun yüzeyinin altında daima pusuda bekleyen bir duygusal çalkantı dünyası varolmuştur ama dingin ve tertemiz bir biçimde biraraya getirilmiş kareleri üzerindeki dikkat çekici kontrolü, dünyanın düzensizliğinin sadece çok ender olarak filme davet edildiği anlamını taşıyor. *İklimler*'de bu düzensizliğin patlak vermesine ramak kalıyor, özellikle de filmin ortalarına doğru gördüğümüz çok yabani ve beklenmedik bir sahnede. Ama kimileri şüphesiz Ceylan'ın sakin ve tereddütsüz gözünü onun duygusuz ve soğuk oluşunun bir işareti olarak alacaktır. Hiçbir şey gerçekten daha uzak olamaz; *İklimler*'in giderek artan etkisi yönetmenin estetiğine alışkın izleyiciler için sarsıcı olacaktır. Ama kolay duygusal işaretler ve basmakalıp anlatımsal çözümler arayanlar adımlarını dikkatli atsalar daha doğru olur.

Geoff Andrew, *Time Out London*, 26 Ocak 2007

(...) Ceylan şüphesiz ki, son yıllarda ortaya çıkan en özgün yönetmenlerden biri... Ceylan yıkılan bir ilişkiyi içten, derin, nükteli ve zeki bir şekilde anlatan ve *Time Out*'un geçen ekimdeki Londra Film Festivali'nde hiç tereddütsüz gala gösterimi için seçtiği *İklimler*'le geçen sene bir kez daha Cannes'daydı.

Filmin müstehzi melankolisi, dramatik ve psikolojik inceliği, sağlam ve içten ölçülü tavrı (Ceylan hiçbir zaman mübalağanın çekiciliğine kapılmıyor) *Uzak*'ı ya da daha önceki filmleri seyredenlere yabancı gelmeyecek. Bu filmde yeni olan, yönetmenin ilk kez HD dijital kamera kullanmasıyla ortaya çıkan detaylar. Önceki filmlerindeki kadar güçlü ve zengin olan, özenle çekilmiş, nefes kesici güzellikte görüntüler sayesinde, şimdiye dek ne kadar az yönetmenin dijital teknolojinin sağladığı imkânlardan yaratıcı bir şekilde yararlandığını farkediyorsunuz. (...)

Scott Tobias, *"İklimler"*, *A.V.Club*, 26 Ekim 2006

Türk yönetmen Nuri Bilge Ceylan özel efektlerin yardımı olmadan üç boyutlu filmler çeken ender yönetmenlerden biri. Yeni filmi *İklimler* HD video ile çekilmiş olsa da (gerçi film her türlü kıyaslama testinde selüloide kafa tutabilir) Ceylan'ın çalışması bir sinema salonunda seyredilmeli; çünkü filmin kalitesi sıradan bir ev ortamında ortaya çıkmayabilir. (...)

Brooks'un *Modern Romance* karakterine çok benzeyen kahraman, kaybettiği sevgilisine kafayı takıyor. Bunun sebebi kadının onu mutlu etmesi değil, kadının başka birisiyle olması fikrine tahammül edememesi. Brooks bu psikozu kahkahalara çevirirken Ceylan ise bir-iki sahneye kara mizah katıyor ama çoğu zaman dürüst ve tarafsız davranıyor. Her ne kadar *Uzak*'ın tekinsiz, şiirsel melankolisini barındırmasa da *İklimler*'in Ceylan'a ait olduğu şüphe götürmeyen canlı ve duyusal bir dokusu var. Ceylan kimliğini ispatlamak için jenerik yazılarına ihtiyaç duymayan çok az yönetmenden biri.

Nancy Keefe Rhodes, *"İklimler", Stylus Magazine,* 6 Kasım 2006
Bu sene en azından Türkiye'ye daha fazla dikkat edebiliriz. Ortadoğu'nun en laik demokrasisinde, Avrupa Birliği'ne girme meselesi, romancı Elif Şafak'ın sağ kanat milliyetçilerinin ağır tepkisini çekmesi gibi nedenlerle, kültür ve sanatla doğrudan bağlantılı. Milliyetçiler İslami köktendincilikle ilgisi olmayan birtakım sebeplerle Türkiye'nin AB'den vazgeçmesini tercih ediyorlar. Batı'da henüz çok az dile getirilse de, Türkiye'nin son otuz yılda yaşadığı sanatsal Rönesans, hem Elif Şafak'ı hem de bu yılın Nobel Ödülünü kazanan romancı Orhan Pamuk'u üretti. (...)
Ama bu tip şeyler her iki istikamete de gidebilir. Türkiye'nin dirençli, karmaşık kültürel ivmesi Nuri Bilge Ceylan gibi bir yönetmeni de üretti. Yönetmenin şimdiden yurtdışında geniş etki uyandırmış yapıtları, sözlü ifadenin uzağında bir başarı elde edebildiği için de dikkate değer. (...) Ceylan'ın filmlerindeki, ıslak, soğuk ve karlı Türkiye kışı, özellikle karakterler iletişim kopukluğunun daha da derinliklerine daldıkça, alışılmadık bir yalnızlığı ve kırılganlığı derinden çağrıştırıyor. (...)

Ryan Gilbey, *"İklimler", Sight&Sound,* Mart 2007
İklimler, Le Mépris'ye benziyormuş gibi görünen bir film için şaşırtıcı kaçan bir sevecenlik ve hassasiyetle çiziyor biten ilişkinin ve sonrasındaki yalnızlık duygusunun portresini. Yönetmen Nuri Bilge Ceylan ve eşi Ebru Ceylan'ın duru oyunculukları taze birer nefes gibi canlandırdıkları karakterlere hayat veriyor. İkisini de bol bol yakın çekimden görüyoruz, ikisi de yakın çekimlerde duygularını açık etmeden duragan kalabilmenin üstesinden geliyor. (...) *İklimler* dıştan bakıldığında sessiz sakin bir eser. Fakat filmdeki psikolojik çalkantı öylesine kuvvetli ki farketmeden de olsa biraz olsun durgunluk için can atıyoruz. Film boyunca İsa ve Bahar sadece bir geceyi birlikte geçirirler. O da tamamen giyinik olarak, kasvetli bir otel odasında. Kimse girmez odaya, resepsiyondan arayıp kahvaltı isteyip istemediğini bile sormazlar İsa'ya. (...)

Myles David Jewell, *"İklimler", Cinema Attraction,* 3 Kasım 2006
Kaç kere bir filmin, farklı bir şekilde güzel olduğu söylenebilir ki? Lafı dolandırmadan sözün özü şu: *İklimler* çok güzel bir film. Yönetmen Nuri Bilge Ceylan estetik anlayışın uluslararası bir gücü olduğunu kanıtlıyor. Çarpıcı bir çerçeve, hareket ve özellikle de şaşırtıcı bir derinlik duygusu sunuyor. Çekim kompozisyonlarından o kadar emin ki, seyircinin tüm çekim boyunca çerçevenin içinde dolanmasına imkân veriyor; üstelik de izleyenin sıkılacağı korkusuyla sahneleri kısa tutmaya bel bağlamadan. Yönetmenin görüntülerine sonuna kadar inandığı açıkça anlaşılıyor.

İklimler'i bu denli ilginç kılan şey Ceylan'ın temaları stilistik olarak aktarabilme becerisi. Karanlık ve boğucu gökyüzü, uğuldayan fırtına ve karla kaplı kasabalar gibi karakterlerin yabancılaşmasını gösteren imajları iç içe örüyor. Ceylan ayrıca filmde 40'lı yaşlarında bir akademisyen olan İsa'yı da oynuyor. Yönetmenin eşi Ebru Ceylan ise bir TV dizisi için art direktörlük yapan gencecik bir hanım olan Bahar rolünde. Filmdeki muhteşem oyunculuğun, iki başrol oyuncu arasındaki güven, rahatlık ve yakınlıktan kaynaklandığı belli oluyor. (...)
Başrolde oynarken, diğer başrolde de eşini oynatmak, anne-babasını kısa bir süreliğine kullanmak ve ilişkilerin doğasını keşfetmek Ceylan'a zaten bir geçerlilik kazandırıyor ama aslında filmde bunlardan çok daha fazlası var. Burada anlatılan ilişkiler çok genel bir anlamda yönetmenin yaşamına öylesine yakın ki, sonuçta ortaya çıkan performanslar baş döndürücü.
Ceylan'ın başarısının sırrı, bu filmi birtakım estetik çeşitlemelerle çekmeyi başarabilmesinde. Ağır çekimin kendine has kullanımı, alan derinliği ve filmin ikinci yarısındaki kar (ah evet, o inanılmaz kar)... hepsi de sinematografik başarılar. HD çekilmiş olması da inanılmaz. Ceylan'ın sanatı muhteşem. Her bir çekime müthiş bir özen gösterilmiş, her bir renkle özel olarak ilgilenilmiş ve her bir karesine bir hava, bir atmosfer katılmış.

Christopher Bourne, "Nuri Bilge Ceylan'ın *İklimler*'i", *Meniscus Magazine*, Ekim 2006

On yıllık kariyeri boyunca Türk yönetmen Nuri Bilge Ceylan taklit edilemez bir stil geliştirdi. Bresson ve Antonioni gibi sinemasal minimalizmin ustalarını birazcık andıran bu stil son kertede farklı ve son derece nevi şahsına münhasır. Dolayısıyla ortaya insan davranışının nüanslarını müthiş bir güzellikle yakalayan şaşırtıcı derecede içten filmler çıkıyor.
Yönetmenin son filmi *İklimler* de bir istisna değil. Senaryosu ilk bakışta basit gibi görünebilir. (...) Ama bu basit görünen konu öyle nüanslarla işlenmiş ki: HD teknolojisinin müthiş kullanımı; büyük bölümünü Ceylan'ın izleyiciden sempati dilenmeyen oyunculuk performansına borçlu olduğumuz alaycı bir mizah; eşinin Bahar rolünde ortaya çıkardığı eşsiz hüzünlü portre; İsa karakterine yeni ve derin bir boyut katan, onun vahşi ve hayvani yönünü ortaya çıkaran, hem komik hem de rahatsız edici bir tarafı olan İsa ve Serap'ın şaşırtıcı sevişme sahnesi.
İklimler insan yüzünün manzarasının, dışarının manzarası ve merkezdeki çiftin tecrübe ettiği değişen mevsimler kadar önemli olduğu samimi bir drama. Ceylan diğer yönetmenlerin nadiren ele aldığı duygu dünyalarını ortaya koyan olağanüstü bir film yapmış.

Michael J. Anderson, "Yeni Film: *İklimler*", *Tativille*, 28 Ekim 2006

(...) Filmi yüksek-modernist kaynaklardan ayıran şey sadece yönetmenin ironik yaklaşımı değil, aynı zamanda high-definition videoyu kullanış biçimi. Bu yeni teknoloji filmin yabancılaşmış konusu için biçilmiş kaftan olmuş. Hatta sanki bu teknoloji kullanılmadan film bu denli dokunaklı olamazdı diye bile düşündürtüyor.

Örneğin, filmin sonunda düşen kar taneleri sanki asla mümkün olmayan bir şekilde kameraya yaklaşıyor. Yine pencere dışındaki kar taneleri sanki pelikülün asla yakalamayacağı kadar detay dolu. Dahası, cinselliğin açıkça sergilendiği sekans esnasında sarı rengin kullanımının doğaüstü bir havası var. Hatta kendi mutlak uyumluluğu dahilinde Ceylan kopkoyu gökyüzü kompozisyonlarını filmin düşüncelere dalmış başrol karakterinin psikolojisini yansıtmak için kullanıyor. Buna karşın, iklimler filmin bir manzaralar sekansı şeklinde okunmasına da izin vermiyor. Yazın çöken bir ilişkiyi ve kış mevsiminde geçici olarak birleşmeyi göstererek mevsimlerden veya hava durumundan sembolik anlamlar çıkarılmasını engelliyor.
Bütün bunlardan hareketle *İklimler*'in kendisini bariz biçimde içinde konumlandırdığı modernist çerçeve sınırlarında yeni bir alan kazanması nedeniyle postmodernist olduğu söylenebilir. Devamlı olarak görüntülerin epistemolojik temelini kaydıran bir film.
Açık olarak dile getirmek isterim ki, *İklimler* bu senenin en özgün ve en yaratıcı sanat filmlerinden biri. Hatta en iyisi.

Leonidas Liambeys, "Nuri Bilge Ceylan Selanik'te", ***Babel Med,*** **29 Kasım 2006**
(...) Ailesini ve sevdiklerini çalışmalarına hem katılımcı hem de özne olarak böylesine derinden dahil edebilen Nuri Bilge Ceylan gibi köklü bir entelektüelin, dikkatini şehir yabancılaşmasına yoğunlaştırmasında bir ironi var. Görünüşe bakılırsa yönetmenin çalışma yöntemleri, bu yabancılaşmanın tam da aksi yönünde: Kentin kendilerini ayırmaya teşebbüs eden kudretlerini keşfetmek için birarada çalışan bir kentöncesi klan. Nuri Bilge Ceylan'ın filmlerini bu denli başarılı kılan şey de, 19. yüzyıl sonlarının bazı Parisli sanatçılarını, özellikle de Caillebotte'un kırpık kent manzaraları ve balkon sahnelerini andıran bu gerilim işte. Mükemmele yakın sinematografi kahramanın melankolik halini daha da dokunaklı hale sokuyor. Filmin çarpıcı ve melonkolik görüntüleri, sofistike bir eğitimle yoğrulmuş ilk kuşak şehir yerleşimcileri tarafından İstanbul kafelerinde canlanan bir köyün hatıralarından büyüyor gibi. Şehirde, ideallerine ulaşmayı başaramadan yaşlanmakta olan bireyi inceleyen acımasız bir lens çıkıyor ortaya. Eğer bu filmlerde bir umut ışığı varsa o da her şeye rağmen çekilmiş olmalarıdır.

Gepostet Von Eren, "*İklimler*'in Stili", ***Lost Film Comments,*** **14 Ekim 2006**
(...) Bu Nuri Bilge Ceylan'ın ilk oyunculuk deneyimi. Eşi Ebru da *Uzak*'ta bir yardımcı karakteri oynamış olması haricinde *İklimler*'den önce hiç başrol oynamamıştı. Bu yüzden pek çokları bu ikilinin performanslarını merak ediyordu. Açıkça söyleyeyim ki, benim beklentilerimin çok ötesindeler. Nuri Bilge Ceylan çok doğal ve ikna edici. İsa'nın ruh halini yüzüyle anlatıyor ve zihinsel açıdan zorlu bir dönemden geçen zeki ve yalnız erkek rolü Ceylan'a tam oturmuş. Ebru Ceylan ise çok güzel ve karaktere mükemmel uyan kırılgan bir görüntüsü var. Beyazperdede daha iyi ağlayan kadın oyuncular görmüşlüğüm vardır belki ama Bahar rolü için daha iyi bir isim düşünemiyorum. Ebru Ceylan'ın kusursuz bir yüz ifadesi var ve Bahar'ın nasıl hissettiğini bize göstermek için bu yüz ifadesini gerçekten çok iyi kullanıyor. Özellikle de Kış bölümünde İsa'ya rüyasını anlattığı sahnedeki performansından çok etkilendim.

İklimler'de pek çok döngü var: Dört mevsim, ayrılma ve yeniden başlama süreci, yeni alanlar arama ve sonunda ilk baştaki yere geri dönüş... Ceylan'ın dehasıyla – yönetmen olarak bu dördüncü çalışması – daima yeni okumalar sunan ve altta yatanı görmeye çabaladığınız müddetçe daha da derinlerine inebileceğiniz, tekrar tekrar ziyaret edilecek mükemmel bir döngü oluşmuş. Dünya sinemasının bu dürüst, güzel ve zengin başyapıtını kaçırmayın.

Chris Fujiwara, "Ruh Halinin Müziği", ***The Phoenix,*** **3 Ocak 2007**

(...) Ceylan'ın filmi radikal yalnızlık ve bunun verdiği acı hakkında. Öte yandan, bir yanılsama olarak yalnızlık hakkında olduğu da söylenebilir: Film ilerledikçe iki farklı bilinç hali yan yana geliyor. Birindeki yalnızlık diğerindeki yalnızlığı bir an için de olsa ortadan kaldırıyor. Karakterlerin bakış açılarını dile getirişindeki özgürlük nedeniyle Ceylan'ın sahne kesimleri belli bir belirsizlik taşıyor: Her bir kesme sadece bir andan diğerine devam anlamına gelebilir ama Bahar'ın rüyasını gösteren sahnede olduğu gibi bir parçalanmayı gösteriyor olma ihtimali daha yüksek. Ceylan, kesmelerinin aniliğini ve kesinliğini bir yandan bundan önceki üç filminin de tipik özelliği olan sahne güzelliğine verilecek tepkinin yoğunluğuyla öte yandan da aynı yoğunlukta bir tepki arayan ve talep eden akışkan, cömert bir ses tasarımıyla perçinliyor. Zaman zaman uzaklardan duyulan gökgürültüsü homurtuları veya köpek havlamaları; çoğunlukla ses örgüsünün derinlerine konmuş olan rüzgâr ve su sesleri, perdedeki görüntüler kadar hayata dair ve gerçek. *İklimler*'de dışarıdan gelen sesler o kadar canlı ki, bir satırlık bir diyalog sırasında, öykü anlatımındaki boş bir anda veya kahraman karlı bir caddede yalnız başına yürürken tembel izleyici filmin "boşluk hakkında olduğu" sonucuna varabilir, oysa filmin sesleri ısrarla dünyanın dopdolu olduğunu söylüyor.

İklimler harika bir ruh halleri filmi. Filmin en büyük zaferlerinden biri de ruh hali değişikliklerinin Ebru Ceylan'ın yüzünde yansıma şekli. (...) Sinemada bunun gibi çok az performans ve bunları filme dökme sabrı ve derinliği olan çok az yönetmen var.

Stephen Whitty, "Sessiz ama güçlü bir dram", ***Star Ledger,*** **31 Ekim 2006**

Aksiyom ne derse desin genellikle az azdır. Ama bazen minimalizm daha fazlasıdır. Türk yönetmen Nuri Bilge Ceylan'ın yeni filmi *İklimler*'in topu topu üç mekânı ve üç ana karakteri var. HD görüntüleri gürültüden uzak. Kurgusu sakin, sahneleri uzun çekimlerle kuruyor. Öykü üç basit perdeden oluşuyor.

Buna rağmen, hepsinin biraraya gelince ortaya çıkardıkları güç baş döndürüyor. Yalınlığa rağmen değil tam da o yalınlık nedeniyle. (...)

Wesley Morris, ***"İklimler*** **sevginin derecelerini ölçüyor",** ***Boston Globe,*** **5 Ocak 2007**

(...) Nuri Bilge Ceylan'ın yeni filmi iki insan arasındaki değişen duygusal hararet hakkında. Aşkın kararsızlığı, bağlanma ve çekim konusundaki en büyük filmlerden biri. Bir insanın daha önce farketmediği ne kadar arzusu olabilir? Odağı daraltmanın vakti ne zaman gelir? Asıl arzulanan diye bir şey var mıdır? (...)

Daha sonra İsa kadının kapısını çalıyor. Ve aralarında gelişen şey adeta National Geographic özel programı olarak veya filmler arası şehvet sahnesi listesinde

bulabileceğiniz olimpiyatlara yaraşır vaziyette: Altın madalyalık bir sevişme. Nazan Kırılmış olağanüstü, bir asilzade ile mağara kadını arasında gidip gelen bir çizgi çiziyor, sonra da çizgiyi silip yerle bir ediyor. Bir an için tokatlamak, homurdanmak, tırmalamak, inildemek ve saç yolmak bir hanıma yakışıyor adeta.
Oysa İsa mütemadiyen meraklı bir hal sergiliyor, karlar içindeki Doğubayazıt'a doğru sürüklenirken bir arayış içinde ama ne aradığından da asla emin olamıyoruz. O her şeyi ve daha fazlasını isteyen bir erkek. Yönetmen, İsa'nın doyumsuzluğunu dipsiz bir romantik arzu çukurunu doldurmak için bir çeşit varoluşsal arayış haline getiriyor. Bir aktör olarak Ceylan'ın sıcaklığı karakterinin bariz narsisizmini daha da karmaşıklaştırıyor. (...)
İklimler Ceylan'ın ikinci muhteşem ilişki filmi. (...)

Noel Murray, "Daha Soğuk Bir İklim", *Nashville Scene,* 11 Ocak 2007
(...) Bazı durumlar öylesine canlı sahnelenmiş ki akıldan çıkmıyor. Bahar cadalozluk edip motosikletle giderken İsa'nın gözlerini kapattığında Ceylan'ın kıza gününü göstermesi veya ikisinin bir sürü insanın durmadan kapıyı açıp malzeme yükledikleri ekip minibüsünde hayatlarını değiştirecek bir konuşmayı yapmaya çalışmaları, ya da Bahar'ın İsa'yı rüyasında kendisini kuma gömerken görmesi unutulacak sahneler değil. Ama ilgi çekici olan, mizahi ve insanı işkillendiren bu sahneler, filmin durağan atmosferini birden yırtarak ortaya çıkıyorlar, varoluşsal bir anlam yaratarak beklemeye değdi dedirtiyorlar. *İklimler*'in son birkaç planında hemen her şey çözülüyor. Kararsızlıklar netleştiği gibi sevdiği tarzda doğa görüntüleri de boy gösteriyor. Bahar İsa'nın son yan çizmesini sessiz sedasız ama dikkatle izlerken, iri kar taneleri (sanki yeni sallanmış oyuncak bir kar küresinin içinde hareket ediyorlarmış gibi) yüzünü ve acısını biraz gölgeliyor.

Andrew Grant, *"İklimler", Film Brain,* 10 Kasım 2006
Bazı zamanlar – ve bu hiç de öyle sık sık olmaz – bir film sizi ilk sahnesinden itibaren sarar ve etkisi altına alır ve bu etki en son sahneye kadar sürer. Nuri Bilge Ceylan'ın *İklimler*'i de bunlardan biri. (...)
Jenerik yazılarından önceki uzunca giriş bölümü çiftin ilişkisi hakkında dağlar kadar şey anlatıyor. Bu, kolay başarılamayacak bir şey ve Ceylan'ın bir yönetmen olarak ne denli yetenekli olduğunun delili. Başka bir yönetmenin elinde yapmacık ve hatta mânâsız bir hale gelebilecek olan bu sahnede kaderine boyun eğmiş bu çift hakkında bilmemiz gereken her şeyi öğreniyoruz. (...) Çiftin gerçek hayattaki ilişkilerinin filmin başarısı üzerinde etkisi olduğuna hiç şüphe yok. Film tüm akış boyunca ışık saçan ve performansı inanılmaz bir güvenden kaynaklanan Ebru Ceylan'a yazılmış bir aşk mektubu gibi. John ve Gena'dan beri hiçbir yönetmen eşine böylesine sevgi dolu bakmamıştı. Çiftin filmi oğullarının doğmasından (film de ona adanmış) sadece iki ay sonra çekmiş olması da dikkate değer; hatta filmin ilerleyişine bambaşka bir duygusal katman ekliyor.
Filmin iyimser olduğunu söylersem yalan olur. Harabelerde başlıyor ve bir mezarlıkta bitiyor. Zaten büyük ayrılık filmleri de doğaları gereği iyimser olmamalıdır. *La*

Notte'nin güzelliğiyle, *5x2* gibi filmlerin gaddar dürüstlüğüne sahip *İklimler* "ayrılık sineması" türünün (eğer varsa böyle bir şey) bir başyapıtı ve tartışmasız 2006'nın en iyi filmlerinden biri.

Mark Jenkins, "Ses Etkiler", *Washington City Paper*, 15 Ocak 2007

Hemen hemen film yapmanın bir endüstri haline geldiği zamanlardan beri, inatçı yönetmenler gelenekleri reddetmeye, nerede, nasıl, ne zaman ve hatta neden film çekilmesi gerektiğine dair kuralları yıkmaya başladılar. Sinemasal devrimcilerin son aracı ise her zaman güzel olmasa da ucuz ve kullanışlı bir mecra olan dijital video. Hem Nuri Bilge Ceylan'ın parıltılı *İklimler*'i hem de David Lynch'in kasvetli *Inland Empire* adlı filmi dijital video ile çekilmiş. Bu tekniğin sağladığı yeni olanaklar, yönetmenlere olağanüstü samimiyet anları içeren kişisel öyküler yakalama fırsatı sunuyor. Buna karşın bu iki film arasındaki en yakın bağ görsellik değil, ses: Her ikisi de can kulağıyla dinlenerek izlenmesi gereken filmler. (...)

Burada Ceylan, Antonioni'nin ve 60'lı yıllarda üne kavuşan diğer yönetmenlerin öncülük ettiği yabancılaşma sinemasına borçlu olduğumuz bir stil benimseyerek alışıldık bir ruhsal kördüğüm gözlemliyor. Filmi diğerlerinden farklı ve taze kılan, Fransızca ve İtalyanca yerine Türkçe diyaloglar duymamız değil, Ceylan'ın dikkatle planlanmış zorlayıcı stili. Öyküyü bir andan ötekine kaydırmak için dış sesleri kullanmasının yanı sıra, bir sahneye görüntü başlamadan işitsel olarak giren Ceylan bazen de zamanda küçük atlamalar yapıyor. Böylece önceden hazırlananlar aniden gerçekleşen olaylar haline geliyorlar veya rasyonelleştirmenin maskesi gerçeklikle düşüyor. Hayat İsa'yı ardında bırakıyor, tıpkı anlatımsal atlamaların izleyeni huzursuz etmesi gibi. *İklimler* çok sıradan problemleri olan gündelik hayattaki insanların bir destanı. (...)

Chris Kriofske, *"İklimler"*, *Cholotrudis*, Ocak 2007

(...) Hem hoş hem de banal imgelere eşit ağırlık ve derinlik veren Ceylan'ın bir yönetmen olarak görsel duyusu şatafatlı değil ama olağanüstü. Ses tasarımı fevkalade; bundan sonra fındık yenirken çıkan çıtırtıyı duyduğunuzda bu filmin en heyecan verici, şaşırtıcı ve cinsellikle dolu sahnesini düşünmeden edemeyeceksiniz. Öte yandan, *İklimler*'i farklı kılan şey, ara sıra ne kadar zayıf ve kararsız davranırlarsa davransınlar yönetmenin karakterlerine duyduğu empati. Kurgusal bir çifti canlandıran gerçek bir çift olarak Ceylan ve eşi, röntgencilik yapıyormuş duygusu vermeden izleyiciyi ikna ediyor. O baygın tempoyu aşmak için ise Ceylan zeki bir şekilde öyküsüne yeterince ani ve ilgi çekici bükülmeler koyuyor. Böylece hem ilgi devam ediyor hem de sanatsal ve dalgın kalabilmeyi de başarıyor.

Desson Thomson, *"İklimler"*, *Washington Post*, 12 Ocak 2007

(...) Ve Ceylan'ın HD kamerasının enfes lensinden havanın pek çok durumunu kelimenin sözlük anlamıyla görüyoruz – Türkiye'nin güneşle yıkanmış kıyı şeridi, iç bölgelerdeki karla kaplı dağlar. Ve tıpkı bu güzel ülke gibi bu romansın da neredeyse kaçınılmaz olarak deprem çatlaklarına ve geri döndürülemez değişime mahkûm

olduğunu farkediyoruz. Ama *İklimler* bizi ümitsizliğe boğmaktan ziyade huzur dolu felsefi düşüncelere daldırıyor.

Marta Barber, "Sıkıcı hayatlara büyüleyici bir bakış", *Miami Herald,* 2 Şubat 2007
Karmaşık insan dramlarıyla parlak bir sinematografinin birleşimi deyince aklınıza sinemanın eski ustaları gelebilir, ama Türk yönetmen Nuri Bilge Ceylan'ın *İklimler*'i kesinlikle hepsinden ayrı bir yerde duruyor. Cannes'da 2006 Fipresci Ödülünü kazanan film, Antonioni ve Bergman'ın dönemine dönüyor ama stiliyle son derece çağdaş.
(...) Sadece berrak ve kararlı bakışı olan bir yönetmen sıkıntıyı böylesine güçlü bir şekilde aktarabilir. Kamera çalışması gibi oyuncular da bir harika. Ceylan insan ilişkilerini ayrıntıları gören bir gözle ve aynı zamanda büyük resmi de gören bir ruhla inceliyor. Bunu anlamak için sadece duyguları harekete geçirmekte, basit bir fındığın, narin bir müzik kutusuyla nasıl yarıştığına bir bakın. Öte yandan, geniş karlı manzaralar veya Antikçağ tapınakları insanı derin düşüncelere sevk ediyor.

Allan Hunter, "Bir ısınıp bir soğuyan ilişki", *Scotsman,* 4 Şubat 2007
Türk yönetmen uluslararası sanat sineması çevreleri için en büyük umutlardan biri olarak ün kazandı. Filmleri, bir zamanlar Antonioni ve Bergman'ı heyecanlandırmış olabilecek konulara yepyeni bir duyarlılık getiriyor. Cannes'da geçtiğimiz yıl ödül kazanan *İklimler* baş döndürücü kompozisyonlar, muhteşem doğa manzaraları ve hipnotik karşılaşmalarla anlatılan çözümsüz bir ilişkinin ruh dolu bir incelemesi. Yönetmenin, onu üne kavuşturan 2002 tarihli *Uzak* adlı filmi kadar sade ve duygusallıktan uzak ama aynı zamanda da biraz daha kolay izlenebilir bir yapısı var.
(...) *İklimler* İsa'yı böylesine sevimsiz bir karakter yaptığı için oldukça cesur bir filmi. Eğer bu film bir çeşit otoportre yapmak niyetiyle yapılmışsa yönetmenin kendisi ve duygusal sadakati hakkında oldukça acımasız görüşleri var demektir. (...)

Nick Funnell, "Ayın filmi: *İklimler*", *Dazed & Confused,* Şubat 2007
Türk yönetmen Nuri Bilge Ceylan ilişkileri derinlemesine irdelemek üzere kamera önüne geçiyor ve günümüzde dünyanın en önde gelen yönetmenlerinden biri olduğunu kanıtlıyor. (...) *İklimler* incelikli bir şekilde çözümsüz duran dramatik yapısından bile öne çıkan karanlık unsurlar içeriyor. Film çürümüş bir ilişkiden doğan boğucu ve kaotik duygulara parmak basıyor. (...)
Sonuç olarak *İklimler* sabit ve ezici bir biçimde duygu zulmünü (hayatın olayları bizi nasıl da paylaşılan ve değişmez ve kendi yolunda gitmesi gereken bir davranış yapısına iter) gözler önüne seren bir film. Bunu da keskin bir güzellikle yapıyor.

Jonas Milk, *"İklimler", Little White Lies,* Sayı 10, Şubat/Mart 2007
"Memleketinin melankolik ruhunu ararken, kültürlerin çarpışma ve iç içe geçmesi bağlamında yeni semboller keşfetti." İsveç Akademisi geçen yılın sonunda Nobel Edebiyat Ödülünü kazandığında Türk yazar Orhan Pamuk'u böyle tanımlamıştı. Bu ifade vatandaşı Nuri Bilge Ceylan'a da aynı derecede uyuyor. (...)

Nobel ödüllü yazarla Cannes'da taçlandırılmış yönetmen karın mucizevi bir güzelliği olduğu konusunda hemfikir; Ceylan bir yandan erişkin ilişkileri hakkındaki psikolojimizi yoklarken karın yapısını ve sihrini kusursuz bir tarzla yakalıyor.

Nick James, "Havanın Etkisi Altında", *Sight&Sound*, Sayı 2, Şubat 2007

Melankoli, Türkiye'deki tüm sanatlara sinmiş gibi görünüyor ama bu gözlem özellikle ülkenin önde gelen yönetmeni Nuri Bilge Ceylan'ın eserleri söz konusu olduğunda daha da yerine oturuyor. Gerçekten de Ceylan'ın filmleri baygın bir tutarsızlık, kaçamak ittifaklar ve acılı değişimler atmosferi içinde yüzüyor gibi görünüyor. (...)

Bizzat Ceylan'ın kendisi bile, soylu bir kibarlık duygusu veriyor. Yetenekli bir çocuğun çaldığı bir çelloyu andıran sesiyle harika bir dost ama iç çekmeyi huy edinmiş bir tarafı da var. Ali Jafaar'a verdiği röportajda bu kenidine has melankolinin sebeplerini sıralıyor. Türkiye'nin en başarılı yazarı Orhan Pamuk'la aynı kişisel özellikleri paylaştığı için, Pamuk'un *İstanbul: Hatıralar Şehri* adlı romanında yazdığı şu ifadeler bize yardımcı olabilir: *"Benim için [Istanbul] daima bir yıkıntılar şehri ve imparatorluk sonu melankolisi olmuştur... Eski apartmanların duvarlarına ve yıkılmış ahşap konakların terkedilmiş cephelerine baktığımda gördüğüm baş döndürücü melankoliye bayılıyorum: bu yapı ve gölgelenmeyi sadece İstanbul'da gördüm."* (...)

Ceylan'ın bir oyuncu olarak başarısı etkileyici, ama bizi daha çok görüntüleriyle (ya da hem görüntüleri hem de ses tasarımıyla) etkilediğini söylemek lazım. Nitekim bir Ceylan filmi seyrederken ilk önce sesle tanışırsınız. Tabii ki yoğun doğal seslerden oluşan arka planla sakin görüntülerini zarif bir şekilde sarmalaması onu diğerlerinden ayırıyor. Ceylan filmlerini az sayıda ama uzun uzun düşünülerek tasarlanmış gibi duran uzun planlarla kuruyor. Gerçi kendisi sete gelene kadar kamerayı nereye koyması gerektiğini bilmediğini söylüyor. (...)

Paul Lynch, "Az ama öz...", *The Vast Picture Show*, 7 Şubat 2007

Nuri Bilge Ceylan'ın yeni filminde erkek oyuncunun İstanbul'dan uzaklarda, karlı Doğu'ya yaptığı bir gezide fotoğraf çektiği bir sahne var. Bizzat yönetmenin oynadığı bu karakter, kirli sakallı sıkıntılı bir fotoğrafçı. Tepelik bir yerde kalıntıların resmini çekmeye uğraşıyor ve taksisinin şoföründen resmin ön planında durmasını rica ediyor. "Bir değişiklik olsun diye önde bir figür olsun" diyor. Ama daha sonra adama gülümsememesini söylüyor. İşte tam bu anda *İklimler*'in buzlu kalbi ortaya çıkıyor; o noktada Abbas Kiarostami'nin şiirsel gerçekçiliği ile Antonioni'nin duygusal yalnızlıklarını da içeren yüksek sanat filmleri çeken bu Türk yönetmenin stili ve insanı titreten duygu düşmanlığı ortaya çıkıyor. İnsan hüznünü elmas uçlu bir keskiyle irdeleyen Ceylan'ın filmleri tamamen kendine özgü ve benzersiz.

İklimler bir ilişkinin çöküşü ve yeniden birleşme ihtimali hakkında – ve içinde çok az gülümseme var. Aslına bakılırsa film derin düşünceler, pişmanlıklar, yağmur ve karla dolu. Pek çok başka yönetmenin ellerinde bu filmin içindekiler iki saat boyunca izleyeni uyutabilirdi. Ama tıpkı Ceylan'ın bir önceki filmi *Uzak* gibi (son yılların en iyi Avrupa filmlerinden biriydi) *İklimler* de, kendi yalnızlığına ve kasvetine gömülmüş bir adamı inceleyen heyecan verici ve derin bir çalışma. (...)

Peter Bradshaw, "Sıfır derece netlik", *The Guardian,* 9 Şubat 2007

Türk sanat filmi ustası Nuri Bilge Ceylan'ın acı verici ve kendini zor ele veren müthiş filminde, kaderine mahkûm bir ilişkinin zehir acılığında bitişi canlandırılıyor. (...)

Bu filminde de Ceylan'ın önceki filmi *Uzak*'taki telaşsız dinginlik var – hatta belki "telaşsız" demek de yetmez. Aynı ödünsüz tavır, aynı buzlu ruh hali ve sakin yavaşlık, ve aynı anlatımsal veya duygusal yönetimin devinen yükünü o bildik tren raylarına yüklemeyi reddediş var. (...) Uyarmış olayım. Bu insana kendini iyi hissettiren filmlerden değil. PG Wodehouse'un bir günışığı hüzmesi ile dertli bir İskoç'u ayırt etmenin kolay olduğunu söylediği gibi, *İklimler*'le bir demet kahkaha arasındaki farkı ayırt etmek de zor değil.

Ceylan filme kar manzaraları sahnelerinden oluşan imzasını atıyor; bu sahneler filmin görüntü yönetmeni Gökhan Tiryaki tarafından hüzünlü, billursu ve güzel bir şekilde çekilmiş. Yine yönetmenin bildik profesyonel olmayan kişilerden oluşan rol dağılımı ve benzer uzun ve acımasız sessizlikler dikkat çekiyor. Bunlar yalnız olduğunu söyleyemeyecek kadar gururlu bir erkeğin ve kızgın olduğunu söyleyemeyecek kadar korkmuş bir kadının sessizlikleri.

İlişkiler ve bağlanma fobisi hakkındaki filmlerin doğaları gereği komik, aklı havada ve henüz dünyayı tanımanın yükünü taşımayan gençlerle ilgili olduğu fikrine alışmışız. Ama bu, ilişkiler hakkında çok daha sert ve soğuk şeyler söyleyen tepeden tırnağa bambaşka bir film. Oyuncuların, bir ilişkinin hayal kırıklıklarını ve boğuculuğunu keşfedecek yaşta olmasına rağmen bu film özellikle bir evlilik portresi değil. Hatta kadın ve adam bu noktaya gelmenin rahatlığını bile taşımıyor. Duygusal tatmin acımasızca tükenirken sevgili olmanın bitiş sürecinin absürdlüklerine, gurur – ve kalp kırıcı – oluşuna tahammül etmek zorundalar. (...)

İlişkilere kasvetli ve kış gibi soğuk bir içgörüyle yaklaşan bu film ilişkilerin sözümona bizim kim olduğumuzu tanımladığı varsayımını sorguluyor – sanki bir çift olma durumunda tarafların oluşturduğu Venn diyagramının ortak noktasında en iyi ve olgun tarafımız duruyormuş gibi. *İklimler* bir ilişkide değişebildiğimiz veya tarafların birbirini bu tür bir değişime etki edebilecek kadar iyi tanıyabilecekleri veya daha da ileri giderek tarafların birbirini tanıyabilecekleri gibi fikirlere karşı buzlu bir şüphecilik gölüne dalıyor. İsa'nın kendisi zaten başlı başına itici bir tip: Soğuk, kibirli ve yalancı. Bahar'ın da daha sempatik olduğu söylenemez: İçine kapanık ve okunması zor bir yüzü var. Bu nedenle seyretmesi kolay bir film değil. *İklimler*'i olağanüstü bulmuş olsam da, bu filmin, Ceylan'ın bir önceki filmi *Uzak*'ı modern bir klasik yapan o muhteşem zenginlik ve sevecenlik dalgasını sunmadığını itiraf etmeliyim. Öte yandan bu, sinemasal anlatımına mutlak bir ustalık ekleyen bir yönetmenin çalışması. Film zavallılık sunmuyor ama sevgili olmaya körü körüne inancımızın soyutlanması ve kedere boğulması potansiyeli hakkında bir tür sıfır derece netlik koyuyor önümüze. Bu, aşkın karanlık tarafı ve bu konu yabani ve soğuk bir dehayla inceleniyor.

Derek Malcolm, "Fırtınalı Bir ilişkide Mevsimler", *Evening Standard,* 8 Şubat 2007

Mayıs Sıkıntısı ve *Uzak* adlı filmleriyle Avrupa'nın en önemli bağımsız film yönetmenlerinden biri olarak kabul gören Türk yönetmen Nuri Bilge Ceylan bu

filminde için için kaynayan bir ilişkinin yıkılışını klinik bir özenle inceliyor. Filmde kendisi bir öğretim üyesini oynarken, eşi Ebru Ceylan ise televizyon için çalışan bir sanat yönetmenini oynuyor. Filmi ucuza mal etmenin bir yolu da bu belki, ama neyse ki ikisi de çok iyi oynuyorlar. (...) Yüksek çözünürlüklü video tekniğiyle göz okşayan *İklimler,* Bergman veya Antonioni'nin de pekâlâ onaylayacağı gibi, bir resmi çizmek için manzaraları, gökyüzünün hallerini ve iki hüzünlü oyuncusunun yakın planlarını kullanıyor. Her ne kadar küçük çaplı gibi gözükse de burada sıradışı ve olağanüstü bir filmle karşı karşıyayız.

Wendy Ide, "Kederli Başyapıt", *The Times,* 7 Şubat 2007

Bir önceki filmi *Uzak*'la İngiltere'de başarı kazanan Türk yönetmen Nuri Bilge Ceylan, son filmi *İklimler*'de de aynı düşünceli, ima dolu ve son derece kişisel konulara eğilmeye devam ediyor. Ceylan seyirciye rahatsız edici de olabilecek bir mahremi zorla kabul ettiriyor – filmde eşi Ebru Ceylan'ın karşısında oynuyor. Gerçek hayattaki ilişkilerini bilmek, dağılmakta olan bir aşk ilişkisinin öyküsü olan bu filme tuhaf bir etkileyicilik katıyor.

Bir aktör olarak Ceylan'ın perdede kasvetli bir cazibesi var, ama bir yönetmen olarak kendi karakterini pohpohlayan bir ışığın altında oynamaya hiç meraklı değil. Zayıf ve dürüst olmayan bir karakteri canlandırıyor. Bir tarih hocası olan bu adamın kafası, işinde de hayatında da geçmişle meşgul. Eskiden ilişki yaşadığı kişileri yeniden ziyaret etmeden duramıyor, ama sevgilisinden ayrılınca da, kızı nostaljisiyle idealize ediyor. Harika bir şekilde görüntülenmiş bir film bu. Ceylan'ın filmden videoya geçmesi, Cannes'da epey tartışılmıştı ama yine de filmin dalgın güzelliği inkâr edilemez. İncelikle gözlenmiş, acı verici derecede dürüst ve son derece zeki bir algıya sahip bu film kederli bir başyapıt.

Sukhdev Sandhu, "İnsan öyküleri", *Telegraph,* 9 Şubat 2007

(...) *İklimler* bir ilişki hakkında uzun senelerden beri yapılmış en kendine has ve en yalnız film. Kimi seyirciler bu filmi sessizlik derecesinde veciz, duraganlık derecesinde içine kapanık bulacaklardır; karakterlerle kendileri arasında ortak bir nokta bulamamanın sıkıntısını yaşayanlar da olacaktır.

Bu az, öz ve tartışmaya açık bırakan stile daha yakın duran diğer izleyiciler ise donmuş bir insan yüreğinin çerçevesinin böylesine hassas bir şekilde çizilmesinin büyüsüne kapılmadan edemeyeceklerdir. (...)

Bir kere İsa kendini hiçbir şekilde yüceltmeyen bir ışığın altında gösteriyor. Düşünceli, kararsız ve buyurgan. Hem erotik hem de rahatsız edici bir tarafı olan olağanüstü derecede cesur bir sevişme sahnesinde İsa neredeyse bir tecavüzcü olarak çiziliyor.

Filmin özündeki karanlık, Gökhan Tiryaki'nin insanı içine çeken cezbedici HD görüntüleriyle kısmen dengelenmiş. Ses tasarımı, yanmakta olan bir sigara külünü veya yere düşen bir fındığın kulağa ufak bir senfoni gibi gelmesini sağlayacak kadar net.

Jeff Sawtell, *"İklimler", Morning Star,* 8 Şubat 2007

Bu, depresyon geçiren veya pişmanlık yaşayanlara tavsiye edilecek bir film değil. Kelimelerin yetersiz kaldığı ve vücudun yalnızca hareketler tarafından yönetildiği

zamanları yansıtan olgun bir film bu. (...) Nitekim *İklimler* aşk veya kaybedilen aşk hakkında değil. Film yaşlanma, engellenmiş hırslar, sahip olma ve kontrol etme ihtiyacı gibi meselelerle cebelleşen erkek iktidarsızlığının keşfi.
Hollywood dramlarına ve sözlü çekişmelere alışık olanlar şüphesiz sadece gözlerine hitap edilmesinden, ve düşünce ve boşluklar arasındaki uzun eslerden hoşlanmayacaklardır.
Hiç şüphe yok ki, bu filmi sanat filmi olarak yaftalayıveren eleştirmenler olacaktır. Eğer bu, filmde kafa yormak gerekliliğini ifade ediyorsa, öyle yapsınlar o zaman. Belki de o zaman kendi sinemasal sığlıklarının farkına varırlar.
Tabii ki, bu son derece rahatsız edici ve insanı hiddetlendiren bir film – amaç da bu zaten. En azından Ceylan bizleri duygusal ataletten kurtarmaya çalışırken üstümüzde kalıcı bir etkisi olan bir melankoli yaratıyor. (...)

Christopher Kelly, "*İklimler* yokolan sevgiye eğiliyor ve insanın içine işliyor", *Star-Telegram,* 9 Şubat 2007
Uzun klasik sinemasal romanslar silsilesiyle karşılaştırıldığında, ayrılık hakkındaki önemli filmler listesi şaşırtıcı derecede kısadır: Ingmar Bergman'ın *Bir Evlilikten Sahneler*'i (1973), Alan Parker'ın *Ay Oyunu* (1982), belki Alan Rudolph'un *Dişçilerin Gizli Yaşamları* adlı filmi (2003). Ama şimdi aynı övgüye layık bir film daha ekleniyor: Nuri Bilge Ceylan'ın *İklimler*'i ve bu film bize ayrılık öykülerinin neden böyle insanın içine işlediğini ve böylesine unutulmaz olduğunu hatırlatıyor.
Bu Türk dramı umutsuzcasına yalnız ve özlem dolu olan ama birbirinin ihtiyaçlarına cevap veremeyen iki sevgiliyi gözü kara bir tarzla çiziyor. Ömründe bir kez bile olsa bir zamanlar sevdiği insanla yollarını ayırmış olan herkesi can evinden vuruyor. (...)
Uyarmış olayım: *İklimler*'de çok fazla şey olmuyor. Ceylan bol bol uzun sessizliklere başvuruyor ve neler olduğunu anlayabilmemiz için bizi oyuncuların vücut dili ve yüzlerini çok büyük dikkatle izlemeye zorluyor. Ama başarısız olmuş bir tutkunun doğasıyla – ve özellikle de sonucun olumsuz olacağını bilmelerine rağmen bir ilişkiyi yeniden canlandırmak için sevgililerin çaba göstermesiyle – ilgili böylesine yakıcı bir dürüstlüğe sahip başka bir film hatırlamıyorum doğrusu son yıllarda.
Filmin yaklaşık ortalarına doğru son derece özgün ve cesur bir sevişme sahnesine hazır olun. Burada sergilenen dürüstlük ve olgunluk, erişkinler hakkındaki hemen tüm çağdaş Hollywood filmlerini utanç içinde bırakacak düzeyde.
İklimler şu anda gösterimde olan filmler arasında açık ara en iyisi. Bu filmi beyazperdede izlemek için tek şansınız olabilir bu, kaçırmayın.

Philip French, "Sevgimiz nereye gitti?", *The Observer - Guardian,* 11 Şubat 2007
Nuri Bilge Ceylan'ın dağılmakta olan bir ilişkiyle ilgili son filmi, heyecan verici üst düzey bir sanat filmi. (...)
İsa'nın eski sevgilisi Serap sert ve alaycı bir tip. Üstelik şimdi İsa'nın yakın bir arkadaşıyla beraber. Bu durum İsa'nın daha ilk buluşmalarında kadının peşinden gitmesine engel olmuyor. Kahveden şaraba, oradan da sevişmeye geçiyorlar. Yine sadece tek planlık bir çekimde, hiç kamera hareketi olmaksızın, İsa ve Serap kanepede sevişmeye başlıyorlar;

yere yuvarlanıyor ve etrafı altüst ediyorlar. Jeremy Irons ve Juliette Binoche'un *Damage*'daki sevişmesinden bile daha vahşi (ve ikna edici) bir şekilde birbirlerinin kıyafetlerini yırtıyorlar. Kesinlikle heyecan verici ve acı verici derecede dürüst bir film. Film en katışıksız haliyle bir sanat filmi. Dünyanın herhangi bir yerinde, 30 yaşını aşmış herhangi birinin *İklimler*'den derinden etkilenmemesinin mümkün olabileceğini doğrusu hayal bile edemiyorum.

David N. Meyer, "Pasif Saldırganlık Gibisi Yok", *The Brooklyn Rail*, Kasım 2006
Nuri Bilge Ceylan dünyanın dört-beş en büyük yönetmeni içinde en az tanınanı olabilir. (...) *İklimler* bir erkeğin nasıl asıl anlatmak istediğini söylemediğini ve her gün özlemini çekse de sevgiyi nasıl öteye ittiğini keşfediyor. En etkileyici sahnelerin bazıları tam anlamıyla diyalogsuz. Bütün sahneler Ceylan'ın alameti farikası olan zengin bir ressam paleti gibi. Yetenekli bir fotoğrafçı olarak, uzun ve hareketsiz çekimlerinin ağırlığını taşıyabilen sağlam çerçeveler oluşturuyor. Bu filmde daha önce hiçbir filmin yapmaya girişmediği görüntüler ve bir ilişkinin dayanılmayacak kadar tanıdık zamanları var. Hiç şüphe yok ki, *İklimler* senenin en iyi filmi.

Anton Bitel, *"İklimler"*, *Channel Four*, Şubat 2007
Büyük ödülü kazanan *Uzak*'ta bir karakterin tek bir söz etmesinden önce tam 11 dakika geçiyordu ve ondan sonra da diyalog minimum seviyede tutulmuştu. Bu durum filmin yönetmeni Nuri Bilge Ceylan'a uzun çekimler ve hatta daha da uzun sessizliklerin ustası olarak ün kazandırmıştı.
İklimler'de de bir sürü camsı bakışlar ve bir kelime söylenmeden geçen uzun sessizlikler yok değil. Ama filmin ilk cümlesi (Sıkıldın mı?) bile bize kendi sinemasal alışkanlıklarımızla ve bu alışkanlıkların izleyici üzerindeki olası etkisiyle dalga geçmekten mutlu olan bir yönetmenin varlığına işaret ediyor. (...)
Dijital kamerayla kusursuz olarak görüntülenen *İklimler*, zarif, durgun çekimlerle dolu. Geniş ve yakın çekimler arasında bir tezatla, karakterlerin birbirine yabancılaşması ve birbirinden uzaklaşması vurgulanıyor.
Eğer filmin durağan temposu, poker suratlı performansları ve diyalogların bariz derecede incir çekirdeğini doldurmayan hali doğalcılığın emprovize bir çeşitlemesine işaret ediyorsa, o zaman filmin üç bölümü arasındaki tematik simetriler, kurgulamadaki bazı akıcı buluşlar ve hava koşullarının tekrar tekrar kullanılan bir motif olması, sanatın esrarlı perdesi içinde yeralan çok daha sıkı bir şekilde dokunmuş bir eserle karşı karşıya olduğumuzu gösteriyor. Kadınlar ve erkekler arasındaki bu çözümsüz boşluğu dondurucu bir şekilde inceleyen bu film için sıkı giyinin. Zekice gözlemler, sanat dolu çekimler ve acımasız bir mizah duygusu.

Geoff Martin, "*İklimler*'in güçlü duygusal akışı gerçek ve dürüst", *Wood & Vale*, 14 Şubat 2007
Bazen eleştirel takdir sanatsal başarının önünden gidebilir, ama bana öyle geliyor ki, *İklimler*'le Türk yönetmen Ceylan kendisini meşhur eden çalışması *Uzak*'la kazandığı takdiri hak ediyor.

Uzak nispeten kendine yeten bir yabancılaşma ve hüzün bulutu içinde, bir İstanbul kışı etrafında dolanıyorken, *İklimler* kendi âleminde ve bir ilişkinin kopuşunun ve bir erkeğin bağlantı kurmadaki başarısızlığının öyküsünü anlatıyor. (...)
İki ana karakteri bizzat kendisinin ve eşinin canlandırması kararını vermekle çok ileri gidilmiş olabilirdi ama ikili bu işin üstesinden geliyor. Filmi seyrederken bunu bilmiyordum ve filmi güçlü kılan unsurlardan birinin oyunculuk olduğunu düşünmüştüm. Sahnelerdeki duygusal akıcılık her zaman mutlak derecede gerçek ve dürüst geldi bana. "Yarın saat kaçta sette olman gerekiyor?" gibi basit bir cümle yıkıcı bir ihanete dönüşebiliyor.
İşin ilginç yanı filmin tek sevişme sahnesi İsa ve başka bir kadın arasında geçiyor. Sanırım Nuri eşine bu sahnenin sanatsal açıdan gerekliliğini açıklarken Cannes'da kazandığı Büyük Jüri Ödülünden sık sık dem vurmak durumunda kalmıştır.

Jim Emerson, "*İklimler* seslerin ve görüntülerin bir zaferi", *Chicago Sun Times*, 16 Şubat 2007
Nuri Bilge Ceylan'ın *İklimler*'inde hava capcanlı – kımıltısız kaya ve kum öbekleri gibi duran karakterlerden daha canlı. Ama asıl anlatmak istediğim bu değil. İncelikle ayarlanmış ses ve ışık frekansları olan bu filmde karakterlerin arasındaki boşluk hayat ve olasılıklarla dolu. İç dünyaları kendileri için bile karmaşık ve bulanık. Ser verip sır vermiyorlar. Kendi ıstırap ve tatminsizlikleri dahil hiçbir şeyi doğrudan dile getirmiyorlar.
Ama o atmosfer yok mu! Işığı içimize çekiyor, ısıyı, rutubeti veya ayazı derinden hissediyoruz. Gözle görülenlerin ötesinde ses düzeni, böceklerin vızıltısıyla, kuşların kanat çırpmaları ve cıvıldamasıyla, uzaktan geçen bir gemi veya uçağın motor homurtusuyla veya rüzgârın, yağmurun, karın veya denizin sesiyle içimize işliyor.
Konseptin amacı (çoğu uzun ve statik çekimlerden oluşan) görüntüler ve sesler aracılığıyla karakterlerin iç dünyasını kendilerinin yapabileceğinden daha iyi bir şekilde ortaya koymak. (...)
İklimler'i taşıyan şey konu ve karakterler değil, duyusal bilgi, görsel ve işitsel unsurlar. Durağan resmedilmiş (ama enikonu uyarıcı olabilen) doğa manzaralarının bir filmi bu. Ve karakterlerin coğrafya ve hava koşullarından ayrılması mümkün değil. Tıpkı Michelangelo Antonioni'nin (*Tutulma, Kızıl Çöl*) ve Alain Resnais'nin (*Geçen Yıl Marienbad'da*) 60'lı yıllarda çektiği filmlerdeki varoluşsal sıkıntının gizemli yüz ifadeleri gibi. Ceylan bir yatak odası sahnesini sanki karakterlerin kafaları birer gezegenmiş ve kat kat kıyafetlerle kaplı vücutları da arazinin özellikleriymiş gibi çekiyor. Lensin üzerine kar taneleri düşerken bembeyaz gökyüzünde uçan bir uçak çekimi var ki, o bağlam içinde, nefes kesiyor. *İklimler,* seyretmek ve dinlemek için müthiş bir film.

Kevin Wilson, *"İklimler"*, *Thirty frames a second*, 19 Şubat 2007
İlişkileri hızla kopmakta olan bir çifti canlandırmak için cesaret göstererek eşiyle beraber kamera karşısına geçen Ceylan'ın *İklimler*'i, insanın bu yıl görüp görebileceği en acı verici derecede dürüst ve hırpalayıcı film. Aynı zamanda yılın en iyi filmlerinden de biri. (...)
Gerçek hayatta mutlu bir beraberliği olan bir çiftin, nasıl olup da böylesi bir dargınlığı

bu kadar ikna edici bir şekilde ifade edip canlandırdığı büyük bir muamma. Ama bu filmin pek çok sarsıcı başarısından biri de burada gizli. Fotoğrafçılık geçmişi olan Nuri, mükemmelen resmedilmiş Türkiye ve hava durumu manzaralarıyla *İklimler*'i enfes hale getirmiş. Ama filmde bundan çok daha fazlası var; film, başarılması mümkün olabilecek en açık sözlü ve sert bir şekilde, bir ilişkinin akıbeti hakkında muhteşem bir anlatı niteliğinde.

Rebecca Kemp, *"İklimler", 6 degrees film,* Şubat 2007

(...) Ceylan'ın eleştirmenlerden alkış alan *Uzak* adlı filminden bir sonraki filmi *İklimler* de aynı derecede beğeni topladı. Cannes'da Altın Palmiye için yarışan film FIPRESCI Ödülünü aldı. Bunun yanı sıra Londra Film Festivali'nde *Time Out* Eleştirmenlerinin seçtiği film oldu. Ceylan yeniden en sevdiği konu olan ilişkilere ve iki kişi arasında sessizlik içinde geçebilecek şeylere dönüyor. Ceylan'ın kudreti, sadece bir bakışı veya birisinin sigara içişini yakından çekerek koskoca bir konuşmayı aktarabilmesinde saklı.

Ceylan bir fotoğrafçının etrafında dönen bir öyküyü anlatmak için kendi dairesini kullanarak ve filmde kendi annesini de oynatarak *Uzak*'ı kişiselleştirmişti. *İklimler*'de daha da ileri giderek kavga eden çifti gerçek hayattaki karısı ile bizzat canlandırıyor ve İsa'nın anne babası rolünde kendi ana-babasını oynatıyor. Bu durum filmde klostrofobik derecede yoğun bir etki yaratıyor. İsa ve Bahar'ın yavaş yavaş dağılan ilişkisine şahit olurken bir izleyici olarak kendimizi röntgenci gibi, başkalarının özel hayatına giriyormuşuz gibi hissetmemizi sağlıyor. (...)

İklimler'in zayıflamış bir ilişki hakkında çok basit bir öyküsü var. Ceylan görünüşte hiç dikkat çekici olmayan bu olayı alıyor ve öylesine derin bir gözlemle parçalara ayırıyor ki, o olay histeri nöbetlerine veya başka numaralara gerek kalmaksızın insanı kendisine mecbur bırakan bir hal alıyor. Son kertede kişisel bir çalışma bu. Yönetmen ve eşi tarafından canlandırılan bir ayrılığın derinlemesine çalışıldığı bir film. Bu kadar dolu ve zengin bir filmin bu kadar acıtıcı bir boşluğu ele alıyor oluşu, Ceylan'ın bir yönetmen olarak ne kadar yetenekli olduğunu gösteriyor.

Charles Mudede, "Görmüş Geçirmiş Bir Adam: Nuri Bilge Ceylan'ın Kıskandırıcı Melankolisi", *The Stranger,* 14 Mart 2007

(...) Bütün büyük filmlerde olduğu gibi *İklimler*'de de önemli olan öykü değil, yaklaşım, stil ve anlatım şekli. (...)

Ama bu sinemasal büyüklüğünün ötesinde, *İklimler* eninde sonunda takdir edip arzulayabileceğimiz bir hayat tarzının portresi. Öğretim görevlisinin kentliliği, giyecek ve yiyecek seçiminde zevk sahibi olması, zekâsı ve özgürlük duygusu – yani herhangi bir toplumun insan hayatına sağlayabileceği en yüksek varoluş tarzında yaşayan bir adam. Tarihin belli bir sona evrildiği bir uç. Tabii ki, biraz mutsuz ve biraz da kararsız, ama bu durum fakir olup parasızlıktan ezilmekten veya zengin olup parayla bozmaktan daha iyidir. Üstelik bu adamı orta sınıfın boş ahlaki kuralları veya değerleri tarafından (nikâh yüzükleri, faturalar, tasarruf hesabı, maaş hesabı gibi) zincirlenmiş de değil. Fakirlikten korkmuyor, zengin olma hayalleri de kurmuyor; global bir vatandaş, uluslararası bir hümanist, yani görmüş geçirmiş bir adam. (...)

Jeff Shannon, "Son Ceylan filminde bilgiyi imalar ve sezdirmeler iletiyor", *Seattle Times,* 16 Mart 2007

İklimler'in senaryosunu Hollywood stüdyolarındaki okuyuculara gönderip ne kadar garip tepkiler alacağını görmek çok eğlenceli bir deneyim olurdu. Türk yönetmen Nuri Bilge Ceylan'ın dördüncü filmi kağıda döküldüğünde hiçbir şeye benzemeyebilir. Ama yaratıcısının elinde bu film, son zamanlarda hatırlarda kalan, farklı algılara açık, en çalkantılı aşk hikâyelerinden biri haline geliyor. (...)

Ceylan, Antonioni'nin detaylı, varoluşsal filmlerinin yoğun etkisi altında, ama *Uzak* ve *İklimler* temelinde bakıldığında, Ceylan'ın çalışmaları çok daha fazla insan sıcaklığı taşıyor ve kesinlikle içine girilmesi daha kolay filmler. Ceylan insanları kopuk, izole satranç piyonları gibi değil, yürekleri huzursuz yalnızlık hallerine tahammül edebilen et ve kemikten varlıklar olarak çiziyor. Her zaman aradıkları şeyi bulamıyor (hatta ne aradıklarını bile bilmiyor) olmaları onları daha da insancıl hale getiriyor. (...)

Robert W. Butler, "Türk cennetinde parçalanan romans", *Kansas City Star,* 16 Mart 2007

Üç perdede, romans dağılarak hırçınlık ve hüzne dönüşüyor. Nuri Bilge Ceylan'ın *İklimler*'inde sevgi sıcak ve yumuşak değil, bencil, yıkıcı, yabani ve kindar.

Yavaş, iyi planlanmış ve çoğu zaman insanın içini burkan güzellikte bir film olan *İklimler,* en çok sevdiklerimizi çoğu zaman kendimizden uzakta tutuşumuz hakkında bir film.

Görsel unsurlarda son derece cömert olan Ceylan diyaloglarda bir minimalist. Karakterleri kendilerini dile getirmiyorlar. Bizden onları izlememiz ve kavramamız bekleniyor. Bunu yapmaya sabrı olanlar için *İklimler* dışarıdan bakıldığında çekici ve kültürlü ama gönül meselelerinde hâlâ olgunlaşmamış bir adamın sessiz ve yıkıcı bir karakter çalışması.

Angus Wolfe Murray, *"İklimler", Eye for Film,* Mart 2007

Antonioni'nin *Blow Up*'la içinden sıyrıldığı duygusal yoğunlukla ilgili filmleri dışında hemen hemen hiçbir film Türk yönetmen Nuri Bilge Ceylan'ın içgözlemini andırmıyor. *İklimler* bir orta yaş krizi incelemesi ve kaçınılmaz olarak kendinden şüphe etmenin ıstırabına yol açan bir anlam arayışı. (...)

Film bir çığlık, boğazda bir yumru gibi. Filmin sesi kısıldığında her şey gözlerle anlatılıyor ve sanki bir Bergman filminde gibi hiçbir şey açıklanmıyor veya konuşulmuyor. İsa'nın eski sevgilisinin dairesine habersiz gittiği ve kadına tecavüz etmeye koyulduğu sahne şok edici olduğu kadar da güçlü. (...)

Filmin en büyük başarısı, insanoğlunun karmaşıklıklarını ve insanın nasıl başka biri için bir an bir şey hissederken hemen sonra başka şeyler hissedebildiğini ustalıkla ortaya koymasında yatıyor.

İsa hem kendisine hem de çevresindekilere yalan söylüyor. Demir atacak bir limanı yok ve sona doğru o da bunu biliyor. Ama sevme yeteneğinden yoksun olduğu için (ki Bahar bu gerçeğin farkında ve bundan dolayı acı çekiyor) bütün davranışlarındaki motivasyonu kişisel çıkarlarına dayanıyor. Sonunda İsa'dan hoşlanmamaya

başlıyorsunuz. Öte yandan, çoğu zaman Ebru'nun güçlü performansı sayesinde, Bahar'a saygı duyuyor ve onun için üzülüyorsunuz.

Robert Horton, "*İklimler:* Sade ve Özgün", *Herald Net,* 16 Mart 2007
(...) Ceylan çok sayıda film çekmedi ama yaptığı işe tam anlamıyla hakim. *İklimler* izleyicinin gözlerinin kamaşmasına ihtiyaç duymaktan çok ortaya konan belli gerçekliklerin farkına varılması beklentisini taşıyan ağır ve felsefi bir film.
Ama oyuncuların inandırıcılığı veya uzun (kendilerine dayanılmaz bir özgünlük katan) tek plan konuşma sahnelerinin otantikliği de gözünüzü kamaştırabilir. Ya da Ceylan'ın anavatanı Türkiye'nin göz alıcı – daima bu fırtınalı ilişkinin neresinde olduğumuzu hissettiren – görüntülerinden etkilenebilirsiniz.

Mark Rice, "Çiftin ilişkisi mevsimlerle değişiyor", *The Cornell Daily Sun,* 9 Nisan 2007
Alanında öncü, uzun saçlı müzik grubu Nazareth'in zekice dile getirdiği gibi: Aşk acıtır. Bu cümle Nuri Bilge Ceylan tarafından yaratılan ve oldukça beğeni toplayan *İklimler*'in mesajını net biçimde özetliyor. Bir ilişkinin kopuşunu aktaran *İklimler* gerçekçi sinema geleneğinde yapılmış incelikli bir film. (...)
Daha az yetenekli ellerde *İklimler* bir horultu festivaline dönüşebilirdi. Şansımıza Ceylan'ın dikkatli dokunuşları filme, amaca uyan ve duygusal anlamda insanı sürekli içine çeken bir hava katıyor. Ebru Ceylan'ın oynadığı Bahar rolü – özellikle de yüzünün ve filmi başlatan ve bitiren duyguların uzun uzun yakından çekildiği sahneler – çok güçlü ama filmin en ilgi uyandıran karakteri İsa. İsa'da hepimizin tanıdığı bir adamı görüyoruz. Özünde narsist olan bir adam bu. Buna rağmen yalnızlığı ve insanla yakınlaşma özlemi onu bizim için (ve Bahar ve Serap ve onunla ilintisi olan herkes için) çekici hale getiriyor. Sırf bu nedenle, ilişkinin yürümeyeceği açıkça belli olmasına rağmen, umutsuzca Bahar'ın ona dönmesini istiyoruz. Bahar'ın bile ilişkiye yeni bir şans tanımayı isteyip istemediği konusunda kafası karışık.
İklimler'in tematik çetrefilliğinden bahsetmeye devam edebilirdim ama sinematografinin de baş döndürücü bir güzelliği olduğunu vurgulamam lazım. Ceylan filmin arka planında engebeli kıyılar ve geniş manzaralar kullanıyor. Görkemli harabelerin ve şehir manzaralarının kullanımına rağmen film en ince ayrıntısına kadar kişisel bir film.
Ceylan diyaloglara güvenmektense karakterlerinin yaradılışına ve fiziksel tepkilerine odaklanıyor. Ceylan'ın detaylı dokunuşuyla her bir nefes, dudak kıvrılması ve bakış kaçırma perdeye aynen yansıyor. Yönetmen bize pek çok yolla kendimizi belirleyen şeyin söylediklerimiz değil, ifade edemediklerimiz olduğunu gösteriyor. *İklimler*'in en kuvvetli anları, İsa ve Bahar'ın, vücut dilleri ve yüz ifadeleriyle, ne söylemeleri gerektiğini bildikleri ama duygusal zaafları yüzünden bunları söyleyemediklerini belli ettikleri zamanlarda ortaya çıkıyor.

James Quandt, *"İklimler", Cinemateque Ontario,* Nisan 2007
İklimler, kısa süre önce yapılan *Indiewire* Eleştirmenler Anketinde birçok Amerikalı sinema yazarı tarafından 2006'nın en iyi on filmi arasında gösterildi. Ceylan zaten

oldukça etkileyici olan kariyerini yeni bir karmaşıklık ve biçimsel ustalık noktasına taşıdı. Film bir sürü şeyin biraraya geldiği sanatsal bir toplam niteliğinde. Ceylan ayrıca ilişkileri dağılmakta olan bir çifti eşiyle birlikte canlandırarak çıtayı daha da yükseltiyor. (...) Ceylan her daim bir gözlem ustası olmuştur, ama bu yeni filmdeki çerçevelerin, renklerin ve sahnelerin kılı kırk yaran yerli yerindeliği ve oyuncuların performansları bundan önceki tüm başarılarının ötesine geçiyor. Filmin üç bölümünün her birinde bir klasik olarak nitelenebilecek en az bir sahne var: Aradaki gerginliği her an hissettiren, arkadaşlarla geceleyin açık havada yenen bir akşam yemeği; uzun ve acı verici bir tek çekimle kotarılmış, yerdeki sert sevişme sahnesi; ve adamın küçük taşra otel odasının konforsuzluğuyla barışmasının ardından başını bir çekmeceye dayayarak dinlenmesi.

Miranda Popkey, *"İklimler", Yale Herald,* 2 Mart 2007

(...) Türk yönetmen Nuri Bilge Ceylan'ın yeni filmi *İklimler* görünüşte bir ilişkinin kaçınılmaz sonu hakkında gibi ama aslında bütün ilişkilerin kaçınılmaz sonuyla ilgili. Film midenizdeki sancının birine ihtiyacınız olduğunu hissettirdiği, burnunuzun direğindeki sızının gözyaşlarının habercisi olduğu, kalbinizin artık eskisi gibi kıpır kıpır olmadığı hatta sancımaya başladığı, aradaki şefkatin eridiği, arzunun iğrenmeye dönüştüğü ve nihayet artık bir işe yaramayacağını bildiğiniz için uğraşmaktan vazgeçtiğiniz anların vurgulu ve net bir kataloğu. (...) Ceylan'ın görsel anlamda filme kattığı kararlı cila, filme melankolik bir ruh veriyor. Ama size filmi tavsiye etmemin sebebi sadece bu unsur değil tabii. Ses tasarımı minimal ama son derece yerli yerinde vurgularla filmi canlandırmış. (Serap'ın süveterinin yırtılması, İsa'nın dişiyle fındık kırması, İsa'nın denizden çıkıp Bahar'ı öptüğü anda damlayan su sesleri gibi). Ve arkada, arada bir ortaya çıkan ve insanı hemen etkisi altına alan bir azalıp bir çoğalan piyano sesi sanki insanların nasıl da kolayca biraraya gelip sonra uzaklaştığını anlatıyor gibi. (...)

Caren Ostrow, "Aşk Ayazda Soluyor", *News & Observer,* 13 Nisan 2007

(...) Sevgili olmanın iklimlerinin işlendiği bu ağırbaşlı ama merak uyandıran filmde bizler sadece birer görgü tanığıyız, yanlış yorumlamanın ve kaçırılmış fırsatların aşındıran zerreleri üzerindeki huzursuz kulak misafirleriyiz. Gerçek hayatta evli olan muhteşem oyuncular tarafından canlandırılan, öğretim görevlisi İsa ve kız arkadaşı Bahar, artık ikisinin de birbirine en ufak bir ilgisi kalmayana kadar yavaş yavaş birbirlerinden uzaklaşıyorlar. Aralarında bir iletişim olmadığını söylemek hafif kalır. Ayrı tellerden çalıyorlar. Dramatik susmalar ve uzun bakışmalar arasında yavaşça sönen ve ikisinin de bir zamanlar gizli olan sırlarını ortaya çıkartan bir aşkın kırpıntıları yatıyor. (...) Yoğun ve içe işleyen bakışmalar veya kaçamak göz atmalar bir tarafa, İsa ve yarı çıplak metresi Serap'ın (sevimli ve neşe dolu bir umursamazlık içindeki Nazan Kırılmış) vahşi ve tek kelime etmeden sevişmesi filmin tek gerçek aksiyonu. Bu sahne filmin geri kalanıyla şok edici bir tezat oluşturuyor. (...)

Carly McClain, *"İklimler", Hack Writers,* Aralık 2006

Film, bu yılki 50. Londra Film Festivali için *Time Out* Eleştirmenlerinin tüm festivalden seçtiği film oldu ve ben Londra'daki West End Odeon sinemasında, filmin bizzat

yönetmeninin de katıldığı gösterime gitme şansı buldum. Şansıma filmin sonunda yönetmen seyircilerden gelen soruları cevapladı. Film, etkileyici incelikte zekâ dolu bir yönetmenlik yaklaşımı olan ve yeni erkek Sofia Coppola olarak nitelenen Türk yönetmen Nuri Bilge Ceylan'ın *İklimler* filmiydi.
Filmin görünüşe göre konusunu oluşturan yönetmenin hayat ve aşk hakkındaki bakış açısına anında ısındım. Film bizi bir öğretim görevlisi olan İsa ve sanat yönetmeni sevgilisi Bahar'ın hayatına sokuyor. Ayrılığın sevgilisi üzerindeki yıkıcı etkisini ve kadının buna verdiği tepkiyi izliyoruz. (...)
Filmden sonra Ceylan filmlerinin en iyi anlamıyla insanın özünü anlatmaya çalışan kişisel projeler olduğunu ayrıntılı bir şekilde açıkladı. Ceylan film boyunca kıyıcı bir dürüstlük ve açıklıkla ham insan duygusunu irdeliyor. Karakteri ayrılığa gerçekçi, yönetmen Ceylan'ın tanış olduğu tepkiler veriyor. (...)
Beni duygusal açıdan takatsiz bırakan bu film, ince bir zekâya sahip. Muhtemelen erkeğin ayrılıklara bakış açısına getirilen anlaşılması zor içgörü, her iki karakter için de kararsız kalmamıza yol açıyor. Filmden sonra bu yönetmenin başka filmlerini de izleme arzusu duydum. Yönetmenlikte başarılı bir adım atan Ceylan film boyunca acı ve mizahın karmaşık bir bileşimini harmanlamaya çalışıyor. Filme o tuhaf keskinliği ve samimiyeti katan şey de bu çaba. Türkiye'nin güzel güney kıyılarında ve ülkenin doğusunun sert ve amansız kar fırtınalarında çekilmiş acı-tatlı bir öykü. Açıkça görülüyor ki, yönetmen öyküsünün karakterlerini mükemmel olarak yansıtıyor. Yönetmen ve karısının gözlerinden canlandırılan gerçek anlamda etkileyici bir film.

Colin Covert, *"İklimler", Star Tribune,* Mart 2007
Usta Türk yönetmen Nuri Bilge Ceylan dünya sinema sahnesinde en umut verici yönetmenlerden biri olarak öne çıkıyor. Yaz mevsiminin efkârından hoşnutsuzluğun kışına doğru sürüklenen olgun bir ilişkinin öyküsü olan *İklimler*'de hüzünlü bir sanat eseri yaratmış. (...)
Ceylan'ın kederli ve acımasız derecede dürüst bakışı, İsa'yı asla yüceltmeye kalkmıyor. Hatasız kotarılmış film, karakter detaylarında tutumlu ve teknik açıdan ciddiyetle ele alınmış. Hikâyenin ilerlemesine katkıda bulunmayan tek bir sahne kesimi veya yakın plan yok. Çok uzun sessizlikler var – filmin Bergman ve Antonioni ile pek çok ortak noktası var – ama onlar da pek çok şey anlatıyor. Film bittikten sonra sanki bu insanları yakından tanıyormuşsunuz gibi hissediyor, insanın doğası ve kendiniz hakkında bir şeyler öğrenmiş olduğunuzu düşünüyorsunuz.

Steve Prokopy, *"İklimler", Gapers Block,* 16 Şubat 2007
Usta Türk yönetmen Nuri Bilge Ceylan'ın iç parçalayan kederli öyküsü, bir zamanlar muhtemelen gayet tutku dolu olan bir ilişkinin sarsıcı sonuyla başlıyor. (...)
Uzun bir film olmamasına rağmen *İklimler* bir aşk ilişkisini bitirmenin kederi ve hatta daha da kötüsü onu küllerinden diriltmek için çabalamak hakkındaki basit öyküsünü işlemek için acele etmiyor. İki başrol oyuncusu da acılarını abartısız bir zarafetle aktarıyorlar. İsa'nın Bahar'ı yeniden kazanmak için uğraştığı minibüs sahnesi o kadar özgün ki, insan seyretmekte zorlanıyor.

Peter Keough, "Türkiye'nin Seslenişi", *The Phoenix,* 28 Mart 2007

Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne girme ihtimali zayıflıyor olabilir ama dünya sinemasında yükselen bir yıldız olma rolü sağlam gözüküyor. Yılmaz Güney'in 1982'de *Yol*'la Altın Palmiye'yi kazanmasından beri hiçbir Türk yönetmen Nuri Bilge Ceylan'ın 1999'da *Mayıs Sıkıntısı*'yla bıraktığı gibi bir izlenim yaratmamıştı. Selefinin aksine Ceylan peş peşe ününe ün katan başyapıtlar üretti ve pek çok yetenekli meslektaşının takdirini kazandı.

Ceylan bu yılın Boston Türk Filmleri Festivali'nde eleştirmenlerin beğenisini kazanmış son eseri *İklimler*'le temsil ediliyor. Soğuk, kendine dönük, zeki, yavaş ilerleyen ve Roberto Rossellini'nin *İtalya'da Yolculuk*'unun güncel hali gibi olan bu film, Ceylan'ın önde gelen bir dünya yönetmeni olduğunu doğruluyor. Ama muhtemelen Türkiye'de ortalama film seyircisi, geçen yıl ayak takımını gaza getiren heyecanlı aksiyon filmi *Kurtlar Vadisi: Irak*'a gidiyordur ve Ceylan'ın filmlerini görmek için kuyruk olmuyorlardır. Tıpkı *300* veya *Shooter*'ı görmek için sıra sıra dizilen Amerikalı izleyiciler gibi.

David Willoughby, *"İklimler", The Crack,* Mayıs 2007

(...) Telaşsız ve dalgın temposuna rağmen yoğun ve son derece sürükleyici bir film. Zekice gözlemler ve baş döndürücü güzellikteki görüntüler, senaryoya ve oyunculara mükemmel ayak uyduruyor. Keyifsiz bir ilişkinin ürpertici irdelemesi akla Antonioni ve Bergman gibi Avrupalı üstatları getiriyor. Üstelik yönetmen, iki eski sevgilinin bir kitapçıda tesadüfen karşılaşması sahnesiyle sanki meslektaşı aktör/yönetmen Woody Allen'a da bir gönderme yapıyor gibi. Ama Ceylan'ın yoldan sapmayan bir dürüstlükle anlatılan bencil maskülenlik tarifi asla tembel bir misantropiye düşmüyor. Çok etkileyici.

Dave White, *"İklimler", Movies Go,* Mart 2007

Türk, kentli ve meslek sahibi çift ayrılıyor, barışıyor ve gene ayrılıyor. Ama neyse ki bunu aynı konuyu anlatan o filmde, Jennifer Aniston ve Vince Vaughn'ın yaptığı gibi ölümüne konuşarak yapmıyorlar.

Ölümüne konuşmuyorlar derken, aslında çiftin nadiren konuştuğunu anlatmak istiyorum. Ve çekimler uzun. Ve kamera ufak anlık durumlara ve mimiklere odaklanıyor. Veya hava durumuna. (...) Filmin kendine has bir janrı var: Hiçbir Şeyin Olmadığı Film. Şaka bir yana, bir dolu gürültülü, geveze Hollywood filmi seyrettikten sonra, böyle dalgın bir sanat filmi insana buz gibi bir havada içilen sıcak çikolata gibi geliyor. (...) Filmin final anlarında Ebru Ceylan'ın üstüne düşen kar taneleri, bütün hayatımda gördüğüm en mükemmel görüntüydü.

"Durağan Hayatlar: N. B. Ceylan'ın Filmleri", *Harvard Film Archive,* Nisan 2007

Kariyerinde sadece dört film olmasına rağmen Türk yönetmen Nuri Bilge Ceylan çağdaş sinemanın ustalarından biri haline geldi. Fotoğrafçılıktan gelen Ceylan, zarif, ustaca çekimlerle gündelik hayatın detaylarını harika bir şekilde yakalayan dikkatli ve ince gözlemlere dayanan çalışmalarıyla uluslararası takdir kazandı. (...)

Kurt, *"İklimler", Twitch,* 14 Nisan 2007

(...) Film boyunca Ebru'nun filme alınma şekli çok etkileyici. Bazı sahnelerde yuvarlak hatları ve dünyevi seksiliği ön planda. Hemen ardından gelen bazı diğer sahnelerde ise birden daha düz ve hatta pejmürde. Bahar, İsa'ya rüyasını anlattığı tek bir sahne dışında zamanının çoğunu mesafeli ve ağlamaklı görünerek geçiriyor. Bu sahnede öylesine pozitif bir ışığı var ki, insan bir erkeğin ona neden aşık olabileceğini anlıyor. Nuri Bilge Ceylan sadece filmin oyuncusu olmayıp yönetmeni de olduğu için, insan acaba niyeti Bahar'ın kendi kendisi hakkında nasıl hissettiğini mi yoksa İsa'nın onu nasıl gördüğünü mü görsel olarak dışa vurmak istediğini merak ediyor. (...)

J.A. Montalbano, *A V Club,* 13 Aralık 2006

(...) Benim için bütün festivalin en akılda kalıcı sahnesi *İklimler*'in başında gördüğüm sahneydi. Tatil sırasında küçük bir oğlan gibi harabeler arasında aylak aylak dolaşan sevgilisini sabırla bekleyen kadını görüyoruz. Kamera kadının yüzüne yakın. Yüzünde ilkin uzak, eğlenceli bir ifade var. Yavaş yavaş ifadesi değişmeye başlıyor. Çekim adeta dakikalar boyu sürüyor. Nihayet yanağından bir gözyaşı düştüğünü görünce, içinde inanılmaz bir duygu silsilesi yaşandığını farkediyoruz. Bu değişim sanki mevsimlerin geçişini belgeleyen hızlı çekim tekniğiyle ortaya konuyor. (...)
İklimler'in son sahnesi beni yıktı ve karşı cins yine bir kez daha beni şaşkına çevirdi. Dizimize kadar kara batmış halde başıboş kalıveriyoruz. Yine de, akıntıya kapılmış olsak da hayatta kalmaya çalışıyoruz, yaşam devam ediyor.

Hannah McGill, "Dünya sinemasından özel", *Guardian,* 30 Mart 2007

(...) Doğu Avrupa'nın geniş alanları yaratıcılıkla alev almış gibi... Ta uzaklardaki Türkiye, belki de son zamanlarda bir festival yarı-tanrısı (Nuri Bilge Ceylan) yaratan ülke oldu. (...)
Nuri Bilge Ceylan ilk filmi *Kasaba*'yı 1998'de çekti, ama onu uluslararası bir star yapan 2002 tarihli *Uzak*'a verilen coşkulu tepki oldu. Yönetmenin son filmi *İklimler*, ham manzaraları ve daha ham duyguları resmetmedeki mukayese kabul etmez yeteneğini teyit ediyor.

Colin Serjent, *"İklimler", Nerve,* Mart 2007

Bu, bir ilişkinin kopmasının acımasız gerçekçilikte bir aktarımı. Bazı zamanlar neredeyse seyredilemeyecek kadar acı verici oluyor. (...)
Film pek çok soru işareti getiriyor akla. Sadece ilişkilerin kırılganlığı değil, dünyanın yabancılaşmasının giderek artması, manevi değerlerin kaybolması ve kronik yalnızlık hakkında pek çok soru.
Ama bileklerinizi doğramanıza sebep olacak bir film değil bu. Sinematografi müthiş. Özellikle de uçsuz bucaksız manzara çekimleri, kar yağışının akıl almaz çekimi tek kelimeyle harika. Aynı şekilde acı içinde kıvranan İsa ve Bahar'ın yüzlerine odaklanan yakın planlar. Tek kelime edilmeden birbirleri hakkında ne düşündüklerini anlayabiliyorsunuz. Hakikaten, "gözler kalbin aynasıdır" dedirtiyor.

Alison Rowat, *"İklimler", S1 Play,* 15 Mart 2007
(...) Türk yönetmen Nuri Bilge Ceylan, bu müthiş eserde Freud'un meşhur bilmecesini (kadınlar ne ister) alıyor ve kendi cinsine uyguluyor. Filmde fazla olay yok: Bir adam, kadınlar, mevsimlerin geçişi, aşkın ölmesi ve yeniden canlanması var. Ama *İklimler* ilişkiler hakkında yakın zamanda hatırlarda olan herhangi bir filmden çok daha fazlasını anlatıyor. Neye sahip olamayacağını bilmemesinin yanı sıra ne istediğini de bilmeyen öğretim görevlisi olarak Ceylan hem dokunaklı hem de sinir bozucu. Onun bu kararsızlığının kurbanı ise kız arkadaşı Bahar. Kadının yüzünde durumun acısı o kadar açık görülüyor ki, insan neredeyse bakmaktan utanıyor. Sizi irkiltecek ama yine de görülmesi gereken anlar.

Walter Addiego, *San Francisco Chronicle,* 26 Ocak 2007
(...) Planlı temposu, statik sahneleri ve doğal seslere yapılan vurguyla insanı uzun uzun düşündüren bir filmi. Diyaloglar mümkün olabilecek en az miktarda tutulmuş: 2004 senesinde yapılan bir BBC söyleşisinde Ceylan şöyle demişti: "İnsanların daima saklayacak bir şeyleri vardır..." Ceylan'ın on parmağında on marifet var. Filmin müthiş kompozisyonları onun başarılı bir fotoğrafçı olarak öteki kariyerini yansıtıyor. Bunun yanı sıra, çok sayıda defosu olan bir karakteri oynamaktan korkmayan etkileyici bir aktör. (Üstelik bunu yaparken hiç de kendini korumaya kalkmıyor.)
Bu hüzünlü bir çalışma – Ceylan'ın filmleri yabancılaşmayı irdelediği için Antonioni'yle ve gösterişten uzak stili nedeniyle de Bresson'la karşılaştırılıyor. Ama Ceylan'da sinsi mizah anları da var. (...)

"İklimler", Live Journal, 27 Şubat 2007
İklimler tek kelimeyle lezzetli bir filmdi. Samimiyetin Nuri Bilge Ceylan'ın istediği şekilde beyazperdeye aktarılabileceğinin mümkün olduğunu hiç sanmazdım. Ama Ceylan bunu gerçekten de başarmış. Almodovar bu filmi çekmiş olmaktan gurur duyardı herhalde. (...) Sahnelerin hiçbirinde üç kişiden fazla karakter yok, ama Ceylan bununla inanılmaz zekice oynuyor. Üç kişi varken ortamı boğucu derecede kalabalıkmış gibi algılanıyorken, tek kişiyle dayanılmaz bir yalnızlık hakim. Ama sahnelerin çoğunda çeşitli kombinasyonlar halinde çiftler oynuyor. Ve bu anlarda sinematografi olağanüstü. Konuşmalar minimal düzeyde ama bu film diyalog filan olmasa bile varlığını sürdürebilirmiş. Sadece baş başa oturuyorken karakterler arasındaki yaşanan duygusal dinamiklerin gücü inanılmaz. Bir film boyunca oyuncuların yüzünde bu kadar ince ifadeler dolaştığını daha önce gördüğümü hiç hatırlamıyorum. 2007'nin en iyi filmlerinden biri olacağı kesin.

Mary M. Dalton, "Filmin gücü detaylarda gizli", *Relish Now (North Carolina),* 25 Şubat 2007
(...) Yönetmenin tekniği gizli saklı değil ama film yine de ilerledikçe daha gerçekçi geliyor insana. İsa gerçekten de dışardan gördüğümüz insan. Anaakım filmlerinin izleyicileri olarak aldığımız eğitim gereği İsa'nın bir uyanış veya olumlu yönde bir kişisel dönüşüm yaşamasını umuyoruz. Ama umudumuz boşa çıkıyor.

İklimler'in dramı daha çok insanların İsa'ya nasıl tepki verdiğini izlememizde yatıyor. Oysa Hollywood yönetmenlerinin geleneksel yaklaşımında ana karakterin bir katarsis geçirerek "kavis" çizmesine veya karakteri daha iyi bir insan olmaya motive eden bir olayın akabinde kendini yeniden keşfetmesine alışmışız.
İklimler olaylar ve sözcükler arasındaki boşlukları, en az daha geleneksel filmlerdeki aksiyonlar ve diyalogları izledikleri kadar dikkatle seyretmeye sabrı olan izleyicilere büyük bir zevk verecek küçük, dürüst ve yapmacıksız bir film.

Zeo, *"İklimler", Thinks I think,* 16 Şubat 2007
Yağmur yağıyor. Bütün akşam ve gece yağdı. Bu sabah şemsiyemi evde unutmuş olmalıyım, ama ancak akşam işten çıkarken bunun farkına vardım ve sırılsıklam ıslandım.
Nuri Bilge Ceylan'ın *İklimler*'ini seyretmeye gittim. Ceylan hem filmin yönetmeni hem de başrol oyuncusu. Bu gece yönetmeni çok sevmenin ama ana karakterden nefret etmenin mümkün olabileceğini öğrendim. Bazı eleştirmenlerin de dediği gibi, bu gerçekten en iyi ayrılık filmi. (...)
Neyse filme dönelim: Bir kere çok dürüst. Sizin de benim de, herkesin başından geçmiş pek çok ayrılığa benziyor. Ve film özellikle Türklerin ayrılışı hakkında da değil üstelik. (Gerçi Türkiye'nin olağanüstü güzel manzaraları filme katkıda bulunmuyor değil.)
Eh, film hakkında bu kadar söz yeter... özellikle de Sevgililer Günü arifesinde ayrılık hakkındaki bir filmden bahsettiğimiz düşünülürse... benim espri anlayışıma ne oldu?! Aslında ayrılık her zaman kötü bir şey değildir; o anda bu gerçeği göremesek de, yeni başlangıçlara açılan bir kapıdır. (...)

Michael Dwyer, "Yazın Ürpertici Sahneleri", *Irish Times,* 19 Şubat 2007
(...) Ceylan arzu ettiği kadını elde etmek için kuyruklu yalan söylemekten hiç de rahatsız olmayan, sevimsiz bir adam rolüne kendini koymuş. Yani yönetmen kadın karakterin başındaki püsküllü bela rolünde. Ebru Ceylan'ın minimal düzeyde repliği var ama sessizlikleri çok şey anlatıyor. Kadının bereketli gözyaşları bu başarılı, sakin, gözlem dolu, çarpıcı bir görsel stille kotarılmış dramda son derece gerçek gözüküyor.

Nicholas Barber, *"İklimler", The Independent,* 11 Şubat 2007
(...) *İklimler Uzak*'ın Türk yönetmeni Nuri Bilge Ceylan tarafından yazılıp yönetilmiş. Yönetmen ayrıca İsa'yı canlandırırken, karısı Ebru Ceylan da Bahar'ı oynuyor. Bu, akla Woody Allen'ı getiren bir çalışma. Ama burada Allen'ın diyaloglarının yerini, içe işleyen neredeyse sessiz yakın çekimler alıyor. Ebru Ceylan'ın yüzünün belli belirsiz bir şekilde kahkahadan gözyaşlarına eridiği kesintisiz bir çekim var ki, oyunculuk derslerinde işlenmesi gerekir. Aynı şekilde kocasının duyguların ayarı ve kontrolündeki ustalığı da yönetmenlik heveslileri tarafından incelenmeli. (...)

Trevor Johnston, *"İklimler", İrlanda Film Enstitüsü,* Şubat 2007
(...) Her şey endişe verici derecede otantik, ama aynı zamanda pembe dizi

natüralizminden de çok uzak. Yönetmenin zamanlama duyusu ve manzaranın anlamına bakışı, bu kişisel kargaşalar için berrak bir şekilde dokunaklı bir bağlam yaratıyor.
Kar yağarken başrol oyuncusu hanımın yüzünde oynaşan kısa süreli duyguların son hali, gerçekten, akıllardan çıkmayacak denli enfes.

Alison Willmore, *"İklimler", IFC,* Ekim 2006
Görsel açıdan, Nuri Bilge Ceylan'ın *İklimler*'i usta işi bir yönetmenlik eseri. (...)
Ceylan'ın kamera önünde tuhaf bir karizmatik duruşu var. Bu haliyle karakterinin genel adiliğini bir nebze dengeliyor. (...) Bahar'ın ise daha dumanlı bir duruşu var; sahilde uyuyor ve rüyasında İsa'nın onu kuma gömdüğünü görüyor. Ve sonra, yüzünü ani ve sadistçe bir dürtü yalıyor – bu, ilişkiler hakkında tonla şey söyleyen bir sahne. Kızın pasifliği defansif bir duruş gibi, ama hem duygusallık hem de alınganlık titreşimleri sergiliyor. (...)

Paul Martin, *"İklimler", At the movies (Avustralya),* 19 Ağustos 2006
İklimler, sakin ve şiirsel bir tarzda bir ilişkinin kötüye gidişini anlatıyor. Ceylan Türk. Öğrendiğime göre yönetmenin daha önceki filmleri de çok iyiymiş ve başarılı bir yönetmen olarak büyük saygı kazanmış.
Kültürel olarak bu film modern orta sınıf Türkiye'sini resmetmesi bakımından son derece ilginçti. Çünkü çizilen tablo bizim bu ülkede tanıdığımız Türk kültüründen çok farklıydı. Böyle söylerken şunu kastediyorum: Bizim Türklerle ilgili temel deneyimimiz, buraya savaştan sonra yerleşen insanlarla sınırlı. Bu kişilerin kültürel kimliği bugünün Türkiye'sinden çok farklı olabilir. Oysa bu film öyle değil; dünyanın her yerinden insanlar kendini bu filmdekilerle özdeşleştirebilir.
Ve son olarak, filmin adı ona gerçekten anlam katıyor – çünkü ilişkilerin arka planını filmde gerçekten muhteşem şekilde görüntülenen, değişen mevsimler oluşturuyor. Ömrümde gördüğüm en iyi kamera çalışmalarından biri olduğunu rahatlıkla söyleyebilirim. (...)

Paul Martin, *"İklimler", At the movies (Avustralya),* 12 Ocak 2007
Geçen Ağustos ayında Melbourne 2006'da gösterilen tonla film arasından en beğendiğim film Nuri Bilge Ceylan'ın *İklimler*'i olmuştu ve onun hakkında bazı yorumlar yazmıştım.
Ceylan'ın filmlerini, dünya sinemasını veya sakin, yavaş ve şiirsel olabilen bağımsız filmleri seven herkese şiddetle tavsiye ederim.
Ceylan'ın iyi bir ünü olduğuna inanıyorum ve bugünkü TV rehberinde bir önceki filmi *Uzak*'ın 16'sı Salı günü saat 23:40'ta SBS'te yayınlanacağını farkettim. Ben filmi kaydediyor olacağım, çünkü adamın gerçekten enteresan bir sineması var. Ceylan bir Türk ve filmleri altyazılı. Küçük bir not: Pazar günü ACMI'de seyrettiğim *Old Joy*, bana *İklimler*'i hatırlattı.

Arnolfini, *"İklimler", Watershed,* Şubat 2007
Türk yönetmen Nuri Bilge Ceylan dikkatimi ilk kez iki sene önce Rotterdam

Uluslararası Film Festivali'nde, o zamanki filmi *Uzak*'la çekti. İnsanların bu filmden saygıyla söz ettiğini duymuştum ama daha önce yönetmenin hiçbir filmini izlememiştim. Festival tayfası durmaksızın bundan sonraki ilk yeniliği, ilk pırıltıyı bulma ihtiyacı içindedir. Bu yüzden tavsiyelere temkinli yaklaşırsınız. Ben görmenin inanmak olduğuna inanırım.

Ve bu nedenle *Uzak*'ı gidip kendi gözlerimle gördüm ve inandım. Pek çok nedenle olağanüstü bir film vardı karşımda. Birinci olarak kendine güvenen bir yönetmenlik vardı – hatta bana kalırsa bir zanaatkârın elinden çıkmış bir film yapımı. Hani diyelim bir marangozu elişi bir mobilya imal ederken seyredermişsiniz gibi. Hani seri üretim işi olmayan, yoğun ve tekil enerjinin ve özenin bir ürünüdür bu. Veya belki Albrecht Dürer'in gravürleri gibi. (...)

Temel olarak, duygu detayda, detay ise çekimde saklı. Ceylan çekimleri kendinizi manzaranın dokusu içinde kaybetmenize yetecek kadar uzun tutuyor. Bazen görüntünün bir zerresi bile buna yetiyor ama genel anlamda hepsi karakterin iç dünyasına götürüyor bizi. Yeni filmi *İklimler* iki sevgili ve onların çalkantılı duygusal yaşamlarındaki çöküş hakkında.

Filmde bizzat Ceylan'ın oynadığını öğrenince, her şeyi daha net anlıyorsunuz. Ceylan bir çekimin çerçeveye nasıl oturtulacağını, bu çerçeveleri nasıl anlamla dolduracağını biliyor; ve çekimleri filmin duygusal özü için seyirciyi yüzeyin altını incelemeye itecek şekilde yapabileceğine güveni tam.

Başka bir önemli nokta da Ceylan'ın Türk yönetmen olması. Türkiye hakkında onca tartışma var biliyorsunuz. AB'ye girişinin onaylanıp onaylanmaması, Doğu ile Batı arasında bir köprü olması ve bunlardan kaynaklanan gerilimler gibi. Ancak burada hepimizin kendimizden bir şeyler bulabildiği, duygusal dünyalarımız hakkında sade ve ölçülü filmler yapan bir yönetmen var.

Johnny Ray Huston, *"İklimler", San Francisco Bay Guardian,* Şubat 2007

Eğer yüz dakikalığına karanlıkta oturup dünyadaki (ve daha önemlisi, dünyanın) yaşayan en iyi fotoğrafçılarından birinin gözlerinden bakmak istiyorsanız, Nuri Bilge Ceylan'ın *İklimler*'ini seyretmeye hazırsınız demektir. Ceylan'ın dördüncü filmi filmden videoya atlama konusunda David Lynch'e bir ders verebileceğini gösteriyor. Sinematografi o kadar büyüleyici ki, gözdağı veriyor sanki. Filmde sıcaklık öyle yoğun yansıtılıyor ki, klimalı bir salonda izlerken bile sizi terletebilir. Yoğun, soğuk ve marazi olan ve klişe olma tehlikesi taşıyabilecek aşk öyküsünün etrafını sarmalayan kar adeta volkanik küller gibi hissediliyor. Filmde ayrıca Ceylan'ın eşi Ebru, başroldeki performansıyla öyle bir döktürüyor ki, bu senenin Oscar'a aday olan kadın yarışmacıları utançtan yerin dibine girmezlerse iyi.

Dimitri Eipides, *"İklimler", Toronto IFF,* Eylül 2006

(...) Ceylan'ın bundan önceki filmi 2003 Cannes Film Festivali'nde Büyük Ödülü kazandı. Filmin coşkuyla karşılanması, yönetmenin büyük bir çağdaş usta olarak yerini sağlamlaştırdı. İhtimal bugüne kadarki en kişisel filmi olan *İklimler*'de, Ceylan bizi tüm Türkiye'de baş döndürücü yerlere götürüyor. Ceylan filmi yönetmiş ve filmde başrol

oynamış olmasının yanı sıra, senaryo ve kurgu da ona ait. Kendi imzası olan derin, düşünce dolu bir stille çekilen film, oldukça sadeleştirilmiş ve temposu bilinçli ve hassas bir şekilde ayarlanmış bir çalışma. Eser, açıklamalardan ziyade sessizlik aracılığıyla daha çok şey aktarıyor. Gökhan Tiryaki'nin sinematografisi, rafine ve şiirsel görüntüleriyle HD video tekniğinde çıtayı yükseltiyor. Öte yandan Ceylan'ın dikkatli ve zarif kompozisyonları filme karakteristik bir ağıtsal ton katıyor. Bu yürek burkan, hüzünlü film, nadasa bırakılmış bir ilişkiden sızan duygusal çalkantıları sakin bir üslupla sunuyor.

Ryan Gilbey, "Aşk, kaybetme ve bütün o bildik öyküler", *New Statesman*, 12 Şubat 2007

Ayrılmak zor olabilir ama en azından *İklimler*'deki yabancılaşmış çiftin gözyaşları kuruduğunda ellerinde süper tatil fotoğrafları olacak. Film her ne kadar ilişkilerin pek de iyi bir reklamını yapmıyor olsa da, Türk turizm dairesi bundan daha iyi bir tanıtım yapmayı hayal bile edemezdi herhalde. Manzaraların oyunculuktan daha fazla dikkat çekmesi, sanat filmlerinin klişesidir. Ama sert komedisi *Uzak*'la (2002) güçlü bir intiba bırakan Nuri Bilge Ceylan bu baş döndüren manzaralara çok da saygıyla yaklaşmıyor. Onun için bir oyuncunun yüzünün yakın planı en az Ağrı Dağı civarındaki karlı bölge veya İshakpaşa Sarayı kadar görkemli. Sanıyorum kadın başrolü (Bahar) oynayan karısı Ebru Ceylan'a böyle söylemiş olması lazım. Ebru Ceylan'ın o kadar çok ve sevgi dolu yakın plan çekimi var ki, kocası önümüzdeki on yıl boyunca kendisine Sevgililer Günü hediyesi almasa da olur. (...)

Ama *İklimler* düşünceli ve umutlu olma konusundaki uçlarda gezinen haliyle umutsuz bir aşk hikâyesinin duyarlılığını zekice aktarıyor. Filmin sonunda sanki bu ayrılığı, barışma teşebbüslerini İsa ve Bahar'la birlikte yaşamışsınız gibi hissediyorsunuz. Etkileyici ve aşırı derecede zekâ dolu bir film.

Tom Dawson, *"İklimler"*, *BBC*, 30 Ocak 2007

(...) Müthiş kişisel ve dokunaklı bir çalışma. Ceylan sinemasını "sıradan insanların sıradan öyküleri" olarak tanımlıyor. Yönetmenin yabancılaşmış maskülenlik hakkındaki daha önceki çalışması *Uzak*'ı görmüş olanlara, *İklimler*'in düşünce dolu, sadeleştirilmiş stili tanıdık gelecektir. (...)

Ceylan'ın sade oynanmış başrol performansı kendini aşağılayabilen bir otoportre: İsa'nın aynı zamanda alaycı bir çekiciliği de var ama bu bir yandan da acımasız bir karakteri olan, kendine acıyan ve tepeden bakan bir adam.

Matt Prigge, *Philadelphia Weekly*, 29 Kasım 2006

(...) Ceylan ve eşinin kendileriyle ilgili bir otobiyografik çeşitleme oynayıp oynamadığına asla emin olamayız. Bir bakıma bu çok önemli de değil zaten. Ne de olsa filmin geçimsiz ilişkiler ve maskülen özgüven yoksunluğuna eğilen yakıcı içgörüsü, sadece Güney Koreli Hong Sang-Soo ve tabii ki Albert Brooks da görülebilecek bir şey. (...)

HD tekniğinde bile Ceylan bir usta olarak kalmayı başarıyor. Saldırgan, yerlerde sürünmeli bir tepişme sahnesinin olduğu tek çekim Ceylan'ın metresinin güç bela

çerçevede görünmesiyle başlıyor ve kadının neredeyse objektife çarpmasıyla son buluyor. Ceylan'ın stilini özetleyen bir şekilde: Yüzeyde soğuk ve sakin, ama yüzeyin hemen altında müthiş sarsıcı.

Seanachie, "*İklimler*, Gizli Kapaklı İşler ve Devrimler", *Under Achievement*, 22 Ocak 2007

Kendisine bir tecavüzcü rolü verebilecek çok az yönetmen vardır herhalde. Ceylan'ın son filminde yaptığı tam da böyle bir şey işte. Tatsız, antipatik ve ahlaki açıdan müphem gelebilir ama filmin genel bütünlüğü içinde son derece inandırıcı durduğunu söylemek lazım. Problem yaratan her şeyin sağlam bir nedeni var ve bu tip ayrılmalar yaşamış herkesin deneyimlemiş olabileceği detaylar var. Ayrıca, Ebru'nun plajdaki rüyası bugüne kadar sinemada gördüğüm en ikna edici rüya sahnelerinden biriydi.

Bir önceki filmi *Uzak* ile dünyada sanat sineması alanında büyük bir başarı yakalayan Nuri Bilge Ceylan, yeni filmiyle dünya sinemasında insan ruhunun en başarılı yorumcularından biri olduğunu ispatlıyor. Ceylan hiç kuşkusuz bugün Avrupa'nın en güçlü sinemacılarından biri.

Alison Dunn, "Gece oldu, yavrum, aşkımı bırakma...", *With Arms Outstreched*, 15 Ocak 2007

(...) MFA film gösterimlerine bedava girişimden faydalanarak Ryan ve onun bazı arkadaşlarıyla *İklimler*'i seyretmeye gittim. *İklimler*, Nuri Bilge Ceylan'ın yönetip başrolünü üstlendiği bir film. Ceylan'ın eşi Ebru da onunla başrolü paylaşıyor. Karı-koca ilişkileri erozyona uğrayarak dağılan bir çifti canlandırıyor. Muhteşem uzun sekanslarla, çoğu zaman hiç diyalog olmadan yapılmış her bir çekim belli bir şey anlatmak üzere planlanmış. Bunu yaparken bir yandan da gerçeklik unsuru korunuyor ve her bir bakışın, her gözyaşının, her söylenmemiş kelimenin sonsuz derinliği vurgulanıyor. Her ne kadar Manohla'yla her konuda anlaşamasak da NY Times'taki makalesinin girişine bayıldım. (...)

Mutsuz sonu hariç filmden büyük keyif aldım. Hiçbir şey söylememek hakkında söylenecek bir şeyler olmalı. Basit tasarlanmış ama anlamsal olarak gayet karmaşık olan çekimleriyle Ceylan bir görsellik ustası. Bu, araçlardan sonuna kadar faydalanmanın bir örneği.

Jason Shawhan, "İklimlerde bir ilişki soğuyor", *Tennessean*, 12 Şubat 2007

(...) Ceylan'ın son filmi *Uzak* yabancılaşmaya ağırbaşlı ve kederli bir bakıştı. Çıplak ve hassastı ve son derece coşkulu bir güzelliği vardı. Ceylan *İklimler* için HD video âlemine ve kırılgan bir duyarlılığa sahip olanlar için itici olabilecek bir duygusal dürüstlük dünyasına dalıyor. Filmin merkezinde, nefes kesici görüntülerle zıt düşen bir karanlık var.

Bu filmde çok eğlence yok ama eşi benzeri görülmemiş bir dürüstlük var. En klasik anlamında bir sanat filmi olan *İklimler* kaynağını kişiler arası ilişkilerde umudun öldüğü noktada buluyor. Evet, *bu türde bir film* ama müthiş derecede iyi yapılmış bir film.

Jim Ridley, *"İklimler", Nashville Scene,* 11 Ocak 2007

Türk yönetmen Nuri Bilge Ceylan, ABD'de ülkesinin sinema imajının yükselmesine müthiş katkıda bulundu. Çünkü bir zamanlar Türkiye'nin adı genel olarak (ve insafsızca) *Star Trek* ve *Star Wars*'un dandik taklitleriyle kötüye çıkmıştı. Yönetmenin, bir öğretim üyesi ve televizyonda sanat yönetmeni olan sevgilisinin parçalanmakta olan ilişkisi hakkındaki dramı, 2006'nın En İyi On Film listelerinin çoğunda yer alıyor. (...)

Matthew Buccholz, "Nuri Bilge Ceylan Kuralları Yıkıyor", *Culture Vulture, New York,* Ocak 2007

Türk yönetmen Nuri Bilge Ceylan'ın son filmi *İklimler*'de çok az kişinin üzerinde durduğu bir an var ki, izlerken şaşkınlıktan ağzım bir karış açık kaldı. Tek plan olarak çekilmiş basit bir sahne: Kadın dışarıda deniz kenarında kör edici güneş ışığının altında oturuyor, erkek otelin karanlığında yatakta uzanıyor ve kafasını dinlendiriyor. Geleneksel mantık, bu kadar ışık tezatının olduğu bir sahnenin, zıtlıklardan birini abartmadan (ortamı çok ışıklı veya çok karanlık yapmadan) çekilemeyeceğini söylüyor. Ama Ceylan, bir şekilde bunun üstesinden geliyor. Geleneksel film yerine HD kamerayla çekim yapmasının da muhtemelen katkısı olmuştur ama, bir ilişkinin sonu hakkındaki küçük ve güzel filmle tüm o ışıklandırma dogması mirasının yerle bir olduğunu gözümle gördüm. Bu film beni ve birçok başka kişiyi videonun sinemanın geleceği olacağına nihayet ikna etti. *İklimler* ayrıca Ceylan'ın bugüne kadarki en iyi filmi ve benim bu yıl en beğendiğim film.

Christopher Kelly, "Hollywood bu sene derinlere indi ve çetin şeyler yakaladı", *Star-Telegram,* 24 Aralık 2006

Ayrılıklarla ilgili filmler senesinde, en derinden etkileyici olan bu Türkiye'den ithal film, incelikli ve acı dolu değişimleri boyunca, son bulmaya mahkûm bir ilişkiyi yaşayan bir akademisyenle kız arkadaşını izliyor. Şaşırtıcı derecede ayrıntılı ve net görüntü veren dijital video ile çekilmiş olan film, Ege kıyısından ömrünüzde göreceğiniz en karlı Türk kasabasına seyahat ediyor. Manzaranın her değişiminde karakterlerinin duygularının sessizce yansıtıldığı nefes kesici bir seyahatname.

•

Darren Hughes, "Üçe Üç", *Long Pauses,* 10 Eylül 2006

(...) Toronto Festivali'nde onca film seyredip notlar aldıktan sonra, beğendiğim filmler listemin en tepesinde Türk yönetmen Nuri Bilge Ceylan'ın son filmi *İklimler*'i görünce şaşırdım. Şaşırdım çünkü daha önce bu yönetmenin hiçbir filmini seyretmemiştim. Geçen hafta *Uzak*'ı da kiraladım ve filmin karşısında tam anlamıyla büyülendim. (...)

İklimler'in üç veya dört ana sahnesi var – sahilde bir rüya, otelde bir gece, müthiş bir sevişme sahnesi (bu kesinlikle bu sene gördüğüm tüm filmler içinde en beğendiğim sevişme sahnesi oldu). Çoğu zaman inanılmaz derecede alan derinliğini azaltan Ceylan, imajlarını parçalayıp soyutlamaya çevirerek, o aşkın Tarkovski "büyü"sünden istifade ediyor. (...)

Brian, *"İklimler"*, *Asian Cinema,* 22 Ekim 2006

Türk filmleri hakkında en ufak bir şey bilmediğimi de itiraf edeyim. Bu gördüğüm ilk Türk filmiydi ve Türk filmlerini herhangi bir şekilde temsil edip etmediğini de bilemiyorum. Sinemadan filmle ilgili birkaç izlenimle çıktım. Bana çok Avrupalı bir film gibi geldi. Yavaş, sakin, samimi bir dille bozulmakta olan bir ilişkiyi incelemesi ve Türkiye'deki herkesin kahve ve sigara içerek saatler geçirmesiyle bana özellikle de İtalyan veya Fransız filmi duygusu verdi.

Bazı baş döndürücü manzaralarıyla ama özellikle insanı perdenin içine doğru çeken oyuncuların yüzlerine sade bir şekilde yapılmış yakın planlarıyla çok güzel çekilmiş bir film. (...) Bir de filmde açık ve sert bir sevişme sahnesinin olması beni epey şaşırttı. Çünkü Türkiye'nin cinselliğe çok sıkı sansür uygulayabileceğini varsayıyordum. Türk Milli Eğitim Bakanlığı'nın kısa süre önce Delacroix'nın *Halka Yol Gösteren Özgürlük* tablosunu sansürleyerek okul kitaplarından çıkarttığını duymuştum. (Bu sahnede gerçi birkaç kişi sinema salonundan çıktı). Bu sahnede izleyiciler bu adam hakkındaki varsayımlarını yeniden gözden geçirmeye başlıyor. (...)

Film çok yavaş ve açıkçası çok az şey oluyor. Ama olaylar öyle bir tavizsiz gerçeklik duygusu içinde gelişiyor ki, kendinizi neredeyse bir röntgenci gibi hissediyorsunuz. Film, görünüşte oldukça makul ve olgun ama içinde bir şekilde boşluk ve eksiklik hisseden bir adamın dürüst ve ilgi çekici bir portresi. Film ABD'de dağıtılmak üzere Zeitgeist Film tarafından satın alındı.

Nick Pinkerton, "Soğuk Türkiye", *Reverse Shot,* Ekim 2006

Türk sinema ustası Nuri Bilge Ceylan'dan son kez birkaç sene önce, festivallerde bolca ün kazanmış *Uzak* adlı filmi gösterime girip, sessizce beğeni topladığında haber almıştık. Film 2003 senesinde Cannes'da gösterildiğinde Ceylan'ın gri, suskun filmi de (Angelopoulos, Kiarostami ve Vincent Gallo filmleri ile birlikte) Robert Ebert tarafından hararetli bir biçimde kötülenenler arasındaydı. Ebert şöyle demişti: "Çekimlerin sonsuza kadar sürdüğü ve asık suratlı orta yaşlı bıyıklı erkeklerin oturup, bakıp, düşündüğü ve sigara içip düşündüğü ve bakıp oturduğu ve sigara içip bağırdığı, ve arabayla dolanıp sigara içtiği modaya uygun şekilde ölü filmler." Ceylan'ın filmini seyrederken Ebert'in fikirlerine katılma eğilimindeydim; *Uzak*'ı hatırlatan her şeye karşı (ketum varoluşsal iç sıkıntısı, hareketsizce düşüncelere dalmalar) bir önyargım vardı. Filmin Cannes'daki başarısı gösterdi ki, uluslararası sinema haritasında ortaya çıkmanın anahtarı Ciddi Sanat Filmi kalıbı içinde kalan filmler üretmekte yatıyor. Türkiye'nin AB üyeliği başvurusuna paralel bir şekilde, Bn. Kael'in "Avrupa'nın hasta ruhu gibi giyinmiş olarak gelin" partisine katılmak durumundaydılar.

Açıkçası ben yanıldım, Ebert de yanıldı. (Robert Ebert daha sonra, *Uzak*'a üç yıldız verdiği bir makale ile yanıldığını kabul etti). Filmin ağırbaşlı, basit stili ve baygın temposuna dikkatimi gereğinden fazla vererek, o zayıf köy faresi-şehir faresi öyküsünün belli bir tür kentli yalnızlığını anlatışındaki özeni gözardı ettim. Belki de o dönemde *Uzak*'ın öyküsüne fazla yakındım, ama, yine de o günden beri *Uzak*'ı ikinci bir defa seyretmedim. Ama hâlâ sık sık o filmin ısırıcı soğuğunu düşünürüm, film boyunca hissettiğim yorgunluk bugün de aklımdadır, ve bu bile bir şey anlatıyor aslında.

Ceylan'ın *Uzak*'tan sonra gelen filmi *İklimler* de daha çekilir değil. Filmin ilk cümlesinde, dijital kamerasıyla bazı harabelerde dolanan donuk suratlı orta yaşlı bir adam (bizzat Ceylan), genç kız arkadaşının (Ebru Ceylan – yönetmenin eşi) sıkılıp sıkılmadığını soruyor. Bu bir şaka olmalı, çünkü herhangi bir insanın ilgisini ayakta tutup tutmadığı ne Ceylan'ın ne de alter-egosunun umurunda. İnsanı hissizleştiren üç parçalı bir yürek ağrısı olan film boyunca ara sıra uzun, sessiz bakışlar atılıyor. Çift Ege kıyısındaki tatillerinde ayrılıyor. Adam eskiden birlikte olduğu sevgiliye ve İstanbul'daki işine yöneliyor. Sonra karlı Doğu'da bir dizide çalışan sevgilisinin izini sürerek yanına gidiyor.
Bu izleyicileri meşgul etmekten ziyade onların üstüne dağılan bir film. Dikkatinizi başka yerlere kaydırabilir, edepsiz hayallere dalabilir veya yapmanız gereken angaryaları düşünebilir, sonra hiçbir şey kaçırmamış olduğunuzu bilerek filme dönebilirsiniz. (...)
Ama Ceylan – hiper-net sesin de yardımıyla – sahnelerdeki tonal özgünlüklere eğilen, onları toplayan, kazıyıp bekleyen sabırlı bir sanatçı. Hüzünlü manzaraları ve durumları iyi gören bir gözü var. Ve umduğunuzdan daha esprili. Örneğin, bir sahnede çiftimiz minibüsün arka koltuğunda barışmaya çalışırken, konuşmaları prodüksiyon asistanlarının girip çıkmasıyla kesiliyor. Bu giriş çıkışların zamanlaması müthiş acı verici. Eğer biraz dolaşmak ve kaybolmak isterseniz, bu çok hüzünlü, durgun film size göre olabilir.

Sam Adams, "Türk Filmleri Festivali", *Philadelphia City Paper*, 15 Kasım 2006
(...) Maalesef, festivalde gösterilen filmlerin hiçbiri Türk sinemasını başarıyla temsil etmekten uzak. (...) Festivalin Nuri Bilge Ceylan veya Fatih Akın'ın son çalışmalarını veya bizzat *Yol*'u göstermemesi ayıp bir şey (hatta ayıptan da öte). Belli ki keşfedilmeyi bekleyen zengin bir Türk filmleri madeni var, ama kültürel yardımlaşma organizasyonu Moon and Stars tarafından biraraya getirilen bu derleme maalesef yüzeyi kazımıyor bile.

Andrew Sarris, "Antonioni'nin veliahtı mı?", *New York Observer*, 13 Kasım 2006
(...) Bu söyleyeceğim belki tuhaf gelebilir ama Bahar filmin sonlarında başta olduğundan çok daha esrarlı ve güzel gözüküyordu, en azından ben öyle hissettim. Belki bu farklılığı yaratan şey kar yağışıydı veya yönetmenin görsel stilinin bende yarattığı büyülü duyguydu (veya ikisi birdendi).
Sinema çok nadir olarak bu tarz etkiler yaratır ve bu onlardan biriydi. Bu, Ceylan'ın kariyerini çok daha ciddi bir şekilde ele almamı gerektiren bir şey.

Wendy R. Weinstein, *"İklimler"*, *Film Journal*, Kasım 2006
(...) Ama Bahar'ı yeniden bulana kadar hem İsa'nın hayatında hem de filmde bir şeyler eksik kalıyor.
İklimler temelde, bir ilişkinin çöküşünden çok İsa'nın kendi bencil doğasıyla kavgası hakkında. Veya belki de İsa hakkında olmaktan çok yönetmenlik yapmak hakkında: Bir ışık dairesi plastik bir su şişesinden nasıl parlar, bir sevişme sahnesi nasıl bir annenin dikiş makinesi sesiyle kesilir, bir karakterin araba radyosuna dokunuşu filmin ana müziğini nasıl susturur. Filmin zengin biçimde yapılandırılmış görsel ve işitsel

tasarımının yanı sıra Ceylan'ın abartıdan uzak performansı filmi ilginç kılıyor. Yönetmen telaşsız bir tempo tutturarak hikâyenin uzun sessizlikler, az diyalog ve uzun çekimlerle gelişmesini sağlıyor. (...)

Emanuel Levy, *"İklimler", Emanuellevy.com,* Kasım 2006
(...) Ceylan'ın manzarayı şiirsel kullanma eğilimi var. Yalnızlık, kayıp ve mutluluğun zor yakalanan doğasını isabetli ve baş döndürücü bir görselliğe dönüştürüyor.
Abartısız ve güçlü oyunculuk performansları, göz alıcı sinematografisi ve yoğun bir dokusu olan ses tasarımıyla *İklimler*, izleyeni insan ilişkilerinin karmaşıklığı ve kırılganlığı üzerine derin düşüncelere sevk ediyor.
Ceylan izleyicilerin zevkini ve diğer ticari kaygıları gözetmeden Avrupa'da kişisel sanat filmleri yapan belki de birkaç yönetmenden biri. Türk olması daha da takdir edilmesi için ikinci bir sebep belki.

David Fear, *"İklimler", Time Out New York,* 26 Ekim 2006
(...) Öte yandan, Ceylan'ın tavrı genel anlamda pek değişmiyor – uzun çekimler, anlamlı sessizlikler ve akla mesleğinin doruğundaki Antonioni'yi getiren o kusursuz, soğuk mizansen.
Submodernist stil, tatmin etmeyen cinsel gezinmeler ve ölüme doğru giden aşkı röntgenci bir şekilde izlemek... sanki *La Notte* İstanbul'a taşınmış gibi. Ama Ceylan eski ustalara öykünmeye çalışmıyor. Kabul etmek gerekir ki, *İklimler* yönetmenin öne değil yana doğru attığı bir adım gibi geliyor insana. Öte yandan, sessizce ağlayan bir kadının iki dakikalık çekimi, sizi sanatına tam olarak hakim bir sinema ustasını seyrettiğinize inandıracak kadar görkemli.

Dave Calhoun, "Londra Film Festivali", *Time Out London,* Ekim 2006
Nuri Bilge Ceylan'ın *Uzak*'ının hayranları yönetmenin son filmini de sevinçle karşılayacaklar. Film bu seneki Cannes Film Festivali'nde anlaşılmaz şekilde ana ödüllerden mahrum edildi ama yine de eleştirmenlerin favorisi olarak öne çıkmayı başardı. (...) Ceylan'ın öyküleri küçük, filmleri alçakgönüllü ama etkileri sarsıcı. Eğer bu filmlere hakim olan ruh hali hayal kırıklığı ise (özellikle de erkeklerin hayal kırıklığı), bunun nedeni Ceylan'ın hepimizin içinde varolan yalnızlık ve özyıkım potansiyelini tanıyan ve irdeleyen bir öykü anlatıcısı olmasıdır. Filmleri en iyi anlamıyla kişisel projeler; Ceylan acımasız bir dürüstlükle en iyi bildiği şeyi keşfe çıkıyor: Kendisini.

Richard Brody, *"İklimler", New Yorker,* 28 Ekim 2006
Türk yönetmen Nuri Bilge Ceylan bu dokunaklı ama sert modernist melodramın başrollerini cesur bir şekilde kendisi ve eşi Ebru arasında paylaştırıyor. (...) Ceylan'ın uzun çekimleri ve yakın planları İstanbul'un yaşlanmakta olan burjuva bohemlerinin yüzlerini, mimiklerini ve arzularını yakalıyor. Aynı şekilde gerçek ve duygusal havanın nüansları da yansıtılıyor. Karakterlerinin içsel ve dışsal gerçeklikleri arasında bir yazarın her şeyi bilen güveniyle kolayca gezinen Ceylan, yine de filmin en tehlikeli sahnesinde

(tecavüz gibi gözüken cinsel bir fetih) insanları motive eden şeyin kararlılıkla dışında kalıyor. Paradoksal bir şekilde, filmin sorunlu muğlaklıkları aynı zamanda filmi kuvvetli kılan öğeler: Ceylan aşk ve onun gizemleri gibi evrensel bir tema etrafında sert ve karmaşık bireylere eğiliyor.

Anthony Kaufman, "Bu haftasonunun mutlaka izlenmesi gerekeni: *İklimler*", *Indiewire,* Ekim 2006
Eğer yılın en iyi görsel sanat sineması dalında bir Oscar, Gotham veya Spirit Ödülü olsaydı, *İklimler* kesinlikle ödülün en güçlü adaylarından biri olurdu. Ama elbette, böyle bir ödül yok. Türk yönetmen Nuri Bilge Ceylan'ın yönettiği *İklimler*'in tam anlamıyla takdir edilebilmesi için sinema salonunda seyredilmesi şart. Baş döndürücü ve tertemiz şekilde inşa edilmiş olan film, sessiz bir afet ve benim için, büyük olasılıkla senenin en iyi filmi. Hayranlığımı ve takdirimi teyit etmek için bu haftasonu yeniden seyredeceğim.
Eleştirmenler Ödülünü kazandığı Cannes'daki ilk gösteriminden sonra yazdığım gibi: "Türk yönetmen Nuri Bilge Ceylan, HD video ile muhteşem şekilde görüntülenmiş, sade ve titiz bir dram olan *İklimler*'le vizyonunu bir bıçak gibi keskinleştiriyor. (...)
Konu basit gelebilir ama o kadar gerçekçi ki. Matematiği çok iyi çözülmüş sahneler ve cinsiyetler arasındaki savaşı ortaya çıkaran sessiz, gergin değişimler çok gerçekçi ve aynı zamanda tıpkı *Uzak* gibi tuhaf şekilde komik.

Stuart Klawans, *The Nation,* 19 Ekim 2006
(...) Ama filmin en hatırda kalan imajları, kesinlikle yüzler. Filmin en kuvvetli gücü yüzlerdeki karmaşıklık ve durdurulamaz arzular. Bahar'ın ışıltılı uzun saçları, yumuşak dudakları ve hülyalı, derin gözleri yüzünü öfkeyle dönüşümlü olarak hüznün biriktiği bir kuyuya dönüştürüyor. (...)

Andrew Grant, "New York FF", *Film Brain,* 10 Kasım 2006
(...) Nuri Bilge Ceylan'ın *İklimler*'i beni şaşırttı ve kendime getirdi – New York Film Festivali'ndeki en güzel çekilmiş film olmasının yanı sıra tüm zamanların en iyi ayrılık filmlerinden biri. (Makalemi daha sonraya, film bu ay New York'ta gösterime girdiği günlere saklayacağım).

Chris Cabin, "2006 New York Film Festivali", *Film Critic.com,* Ekim 2006
(...) Cannes'da çok beğenilen ve nispeten yeni sayılabilecek ve en çok gelecek vaat eden bir yönetmenin filmi olan *İklimler*, bir beraberliğin çöküşünü alıp onu yalnızlığın ve duygusal karışıklığın sürükleyici ve yalın portresine çeviriyor. (...). Nefes kesen önceki filmi *Uzak*'ta yaptığı gibi Ceylan kamerasının insanların yüzlerini, hareketlerini ve yerleri ve iklimleri incelemesine imkân veriyor. İster karla kaplı kasabaları isterse galvanik bir enerjiye sahip sert bir sevişme sahnesini filme çeksin, Ceylan hiçbir şeyi aceleye getirmiyor ve *İklimler*'i duygusal budalalık ve ilişkiler hakkında muhtemelen bu sene göreceğiniz en keskin zekâlı çalışmalardan biri haline getiriyor.

Doug Cummings, *"İklimler", Film Journey,* 14 Eylül 2006
(...) Her iki performans da sade bir muğlaklık ve nüanslı inceliklerle kusursuz olarak kotarılmış.
Filmi bu kadar etkili kılan, ilişkinin çözülmesini, olaylar veya olaylara açıklık getiren diyaloglardan çok Antonionivari bir sunumla ve usta bir ses tasarımıyla neredeyse eşi benzeri görülmemiş bir tarzla ortaya koyması. Bu, neredeyse hiçbir şeyin olmadığı gerilimle dolu bir film: sessiz bir akşam yemeği, sahilde tembel bir ikindi, bir minibüste yapılan sohbet – hepsi de atmosferik olarak nadiren dile getirilen ama devamlı surette insanı yıkan özlemin, düşmanlığın ve kederin çeşitli iklimlerine dönüştürülmüş.

Johnny Ray Huston, *"İklimler", San Fransisco Guardian,* 29 Eylül 2006
Nuri Bilge Ceylan'ın *İklimler*'i galiba ömrümde gördüğüm en güzel HD çekilmiş film. Ceylan'ın birkaç sene önce Roxie'de oynadığı kısa süre içinde Cannes'da ödül alan *Uzak* adlı filmini görme şansını yakalayan herkes, onun insan, doğa ve şehirleri benzersiz bir üslupla resmettiğini bilir. (...)
Uzak gibi, Ceylan'ın yeni filmi duygusal açıdan soğuk ve bazen çözümsüzlük derecesinde takıntılı – ve sevdiği kadınları (çoğul ekine dikkat) takip etme dürtüsü olan – bir fotoğrafçıya eğiliyor. Bu defa öykü İstanbul'un dışına da çıkıyor ve Ceylan ve karısı Ebru'nun (mükemmel) başrolleri paylaşmasıyla daha da otobiyografik gözüküyor. *İklimler*'deki aşk üçgeni belki çok tanıdık ama başka bir saygın erkek yönetmenin kendisini böylesine kötü bir role koyup koyamayacağını sadece düşünmek bile duyarlı diyebileceğimiz birçok başka yönetmeni zavallı kılmaya yetiyor. Ama tek bir tuhaf sevişme sahnesini saymazsak, Ceylan'ın bu narsisizmin keyfini üstü kapalı bir şekilde sürdüğünü söyleyebiliriz. Bütün öykü, ayrılık öykülerine bayıldığını söyleyen filmin "öteki kadını"na acılı veya alaylı bir armağan olarak görülebilir. (...)

Jason Anderson, *"İklimler", Eye Weekly,* Eylül 2006
(...) Türk yönetmen Nuri Bilge Ceylan'ın son filmi dağılmakta olan bir ilişkinin duygusal bir portresi – sorunlu çiftin Ceylan ve karısı tarafından oynanmış olması çıtayı ciddi oranda yükseltiyor. Ceylan, kız arkadaşı Bahar'a karşı umursamaz ve lakayıt üniversite profesörü İsa rolünün hakkından geliyor. Ancak başka bir eski sevgiliyle yaşadığı sert bir sevişmeden sonra (kimileri buna tecavüz de diyebilir) Bahar'la neler yitirdiğinin farkına varıyor. Erkeğin zayıflığının bir incelemesi olarak *İklimler* insanı derinden etkiliyor ama filmin biçimsel güzelliği ve soğuk mizahı patlamanın etkisini yumuşatmaya yardım ediyor.

Leonard Clady, *Movie City News,* 2 Ekim 2006
(...) Nuri Bilge Ceylan'ın *İklimler*'inde bugüne kadar filme çekilmiş en olağanüstü sevişme sahnesi yer alıyor.

Joseph Cunneen, "*İklimler* insan ilişkilerinin acısını gösteriyor", *National Catholic Reporter,* 15 Aralık 2006
İklimler, başarılı Türk yönetmen Nuri Bilge Ceylan'ın bir ilişkinin bitişini anlattığı

muğlak, çapraşık ama güçlü filmi. *İklimler* hiçbir şeyi kanıtlamaya veya açıklamaya çalışmayan sade bir film. Ama bize acı verici ve karmaşık insan ilişkilerinin doğasını derinden hissettiriyor.

Carine Filloux, "Sonsuza dek güzel", *Film de Culte,* Ocak 2007
(...) Nuri Bilge Ceylan, eşi etrafında dönerek parçalanan bu aşk hikâyesinin altından başarıyla kalkmış. *İklimler,* kalbin mevsimlerine olduğu kadar, yılın mevsimlerine de gönderme yapıyor. Görünürde yokmuş gibi duran dördüncü mevsim, kadın karakterin isminde ortaya çıkıyor: Bahar... İsa ismiyse İsa peygambere işaret ediyor. Türk yönetmen filmini dijital kamerayla çekmiş. Cannes 2006'da olduğu gibi HD projektörle gösterilmedikçe filmin bütün estetik değerlerine ulaşmak mümkün olmayabilir. Belli planlarda, özellikle de baştaki yıkıntılar içinde ve sonda dağlık peyzajda derinlik mükemmel verilmiş. Ama belki, yakın plandaki yüzler, son gecedeki görkemli mozaik, örgülü saç, yanmakta olan sigara gibi mahremiyeti yansıtan anları değerlendirmek için dijital teknoloji şart değil. Bu, mesajını iletebilmesi için zamanı görüntüye bırakmaktan korkmayan bir sanat filmi. (...)

Laurence Berger, "Hislerin nazlı havası...", *Comme au Cinéma,* 17 Ocak 2007
Nuri Bilge Ceylan'a bakılırsa iklimlerin ısınmasıyla kalbin ısınması birbirinden farklı olmalı! Hislerin havası nazlı bir eğilim sergiler. Deniz kabarır gibi görünse de sakindir, oysa aşk asla yerinde durmaz. Bir çift. Bundan daha sıkıcı ne olabilir? Adam ve kadın. Birlikteler. Ama aslında yalnızlar. Fırtınanın uzaktan tehdit ettiği fazlaca mavi bir ufukta belli belirsiz bulutlar. Tayfunun gözünde ne rüzgârı, ne de birleşmek isterken gökyüzünü solduran ufak kümebulutları hissederiz.
Türk sinemacının aradığı işte bu birbirinden habersiz ama sessiz yıkımlara yol açan içsel anaforlardır. Zaman, yalnızlık. İki yenilmez düşman. Mutluluğun iklimleri değişkendir ve en öngörülemez değişmelere tabidir. Büyük bir maceradan ziyade bulanık, mahrem bir kaos. Sahildeki yakıcı güneşten beyazperdenin ardında İstanbul'a yağan kara değin aynı his: Sıcak ve soğuk, sonu olmayan bir mevsimin acısı ve iç karartıcı bitkinliği.
Her şey insanların içselliğinde olup bitmekte, sanki hiçbir şey dışarıya çıkmıyormuş izlenimi vermektedir. Neredeyse duyum yitirici bir ölgünlük. *İklimler, Uzak*'ın devamında boşluğu ve yokluğu veriyor. Eylemsizliği ve kopuşu. Eksikliği ve kederi veriyor. Belki bu kez estetik daha az, ama mahremiyetçilikte Antonioni'nin sinemasına yaklaşıyor: Hareket giderek yavaşlayan bir ritme evrilir.
Nuri Bilge Ceylan sonunda kaçınılmaz kış tablosunu yeniden çizmekten kendini alamaz: Bu gri, monoton peyzaj, öylesine melankolik ve güzeldir ki... kentin beyazlığı ve insanlık, yabanlık mantosu altında biraraya gelir. Sanatı, özellikle de bu film, bunun daimi kutlamasıdır. Kimin ne dediği hiç önemli değil, Türkiye kesinlikle büyük bir sinemacı buldu!

Aurélien Ferenczi, "Zalim ve parlak", *Télérama,* 17 Ocak 2007
(...) Günümüzün en büyük sinemacılarından *Uzak*'ın Türk yönetmeni Nuri Bilge Ceylan, tarifsiz olanı kendi üslubuyla anlatıyor: Hayranlık verici bir biçimde biraraya

getirilmiş bu resimler geçidi, söz kullanımındaki bu sadelik, hisler araştırmasının renklerini azaltmıyor.
Nuri Bilge Ceylan *İklimler*'i HD kamerayla çekmiş olmasına karşın netlik ayarı ve görüntünün eskitilmişliği en ufak ayrıntıyı harikulade görünür kılıyor. Bahar'ın plajda vücudundan terler damlar halde uzandığı yakın plan inanılmaz: Orada, ekranın üzerinde sadece bir gölge olarak değil, tensel bir varlık, elle tutulur bir ötekilik olarak durmakta. Işık, varlıkların en derinindeki saklı şeyleri inanılmaz bir biçimde açığa çıkarıyor. Sanki gerçeği yeniden oluşturan milyonlarca görüntü pikseli, tutkunun mikro-duyumsamalarının yan yana gelişiymiş gibi, birbirinden ayrılmakta direnen kalbin, bedenin ve ruhun içinden çıkılmaz şifreleridir.
Erkeğin gözünden iki mevsim yaşanacaktır. İsa, bunalımını İstanbul'un yağmurlu sonbaharında geçirir. O sırada, belki de eşiyle ayrılmalarındaki sebeplerden biri olan kadınla tekrar karşılaşır: Ardından sinemada son dönemlerde gördüğümüz en tuhaf sevişme sahnelerinden biri gelir, iki istencin trajikomik mücadelesi. Anlatı giderek erkek isteksizliğinin yaralayıcı portresine dönüşür: İsa'nın kararsızlığından, çelişkilerinden ve de bencilliğinden filmin belki de en güzel bölümü olan kış bölümü doğacaktır. Ağrı Dağı'nın eteklerinde, İshakpaşa Sarayı'nın yakınlarında kar yağmakta, İran sınırındaki bu nefes kesici manzarada İsa yeniden Bahar'ı aramaktadır. Elinden kaçırmak pahasına da olsa.
Ufacık sıçramaları, yüce, içli bir birlikteliğin güzelliğini, sonsuza dek parçalanmış bedenleri nasıl anlatmalı, orada bir el, burada bir tutam saç, dışarıda kar hisleri söndürürken? *İklimler*, en iyi Bergman'lar, Antonioni'ler seviyesinde. Fakat *Uzak*'ta olduğu gibi burada da Nuri Bilge Ceylan, (romantizmin bir formu olan) minimalist düş kırıklığını dokunaklı bir ironiyle süslüyor. Bize kendimizi hatırlatan bu ikilinin gülünç çabalarına sık sık güleriz, yine de bu gülümseme içimizde beliren yoğun bir duyguyu gizlemeye yetmez. Acaba duyduğumuz bu suç ortaklığı hissi, bu yakınlık, başrolleri Nuri Bilge Ceylan ve eşi Ebru'nun paylaştığını bildiğimiz için mi artmaktadır? Çünkü onlar onlardı, onlar bizdik.

Alain Masson, "Çekmeceye yaslanan kafa", *Positif*, Ocak 2007
İkinci uzun metrajlı filmi *Mayıs Sıkıntısı*'nın keşfinden ve *Uzak*'ın parıltılı kabulünün ardından, kuşkusuz son Cannes Festivali'nin en önemli olaylarından biri olan *İklimler*, iyice beklenen bir film haline gelmişti. Ödül tablosuna alınmamış da olsa, bunu haklı olarak Uluslararası Eleştirmenler Ödülüyle telafi etmiş, Türk sinemacının yolculuğunu hem derinleştiren hem de yenileyen büyük bir eserle karşı karşıyayız: Yönetmen önceki eserlerine göre belki daha "taşıyıcı" olan ikili ilişkileri konu edinmeyi seçtiği, kendisinin ve eşinin başrolleri paylaştığı bu filmde, görünür düzlemdeki yalınlığın altında büyük bir biçimsel güzelliğe sahip olan bir film yapmış. Yönetmenin görsel kompozisyon yeteneği (dijital HD kullanımıyla doruğa ulaşmış) büyük bir ustalıkla, gündelik davranışların mikro-gözlemi üzerinden yalnızlık ve ötekine duyulan ihtiyaçtan bahsetmek adına absürde yakın gıcırdayan bir mizahla birleşiyor. (...)
Bahar, bir televizyon setinde ağlamakta, İsa'yı İstanbul'a götürecek uçaksa yukarıdan, karlı gökyüzünden geçmektedir. Filmin kapanış sahnesi bu. Neredeyse benzersiz bir

stilin işareti, filmle duyguları taşıyan kişiler arasında kesin ve dışlayıcı bir bağ varsayar. Jenerikteki Ceylan isminin fazlalığı, aktörlerin ve pek çok karakterin aynılığı göz önüne alındığında lirik bir sesleniş oluşturur. Gizini açmanın önemi ancak sanatın sırrında şekillenebilecektir. *İklimler*, bakışa, her tür temelsiz estetizmin ötesinde, duygusal uzam eksikliği yüzünden ancak perdede tümüyle canlanabilecek kişiler sunuyor.

Romain Le Vern, *"İklimler", Dvdrama,* 17 Ocak 2007
(...) Üçüncü uzun-metrajlı filmi *Uzak*, dikkatli sinemaseverlerin gözünden kaçmayan önceki iki filminin *(Kasaba* ve *Mayıs Sıkıntısı)* ardından gökten inermişçesine ortaya çıktığında, Tarkovski'nin ölümsüz yapıtlarından bu yana hissedilmemiş bir estetik ve duyusal şok etkisi yaratan Türk yönetmen Nuri Bilge Ceylan'ın sinemasının sonsuz güzelliğini keşfetmekte oldukça geç kaldığımızı düşünmüştük. Sinemada şatafatlı bir eğlence arayanlar şundan emin olabilirler: Bu titiz ve vazgeçilmez sanatçının yapıtları size göre değil. (...)

Vincent Ostria, "Kar, ayrılık vakti", *Humanité,* 17 Ocak 2007
(...) Küçük bir aşk hikâyesinden büyük bir film... Bu ağır ritimli filmin gücü, hakiki oluşundan geliyor. Şüphesiz yönetmenin sözünü ettiği gerçeklik bu olmalı. Aynı gerçeklik Jack Kerouac'a şöyle dedirtmişti: "İçinde hikâyeler veya olup biten olaylar anlatan kitaplar, çatlaklar veya akşamdan kalma olduklarında aynaya bakamayanlar içindir." *İklimler*'in kişileri, bugünün, klişelerle uzaktan yakından ilgisi olmayan Türkiye'sindeki adamları ve kadınları anlatıyor, her birimizi anlatıyor. Büyük bir film için gereken yalnızca "ufak bir hikâye".

Agata Makino, *"İklimler", Chronic Art,* 17 Ocak 2007
(...) *İklimler*, konusuyla arasına belirli bir mesafe koyacak kadar zeki bir film. Ebru Ceylan'ın yüzü, gözyaşlarının aktığı ilk sahneden, mutlu bir düşün aydınlık ve neşeli hikâyesine dek, aşırıya kaçmadan, duyguların rızkını toplar. Daha monoton bölümler bu güzel varyasyonu yavaşlatır. Filmin ortasında senaryo, kendini bu istemli dolambaçların (metres, kahramanın İstanbul'un entelektüel dünyasına demirleyişi) içine gömer, bazense fazlaca bariz bir yavaşlık sıkıcılaşma tehlikesi getirir. Ancak filmin yoğunluğu ve üstün görüsü birazcık sabrı fazlasıyla hak etmekte. *İklimler*, duygusal bir kapalı oturum değil, bir çiftin hikâyesinin kalbine güneşi, yağmuru ve karı yerleştiren dört rüzgâra açık bir film.

Charlotte Garson, "Yağışlar", *Cahiers du Cinéma,* Ocak 2007
Nuri Bilge Ceylan'ın dördüncü uzun metrajlı filmi HD kameranın getirdiği yenilikleri görülmemiş bir biçimde kullanıyor. Bunu da tüm filmi yakınla uzak arasındaki ilişki üzerine inşa ederek yapıyor. (...)
İşte *İklimler*'in, göz kamaştırıcı bir renk çalışmasıyla desteklenen iddiası: Görüntünün ve sesin kararlılığı, durumların güzelliğini Antonioni'dekinden daha da acımasız kılar. "Şeyler arasında artık hiçbir şey, ne hava, ne ışık, ne de uzam yokken" fasılayı, adamla kadın arasındaki mesafeyi nasıl eşelemeli? Mükemmel bir çift, alttan alta birbiriyle

uğraşan. Ceylan ve görüntü yönetmeni Gökhan Tiryaki ise tersine, HD'nin hipergerçek netliğini daha da ileriye götürüyorlar. Bahar'ın uzanmış başı manzaranın orantılarına sahiptir, ve mekânı basit bir yanal tersine çevirmeyle yeniden modeller. Genç kadın plajda ya da otel odasında İsa'ya yaklaştıkça, yakın çekimin etkisi, kadının kabusunun adama karşı olan fobisiyle de birleşince, konturları biçimsizleştirerek canavarsı bir şekilde yutar. (...)
Ancak HD'den önceki eski perdede, hayaletimsi videoyla hiçbir ilgisi olmayan beyaz fonda, figür ve fon yer değiştirebilmektedir. Tapınağın yıkıntıları içinde olduğu gibi uzaktan, makinesinin ucundan Bahar'ı denetleyen İsa değil, dizi çekimi sırasında, yoğun kar yağışında beyaz gelinliğinin kuyruğuyla bir gölge gibi ilerleyen uçaktaki İsa'nın gökten geçişini izleyen Bahar'dır. *İklimler*'in sonu düşündürücü bir sahne, ancak saray romanlarındakine benzer bir biçimde; Galyalı Perceval, karın üzerindeki üç damla kanla hapse atılmış, aşık olmayı öğrenmiş ve böylelikle hapisten kurtulmuş: *"Her şey unutulurken o düşünmektedir."* Daha sonra, Resnais milli kütüphaneyi pudralayarak buzul çağını tasdik etmeden Demis Roussos *"Gözyaşıyla yağmur / Aynı şeydir"* diye mırıldanacaktır. *İklimler*, ayrılığın gramerine yeni bir bölüm ekliyor: Gelinliğinin kuyruğu ile yağan karı yeniden ancak, yitirilmiş bağın yerine kozmik bir türdeşlik koyarak, Bahar birleştirebilir. Ve sonunda şu ses duyulur: "Kestik!"

Florence Ben Sadoun, *"İklimler"*, *Elle*, 15 Ocak 2007
(...) Türk sinemacı, Nuri Bilge Ceylan kendi filminde mahrem olanın trajik detaylarını inceliyor: Kaybolmuş bakışlar, boşluğa açılan geçitler, tutulan ya da saklanan gözyaşları, iyiden iyiye yerleşen, ardından billurlaşan ve sahte bir gülüşle parçalanan sessizlik. Gözlerimizin önünde dağılan bu çiftin hikâyesi hakkında, artık sona gelindiği dışında pek bir şey öğrenemeyiz, fakat ikisinin kopma noktaları aynı değildir. Mevsimlerle ilerleyen gelgitler arasında Ceylan, yakın planda, ötekinin yüzündeki içsel manzarayı çeker. Bu, zamanın düpedüz tene bağlanan o meşhur uyumsuzluğudur. Acılı ama harikulade bir film.

Agla, "Nuri Bilge Ceylan'ın iklimleri", *Sur la Route du Cinéma*, 20 Ocak 2007
Binlerce defa kullanılmış küçük bir hikâyeden, yoktan nasıl böylesine büyük bir film yapılabilir? (...)
Yönetmen (aynı zamanda çok iyi bir oyuncu) bize bir ayrılığın otopsisini sunuyor. Bunu hem sert ve hem de sarsıcı bir biçimde yapıyor; etkileyici bir laf tasarrufu ve şaşırtıcı güzellikte görüntülerle. Tek kelimeyle olağanüstü Türkiye manzaraları ve sabit planlar anlatıma harika bir şekilde eşlik ediyor. (...)
İşte size erkeklerin Mars'tan, kadınlarınsa Venüs'ten geldiğinin bir kanıtı daha... böyle bir durumda dünyanın yuvarlak olduğunu nasıl düşünebilirsiniz?

Stéphane Mas, "Oyunun sonu, güneşin altında", *Peauneuve.net*, Ocak 2007
Nuri Bilge Ceylan'ın son filmi, Antonioni'nin senaristi Tonino Guerra'nın kaleminden çıkmış olabilirdi. Arzu, geri alma istenci ve 'bir şans daha' masalı bir hiç üzerine bumerang gibi geri dönüp çarparsa ne olur? Bunalımdaki erkeğin mahremi üzerine HD

olarak son derece zarif ve incelikli bir şekilde çekilmiş, kar ve güneş yanığı arasında gidip gelen bir film. (...)
Burada Ceylan, kuşkuların ve kayıpların yönetmeni olduğunu kanıtlıyor. Sis, puslu gökyüzü, tehditkâr bir fırtınanın ardından köprünün üzerinden geçen şu beden. Bu sahnede, tüm yoğunluğun basınç ve ağırbaşlılıkta olduğu bir klasisizm vardır. Karakterler üzerinde yumuşak ama hoşnutsuz bir bakışla son derece durgun bir çekim yöntemi. (...)
Nuri Bilge Ceylan, *İklimler*'le günümüz erkeğinin zayıf noktasını derinlemesine deşiyor. Bir yanda ipe dizilmiş, incelik ve sadelikle sahneye konmuş bir anlatı, öte yanda dijital çekim, tenin çıplaklığını gösteren, ışığı metalden geçiren HD görüntülerde olduğu gibi tatlı bir yavaşlık var. Demek ki duygusal dramın tüm gerekleri, karşılığında aynayla her birimizin mahremiyetini sorgulayan bir sinemacının kendi bakışı şeklinde, imzasını bırakacak şekilde ortaya çıkacaktır. Çağımızın amaçsız ve arzusuz boşluğu etrafında bunalımdaki erkek kimliğinin nafileliği ve kararsızlığı.

Yasmine Youssi, "Aşkın görsel kesitleri", *Tribune*, 17 Ocak 2007
Bu filmde Türk yönetmen Nuri Bilge Ceylan aşk üzerine üstün bir eser ortaya koyuyor. Ya Cannes böylesi bir başyapıtı es geçseydi? Festivalin yarışma bölümünde sunulan *İklimler* ana jüriden ödül almadı. Fipresci Ödülüyle yetindi.
Bu güçlü, baş döndürücü, büyüleyici güzellikteki filmin, gönül ilişkisinin işleyişini eşine az rastlanır bir ustalıkla nasıl didik didik ettiğini kendimize soruyoruz. (...)
Nuri Bilge Ceylan ilk karelerden itibaren bir ritim oluşturur, yavaş ama asla durağan olmayan bir ritim. Acele etmeden, her bir kişi üzerinde durarak, ruhlarının gizli yanlarına ulaşmak için yüzlerini dikkatle inceler.
Ondan aşk üzerine uzun diyaloglar ya da kadın-erkek ilişkilerinin güldürüsünü üretmesini beklemeyin. O bir çiftin huzursuzluğunu, aralarındaki güç ilişkilerini, tavlama oyunlarını, birinin diğeri üzerinde iktidarı ele geçirişini veya ayrılığın acısını sessiz anlarda, alaycı bir gülüşte, içi bilinçli olarak boşaltılmış konuşmalarda ortaya koyuyor.
Yönetmen, karakterlerin iç savruluşlarını iklim değişimleri üzerine oturtmayı seçmiş. Yaz, bedenlerin şehvetine açık kapı bırakırsa da yapış yapış bir sıcakta onları pişirmekten de geri durmaz. Şiddetli sonbahar yağmurları tokat gibi iner, kar ise üzerlerini kaplar ve tecrit eder. Ceylan mevsimlerin bu oyunu üzerine harika kareler çekmiş. Aynı zamanda izleyiciye Türkiye'nin Batı'da genellikle yansıtılandan farklı, öteki imajını sunuyor. Bir kere burada din meselesi değil, kadın ve erkeğin aşkın evrensel meselesiyle yüzleşmesi var.

Kim Berdot, *"İklimler", Il était une fois le cinéma,* Ocak 2007
Görkemli görüntülere ve büyük bir zekânın geçişlerine dayalı, çok dokunaklı bir film. (...)
Sözcüklerden tasarruf edilmişse de bakışlar daha fazlasını söylüyor: Çoktandır tanınan *Uzak*'ın yaratıcısı Nuri Bilge Ceylan, kişilerini mümkün olduğunca yakından çekmekle bizi trajik bir romansın içsel izleyicileri yapıyor. Bununla birlikte kamera,

fazla burnunu sokmadan bizi karakterlerin yalnızlığı ve karmaşasıyla doğrudan yüzleştirerek bir mesafe koymasını da biliyor. Tümüyle yitip giden iki kişi, uzakta seçilemez olarak kalırlar; sıkıntılarının ne olduğunu tam anlamadan onları kuşatırız, tepkileri öngörülemezdir, bakışları ve üzüntüleri yanıtsız kalır. Bu erişilmez, duygusal valsin çaresiz seyircileri olan biz, onları aşklarının ölümü karşısındaki çırpınışlarına ve kavgalarına terkederiz. (...)
Ruhun en ufak değişimlerini dahi yakalamak: Açıklayıcı bir söz veya biraz vurgulanmış bir sessizlik. Kapanan gözler, kırışan bir yüz, kuruyan dudaklar, bir iç çekme, bir gözyaşı, bir gülümseme. Ve hep de bu uzun ve hareketsiz planlar, acı içindeki yüzlerde aşırı bir utanma duygusu. O dayanılmaz, az çok göz yumulmuş tecavüz sahnesinin gösterdiği gibi, bu tek çaresi ilkel, fiziksel bir şiddetin patlaması olan gizli bir acıdır.
Bahar ve İsa birbirlerini yine de sevmektedir. Fakat anlaşmak için yaratılmış değildirler. Aralarında çok fazla *iklimsel* farklılıklar vardır.

Marie-Noelle Tranchant, "Aşkın zamansızlığı", *Figaro,* 17 Ocak 2007
(...) Bu, Aragon'un deyimiyle salınarak giden iki kalbin öyküsü. Yönetmenin bu hikâyeyi karısıyla birlikte yorumlamayı, onu bu mahremiyete bulaştırmayı seçmesi ilginç ve de şaşırtıcı. *İklimler*, aşkı ve aşk yitimini yavaşça birbirine katan bir manzara ve özellikle stil ve estetik arayanlara hitap eden keskin bir çözümleme gücü ortaya koyuyor. Yönetmenin incelikli planları ve imge üzerindeki ustalığı hayranlık uyandırıyor.

Serge Kaganski, *"İklimler", Les Inrockuptibles,* Sayı 581, 16-22 Ocak 2007
Uzak'ın yönetmeninden, iki sevgilinin hayatlarındaki iklimsel değişimler üzerine son derece isabetli bir hava tahmini. (...)
Mekânlar, iklimler ve duygular arasında, temsil edilmesi güç olana meydan okurcasına, güçlü bir bağ var. Görünür ile söylenirin aralığında yuvalanmış, ruhları, insan ilişkilerini, çiftleri aşındıran bu ağır ve farkedilmeyen erozyon, varoluşun belirli anlarında çoklu ve zor ayırt edilir nedenlere, birikimli olduğu varsayılan modern adamı kendinden usandıran bu çağdaş yabancılaşmanın bağı: Bunlar Antonioni'nin sinemasını olduğu kadar Ceylan'ın sinemasını da temellendiren öğeler.

Max Linder, *"İklimler", Mulderville,* 2 Şubat 2007
Nuri Bilge Ceylan'ın, 2006 Cannes Film Festivali'nde yarışmada sunulan bu dördüncü filminde büyük bir hikâye yok. Ancak en ince ayrıntının işlenişindeki güzelliğin ve yoğunluğun neden olduğu duygusal etki öylesine büyük ki, oyunculuktaki bu minimalizm, filmin en büyük üstünlüğü. (...)
Nuri Bilge Ceylan, hayatına yön verecek, anlam katacak özel bir şeylerin arayışındaki, halen genç bir erkeğin dünyasını bazen zalim bazen acı verici bir rahatlıkla gözlemliyor. Bu kapsamlı rapora bakmak her zaman haz verici değildir kuşkusuz; tecavüze benzer bir cinselliğin içerildiği o muğlak sahnede olduğu gibi. Buna rağmen, yönetmen kendini yansıtan ana karaktere can vermesini bilmiş. (...)

Yönetmenin, bizi bir önceki filminde de etkilemiş olan üstün görsel yeteneği, bu kez karakterlerin duygusal savrulmalarıyla birleşerek daha da kırılgan ve paha biçilmez bir hal alıyor. Özellikle karla kaplı planlarda, Bahar rolünde izlediğiniz Ebru Ceylan'ın dokunaklı yorumuyla, harika imgelerle ilerleyen ve sürükleyici olan bu dram, düşük bir gönül ilişkisinin soğuk ve sert çölünde acımasızca ilerliyor.

Simon Galiero ve Nicolas Renaud, "Rüyalar ve uyanışlar", *Québec Cinémathèque*, 28 Nisan 2008

Hakikaten son derece kişisel ve sanatsal bir film...

Ceylan, ailevi ve toplumsal ilişkiler üzerine çok keskin bir bakışa sahip. Bu bakış, filmlerinde yan yana duran veya çarpışan ve en alışılagelen yerde bir kararsızlık kümesi olarak, gündelik yaşamın içi en boş ve ironik gerçekliği olarak sonlanan yalnızlıkların açığa çıkışı olarak sunuluyor.

Ceylan'ın eserlerinin bir başka boyutu, özellikle *Mayıs Sıkıntısı* ve *Uzak*'ta, yaratım sürecini bir biçimde sonsuza götürerek, sanat üzerine bir tefekkür oluşturma biçimidir. Ceylan, bir sanatçının kendine sorması gereken sorulardan birkaçını kurnazca ve zekice önümüze seriyor. Buna karşılık, soruları gündelik hayatın içinde ve karakterlerin mahremiyetinde gündeme getirmekle, o bildik "film içinde film" modellerinden sıyrılıyor. Karakterlerin ağzından çok kişisel düşünceler de dökülmüyor, fakat bunlar, sanatla kurdukları belirli bir ilişkinin zorluklarında bedenleniyor. *Mayıs Sıkıntısı*'nın sıkıntılı sinemacısı ve *Uzak*'ın sanatsal ideallerine ulaşamamış reklam fotoğrafçısı, daha ziyade sevimsiz, bencil ve kaçak dövüşen karakterler olarak yaratılmışlardı. (...)

Michel Marques, "Mevsim dönümü", *Cinéphile*, Şubat 2007

(...) Ceylan, ötekinin varoluşunun bilincine varmaktan aciz olan modern bireyi, olduğu gibi, modernliğe ve de bireyselliğe açık olmakla ruhunu mutsuzluğa hasreden bir varlık olarak ele alır.

Türk yönetmenin sinemasal unsurları kullanışındaki yerindelik (kadrajlardaki sağlamlık, fazla diyaloglardan kaçınma, görüş noktası çalışması) ve bunun eşi üzerinde doğurduğu yeni netice olarak oyunculuğu (Ceylan'da adeta Türk George Clooney havası var) *İklimler*'i, psikolojik olarak karanlık ama aynı zamanda ışıltılı bir film haline getiriyor. 2007 yılının sinema anlamında biraz dopinge ihtiyacı vardı. Onu da buldu.

Cédric Jager, *"İklimler"*, *Nord Cinema*, 7 Ocak 2007

Bir şaheser. Nuri Bilge Ceylan, mükemmel *Uzak* filminin ardından bir kez daha günümüzün en heyecan verici sinemacılarından biri olduğunu kanıtlıyor. Tam anlamıyla nefes kesici bir sanat filmi. Filmi gördükten hemen sonra üzerine konuşmak oldukça zor. Tabii eğer dışarı çıktığımızda kar yağmıyorsa. Yağmasını çok isterdim, fakat ne yazık ki Fransa'da kışları hava +10 derece oluyor...

Kar, daha önce hiç bu biçimde sinemaya aktarılmamıştı. Nuri Bilge Ceylan HD kamerayı ustalıkla kullanıyor. Güzel olan sadece kar değil. Ceylan'ın eşi tarafından canlandırılan Bahar karakterinin ilk yakın planı filmin atmosferini harika bir biçimde ortaya koyuyor. (...)

Şiirsel, sanatsal ve yüce. Bir çiftin ve bir adamın, kaçırılmaması gereken, ustaca yapılmış portresi. Cannes'da önemli ödüllerden birini almamış olması gerçekten de tuhaf.

Laurence Reymond, *"İklimler"*, *Fluctuat*, Ocak 2007

Nuri Bilge Ceylan günümüzün en büyük sinemacılarından biri olduğunu kanıtlıyor. (...) Ayrılmış sevgililer için İngilizlerin güzel bir sözü vardır: *estranged*, "yabancılaşmış". *İklimler*'de yaz, bunu Camus tarzında ifşa ediyor: Kumsal, baş dönmesi, güneşin dayanılmaz biçimde sersemleten şu can sıkıcı ağırlığı. Bahar'ın, İsa tarafından boğazlandığını gördüğü sıkıntılı düşüyle, adamın ona tuhaf bir konuşma sırasında açıkladığı duygusal kopuşun gerçekliği arasında, geçmişle geleceğin kabaca birarada bulunduğu yerde, duygusal ve şehvetli bir manzara şekillenir. Bu imgelerin inanılmaz güzelliği, HD'nin sunduğu görülmemiş netlik ve alan derinliği burada afallatıcı ses efektleriyle vurgulanmış karanlık bir uçuruma açılır. Hakikat bundan sonra gerçekle aynı alanda değildir, film birbiriyle ancak kesişebilir olan, ama asla karşı karşıya gelemeyen, hatta aynı planda birbirine yaklaşamayan bu iki varlığın uzamını kesip ayırır. (...) Ayrıca bu adamın yaptıkları geçen zamanın sınanmasıdır; zira film mevsimlerin, doğanın hayran edici rolünü oynadığı hakiki mücevherlerin (kar, kumsal, tarihi yerler...) etrafında, güzelliğine yabanlığın, şiddetin ve ölümün gelişini dahi kaydederek dönmektedir. Bu anlamda filmin sinema adına ortaya koyduğu büyük soru, doğrudan Edgar Allan Poe'nun *Oval Portre*'de, daha sonra Godard'ın *Hayatını Yaşamak*'ta sorduğu soruyla birleşir: Sevgiliyi kendi üzerime bakışım üzerinden sorgulamadan nasıl filme alabilirim? Ceylan, karelerini bir ressam gibi, fakat tüm acımasızlığı ve absürdlüğüyle içine gündelik olanın girmesine izin vererek oluşturuyor.

Yönetmen böylelikle yalancı ve beceriksiz, kadınların gizemine karşı durabilmek için tek silahı bakışı olan karakterini yerleştirir. Aşık olmak, daha doğrusu gündelik olanın deneyimine, tüm idealleştirmelerden uzak olarak ötekiyle birlikte girişmek, burada bir salt bakış açısı meselesi olarak, ötekini tam kavranmak mümkün olmadığından onu anlamak olarak sunulur. Bu salt bir sahneye koyma meselesidir, filmin ana motifi de bir bakıma budur: İsa, kaybolan saatlerini fotoğraflıyor olsa da yazılı ve biçimsel ikinci bir planda Bahar'ın kendisinden uzaklaştığını göremez. Onu yeniden bulmayı denediğinde görmesi gereken yine kendi bakışıdır; karlı bir Western dekorundan çıkma küçük bir sokakta çekilmiş yüz yüze bir düello: "Hakikat anı"... Poe'nun metninde olduğu gibi Bahar karlı uzamda yitip gider. Bir açılma-kararma sonrasında göz açıp kapayıncaya kadar kaybolmuştur. Bir gözyaşı damlası gibi.

Arkamı dönüp gidebilir
Ya da silahı ateşleyebilirim
Gökyüzüne bakarken,
Güneşe bakarken,
Hangisini seçersem seçeyim
Aynı kapıya çıkar
Tümüyle bir hiç.
(–The Cure, *Killing an Arab*)

Maria Carla Zarro, *"Zevk ve Aşk", Web Magazine,* Nisan 2007

"İnsan temasında kaçınılmaz bir sınır vardır, ne aşk ne de tutku onun ötesine geçemez..." (Anna Andreevna Achmatova)

Artık bilindiği gibi, Nuri Bilge Ceylan büyük sinema yapıyor. Onu daha önce (ilk filmleri olan *Koza, Kasaba* ve *Mayıs Sıkıntısı* dışında) *Uzak*'ta görmüştük. Ancak 2006 yılında Cannes Festivali'nde FIPRESCI Ödülünü kazanan *İklimler* adlı filmiyle, Türk yönetmenin üst düzey bir sanatçı olduğu iyice kesinleşmiş oldu. (...)

Biçimsel yetkinlik ve anlatımsal yöntemlere olan hakimiyeti Ceylan'ın gerçek ve benzersiz bir yönetmen olduğunu gösteriyor. Görüntülerin kurulmasındaki yetenek, planların titiz kurgusu ve detayların simgeselden öte estetik gücü, artık onun alameti farikası haline gelmiş durumda. Bunlar fotoğrafın ve sinemanın üzerine tek bir bütünsel bakış halinde yansımakta. Açı ve karşı açı burada yalnızca anlatımsal bir teknik değil; Öteki ile ilişkide olan Ben'i farklı yönlerden göstererek, bir ilişkinin paylaşımlardan, bakışlardan, jestlerden ve sessizliklerden oluşan özünü veriyor. (...)

İsa'nın ilişkiyi bitirme denemesini, Bahar çocuksu bir tepkiyle karşılar ve ikisi İsa'nın kullandığı motosikletle giderken Bahar küçük bir kazaya sebep olur. (Bu arada: Kask yok, otomobilde emniyet kemeri yok, kafelerde sigara içmek serbest... Avrupa normları Akdenizli komşularımızın hayatını epeyce değiştirecek gibi görünüyor). (...)

[*İklimler* İtalya'da *'Zevk ve Aşk'* adıyla vizyona çıktı. *(ç.n.)*]

Domenico Barone, *"Zevk ve Aşk", Cinema dada,* 3 Mayıs 2007

Aşkın mevsimlerini, uzun ve anlamlı sessizliklerle telaffuz edilen paralel acılar ve kayıtsızlıkları, dar zamana sıkışmış zevkleri, iletişimsizliğin ve mecburi bir yalnızlığın içerisinde artan mesafeleri anlatan *Zevk ve Aşk*, Çehov romanlarındaki kararsız kişilikleri, Rus edebiyatındaki kahramanları anımsatırken, kimi edilgen ve kaçınılmaz davranışlardaki acı veren cesur teslimiyeti, empati kuran bir anlayışla ele alıyor.

Aşk ve tutkunun imkânsızlığı üzerine yazılmış ve – tıpkı duyguların kırılgan değişimleri gibi – üç ayrı bölüm halinde sunulan bu teorem, suskunluklar ve çarpılan kapılar arkasında, davranışlardaki ataleti, yalnızlıktaki rahatlığı ve huzuru birlikteliğin getirdiği yüzleşme ve uyuşmazlıklara tercih eden, kaçışı, kişinin suçlarını ve sorumluluklarını daha da belirginleştiren yapıcılık ve anlayışlılık çabalarına yeğleyen birinin karanlığı ve basitliğiyle tasvir ediyor.

Geçen yıl Cannes'da yarışma bölümünde gösterilen *Zevk ve Aşk*, şeyleri tahrif eden anıların birarada yaşayışını anlatan, nafile yalanların, gündelik kandırmaların, iklim ve renklerin dönemsel geçişini değiştirip altüst etmeye karşı duyulan içsel korkunun ortak amaçları yok etmesiyle, iletişim kurmanın imkânsızlaştığı gerçeğinin derin anlamı üzerine, eski klasik tarzdan ilham almış, yürekten gelen bir film.

Yönünü kaybediş ve zamanın akışına uyum sağlayışla ilgili bu filmde, Ceylan, son derece net çıkarımlar yaparken uzun plan-sekanslar, sınırlı ölçüde diyaloglar kullanıyor ve her bir çerçeveye gereken zaman ve uzamı sağlıyor. Bunu yaparken sıkıntılar ve hayalleri, her zaman özlemi çekilen sevecenlikleri, ilkel ve acı verici

arzuları hatırlatarak, durum ve detaylar üzerinde mükemmelleştirene dek duruyor. Burada amaç, doğanın seslerine, utançların ve hayal kırıklıklarının enstrümanlarıymışçasına uyum sağlayan derin ve evrensel temalara, katılımcı bir duygusallıkla dokunmak.
Yönetmen, ön planları, mesafeler üzerine düşünen filozoflara gönderme yapan bir yazarın özgürlüğü ve kazanılmış olgunluğuyla tasarlıyor. Tüm kaybedişleri ışıklı çekimlerle aydınlatıyor ve aşk ilişkilerindeki dengesizliklere duyduğu ilgi sayesinde anlatımında kendi özgün tarzını buluyor. Manzaraların parlak görkemiyle, davranış ve durumların yüzyıllardır tekrarlanarak eskiyişlerini biraraya getirirken, yanılsamaların yansıması olarak sesleri ve görüntüleri kullanıyor.
Gerçekleşmeyen buluşmalar ve varoluşsal yalnızlıklar, artık karşılığını bulamayan bir tutku ve terkedişi takip eden müthiş bir tatminsizlik üzerine kurulu bu filmde yönetmen, *Uzak*'ta olduğu gibi iklimsel değişimleri aksiyonun önünde tutuyor. Ancak hem soyut hem gerçekçi bir film olan *Zevk ve Aşk*, aynı zamanda sevginin tükenmişliği üzerine samimi bir anlatı. Derin yapısında, çelişkili ve sadist biçimde iyimser ve bu yönüyle, boşluk hissinin farkında oluş ve huzuru reddedişten kaynaklanan estetik ve ahlaki kaygılar içeriyor. Sonunda pişmanlığa yer vermeyen, kısıtlı ve geçici de olsa hayatta kalmayı sağlayan bir denge bulunuyor.

Pasquale Colizzi, "*Zevk ve Aşk:* İletişimsizliğin mevsimleri", *L'Unità,* 19 Nisan 2007
(...) Ceylan'ın sineması ölü zamanlar ve insanların izleyiciye hakkında neredeyse hiçbir şey anlatılmayan öyküleri üzerine kurulu. Sözlerden çok görüntüler ve bedenler, ve içi doldurularak işlenen konu, öykünün mânâsını vermeye yetiyor. Filmde yönetmenin etkili metaforlarla görselleştirdiği (sahildeki rüya sahnesi gibi), *naif* bir ton da var. Bu bazen kültleşmiş sahnelerle de veriliyor. Örneğin baş kahraman ve sevgilisi arasındaki sevişme sahnesinde ikisi gerçek bir fiziksel savaş veriyor; öyle ki şiddet mazoşizmin sınırlarına dayanırken, kadının erkeğe karşı mı çıktığı yoksa cesaret mi verdiği son ana dek anlaşılamıyor. Giysilerini yırtarak çıkaran sevgililer, tutkulu bir öfkeyle birbirlerini yere düşürüyor ve tüm bu şiddetle kendilerine yakın yerleştirilmiş olan kameraya çarpıyorlar.

Silvio Danese, *Cinematografo,* 20 Nisan 2007
Türk yönetmen Ceylan'dan, değişkenliğin etrafında gelişen bir aşk rondosu. Ayrılığın kusursuz bir analizi...
Filmin İtalyanca ismi *(Zevk ve Aşk)* Roger Vadim'in 60'lı yılların başlarında, Schnitzler'ın *Girotondo* adlı piyesinden yola çıkarak çektiği vasat bir filmle aynı, ki Max Ophuls daha önce aynı piyesten yola çıkarak zarif ve kaliteli bir film olan *La ronde*'u çekmişti (1950). Schnitzler'in eserindeki değişken, çabuk sıkılan, ele avuca sığmaz aşk zincirinin bir benzeri, Nuri Bilge Ceylan'ın iki sevgilinin duygularının birbirini takip edişini anlattığı dördüncü uzun metrajlı filminde de ele alınıyor. Bir aşkın, daha doğrusu aşksızlığın hikâyesi, izleyicinin inançları ve beklentilerini önce besleyip sonra tepetaklak ediyor. *Uzak* adlı filmiyle Cannes'da bir Palmiye kazanan

yönetmenin bu dördüncü uzun metrajlı filmi, çiftlerin ayrılışının ve bunun içerdiği çelişkilerin mükemmel bir analizi. (...) Batı'da olsaydık sorunun değiş tokuş denen bulaşıcı hastalıktan, serbest piyasa koşullarının insan duygularına kadar uzanmış olmasından kaynaklandığından da bahsetmemiz gerekebilirdi. Aslında belki Türkiye'de de aynı noktadayız. Filmin baş kahramanları kentli birer meslek sahibi. Filmin gerçek adı olan *İklimler*, üniversitede öğretim üyeliği yapan İsa'nın içsel değişkenliğine ve televizyon sanat yönetmeni Bahar'ın Türkiye sahillerindeki son tatilinin ardından karlı bir şehirde yaşadığı kuşkularla dolu buluşmasına gönderme yapıyor. Bir buçuk saat süren hareketsiz bir serüven filminde, bir salonda kanapelerle sehpanın arasında yaşanan grotesk ve başarılı bir sevişme sahnesindeki şiddet gerçeğin ta kendisi. (...)

Francesco Zurlo, "Sembolizm ve Şiir", *Fusi Orari*, Nisan 2007

Kesin olan şu ki, Nuri Bilge Ceylan – birkaç yıl önce ondan olağanüstü bir film olan *Uzak*'ı izlemiştik – bu dördüncü uzun metrajlı filmiyle (İtalya sinemalarına gelen ikinci filmi) uluslararası yönetmen sinemasının en ilginç kişiliklerinden biri olduğunu kanıtlıyor. (...)

Acaba, yönetmen Ceylan'ın insan duygularını son yılların en vahşi, her yana çekilebilir ve büyüleyici sevişme sahnelerinden birinde, neredeyse plastik bir biçimde somutlaştırdığı bu film, hem modernizmden ve batılı yaşam tarzından etkilenen, hem de derin tarihinden ve kendisine miras kalan duygusal tepkilerinden kopamayan bugünkü Türkiye'nin bir metaforu olabilir mi?

Belki de. Ancak burada asıl önemli olan, filmin metnindeki mükemmellik ve Bilge Ceylan'ın şiirsel evreninin sahiciliği.

(...) Sonuç olarak, göz kamaştırıcı güzellikte sabit ve hareketli uzun planların dizilişinden oluşan bir anlatım içerisinde, her bir kareye mükemmel bir anlatım katabilme yeteneğine şahit oluyoruz.

Zevk ve Aşk, aşırılığa kaçmayan, duru lirizmiyle her zevke hitap etmeyebilir, ancak çağdaş Akdeniz sinemasının en önemli yapıtlarından biri olduğu kesin.

Paul, *"Zevk ve Aşk"*, *Film Scoop*, 3 Mayıs 2007

Muhtemelen, Nuri Bilge Ceylan'ın adı Von Ceylan veya Ceylanini olsaydı, ya da Rus, İsveçli veya Fransız olsaydı, ona bir "usta" payesi çok daha önceden verilmiş olurdu. Ancak Ceylan bir Türk ve bu nedenle böyle anılmak için hâlâ gidecek yolu var (ya da daha önemlisi bulması gereken maddi kaynaklar). Ama kim ne derse desin, hiç şüphesiz, kendisi şimdiden büyük harflerle bir Usta. (...)

Isabella Amoruso, *"Zevk ve Aşk"*, *Recen Sito*, 18 Nisan 2007

(...) Zamanımızın büyük Türk yönetmeni Nuri Bilge Ceylan'dan, insan manzaralarının ve günümüzün İstanbul'unun ruhunun yoğun bir keşfi karşımızda. Bu öyle bir ülke ki, çetin kışların ve karın, yeşil çayırlarla kurak ve buzlu ovaların, kahramanlarının ruhları gibi muhteşem ama zorlu düzlüklerin birarada yaşadığı, hem doğurgan, hem de sürtüşmeli bir memleket. (...)

Ustaca yapılmış bir montaj ve fotoğrafların işlenişiyle Nuri Bilge Ceylan, üsluptaki virtüözlüğüyle kendini tekrar ispatlayarak, bize hayata karşı duyarsız teslimiyetimizden ve bu yüzden kaybettiğimiz zevkten, aşktan ve yaşamanın keyfinden bahsediyor.

Matteo Signa, "Evliliğin ardından", *Non Solo Cinema,* 19 Nisan 2007
(...) Filmin gücü, eserin farklı bölümlerinde gözlemlenebilen şaşırtıcı dürüstlükte yatıyor. Oyuncuların yorumu son derece sakin ve inandırıcı. Diyaloglar ve müzik öylesine az ve öz ki Ceylan rahatlıkla bir sessiz film çekebilir. Fotoğraflardaki titizlik izleyiciyi kişilerin "duygusal içselliklerine" odaklanmaya mecbur kılıyor. Diğer yandan sabit planların ve yakın çekimlerin bol kullanımı da bunu sağlıyor, hatta kimi zaman bu tarz çekimler neredeyse abartılarak iki kahramanın cinsel ve duygusal yakınlığına adeta saygı göstermez hale geliyor. Yönetmen bize, çağdaş ilişkilerin gerçeğinin nerede yattığını sorgulamadan, sevgilerini dayandırabilecekleri bir nokta bulmayı başaramayan bir adam ve bir kadının acıklı bir portresini sunuyor.

Emanuele Rauco, *"Zevk ve aşk", Cineclick,* 20 Nisan 2007
(...) Fazla tanımlamaya gerek bırakmayan, net, saydam ve anın ve olayın şiirselliğiyle uyumlu bu güzel filmin belli bir yönetmen sineması tarzını taşıdığı düşünülebilir. Ancak bu filmde, sahnelerdeki seçiciliğin, düşünceler, duygular ve kişilere saygının mümkün olan tek yolu olduğu anlaşılıyor. Ve belki *Uzak*'taki uyum ve bütünlüğü beğenmiş olsak da, burada daha ön planda duran duygusallık, Ceylan'ın atmosfer yaratma ve yakalamada, anlam yaratarak görüntülemede, anları durdurmada ve izleyiciye geçirmedeki kusursuz yeteneği bu filmde de geçerli.
Bir televizyon setini örten karla, pek çok şey hisseden ve yeniden buluşmayı arzulayan iki yüreği örten kar arasında geçen final, artık ustalığı ispatlanmış olan Ceylan'a duyduğumuz saygıyı onaylıyor. Yönetmen baş kahramanın rolünü yaratarak ve oynayarak filmin bütününde bizzat yer alıyor. Bu saygıda diğer büyük pay, Gökhan Tiryaki'nin yumuşak ve ustalık dolu çekimleri ve Ebru Ceylan (güzel *Bahar*) ve son derece iyi halledilmiş güzel bir sevişme sahnesinde oynayan, gelip geçici sevgili rolündeki Nazan Kesal'ın yoğun ve duygulu oyunculuklarına ait. Ceylan'ı, sinemaya Michelangelo ölçeğinde bir bakış açısı getiren yeni yönetmen olarak selamlamaya hazırız.

Emanuele Di Nicola, "Yüreklere düşen kar", *Spietati,* 18 Nisan 2007
Artık kendini tam anlamıyla ispatlamış bir Türk yönetmenden sıkı bir baskın bu film. *Uzak*'ın ardından sinema salonlarımıza geri dönen Ceylan, inşa etmekte olduğu dayanıklı yapıya bir tuğla daha ekliyor. *Zevk ve Aşk* (filmin orijinal adının aşk ilişkilerindeki döngüselliğe gönderme yapışı dikkat çekiyor, ancak kimbilir kaçıncı kez yine gülünç bir İtalyanca başlık seçilmiş) bir aşk hikâyesini anlatmıyor. Film, aşkın çoktan buharlaşmış ve sıkıcı bir rutine girmiş olduğu noktada başlar ve bir kültür gezisi ile arkadaşlar arasında yenen bir yemek, çiftin arasına mesafelerin girmesine yeter. Yönetmen bunu ağırbaşlı bir üslupla, asla aşırılığa kaçmadan ve kendini beğendirmeye çalışmadan, sahneleri yalınlaştırarak yapıyor. İşte sonunda,

karşımızda duyguları anlatan ancak söylemeyen (ki bu bir İtalyan filmi olsaydı, kulaklarımızı yerel bağırış çağırışlarla acıtırdı), oyuncuları lafa boğmayan (oyuncuların da uzun plan-sekansların altından kalkabildiği), bunun yerine çerçeveleri görüntülerle doldurmayı tercih eden biri. Film gerçekçi bakışa yakın duruyor ve tam da bu temel özelliği sayesinde, büyük bir duruluğa sahip gerçeküstü anların etkisi de çoğalıyor. (...)

Priscilla Caporro, "Ağıt", *Spietati,* 29 Nisan 2007

(...) *Zevk ve Aşk*, insanlığın zayıf ve inatçı kahramanlarını şefkatle okşayan bir film: anlayışsızlıklarla, güvensizlikle, aldatmalarla çökmüş bir çiftin bunalımında ilerleyen son derece doğal bir gidişattan söz ediyor. Hikâyede, yılların yaşlandırdığı ve artık canlılığını yitiren ilişkisinde yorgun düşmüş biri var. Bu adamı kaçamak ilişkilerin arsız zevkleriyle, özen verilmesi gereken kırılgan bir aşk arasında kararsızlık yaşamaktadır. Sonra, sevdiği adamın hayal kırıklığı yaşattığı bir kadın var. Artık son duraga gelmiş ilişkisiyle yüzleştiğinde içine kapanıp mağlubiyetinin acısını sarsıla sarsıla ağlayarak ya da katıla katıla gülerek çıkarmakta, histerinin sınırlarında dolaşmaktadır. Sonra mevsimleriyle ve değişmez akışıyla dünyanın geri kalanı var. Güneşli yaz sahillerinden dağların karla kaplandığı kışın soğuguna dek alt katman değişmez: Egosuyla körleşen bir adamın duyarsızlığında ve duygularının en derininde yara almış bir kadının ilgisizliğinde, soğukluk başroldedir. Benzer biçimde, yağan kar anıların gürültüsünü yumuşatır, atmosferi soğutur, tek yönlü bir buluşmanın gerilimini seyreltir. Kelimeler boşluğa düşmüş, bir ilişkinin mezarından ses veriyor gibidir. Kar, kurulan düşlerin, Resnais'nin hayat ve aşk üzerine anlattığı tatlı masalların üzerindeki hafif örtü olmaktan çıkıp, yalanlar ve kaçamaklarla vura vura öldürülen bir duygunun kefenine dönüşür. Bir müzik kutusunun mekanik serenadı, daha önce K 466 Fa Minör sonatıyla sevgililerin hayatındaki kimi anlara eşlik eden Scarlatti'nin yerine geçer. Ancak güvene ihanetin açtığı yarayı kapatamaz. (...) Ceylan, hislerin salıncağında duyguların uyumunu yakalamanın zor olduğunu anlatıyor. Seven ve sevilenin rolleri bu nedenle ters dönüp yer değiştirir ve yaraların kapanmasına izin verilmez.

Porro Maurizio, "Kırılgan ve ümitsiz bir aşkın gizemi", *Corriere della Sera,* 20 Nisan 2007

1959'da İstanbul'da doğan Nuri Bilge Ceylan'ın yazdığı, yönettiği ve oynadığı bu film, büyük bir duygusal güce sahip küçük bir oda filmi, Türkiye'nin bugün bize sunduğu imajı ters yüz edebilir. Orhan Pamuk'un da, böylesi sevgi ilişkilerinin esrarını sorguladığı, olan bitene değil içselliğe önem verdiği, gayet avrupai yapıtları var...

İçinde her şeyin geçtiği, fakat sıkıcı ve hareketsiz filmler var. Bir de bu film gibi, yalnızca aşkların yavaş ve belirsiz örülüşünden ibaret, ancak iç ritmiyle, sessizliklerle, bakışlarla, sabit görüntünün de anlamaya yardımcı olduğu, izleyiciyle aynı dalga boyunda duran filmler var. Arzuları analiz edişi bakımından Antonioni'yle, aynı zamanda Melò'yu yöneten Resnais ile akraba duran yönetmen, serüvenleri, geceleri ve duygu tutulmalarını iki sevgilinin öyküsünde özetliyor. (...)

Güle güle sevgilim... ve kar yağar. *Zevk ve Aşk*, bir yandan yönetmenin tutkusuna, diğer yandan da onun yüreğin gizemlerine duyduğu delice meraka tanıklık ediyor. Yönetmen bu merakı görüntülerle, sahile, bir yemek masasına, bir salona, yerdeki bir fındığa, bir otel odasına ya da finalde karlı bir manzaraya ve bir taksi şoförüyle çekilen fotoğrafa bakarak sunuyor. Yönetmenin ideal kadınları birbirini tamamlıyor, adları da Ebru Ceylan ve Nazan Kesal. Her biri özel yaşamın şiirselliğinin zaferini, varoluşsal kuşkularıyla yansıtıyor.

Olkan Özyurt, "Bahman Ghobadi ile söyleşi", *Radikal*, 17 Nisan 2007

(...) B. Ghobadi: Türkiye'de çok az insan Nuri Bilge Ceylan filmlerini izliyor. Bu yüzden de onun değerinin bilinmediğini düşünüyorum. Ayrıca Türkiye'ye geldiğimde sinema çevrelerinin onu dışladığını hissediyorum. Buna da anlam veremiyorum. Çünkü Ceylan sayesinde Türk sinemasının sesi dünyada daha fazla duyuluyor. Bu, büyük bir itibar Türk sineması için. *İklimler*'i Brezilya'da izledim. Dizlerimin bağı çözüldü. Kanımca kamerayla büyü yapıyor. Gerçek anlamda bir sanatçı o. (...)

Katja Nicodemus, "Coen Kardeşler ile söyleşi", *Die Zeit*, 25 Eylül 2008

Die Zeit: Cannes Film Festivali'nin 50. Yıldönümü için bir kısa film çevirdiniz. Filmde şöyle bir ütopya vardı: Bir çoban Amerika'nın herhangi bir yerinde bir sinemaya gider. Tesadüfen bir Türk sinemacının bir eserini izler. Bir ilişkinin dağılması üzerine yavaş bir filmdir bu. Ve çoban filmi beğenir.

Joel Coen: Çobanın izlediği film, Türk yönetmen Nuri Bilge Ceylan'ın *İklimler* filmi. Biz filmi iki sene önce gördük ve olağanüstü bulduk.

Ethan Coen: Bir çobanın bu filmi beğenmesi çok güzel bir tasavvur.

Joel Coen: Mesele elbette bir çobanın böyle bir filmi anlayamayacak olması değil.

Ethan Coen: Mesele, Amerika'da bir çobanın Türk filmi izleyebileceği sinemaların çok az olması.

Joel Coen: Amerikalı çobanlar Türk filmleri izleyebilseydi ne güzel olurdu.

Ethan Coen: Ne güzel olurdu, evet.

Joel Coen: Evet.

Nuri Bilge Ceylan ile Söyleşi

Fotoğraf Çekmek Benim İçin Terapi Gibi

Olkan Özyurt
Radikal, 8 Nisan 2007

İstanbul Film Festivali'nde bugün son filmi *İklimler* gösterilecek olan Nuri Bilge Ceylan, uzun süredir söyleşi vermiyordu. Suskunluğunu festival kapsamında açtığı 'Sinemaskop Türkiye' sergisi için bozdu. Fotoğrafın, kendisi için dinlendirici bir yanı olduğunu söyleyen Ceylan, sinemanın tersine 'yalnız yapılabilen' bu sanattan kopmamaya kararlı. Sinemadan önce fotoğrafçılık yapan Nuri Bilge Ceylan bu eski aşkını adeta yeniden keşfetmiş gibi. İstanbul Film Festivali kapsamında Milli Reasürans Sanat Galerisi'nde açılan 'Sinemaskop Türkiye' başlıklı fotoğraf sergisi de bunun göstergesi. Cannes'da FIPRESCI Ödülü kazanan *İklimler* için bile söyleşi vermeyen Ceylan'la fotoğraf üzerine (sinemayı da bulaştırdık işin içine) keyifli bir söyleşi yapmanızı belki de buna borçluyuz. Nisan sonuna kadar açık kalacak sergiyle birlikte Ceylan'ın son filmi *İklimler* de festivalde gösteriliyor.

Siz önce fotoğrafçıydınız. Sonra sinema yapmaya başladınız ve fotoğraf çekmeyi bıraktınız. Neden yeniden fotoğraf çekmeye başladınız?
Sinemaya başladığım zamanlarda, sinema hayatımı daha çok işgal ediyordu. Yasalarını pek bilmediğim yeni ve büyük yabancı bir âleme girmekte olduğum düşüncesi bütün boş zamanlarımı bu konudaki eksiklerimi kapatmaya yönelik araştırmalara harcamama neden oluyordu. Nedenini tam anlayamadığım garip bir korku, kaygı ya da eksiklik duygusu yakamı bir türlü bırakmıyordu. Daha sonra sinema yerine oturmaya başlayınca sanki içimde yer açıldı. O yere de fotoğraf gelip yerleşti. Şimdi çok daha fazla işim olmasına rağmen fotoğraf için daha kolay zaman ayırabiliyorum. Çünkü o bütün boş zamanların içine ahtapotun kolları gibi yayılan endişeden ve güvensizlik duygusundan pek eser kalmadı. Hatta film çekimleri sırasında bile fotoğraf çalışabiliyorum. Tabii yeniden başlamamda tesadüflerin de etkisi olduğunu söylemeliyim.

Nasıl bir tesadüf?
İklimler'i çekmeyi planladığım bir dönemde Ebru ile, Kapadokya'da oturan bir arkadaşımızı ziyarete gitmiştik. Bir akşamüstü arkadaş bizi çevrede gezdirirken Ortahisar'ın – sergide var – bir fotoğrafını çektim. Öylesine. Sonra İstanbul'a dönünce baktım. Çok sevdim bu fotoğrafı. Belki aynı yöntemle çalışmaya devam edilebilir diye

düşündüm. *İklimler*'i yapacak olmak bana zor gelmiyordu artık nasılsa. Sinema işi hafiften rutinleşmeye başlanıştı çünkü. O nedenini bilmediğim garip kaygı yokolup gitmişti artık. Fotoğraf zaman zaman insanı doğayla baş başa bırakan bir uğraştır. Gidersin rüzgârı hissedersin, yalnızsındır, bir huşu duygusu kaplar içini. Onları özlemişim, o yüzden terapi gibi geldi, devam ettim. *İklimler*'e mekân bakmak için Türkiye'nin çeşitli yerlerini gezerken de fotoğraf çekmeyi sürdürdüm.

Serginin başlığında sinemaya atıfta bulunuyorsunuz.
Başlangıçta *İklimler*'i sinemaskop çekmeyi planlıyordum. Bu yüzden biraz dünyaya sinemaskop formatta bakmaya başlamıştım. Mekânları gezerken ben burayı sinemaskop çekersem nasıl durur diye merak ediyordum. Biraz bu düşüncenin ve bakışın uzantısı oldu. Serginin adı olarak fotoğraftaki panoramik teriminin yerine sinema terimi olan sinemaskop'u kullanarak sinemacı kimliğimle fotoğrafçı yanımı ilintilendirmek istedim.

Nuri Bilge Ceylan'ın dünyasında fotoğraf nerede bitiyor, sinema nerede başlıyor? Fotoğraf kökenli sinemacılar genelde fotoğrafın yetmediğini söylerler.
Başlangıçta biraz böyleydi belki. Sinemaya karşı duyduğum heyecan daha fazlaydı. İyi bir filmin üzerimdeki etkisi daha derindi ve daha uzun sürüyordu. Sinema hayatımın çoğu senaryolarla cebelleşmekle geçiyor aslında. Şimdi sabahları ofise gittiğim zaman bilgisayarın başına oturuyorum. Senaryo mu yoksa fotoğraf mı gibi bir ikilemle karşılaşıyorum. Sonra bir bakıyorum elim fotoğrafa gitmiş. Çünkü fotoğrafın dinlendirici, terapi edici bir yanı var benim için. Ben fotoğrafla uğraşırken sezgilerimle hareket ederim. Zihnimi çok yormam. Ama senaryoyla uğraşırken çok yoruluyorum. Bu yüzden fotoğraf benim için bir sığınak. Oraya kaçarım dinlenirim ve sonra tekrar güç kazanıp senaryolarıma dönerim.

Fotoğraf böyle bir sığınak olduğuna göre ara vermezsiniz?
Belli bir alışkanlık oluştu. Kapadokya'da yaşadığım tesadüf artık fotoğraf çekebileceğimi, bunun benim için önemli olduğunu ve neden önemli olduğunu hissettirdi bana. Film çekmek için iki-üç yıl cebelleşirsin, uğraşmadığın insan kalmaz. Fotoğrafta tek başınasın. Yalnız yapabileceğim bir sanattan kopmak istemem. Kaldı ki beni başlangıçta sanata yönelten öncelikle resim sanatıydı, birtakım resimler karşısında duyduğum huşu duygusuydu. İnsanı derin düşünceye dalmaya sevk eden bir duygudan bahsediyorum.

Yol ve yolculuk ne ifade ediyor sizin için. Çünkü hem sinemanızda hem de fotoğraflarınızda bu unsurlar var?
Artık fazla şey ifade etmiyor. Eskiden böyle düşünmezdim. Seyahat edebildiğim sürece mutsuz olmam imkânsız diye düşünürdüm. Hayalim National Geographic fotoğrafçısı olmaktı. Özellikle Uzakdoğu ve Himalayalar gezilerinden sonra seyahatin, içimdeki o derin boşluğu dolduramayacağını hissettim. Sanki her yer birbirine benziyor, kültür değişse de insanın özü değişmiyor duygusu bende insanın iç dünyasında derinleşmenin, orada bir yolculuk yapmanın önünü açtı. Tanıdığım insanları ve kendimi daha iyi tanımak, yeni insanlar tanımaktan daha önemli görünmeye başladı.

Dört filminiz var. Bunlar Cannes'da, Berlin'de yarıştı, ödüller aldı. Zeki Demirkubuz'la yeni sinemamızın en önemli iki yönetmeninden biri olarak görülüyorsunuz. Bunlar sinemaya başlamanıza neden olan o büyük heyecana nasıl etki ediyor?
Muhakkak olumsuz etkiliyordur. Kimlik, ün, para, bunlar sanatta pek hayırlı şeyler değil. Bir de yapılan işin biraz rutinleşmesi, yaşlanmak gibi şeylerle biraraya geldiğinde kuşkusuz heyecanlar biraz törpüleniyor. Yapılan filmlerin derin tutkularla ortaya çıkan kişisel eserler yerine, didaktik projeler olma riski artıyor. Bütün nehirler azgın çağlayanlar olarak doğar ama hiçbiri coşup köpürerek denize ulaşamaz. N'apalım. Hayat böyle... Ama belki de heyecanlar evrimlerinin ilk dönemlerini yaşayan fikirlerden başka bir şey değildir, Lermantov'un dediği gibi. Belki de iyi sanat heyecanların fikirlere dönüştüğü zamanlarda gizlidir. Böyle formülasyonlar yapıp kendimi avuturum. Bu risklerden kendimi olabildiğince uzak tutmaya çalışıp yola devam ederim.

Taşralılık ve kentlilik. Sizin filmlerinizde bunu görüyoruz. Ama iki tarafta da mutlu değiliz.
İnsanoğlunun mutsuzluk üreten bir doğası var... Ama ben taşralılık ve kentlilik üzerine film yaptığımı sanmıyorum. Senaryo yazarken bu, eksene oturttuğum bir şey değil. O kendiliğinden ortaya çıkıyor. Çünkü ben ve çevremdekiler taşra kökenli olduğundan, taşralı özelliği olan iyi bildiğim karakterleri yazıyorum. Türkiye dünyanın taşrasında olan bir yer zaten. O yüzden taşralılık duygusu kanımıza sinmiş. Ne yapsak bir yerden çıkıyor.

Filmleriniz Fransa'da Türkiye'den daha çok izleniyor. Bu neden kaynaklanıyor?
Ben sinema diliyle de uğraşan bir insanım. Böyle bir uğraş genellikle insanı biraz konvansiyonel olandan, dolayısıyla gişeden uzakta tutuyor. Doğal bu. Ama gülü seven dikenine katlanır. Bu yüzden şikâyetim yok. Farklı anlatım tarzlarına açık olan izleyici sayısı Batı'da tabii ki bize göre daha fazla. Sinema oralarda keşfedilip, daha çok şey denenmiş, sinema kültürü üzerinde daha uzun yollar katedilmiş. Seyirci farklı anlatım biçimlerine daha aşina kılınmış. O yüzden bu tip arayışlar daha çok izleniyor, ödüllendiriliyor ya da üzerinde duruluyor. Filmlerimin Batı'da daha çok izleniyor oluşu, bu nedenle sürpriz sayılmamalı. Kiarostami, Kim Ki-Duk ya da Tsai Ming-Liang gibi ayrıksı yönetmenler için de durum aynı.

Peki Cannes'da ödül almanızın ne gibi etkilerini görüyorsunuz?
Bu ödül kapıları açtı. Tüm dünyada sinema çevrelerinde tanınmamı sağladı bir anda. Yapımcılar daha koşulsuz benimle ilgilenmeye başladı. Henüz kabul etmemiş olsam da yurtdışından Amerika dahil birtakım film teklifleri almaya başladım. Olguların gerçek niteliklerinden çok üzerine yapışmış etiketlerin daha önemli olduğu bir dünyada yaşadığımız için, belli bir kimlikle yola çıkıyorsanız yaptığınız şey çok sorgulanmıyor. Dolayısıyla gerçekten yapmak isteyebileceklerinizi konusunda özgürlüğünüz artıyor bir bakıma. Evet. Ödüller çok işe yarayabilir ama ödül spekülasyonları yapmak, ya da ödüllerde bir adalet aramak kadar mânâsız bir şey olamaz. Sinema yapmak benim için ciddi bir iştir ama bu işin ödül ve şatafatlı tarafını tamamen bir oyun gibi görmek ve fazla anlam yüklememek lazım.

Hüzün Uyandıran Adam

Wendy Ide
The Times, 28 Eylül 2006

Nasıl ki *Uzak*, Türk yönetmen Nuri Bilge Ceylan'ın namını, itinalı, incelikli ve olgun bir sinema yaratan "auteur" bir yönetmen olarak pekiştirdiyse, son filmi de onun, kuşağının muhtemelen en cesur ve en özel yönetmenlerinden biri olduğunu kanıtlıyor.

Üç mevsime yayılan *İklimler*, İstanbullu bir çiftin sallanan ilişkisini anlatıyor. Yorgun bir akademisyen olan İsa'nın geçmişle ilişkisi, mesleğinden çıkıp hayatına da sızarken, kendisinden genç sevgilisi Bahar ilişkilerinin inişli çıkışlı barometresinden duygusal olarak daha çok etkilenmektedir.

Onları ilk olarak tatilde görürüz. İsa şevkle harabelere tırmanırken sıcaktan kavrulan Bahar sıkılmaktadır. Aralarında yalnızca fiziksel bir uzaklık değil, sanki asırlar vardır. Neredeyse hiç diyalog olmayan ilk on dakikada Ceylan bize aralarındaki uçurumun ipuçlarını verir.

Yönetmen, filmdeki uzun, sıkıntılı sessizlikler konusunda şöyle diyor: "Hikâyenin yükünün diyaloglara yüklenmesi fazla sevdiğim bir şey değil. Gerçek hayatta yaptığım gibi mimiklere ve jestlere dikkat edilmesini tercih ederim. Çok konuşuyoruz ama söylediklerimizin çoğu yalan, ama ifadeler o kadar yalan söyleyemez."

Bindikleri motosikleti kasten devirdiği sahnede, Bahar'ın ilişkilerine dair derin umutsuzluğu tüm açıklığıyla ortaya çıkıyor.

İklimler'in ikinci mevsiminde İsa'nın boğucu, kasvet verici İstanbul'a döndüğünü görürüz. Tesadüfen eski sevgilisiyle karşılaşması, filmin en rahatsız edici sahnelerinden biriyle sonuçlanır. İsa, kadını evine kadar takip eder ve bir süre birbirlerine beceriksizce kur yaptıktan sonra, İsa kadına tecavüz eder.

Anlatmak istediği şeyin seyirciye geçip geçmediğinden emin olmayan Ceylan da bu sahneden yana biraz sıkıntılı görünüyor. "Başlangıçta İsa'nın aklından cinsellik geçmiyor belki ama küçük şeyler üst üste gelince sonuçta ortaya şiddet içeren bir çatışma çıkıyor. Belki de İsa'nın içinde gitgide büyüyen bu sinsi şiddetin nedeni taşıdığı acı verici umutsuzluk duygusundan kurtulma arzusudur."

Son bölümde İsa, Bahar'ın İstanbul'dan ayrıldığını ve uzak, karla kaplı bir yerde çalıştığını öğrenir. Peşinden gider ve sevgilisinin kendi ayakları üstünde durabildiğini, kendinden emin bir şekilde çalıştığını görünce tekrar onunla birlikte olmak istediğine kani olur. İsa ömrünü filmin ismini taşıyan iklimler gibi her mevsim başka bir hava çalarak geçirmeye yazgılı bir adamdır.

İsa'yla Bahar'ı, Ceylan ve gerçek hayattaki eşi Ebru'nun oynadığını öğrendiğinizde,

krizdeki bir ilişkiyi anlatan bu sade ve samimi çalışmaya, hem rahatsız edici röntgenciliğiyle hem de etkileyiciliğiyle yeni bir katman ekleniyor.

Ceylan'ın kendi hayatından öğeler kullandığı ilk filmi bu değil. *Uzak*'ın ana karakteri de Ceylan'ın kendi evinde yaşıyor, kendi arabasını kullanıyordu. *İklimler* ne kadar otobiyografik peki? Dahası, film Ceylan'ın kendisini acımasızca eleştirdiği bir otoportre ve Ceylan'la güçsüz ve kararsız İsa aynı kişiyse, neden sevgilisi elinde fırsat varken onu motosikletten aşağı atmadı?

Ceylan hikâyenin hiçbir şekilde otobiyografik olmadığını söylese de filmdeki tüm duyguları yaşadığını ve çok iyi bildiğini söylüyor.

Ceylan'ın, başrolü uzun zamandır birlikte çalıştığı Mehmet Emin Toprak trafik kazasında öldükten sonra aldığını söyleyenler vardı. Toprak kazadan kısa bir süre sonra düzenlenen 2003 Cannes Film Festivali'nde, Büyük Jüri Ödülünü de alan *Uzak*'taki oyunculuğuyla En İyi Erkek Oyuncu Ödülünü almıştı. Fakat Ceylan böyle bir şey olmadığını, rolü başından beri kendisi için düşündüğünü söylüyor.

İyi ama neden hiçbir oyunculuk deneyimi olmayan bir yönetmen kamera önüne geçer? Ceylan'ın yüzünde hüzünlü bir gülümseme açıkça seçiliyor. "Ben de herkes gibi kendimi merak ediyorum. Ancak bu role uygun düştüğümü düşünmesem ve provalarda kendimi yeterince iyi bulmasam tabii ki oynamazdım. Ayrıca böylesinin daha pratik olacağını sandım ama pek öyle olmadı, her şeyi denetlemek biraz zor oldu."

Filmin duygusal çıplaklığına ve Ebru Ceylan'ın kırılgan, zaman zaman histerik performansına bakan birisi, filmin yapım sürecinin çift için pek de kolay bir deneyim olmadığını varsayabilir ama Ceylan bunu reddediyor. "Hayatın karanlık yüzüyle yüzleşmekten korkan bir çift değiliz. Bu tip şeyleri başımıza gelmeden de konuşabilen ve gerektiğinde zaaflarımızla yüzleşebilen insanlar sayılırız. Bu nedenle bunları yazmak ve canlandırmak bizim için sorun yaratacak şeyler değildi."

Ceylan, karısı çekimler başlamadan iki ay önce bir erkek çocuk doğurduğu ve oğlundan uzak kalmak zorunda kaldığı için bazı duygusal hassaslıklar yaşandığını söylemenin yanı sıra "İnsan, karısına sert davranamıyor" diyerek yönetmenlik tekniğini ve otoritesini yumuşattığını da kabul ediyor.

Ceylan, filmin sonuç olarak kendi cinsine ilişkin son derece kötümser bakışını ve ruhunun derinliklerini yansıttığını söylüyor. "Bence erkek zayıf bir yaratık, özellikle de eğitimliyse. Neden korktuğunu tam olarak bilmese de, daima bir şeylerden korkuyor."

Ceylan, alameti farikası olan yalın, son derece insani filmlerini yaparken birtakım itiraflarda bulunduğunu biliyor. Film yapma sürecini "terapi" gibi görüyor. "Birincisi, itiraf edince bir yükten, belki artık üstü kapanmış ve acı vermeyen ama yine de varlığını hissettiren sinir edici bir urdan kurtulursunuz. İkincisi de, bir şeylerle meşgul olmak yine de melankoliye iyi geliyor."

"Belki de bu yüzden kendime fazla uzak konularda film yapma eğilimi duymuyorum."

Melankoliye meyilli mi peki? Ceylan kederli bir şekilde yarım ağız gülümsüyor. "Belki de dünyanın en melankolik insanı benimdir."

Ebru Ceylan ile Söyleşi

Derin ve Gizemli

Şebnem Kırmacı
Harper's Bazaar, Mayıs 2007

59. Cannes Film Festivali'nde FIPRESCI (Uluslararası Film Eleştirmenleri Birliği) Ödülüne layık görülen *İklimler*'in başrol oyuncusu Ebru Ceylan ile, filmin olağanüstü bir başarıyla işlediği insan doğasından, aşkın karanlık taraflarından, kadın-erkek arasındaki kimyanın sihrinden ve kendisinden bahsettik.
The Times, Guardian, Time Out, Evening Standard, Dazed and Confused gibi farklı yelpazelerdeki pek çok saygın yayın tarafından göklere çıkarılan *İklimler*'in başrol oyuncusu ve filmin yönetmeni Nuri Bilge Ceylan'ın eşi olan Ebru Ceylan, aslında profesyonel bir oyuncu değil. Sanırım hem bu yüzden, hem de göz önünde olmayı tercih etmediğinden, bu röportajı bir moda çekimi ile beraber yapma fikrine başta sıcak bakmadı. Nihayet her şey ayarlanıp da buluştuğumuzda, karşımda oturan kadının tıpkı oynadığı film gibi derin ve gizemli bir karaktere sahip olduğunu farkettim. Onu daha yakından tanımanızı sağlayacak satırlar aşağıda...

Nuri Bilge Ceylan'ın sineması, aslında çok kişisel bir sinema. Ama İklimler *kitlelere hitap etmeyi başardı. Sizce bunun sırrı nedir?*
Konunun kadın-erkek ilişkisi oluşu ve filmin dramatik yapısının Bilge'nin diğer filmlerine göre daha belirgin oluşu sanırım.

Profesyonel bir oyuncu değilsiniz. İklimler*'den sonra bu işe bakışınız değişti mi?*
Oyunculuk, benim için asıl işlerimin yanında ikincil olarak yapabileceğim, tüm hayatımı kapsamayan bir uğraş olduğunda zevkli bir iş. O nedenle sık yapmayı düşünmüyorum.

Siz aslında kısa film yönetmenisiniz. Bu alanda yeni projeleriniz var mı?
Fikir bazında bende her zaman sinemaya dair bir şeyler vardır. Ama biraz sebat eksikliği olan biriyim. Umarım o fikirleri gerçekleştirecek konsantrasyonu yaratabilirim. Şu an, gelecekte ne olur ben de bilmiyorum. Ama istiyorum tabii.

Cannes'da sizin favori filminiz neydi?
İklimler'i saymazsak, Pedro Costa'nın *Juventude em Marcha* filmini beğenmiştim.

Size göre İklimler*'in senaryosunun çıkış noktası nedir? Yönetmene olan yakınlığınız dolayısıyla, bu konuda eminim söyleyecekleriniz vardır.*
Çıkış noktası, iki insanın birlikte olmasının zorluğu ve bu zorluğun nedenlerini anlama ve ifade etme arzusu olabilir. Bilge, kadın-erkek ilişkileri üzerine bir film yapmak istiyordu. Bu da tabii ki mutlu ve romantik bir aşk filmi olamazdı. Çünkü o, insanın mutsuzluk üreten bir doğası olduğunu düşünüyor. İnsan ruhunda acıya neden olan olayların büyüklüğü ile içte yaşanan acının şiddeti arasında bir oransızlık olabileceğine inanıyor. Başkalarına önemsiz görünen bir olay, belli bir bireyin içinde ölümcül acılar yaratabilir. Ama bu acı anlaşılarak ya da formüle edilerek evcilleştirilebilir. Anlamaya çalışan, izleyicisiyle birlikte araştıran sanat eserlerinin önemi de buradadır zaten. Bilge'nin, kendisine acı veren, dolayısıyla evcilleştirmeye ihtiyaç duyduğu konulara karşı her zaman bir eğilimi vardır. Sanırım bu film de böyle bir ihtiyaçtan yola çıktı.

İklimler, *insan ruhunun karanlık taraflarına hitap eden bir film. Çalışma aşamasında, bu sizi nerelere götürdü, bu süreçte neler keşfettiniz?*
Ben, insan ruhunun karanlık taraflarıyla ilk kez bu filmin çalışmaları sırasında karşılaşmış değilim. O yüzden, bu tür meselelerle ilgili bir iş yapıyor olmak, benim üzerimde öyle değiştirici, dönüştürücü etkiler yaratmıyor. Oynamak benim için teknik bir meseleden ibaret. O durumla ilgili sezgilerim ile bilgilerimi buluşturup oyuna döküyorum. Yani bir filmde oynadım, film bittiğinde artık başka bir insanım durumu yok.

Normal hayatta, varoluşun bu yanı sizi ne kadar ilgilendiriyor?
Film çalışması dışında hayat zaten bir okul. Sezgileri kuvvetli, gözlem yeteneği olan ve bu gözlemleri doğru değerlendirebilecek akla sahip bir insansan, yaşadığın sürece sürekli öğrenirsin. Tüm insanlık durumlarına şahit olursun. Hayata merakla bakarsın. Bahsettiğin keşif hiç bitmez.

Bir röportajınızda, "herkes özünde yalnızdır" demişsiniz. Sizce kaçışımızın en büyük sebeplerinden biri, bu gerçeğin dayanılmaz acısı olabilir mi?
Bence pratik hayatta böyle bir gerçeğin farkında olmak ve bunu metanetle kabullenmek hayırlı bir şeydir. Çünkü dış dünyadan pratik anlamda bir şey beklememen gerektiği sonucuna varırsın. Beklemezsen, hayatının sorumluluğu tamamen üzerine kalır. Bu yüzden daha çok çalışırsın, çevrene yük olmazsın ve hayal kırıklığına uğrama ihtimalin oldukça azalır.

Peki, üretme arzusunun ve eyleminin ne kadarı sizce bu yalnızlık gerçeğinden doğar?
Yalnızlık duygusu hem fiziksel hem de ruhsal anlamda sanat için de çok hayırlı bir şeydir. Evrenin sesini duyarsın. Yaşamla daha derin ve dolaysız bir ilişki kurabilirsin. Konsantre olabilirsin ve özgürsündür. Ama bunun şöyle bir olumsuz tarafı var; bence sınırsız özgürlük mutsuzluktan başka bir şey getirmez. İnsan bir gün öleceğinin farkında olmasa yani yaşam sonsuz olsa dünya korkunç bir yer olurdu. Ya da benim için öyle olurdu. Ben yaşadığım her şeyin sınırlarını ve kurallarını bilmek isterim, yoksa kendim koyarım.

Batı ülkelerinde bir filmin bu kadar olumlu eleştiriler alması için mutlaka sinemaya bir farklılık getirmiş olması gerekir. Sizce İklimler'*in getirdiği farklılık ya da yenilik nedir?*
Bunu bilemem, ama belki konuyu ele alış tarzı olabilir. *İklimler* benim sinema anlayışıma göre de iyi bir film. Geveze bir film değil. Son derece kaliteli, özgün ve tutarlı bir görsel üslubu var. Ve sizin de bahsettiğiniz gibi insan ruhunun karanlık taraflarıyla uğraşıyor. Yani daha derindekiyle, görünenin arkasındakiyle, dolayısıyla zor ulaşılabilir olanla.

Filmin güçlü yanı, acı verecek derecede dürüst olması. Bu fikre katılıyor musunuz?
Katılıyorum. Bir de stil bütünlüğü bence.

İklimler *aslında iki insan arasındaki duygusal mesafenin karışık ve çok mütevazı bir hikâyesini anlatıyor. Bu melankoli size ve ikili ilişki içinde olan herkese ne kadar yakın dersiniz?*
Bu yakınlık kişiye göre değişir tabii. Kendisiyle ilişkisi zayıf – yani savunma mekanizmalarıyla ilişkisi güçlü – insanların filmdeki karakterleri ötekileştirmesi daha kolay olur. Kendi suçlarıyla ve günahlarıyla yüzleşmeye açık olan ve gerekirse bunun için acı çekmeyi göze alan insanlar, her zaman gerçek sanat eserleriyle daha iyi ilişkiye geçebilir. Yani bir sanat eserinin dürüst olması yetmez, izleyicinin de dürüst olması gerekir.

Bir oyuncu olarak karakterinize yansıttığınız en güçlü özellikleriniz neler? Sizin yorumunuzla nereye gitti Bahar?
Çok özel bir katkım yok sanırım. Bilge iyi yazdı, ben de onu anladım ve onun istediğine en yakın biçimde oynadım.

Bugüne kadar izlediğiniz filmler arasında, çok etkisi altında kaldığınız bir sahne ya da replik var mı?
Sahne çok var, o yüzden birini seçemedim şimdi. Ama Yılmaz Güney'in *Umut* filminin sonlarındaki bir replik her zaman çok içimi acıtır; "Giderken eve kırk lira bıraktımdı, bitmiştir şimdi," gibi bir şeydi. Filmin akışı içinde çok etkileyici bir replik bence.

Oynamayı çok isterdim dediğiniz bir rol var mı?
Tarkovski ya da Bergman gibi sevdiğim bazı yönetmenlerin filmlerinde herhangi bir rol olabilirdi. Aslında rolden çok yönetmen önemli benim için.

İklimler, *acaba tüm insanlığın çaresizliğine parmak bastığı için mi bu kadar evrensel bir dil yakaladı? Sinemada ya da diğer sanat dallarında, bu temayı işleyen başka örnekler var mı?*
Sanatın her dalında bu tür örneklere rastlamak mümkün. Örneğin edebiyatta Dostoyevski'nin ve Çehov'un tüm eserlerinde, insanlığa ait olan tüm durumları görmek mümkün – en derin haliyle Dostoyevski'de, en gerçekçi yanıyla Çehov'da. Ya da sinemada, Bergman, Tarkovski, Antonioni, Kiarostami ve daha pek çok yönetmenin filmlerinde, tüm insanlığa ait olan ortak duygulara ve bunların büyük bir incelikle, çok boyutlu olarak işlenişine tanık olmak mümkün.

Filmin ana temalarından biri de erkeklerin dünyasının – özellikle kadınlar söz konusu olduğunda – maalesef son derece sığ, dar ve kör oluşu. Bu gerçek sizce biz kadınları ne kadar mutsuz ediyor?
Erkeklerin kadınlar söz konusu olduğunda sığ oldukları genellemesine katılmıyorum. Sığ erkekler var, sığ kadınlar var. Erkeklerin çoğu kez kadınların istediği gibi davranmaması, ilişkiyle ilgili başka tür sorunların varlığını gösterir. Kadınlar çoğunlukla erkekleri bir seçim yapmak durumunda bırakırlar. Ama bazı erkekler seçim yapmak değil, bütün yolları seçebilecekleri bir noktada yaşamak isterler. En azından öyle olduklarını hissetmek isterler. Her tür ilişkide, karşıdakinin en nihayetinde zavallı bir insanoğlu olduğu gerçeğini unutmamak gerekir. İlişkilerde anlaşılmak için değil, anlamak için çaba harcamak daha büyük bir marifet bence.

Erkeklerin elde etme ve sonra sıkılıp uzaklaşma meselesi hakkında ne düşünüyorsunuz? Erkekle kadının ilişkisi gerçekten bir güç ilişkisi mi?
Her tür ilişki, içinde bazı güç dengelerini barındırır. Kadın-erkek ilişkisi de bunlardan biri. Eğer bir ilişkideymiş gibi davranarak bir güç elde ediyorsanız, bu zaten kaybettiğiniz anlamına gelir. En başta kendinizi kandırıyorsunuz demektir. Ayrıca erkeklerin kadınlara yönelik her türlü olumsuz davranışını bir komplo teorisi gibi algılamak da sığlık sayılabilir.

Sizce insanın sevme kapasitesini ne belirler?
Karşısına çıkan insanın özellikleri.

Altyazı dergisine verdiğiniz röportajda, İklimler*'in kendi ilişkinizden izler taşıdığını söylemişsiniz. Niyetim çok özele girmek ve bir şey yakalamak değil, ama röportajın bütünlüğünü korumak açısından bunu açıklarsanız sevinirim.*
Öncelikle şunu söylemek isterim ki, *İklimler* otobiyografik bir film değil. Ama elbette bir sanatçı yapıtına kendi hayatından, geçmişinden ve iç dünyasından da bir şeyler katar. Ya da katmalıdır. Bu nedenle, orada yaşanan olaylar ya da duygular, bir çift olarak bizim hayatımızdan da detaylar barındırmakta. Ama merak ettiğiniz ihanet meselesiyse, biz ilişkimizde o tür bir durum yaşamadık.

Sizce günlük hayatta, kadın-erkek ilişkilerindeki en büyük tıkanıklık nedir?
Aşk ilişkilerinde, aynı zamanda arkadaş olabilmenin önemine inanıyorum. Bunun eksikliği ilerleyen süreçte bence büyük sorun yaratıyor.

Aşka inanıyor musunuz? Kendi ruhsal yolculuğunuzda, bu sihirli kimyanın sırrını çözdünüz mü?
Tabii ki inanıyorum. Bence hayattaki en güçlü duygulardan biri. Ama bence aşk, çok boyutlu yaşanan ve değişik süreçleri kapsayan 'ilişkinin' evrelerinden sadece biri. Bu süreçlerin her bir aşamasında, insan beklentilerinde yeni düzenlemeler yapmalı. Yani takılıp kalmamalı.

Aşk hayatınız ne kadar hayal kırıklığıyla, ne kadar mutlulukla dolu?
Bu konuda kendimi şanslı hissediyorum desem yeterli olur sanırım.

Basında yer alan bir portreniz yok, bu yüzden direkt olarak sormak zorundayım; Biraz kendinizden bahseder misiniz? İlgi alanlarınız ve önceklikleriniz neler?
Fotoğraf ve sinema gibi görsel sanatlarla ilgilenmekten çok hoşlanıyorum. Hayatımda önemli bir zaman dilimini işgal ediyorlar, *İklimler*'in senaryosuna yaptığım katkılardan memnun kalan Bilge, yeni senaryosunu birlikte yazmamızı önerdi. Sonra aramıza bir arkadaş daha eklendi. Şimdi yoğun bir şekilde yeni filmin senaryosuyla uğraşıyoruz. Ayrıca kendi arabamla seyahat etmek en büyük zevkim. Ama ailem dışında hiçbir şey benim için vazgeçilmez değildir.

Takip ettiğiniz yayınlar var mı?
Sadece haftasonları gazete okuyabiliyorum. Bazı sinema ve kültür sanat dergilerini, arada bir de moda dergileri alıyorum.

Hayata nasıl bakan birisiniz? En sevdiğiniz dostunuza ya da bir çocuğa hayatla ilgili bir tavsiye verseniz, ne dersiniz?
En berbat durumlarda bile kendine mutluluk yaratabilen biriyim. Hiçbir şeyi abartılı yaşamam. Büyük beklentilerle bağlanmam. Her zaman en kötüsünü düşünerek yola çıkarım. Bu yüzden de büyük hayal kırıklıkları yaşamam. Tavsiyem; sevdiğin işi bul, çok çalış ve seyahat et.

En tahammül edemediğiniz şey ne?
Sanırım öyle bir şey yok. Ama laubaliliği, ciddiyetsizliği ve alaycılığı sevmem.

En çok içinizi acıtan şey nedir?
Çocukların acıları.

Bana bir kitap tavsiye eder misiniz?
Dostoyevski'nin *Suç ve Ceza*'sı.

Giyim tarzınızı nasıl özetlersiniz?
Kendime yakıştığını düşündüğüm her şeyi giyebilirim. Genellikle sade şeyler daha çok yakışıyor sanırım. Uzun tırnak, oje ve sivri burunlu ayakkabılardan hiç hoşlanmıyorum.

Türk sinemasının son dönemdeki yükselişini nasıl değerlendiriyorsunuz?
Sanırım Kültür Bakanlığı'nın desteğinin önemli bir payı var. Nicelik olarak gelişme umarım niteliğe de yansır.

İstanbul'da yaşamanın en güzel yanı nedir sizce?
Bana sorarsanız, doğduğum ve büyüdüğüm şehir olan Ankara'da yaşamayı tercih ederim. Boğaz yerine bozkırı tercih ederim. Ama İstanbul Türkiye'nin merkezi. Ve sinemanın kalbi burada atıyor.

Son sorum: Hayatla olan en büyük bağınız nedir?
Oğlum Ayaz.

Ebru Ceylan ile Söyleşi

Aslında Herkes Yalnız

Serdar Akbıyık
Star Gazetesi, 22 Ekim 2006

İklimler*'in senaryo aşamasında Nuri Bilge Ceylan ile ortak bir çalışmanız oldu mu?*
Bir filmin senaryo aşaması çok uzun bir süreç. Bu süreç içerisinde insan bazen yazdığı şeye yabancılaşabiliyor ve bir dış göze ihtiyaç duyabiliyor. Bu gibi durumlarda devreye ben giriyorum ve tabii ki elimden geldiğince yardımcı olmaya çalışıyorum. *İklimler*'de de bu tür bir paslaşmada bulunduk.

Film daha çok erkeğin dünyasına odaklanmış, sizin rolünüzün yeterince ayrıntılı işlendiğine inanıyor musunuz?
Ben elimden geldiğince bir izleyici olarak filme baktığımda, her üç karakterin de dozunda işlenmiş olduğunu görüyorum. Burada bir ilişki, erkeğin üzerinden tanımlanıyor. Bu yüzden onun daha ayrıntılı işlenmesi doğal.

Türk Sineması'nda parmakla sayılabilecek kadar az kadın yönetmen var. Siz yönetmenliği düşünüyor musunuz?
Düşünüyorum. Ama ne yazık ki bu yeterli değil. Başka etkenlerin de bunda çok etkisi var. Çok aceleci değilim bu konuda.

Altın Portakal'daki o korkunç gecede ben de oradaydım. Ve fırtına patlamadan önce Nuri Bilge Bey bir soru üzerine, filmdeki karakterin duygularının kendi karanlık tarafını da kapsadığını ifade eden bir cevap vermişti. Bu noktada profesyonel tavrınızı nasıl dengeliyorsunuz?
İnsan ruhunun karanlık ve açığa kolay kolay çıkamayan yanları benim sinemada olduğu kadar gerçek hayatta da her zaman ilgimi çeker. Zaten bu rolü oynarken kendimin de bu yanlarıyla yakın bir ilişki kurmak için çaba harcadım. Çünkü film bir ilişkinin karanlık tarafının ortaya çıktığı dilimi işliyordu.

Uzak *filmi bana Albert Camus'nün* Yabancı *romanının çizdiği yalnızlık, topluma ve insana olan uzaklığı hatırlatıyor.* İklimler*'deki erkek karakter de aslında aynı şeyden muzdarip. Erkek ve kadın beraberliğini bu bakış açısından nasıl değerlendiriyorsunuz?*
Aslında gerçek olan şu ki, herkes özünde yalnız. Yalnızlığın soğuk ikliminden korunmak için ilişkiler yaşıyor, aileler kuruyor çocuklar yapıyoruz. Bazıları ne yapsa bu

gerçeği zihninden atamıyor. Bazen de atmak istemiyor çünkü bu gerçeğin içinde bir anlam buluyor. Bence İsa karakteri böyle insanlardan.

Oyuncu olmak biraz da kaotik bir yaşam veriyor insana. Birçok karakter ve duyguyu yaşıyorsunuz. Bunu özel hayatınızda dengelemek için neye tutunuyorsunuz?
Benim oyunculuk serüvenim çok az sayıda filmle kısıtlı olduğundan oynadığım karakterler günlük hayatıma pek etki etmiyor. Ama sanırım sizin söylediğiniz her oyuncu için geçerli değil. Bazıları rollerinin etkisini hayatlarına da taşıyor olabilirler ama bazıları film biter bitmez o duygudan çıkıyorlar. Herkesin işiyle kurduğu farklı bir ilişki biçimi var.

Önünüze bir proje geldiği zaman en çok neye dikkat edersiniz?
Yönetmene, parasına ve benim o rolü yapıp yapamayacağıma.

Altın Portakal jürisinin seçimini nasıl değerlendiriyorsunuz?
Ödül meseleleri, birçok faktörün biraraya gelmesiyle değişebilir şeyler. Jürilerin kararları her zaman sübjektif kararlardır ve dolayısıyla görecelidir. Eğer filminizi jüriyi bile bile bir yarışmaya katıyorsanız iyi ya da kötü her türlü sonucu göze alabiliyor olmanız gerekir. Beklentilerinizi her zaman en alt seviyede tutarsanız hayal kırıklığı yaşama ihtimaliniz de o derece az olur.

Filminiz 20'sinde vizyona giriyor. Bu dönemde Sınav ve Hokkabaz *da vizyon alacak. Popülarite anlamında* İklimler*'in gişede zorluk yaşayacağına inanıyor musunuz?*
Bu bir problem değil bence. Her tür filmin kendine ait bir kitlesi var. Belli bir tür film yapıyorsanız o türün kitlesine razı olmaktan başka seçenek yoktur. Dünyanın her yerinde de bu durum böyledir.

İzleyicilere bir mesajınız var mı?
Filmin kendi seyircisi ile buluşacağına inanıyorum. İyi seyirler diliyorum.

Nazan Kesal ile Söyleşi

Bilge Hayatımı Değiştirdi

Necla Bayraktar

Akşam Gazetesi, 10 Kasım 2006

Yıl 1992, yer *Gölge Oyunu* filminin seti. Kameranın arkasında Yavuz Turgul, kamera önünde ise iki büyük oyuncu Şener Şen ve Şevket Altuğ var. Filmin ilk planı çekiliyor; Şener Şen'in karşısında konservatuvardan yeni mezun, çiçeği burnunda oyuncu Nazan Kesal var. Genç oyuncu ne yapıyor ne kadar çabalıyorsa da bir türlü Yavuz Turgul'un verdiği oyunu çıkaramıyor. Turgul da diğer oyuncular da sabırla prova yapıyorlar ama sonuç değişmiyor. Nazan, bir türlü istenen oyunu veremiyor. Genç oyuncu, o kadar ciddi bir efor sarf ediyor ki sonunda yaşadığı bu çaresizliğe dayanamıyor ve rol aldığı ilk filmin ilk sahnesine bayılarak noktayı koyuyor. Genç oyuncu kendine geldiğinde ise hıçkırıklara boğuluyor. Türk sinemasının duayenlerinin zamanını böylesine harcadığı için suçluluktan kıvranan, o günün çiçeği burnunda oyuncusu Nazan Kesal bugün iki kere Cannes Film Festivali'ne katılmış, üstüne bir de 43. Altın Portakal Film Festivali'nde En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu Ödülünü almış, başarısı onaylanmış bir oyuncu. Kesal ilk sinema deneyiminde bayılmasının nedenini şöyle anlatıyor: "Gerçekten çok heyecanlıydım. Sinemanın ustalarının karşısındaydım ve hatırı sayılır bir rol oynuyordum, ama oynayamıyordum! Çünkü sinema oyunculuğunu bilmiyorum. Bilmeyince insana vahiy falan da gelmiyor. Fazla çalışmışım rolüme, Sezen adlı bir konsomatristi oynuyordum. Her yerim, elim, ayağım, kaşım, gözüm aynı anda oynuyor. O yıllarda oyunculuğun tarifini kimbilir nasıl yapıyorsam... En iyisini yapayım derken, abartılı oynuyorum. Defalarca, 20 kere falan prova yapıldı. Artık yapacak bir şey yoktu, ancak bayılabilirdim, düştüm bayıldım! Çok sabırlı davrandılar. Ama ben resmen başlarına bela oldum! Ama o filmden çok şey öğrendim."

Nazan Kesal'ın tanımıyla bu 'acı deneyimin' hemen ardından *Cazibe Hanım'ın Gündüz Düşleri* adlı sinema filmi gelir. Birbirini izleyen irili ufaklı işlerin ardından yine Kesal'ın tanımıyla yazgısı, Zeki Demirkubuz'un yönettiği *Yazgı* adlı filmin setinde değişir.

O gün film setine yönetmen Nuri Bilge Ceylan misafir olur. Nazan Kesal hariç tüm oyuncuları bir heyecan sarar. "Tanışalım" derler bu önemli yönetmenle. Ama *Yazgı*'da kocası tarafından aldatılan depresyon içindeki bir kadını canlandıran Kesal, çoktan rolüne adapte olmuş, depresyona girmiştir bile... "Merdivende oturmuş sıramı bekliyordum. Nuri Bilge Ceylan'ı filmlerinden tanıyordum ama kendimi rolüme o

kadar kaptırmışım ki, gidip onunla tanışacak enerjim kalmamıştı..." Nazan Kesal yazgısının değiştiği o günü böyle anlatıyor.
O dönemde Diyarbakır Devlet Tiyatrosu oyuncusu olan Kesal zaman zaman iş için İstanbul'a gelip gitmektedir. Bir gün Nuri Bilge Ceylan'ın *Uzak* adlı filmi için deneme çekimlerine katılmak üzere davet alır. "Önce inanamadım" diyor Kesal: "Çok sevindim ve çekimlere gittim. Nuri Bilge Ceylan beni tanımadı. Çünkü ben çekime Nazan gibi yani gayet enerjik gittim. Onun aklında canlandırdığım depresyonlu kadın vardı. Bana: 'Sen böyle değildin' dedi. Sonra da filmi çektik ve Cannes'a gittik."
Cannes lafı açılmışken hemen soruyoruz her oyuncunun hayalini kurduğu o kırmızı halıda hem de iki kez yürümek nasıl bir şey?
"İlk seferinde mucize gibiydi. Ama ikincisinde alıştım. Hatta 'geçen sefer şurada durmuştum, burada poz vermiştim' durumları oldu. Şimdilerde 'eee üçüncü kez hangi filmle gideceğiz' gibi espriler yapıyorum..."

Bilge hayatımı değiştirdi

Nuri Bilge Ceylan'la çalışmak nasıl, kolay mı sorusunu Nazan Kesal bir anısıyla yanıtlıyor: "Onun setleri çok huzur doludur. Kendine ait bir tarzı var. Kolay ya da zor diyemem ama kesinlikle çok farklı. *Uzak*'ın çekimlerini yapıyoruz. Yine bir sahnede çok zorlandım. Bir türlü Bilge'nin istediği oyunu çıkaramıyordum. Artık dayanamadım ve: 'Ama yeter artık!' diye kendime bağırdım, kızdım. Bilge bana şöyle dedi: 'Benim setimde bağıramazsın, kendine bile kızamazsın. Seti germenin ne gereği var? Şimdi olmadıysa bir dahaki provada, ondan sonrakinde olur!' O işte böyle bir yönetmen. Kendine kızmaya bile hakkın yok. O olmasaydı ben iki kez Cannes'a gidemezdim; hayatımı değiştirdi." Cannes'dan Fipresci Ödülüyle dönen *İklimler*'deki rolüyle Antalya'da ödül alan Kesal, filmde yer alan sevişme sahnelerinin altının çizilmesinden çok rahatsız. Kesal: "O sahnelerle ilgili bir tek şey söyleyeceğim; altı çizilecek sahneler değil. Bu bir rol. Diğer sahnelerden hiç farkı yok! Onlara cevap bile vermeyeceğim, değmez çünkü... Ben oyuncuyum, bu kadar! Sadece bunu söylüyorum."
Ödüllü oyuncunun çalışmak istediği başka yönetmen var mı? "O ister mi bilmem ama Ferzan Özpetek ile çalışmayı çok isterim. Ayrıca Reha Erdem, Kutluğ Ataman çalışmak istediğim yönetmenler. Ben daha çok sanat sinemasından haz alıyorum ama kaliteli bir popüler sinema filminde de oynayabilirim. Bu her filmde her rolü oynarım, her yönetmenle çalışırım anlamına gelmesin. Sonuçta çok kaliteli popüler filmler de var, mesela *Babam ve Oğlum*."
Bir buçuk ay önce anne olan Nazan Kesal şimdilik oğlu Poyraz'ı büyütmekle meşgul. Altın Portakal'ı almış, bir evlada kavuşmuş; mutluluğuna diyecek yok! Nazan Kesal'ın söyleyecek başka sözü, edilecek teşekkürü var: "Altın Portakal, bir oyuncu olarak benim hayalimdi, o ödülü alacağıma dair kendime söz vermiştim. Ben Tanrı'nın çok sevdiği bir kuluyum herhalde. Kendimi çok şanslı hissediyorum. Hayal ettiğim, hayal bile etmeden aklıma düşürdüğüm birçok şeyi gerçekleştirdim. O yüzden hayata, Tanrı'ya, kocama, oğluma teşekkür ediyorum..."

Bitmiyor Kesal'ın sözü: "Şunu söylemek istiyorum; tepeden tırnağa kendimi oyuncu hissediyorum. Ve işin çok ciddi bir iş olduğunu düşünüyorum. Her önüne gelenin oyuncuyum diye ortaya çıkması... Kime sorsanız oyuncu! Tabii ki bu iş kimsenin tekelinde değil, bu bir gönül işi. Ama biraz ciddiyet lütfen! Çünkü hakikaten kolay bir iş değil. Peter Brook'un dediği gibi, 'Oyunculuk tüm kalbiyle bir insanın yalan söyleyebilmesidir.' Ben tüm kalbimle yalan söylemek istiyorum..."

Yayınlanmayan dizi, İstanbul vizesi oldu

"1969 yılında Manisa'da doğdum ve orada büyüdüm. Ailem kısa yoldan meslek sahibi olayım diye beni o yıllar çok popüler olan ticaret lisesine gönderdi. İlk kez lisede sahneye çıktım ve aslında çocukluğumdan beri bir mesleğim olduğunu farkettim. Ben oyuncuydum. Aslında ilk hayalim operacı olmaktı. İki amcam opera sanatçısıydı, onlara duyduğum hayranlıkla 12 yaşında sınava girdim. Ama kazanamadım. Konservatuvar için İzmir'e gittim. Ama taşralıydım ve ikinci yılında okulu bırakmaya karar verdim. Uyum sağlayamıyordum. Ben kasabada büyüyen biriyim, ilk kez piyanoyu orada gördüm. Konservatuvarı 9 Eylül Üniversitesi'nde okudum. Ama ikinci yılda okuldan ayrılmaya karar verdim. İzmir'deki hiçbir şey taşraya benzemiyordu, uyum sağlayamıyordum. Hocam Şahika Tekand beni ikna etti, kaldım. Sonra TRT'nin bir dizisinde oynamak için İstanbul'a geldim. Ama o dizi hiç yayınlanmadı."

Diyarbakır'da çok şey biriktirdim

"Sekiz yıl Diyarbakır'da oyunculuk yaptım. Garip bir yer orası. Sokakta hep izlendiğinizi düşünürsünüz. Sizden alacağı her şeyi almak isteyen bir izleyici var orada. Bir oyuna 15 kez gelen var. Oyun başladığı zaman biliyorsunuz ki o salon dolacak; seyirci avına çıkmayacağız. Şunu da söyleyeyim kötü oyuna gelmezler! Shakespeare'in oyunlarını defalarca oynadık ve ayakta alkışlandık. Orada yaşadığım süreçte yaptığım, okuduğum, gördüğüm her şeyin hayatta bir karşılığı var. Hiçbir şeyi boşluğa atmadım. Bunlar parayla satın alınabilecek şeyler değil. İnsana ait hiçbir şeye yabancı değilim. Çünkü benim malzemem insan. İnsanla besleniyorum. İstanbul'da sırça köşkümde otururken bunları nasıl yaşayacağım, nasıl göreceğim? Sekiz yıl biraz uzun ama iyi ki yapmışım. Oyuncu olarak kendimi 1-0 önde görüyorum. Kendimi çok şanslı hissediyorum o dünyayı tanıdığım için."

Yapımcı Zeynep Özbatur ve Görüntü Yönetmeni Gökhan Tiryaki ile Söyleşi

Senem Aytaç & Fırat Yücel

Altyazı Dergisi, Sayı: 55, Ekim 2006

İklimler, Nuri Bilge Ceylan'ın *Kasaba, Mayıs Sıkıntısı* ve *Uzak*'la oluşturduğu kendine has çizginin bir devamı gibi gözükse de, aslında hem prodüksiyon hem içerik hem de sinema dili açısından yönetmenin filmografisinde farklı bir yerde duruyor. Dikkati çeken ilk farklılık, *İklimler*'de yönetmenin başrollerden birini kendisinin üstlenmesi. Nuri Bilge Ceylan, daha önceki filmlerinde de oynamayı düşündüğünü fakat bir şekilde o cesareti kendisinde bulamadığını söylüyor. *İklimler*'de ise karısı Ebru Ceylan'la birlikte kamera önüne geçiyor ve birçok açıdan kendi ilişkileriyle paralellik taşıyan bir filme imza atıyor. Ceylan'ın Cannes'da verdiği bir söyleşide ifade ettiği gibi, bu filmde kültürel ortam, yönetmenin önceki filmlerinde olduğu kadar ön planda değil. (Hatta Ceylan filmin herhangi bir ülkede geçebileceğini düşünüyor.) *İklimler*, büyük oranda, akademisyen İsa (Nuri Bilge Ceylan) ve TV dizilerinde çalışan Bahar (Ebru Ceylan) arasındaki ilişki üzerine kurulu, sadakat ve dürüstlük gibi konuları tartışan bir film. Ceylan, Bahar'ın kumsalda gördüğü rüya sekansında ya da İsa'nın kendi kendine itiraf provası yaparken kamera çevrildiğinde yanında Bahar'ı gördüğümüz sahnede olduğu gibi, anlatılması çok zor olan duyguları son derece küçük ifade ve imalarla seyirciye sezdiriyor; belki de anlatım açısından en ekonomik işine imza atıyor. Diğer yandan, önceki filmlerinde olduğu gibi, insanların kendilerinden utanmasına neden olan davranışların üzerine giderek alaycı ve yer yer özeleştirel bir mizah çıkarmayı da başarıyor bu yoğun duygusal uçurumun içerisinden. En utanç verici sözler en derin acılarla buluşuyor ve seyirci üzerinde çelişkili bir etki yaratıyor... Öte yandan *İklimler*'in yapım aşaması da, pek çok açıdan yönetmenin diğer filmlerinden ayrılıyor: Ceylan bu filminde ilk kez bir yapımcıyla ve bir görüntü yönetmeniyle birlikte çalıştı. Bu durumu göz önüne alarak filmin yapımcısı Zeynep Özbatur ve görüntü yönetmeni Gökhan Tiryaki ile konuştuk.

Zeynep Özbatur (Yapımcı)

Daha önce, Kutluğ Ataman'ın *Lola+Bilidikid*'inin ortak yapımcılığını, Tayfun Pirselimoğlu'nun *Hiçbiryerde*'sinin ise en ince detayına kadar yapımcılığını üstlenmiş olan Özbatur'la *İklimler*'in prodüksiyon süreci üzerine söyleştik. Türkiye'den İmaj'ın, Fransa'dan Pyramide Films'in ortak olduğu, Eurimages ve Kültür Bakanlığı'ndan da

destek alınarak çekilen *İklimler*, Nuri Bilge Ceylan'ın farklı bir yapımcıyla çalıştığı ilk film olma özelliğini taşıyor.

Önceki filmlerinin yapımcılığını kendi yapan bir yönetmenle çalışmak nasıl bir deneyimdi?
Bilge'yle zaten arkadaştık ve iki yapımcı ya da iki dost olarak zaman zaman fikir alışverişlerinde bulunuyorduk. Böyle bir fikir alışverişi sürecinde bir şekilde birlikte çalışma kararı aldık. Aslında Bilge gerçekten çok iyi bir yapımcı fakat yapımcılık ince detayları olan bir iş ve hem film çekiyor olması hem de diğer süreçlerle ilgileniyor olması onun üzerinde büyük yük oluşturuyordu. Ben onun yükünü hafifletmeyi hedefledim. Bilge'nin yapımcılık deneyimi benden daha da güçlü olduğu için, benden daha fazla sayıda film yaptığı için birbirimize çok destek olduk ve o bir bütüne dönüştü...
Yapımcılık, Türkiye'de daha gelişmekte olan bir kavram. Düşünün ki 10 sene önce yapımcı denildiğinde sadece parayı veren kişi akla geliyordu. Bence sinemada yapımcı dediğiniz, yönetmene doğru servisi sağlamaya çalışan ve aynı zamanda filmin dışındaki stratejisini de kuran kişi olmalı.

Peki film bittikten sonraki süreç nasıldı?
Benim için yapımcılık esas olarak, film çekildikten sonra başlayan bir şey. *İklimler*'de para bulma kısmını çok kısa bir sürede çözdük. Benim esas işim post-prodüksiyonda başladı. Hem filmin kontaklarını oluşturmak hem de ilişkileri kurmak anlamında...

Filmin Cannes'daki başarısı diğer ülkelere satışını nasıl etkiledi?
Cannes'a seçildiğimizi öğrendiğim zaman, filmi satın almak isteyen şirketlerden mektuplar gelmeye başladı. Fakat oraya gidince bunun iki katı bir ilgiyle karşılaştık. Üç tane market gösterimi almıştık, yetmedi, bir dördüncüyü almak zorunda kaldık. Her şey birbirinin peşi sıra geldi.

İklimler, *Nuri Bilge Ceylan'ın önceki filmlerinden daha büyük bütçeye sahip bir film. Bunun nasıl bir etkisi oldu?*
Orada bir yanlış anlama var aslında. Ben bir yapımcı olarak önceki filmlerinin 'bütçesiz' diye adlandırılmasını biraz haksızlık olarak görüyorum. Çünkü Nuri Bilge Ceylan o filmleri kendi üretti ama onun o üretim sürecinin bedelini bir yapımcı ödemeye kalksa ortaya değişik bir tablo çıkar. Yönetmenliğini, senaristliğini ve diğer her şeyi üst üste koyduğunuzda bunlara düşük bütçeli filmler demek yanlış olur. Ben bir yapımcı olarak baktığımda pırıl pırıl çekilmiş, teknik kalitesi çok yüksek, Türkiye'de kimsenin *'dolby digital'*dan haberi yokken *'dolby digital'* yapılmış filmler görüyorum.

Fransa-Türkiye ortak yapımı olması projeyi nasıl etkiledi?
Ortak yapım, bazı durumlarda bir dezavantaja dönüşebiliyor. Yabancı şirketin bazı istekleri olabiliyor. Yaratıcı müdahele olarak değil de, belirli oyuncuların oynatılması ya da belirli teknik elemanların alınması gibi konularda... Ama biz bu filmde bunu

tamamen avantaja çevirdik. Teknik konularda yapılması gereken her şeyi Fransa'ya aktardık ve onlar da bunu kabul ettiler ve çok profesyonel bir şirketle çalışmanın avantajını yaşadık.

Nuri Bilge Ceylan'ın küçük ekiplerle çalışmayı tercih ettiğini biliyoruz. İklimler*'in ekibi ne kadar kalabalıktı?*
Eskiye göre biraz daha kalabalıktı ama oyuncular dahil toplam 14 kişiydik! Bilge'yle bir minibüslük insanı geçmesin diye konuştuk ve geçmedi.

Yurtdışında 'arthouse' kategorisinde yer alan filmlerin dahil olduğu pazar ne kadar aktif?
Şimdi biraz iddialı bir şey söyleyeceğim belki ama bence 'arthouse' projeler eğer doğru yapılırsa hepsinden daha da ticari olabilirler.

Gökhan Tiryaki (Görüntü Yönetmeni)

1991-1996 yılları arasında TRT'nin televizyon filmleri ve belgesellerinde kameraman olarak çalışan, 1996 yılından itibaren ise İmaj'da görüntü yönetmenliği ve steadicam operatörlüğü yapan Gökhan Tiryaki, Nuri Bilge Ceylan'ın beraber çalıştığı ilk görüntü yönetmeni. Tiryaki ile 'High Definition' (HD) kamerayla çekilen *İklimler*'in görüntü çalışması üzerine konuştuk.

Nuri Bilge Ceylan ile yollarınız nasıl kesişti?
İmaj'da tanıştık. Nuri Bilge Ceylan projesini çekeceği kamera formatına karar vermek için araştırma yapıyordu ve İmaj'daki HD kameraları inceliyordu. Ben de İmaj'daki kamerayı gösterdim. Etkileyiciydi, elinde bir HD kitabı vardı ve neredeyse kamerayla ilgili her şeyi çözerek gelmişti.

Daha önceki filmlerinde görüntü yönetmenliğini kendisi yapmış bir yönetmenle çalışmak nasıl bir deneyimdi?
Bu aslında bana göre çok avantajlı bir durum, zira yönetmen aynı zamanda bir görüntü yönetmeni ve aynı dili konuşuyorsunuz, üretiminiz hızlanıyor, daha çok alternatif düşünebiliyorsunuz...

Nuri Bilge Ceylan'ın oturmuş bir sinematografik tarzı var, İklimler*'de ne ölçüde bu tarza sadık kalmak için çaba sarfettiniz, ne ölçüde yeni bir estetik oluşturmaya yöneldiniz?*
Ben bu işe başlarken, bu işin bir Nuri Bilge Ceylan işi olması için elimden geldiği kadar onu anlamaya çalıştım. O her plan için kafasında resim kurabilen bir yönetmen, yapmam gereken ona alternatifler sunmak oldu, aslında gördüm ki estetik kaygılarımız birbirine çok yakın ve bunun avantajını yaşadık.

Nuri Bilge Ceylan'ın aynı zamanda filmin başrolünde olması çalışmanızı ne yönde etkiledi?
Çok zorlanmadım, zira resmi oluştururken ya da oluşturduktan sonra kendisine verdiğini küçük HD monitörden filmi yönetiyordu. Tabii ki onun işi benden çok daha

zordu, ben de elimden geldiğince en azından görüntü üzerine onun yükünü hafifletmeye çalıştım.

HD tercih etmenizin sebepleri nelerdi? HD ile çalışmanın filme getirdiği avantaj ve dezavantajlar neler oldu?
Çalıştığım kameranın sınırlarını ya da yeteneklerini iyi biliyorum ve bunları sonuna kadar zorladık. Resmin derinliğine ve doğru poza çok dikkat ettim, işte burada yönetmen faktörü devreye giriyor. Nuri Bilge Ceylan maruz kaldığım çalışma ortamlarını çok iyi biliyor ve beni çok iyi yönlendirdi. İki kişi arasında geçen bir resim kurarken resimlerinizde doğal bir simetri oluşur, biz de bunu bozmadık.
Ben HD kameraya çok hakim olduğumu düşünüyorum, Nuri Bilge Ceylan da projesini HD yapmaya karar vermişti, dolayısıyla film HD çekildi. Aslında avantajları çok. Mesela yönetmene HD monitör verdiğinizde, ona perdeye yakın bir resmi set ortamında gösterebiliyorsunuz. Kayıt medyası olarak video bant kullanıyorsunuz ve bu 24 karede 50 dakikalık bir kayıt imkânı tanıyor. Yönetmen bir sahneyi sınırsız tekrar ve değişik oyunculuklar için zorlayabiliyor, kameranın monitöring sistemi iyi olduğu için ışık yapmayı hızlandırıyor ve bu beraberinde ciddi bir ışık tasarrufu da getiriyor. Post için elinizde hazır dijital medya olmuş oluyor vs. Dezavantajları arasında galiba en dikkate değer olanı yeni bir teknoloji olması ve stüdyoların bu teknolojiye tam hazır olmamaları. HD denince benim aklıma Türkiye'de bütün donanımlarıyla ve insan gücüne sahip tek stüdyo geliyor, o da Cemal Noyan'ın önderliğini yaptığı İmaj Stüdyolarıdır.

Çekimleri uzun bir süreye yayılan İklimler *filmi, bu süreçteki iklim değişikliklerinden nasıl etkilendi? Hesapta olmayan değişiklikler yapmak durumunda kaldınız mı?*
Aslında film her ne kadar sadece insan ruhunu anlatsa da, Nuri Bilge Ceylan – gerçekten bir tür paralel kurgu gibi – doğadaki iklim değişikliklerini de filmi güçlendirici unsur olarak ustalıkla kullandı. Bu koşulları sağlamak için biz de çoğu zaman kontrolü doğaya bıraktık.

Fotoğraflarla Kamera Arkası Yorumları: Ayazda İki Yürek

Ebru Ceylan
Film Artı Dergisi, Ekim 2006

Ceylan'ı yakından tanıyanlar onun sinemasının kökeninde "fotoğraf" sözcüğünün yattığını da bilirler. Madem *İklimler*'de Nuri Bilge ve Ebru Ceylan çiftini izleyeceğiz, biraz da buradan yola çıkarak Ebru Ceylan'dan *İklimler*'in sahne arkasında çekilmiş çok özel bazı fotoğrafları yorumlamasını rica ettik. Özenle seçtiği 13 karede ve kaleminden dökülen cümlelerde Ceylan'ın sinemasındaki hiç bilinmeyen kimi ayrıntıları yakalamak, sanıyoruz, sizin için de hoş bir sürpriz olacak. (Film Artı)

10 Ekim 2003

İklimler filminin ilk fikri, Şile'ye yaptığımız bir haftasonu gezisindeki sohbetlerimiz sırasında ortaya çıktı. Ve hatta kafamızda canlanan bir sahnenin test çekimini fotografta da görüldüğü gibi hemen orada kendimiz oynayarak gerçekleştirdik. Ve ne yalan söyleyeyim test çekiminde kendimizi hiç de fena bulmadık. Filmde kendimizin oynayabileceği düşüncesi işte böyle ortaya çıktı.

25 Aralık 2003

Filmin ilk sahnesinin geçeceği mekânı ararken Sardes'e geldiğimizde Aralık ayının o melankolik atmosferinin de yardımıyla çok etkilendik. Gök gürüldüyor, yağmur çiseliyor ve arkadaki dağın zirvelerinde kara bulutlar dolaşıyordu. Evet işte burası dedik. Ancak yazın ilk sahneyi çekmeye buraya tekrar geldiğimizde doğrusu biraz keyfimiz kaçtı. Çünkü bizi etkileyen o karamsar havadan eser kalmamıştı. Ama tabii ki bu güneşli hali senaryoya daha uygun düşüyordu.

Fotoğraf: Ebru Ceylan

29 Aralık 2003

Filmin yaz sahnelerinin geçeceği mekânların tespiti için Ege ve Akdeniz bölgesinde yaptığımız geziden dönerken yolumuz Kütahya'ya düştü. Ve tabii ki buralara kadar gelmişken Tepecik köyüne uzanıp sevgili arkadaşımız Ahmet Uluçay'a uğramadan edemezdik. Soğuk, kar ve bozkır kokulu bir kış akşamıydı. Ahmet son filmini henüz bitirmiş, bize izletmek istiyordu. Bu nedenle bizi, küçük bir yerel gazetenin tek odalı ve sanki *Ecinniler* romanından çıkıp gelmiş duygusu veren bürosuna götürdü. O gece çok güzel bir geceydi. Çünkü hem filmi çok sevmiştik, hem de bu mekânı.

30 Ocak 2004

Bilge, filmin kış sahneleri için Doğu'da mekân bakmaya gittiğinde ben henüz 4 aylık hamile idim. İstanbul'dan arayıp çocuğun cinsiyetini bildirdiğim andaki sevincini o sırada yanında bulunan arkadaşı Ahmet Özyurt böyle belgelemiş.

Fotoğraf: Ahmet Özyurt

16 Temmuz 2006

Filmin çekimleri oğlumuz Ayaz üç aylıkken başlamıştı. Yandaki fotoğrafta görüldüğü gibi Ayaz artık iki yaşını çoktan devirdi ama film hâlâ vizyona bile girmiş değil. Bir filmin ortaya çıkması bazen gerçekten uzun sürüyor.

10 Ekim 2004

Filmin başlarındaki arkadaşlarla akşam yemeği sahnesi aslında değişik açılardan çok versiyonlu çekildi. Fotoğrafta da görüldüğü gibi dramatik etkiyi vurgulayan birçok yakın plan çekimleri yapıldı. Ama Bilge kurguda, yine her zamanki gibi, tek bir genel plandan oluşan versiyonu tercih etti. Artık iyice anlamış bulunuyorum ki Bilge, ne hayatta ne de sinemada hiçbir duygunun gereğinden fazla altının çizilmesinden ya da abartılmasından hoşlanmıyor.

13 Ekim 2004

Bilge'nin filmlerinin en sadık oyuncuları her zaman kaplumbağalar olmuştur. Ne zaman bir film çekimine gitsek hemen mutlaka bir kaplumbağa ortaya çıkar ve rol kapmak için bütün hünerlerini sergileyerek, Bilge'nin gözüne girmeye çalışır.

Fotoğraf: Ebru Ceylan

24 Ekim 2004

Bilge aylar öncesinden motosiklet çekimlerini teknik olarak nasıl halledeceğine dair kafa yormaya başlamış, kağıtlara birtakım çizimler yapıp duruyordu. Sonuçta bu kadar düşünmenin sonucu olarak eski bir tekne römorku demirciye götürülüp modifiye edildi ve ortaya bizi tüm Kaş halkının gözünde soytarı eden ve üzerinde günlerce Kaş sokaklarında dolaşmak zorunda kaldığımız bu garip alet ortaya çıktı.

Fotoğraf: Ceren Oktay

14 Şubat 2005

Bilge yoğun geçen çekimler süresince fotoğrafçılığı da ihmal etmedi. Nitekim son 4 yıldır çektiği fotoğraflardan oluşan "Sinemaskop Türkiye" adlı fotoğraf sergisi Kasım ayında tüm filmlerinden oluşan bir retrospektif ile birlikte Selanik Film Festivali'nde ilk kez sergilenecek.

Fotoğraf: Gökhan Tiryaki

9 Mart 2005

Daha önceki hiçbir filminde steadicam kullanmamış olan Bilge, nedense bu filminde bunu denemek istiyordu. Bu nedenle de bütün çekimler boyunca yanında bir steadicam bulundurdu ve bir sürü sahne çekti. Ama huylu huyundan vazgeçmiyor! Altı ay süren kurgu çalışması boyunca yine dayanamadı ve filmin stil bütünlüğünü zedeliyor diyerek bütün steadicam çekimlerini birer birer filmden çıkardı. Tabii bu işe en çok bozulan da kan ter içinde çekimleri gerçekleştiren Gökhan Tiryaki ile son derece güzel olduğunu düşündüğüm bazı görüntüleri çöp tenekesini boylayan ben oldum.

Fotoğraf: Ferudun Koç

10 Mart 2005

İklimler'in son sahnesi olan bu sahne tüm film boyunca Bilge'nin belki de en çok zevk aldığı sahne oldu. Çünkü bu kez Bilge kameranın arkasında, tüm ekip önündeydi.

11 Ağustos 2005

İklimler'in kurgusu Bilge'nin ofisinde yapıldı ve 6 ay sürdü. Akşamları uğrayıp, o gün yaptıkları montajı izleyip fikrimi söylememi istiyorlardı. İstiyorlardı ama, bütün gün çalışmanın verdiği yorgunluk yüzünden olsa gerek en ufak bir eleştiriye bile tahammül edemiyorlardı.

Fotoğraf: Ebru Ceylan

18 Ekim 2005

Filmleri her ne kadar sesli çekiliyor olsa da Bilge post-prodüksiyonda mutlaka yoğun bir dublaj çalışması yapar. Ya birtakım vurguları beğenmemiştir, ya bazı diyalogları değiştirecektir ya da aklına birtakım yeni fikirler gelmiştir. Böyle böyle filmin diyaloglarının neredeyse üçte biri değişir gider.

Yapımcı Zeynep Özbatur'un Yapım Günlüğü

Günlük tutmak, çocukluğumdan beri hiç ihmal etmediğim bir alışkanlığımdır. Nuri Bilge Ceylan, bu filmle ilgili günlüğü bu şekilde değerlendirmeyi önerdiğinde hiç düşünmeden kabul ettim. Ama sonra toparlamak için masa başına oturduğumda, hiç de zannettiğim kadar kolay olmadı...

İklimler'in yapımcısı olmak, hayatımın en özel süreçlerinden biri oldu. Başlangıçta sette bulunmayı planlamamıştım. Günlük, Kaş çekimlerinin başladığı 1 Ekim 2004'te değil, İstanbul çekimlerinin başladığı 30 Ocak 2005'te başlıyor. Çünkü, Kaş planları çekilirken, ben filmin uluslararası bağlantıları, kontratlar ve finansman işleriyle meşguldüm. Sadece sete sürpriz bir günlük ziyaret yapmak dışında, 4 hafta boyunca Ceren ile yaptığım telefon görüşmelerinden her şeyin yolunda gittiğini öğreniyordum. Yine de ekipten her haber aldığımda kalbimin bir tarafının orada kaldığını itiraf etmeliyim. Aynı şekilde İstanbul ve Ağrı bölümlerinde sette olmayı düşünmüyordum. Ama günlükte de okuyacağınız üzere, İstanbul'da ya da Ağrı'da fiziki koşullar beni bir şekilde setin içerisine çekti... Bütün olaylara müteşekkirim zira hepsi benim için çok değerli anılar...

İklimler'in 'bana özel' sürecinde projenin içinde olmayan, ama çok önemli iki insanı belirtmem gerek. Dostum Zuhal (Olcay) projenin ilk gününden itibaren, benim adıma bir günlük tutabilecek kadar her süreci benimle yaşadı... Ve oğlum Ali (Özbatur), her aşamada yaşının üstünde bir olgunlukla, bana destek oldu....

30 Ocak 2005

Filmin ilk bölümü olan yaz çekimleri biteli yaklaşık üç ay olmuş. Filmin ikinci bölümü olan İstanbul çekimleri ise yarın başlayacak... İmaj'da son hazırlıklar için toplanıldı. Ben, Ceren, İsmail, Cenk, Feridun, Ayhan, Türksoy, Cenk, Zafer ve Özcan... Kamyon yüklendi, kamera sabah yüklenecek... Sabah ekip saat 07.00'de AKM'nin önünde toplanacak.

31 Ocak 2005

AKM'nin önünde toplanıldı. Boğaziçi Üniversitesi'ne gittik. Ben yoldan sürekli Yamaç'ı aradım, bir aksilik çıkmaması için. Fakat ilk gün çok stresli geçti. Fen Edebiyat Fakültesi'nde çekime başladık, odasını kullandığımız profesör, izin aldığımız halde çekimden çok rahatsız oldu. Ben ve Ceren, çok fazla dil döktük ve odadaki çekimi yaptık. Bilge hep olduğu gibi sakin... fakat ortamın gerginliğinin farkında... sonuç olarak planımıza uygun günü tamamladık. Yarın tenis kortları çekilecek. Gece mekâna bakmaya gittik ve paydos ettik. Stresli ve soğuk bir gündü...

1 Şubat 2005
Sabah 7.00'de AKM'de toplanıldı. İlk ben geldim, bir sürü dizi ekibi de orada toplanıyor her sabah. 10 dakika kadar ekibi bekledim, İsmail, Gökhan, Özcan dışında kimse gelmedi. Hemen Ceren'i aradım, yoldaymış... Türksoy yolda... Feridun yolda... Zafer yolda... ve de birden Bilge geldi. Aslında doğrudan mekâna gidecekti fakat uğramış. Bilge'nin gelmesinden 5 dakika sonra hepsi geldiler, tam o anda Mehmet Eryılmaz da gelince yola çıktık. Hava -1 derece yani çok soğuktu. Tenis kortu planları çekilirken hafiften yağmur başladı. Şemsiyelerin altında çekim yaptık. Saat 15.00 civarı bitti. Ara verdik akşam 20.00'de yine AKM'de buluşuldu. Bu arada ben Zuhal (Olcay) ile yemek yiyerek ertesi günün programını yaptım.

2 Şubat 2005
Sabah toplantılarım vardı, her 15 dakikada bir Ceren ile telefonlaşıyorum. Fakat işlerin çok iyi gitmediğini Ceren'in sesinden anlayıp soluğu sette aldım. Önce, jeneratör çalışmıyor dedi, sonra ses problemi oluyor dedi. Tekrar aradığımda yine jeneratör sorunu var dedi. Bugün çok önemliydi çünkü yağmur efekti yapılacaktı. Açıkçası, Bilge çekim öncesi hazırlıkta 'yağmur yağdıracağız' dediğinde, araştırma yapıp Murat, Hamza diye bu işlerde iyi referansları olan arkadaşları bulmuştum. Efekt yapacak arkadaşlarla toplantılar çok ikna edici ve güven vericiydi. Bir gün önceden, başka bir arabaya aparatlar yapıldı. Defalarca toplantı yaptıktan sonra arabaya yağmur yağdıracaklardı, hatta bu iş için yeni bir sistem denenecekti vs... Benim için tam bir hayal kırıklığı oldu... Jeneratörü çalıştıramadılar, hiçbir şey yapamadılar... Boğaz yolunda tek bir plan bile çekemeden çekimi iptal ettik. Moralim acayip bozuk... Bir günü olduğu gibi kaybettik. Üstelik ciddi bir beceriksizlik örneği yaşadık.

3 Şubat 2005
Sabah Dolmabahçe'de toplanıldı. Car mount takıldı, boğaz yoluna çıkıldı. Trafikte oldukça dikkatli gitmeye çalışıyoruz. Arabayı Mehmet Eryılmaz kullanıyor. İmaj'ın midibüsü; oyuncu arabayı koruyarak ilerlemeye çalışıyoruz. Yol daralmaya başlıyor. Ben ve Ceren arkadaki arabadayız. Bu arada çekim yapıldığı için tüm kırmızı ışıklarda durmadan düz yolda gidiyoruz. Arnavutköy'e girerken yola kazıklar çakmışlar. Bir an... Hatırlayamayacağım kadar kısa bir zaman... Ceren frene bastı. Gözümün önünde kamera o kazıklardan birine çarptı. Aküsünün düştüğünü hatırlıyorum. Arabaları kenara çekip, hepimiz aşağıya indik. Gökhan kameranın başında. Sakin olmaya çalışıyorum ve çözülecek bir şey olduğuna inanarak sadece Gökhan'a ve Bilge'ye bakıyorum. Kamera çalışmıyor. İmaj'a dönüp bir çözüm bulmamız gerek... O anda, sadece ertesi günkü çekimi nasıl organize edeceğime kilitlendim. Yani, İmaj'a gidip, durumu anlatmak, çözüm aramak ama en önemlisi ertesi gün çekime devam edilmesini sağlamam lazım. Bu arada kameranın büyük bir hasar almadığı konusunda da bir şey duyabilmeyi çok istiyorum. İmaj'a gelip, bir toplantı odasına kapandık. Cemal Noyan, biz gelmeden az evvel haberi almış, ama bir toplantıya gitmek üzere oradan ayrılmış. Müge de yok, o da Cemal Bey ile beraber bir toplantıdaymış. Çünkü, bir şekilde onların olmadığı bir toplantının hiçbir çözüm yaratamayacağını biliyorum. O günkü çekimi, bütün bu

olayların akışına bağlı olan belirsizlikleri netleştirmek için iptal ettik. Bu arada, ekiple konuşmak istediğimiz konular var. Çekimin 4. günü, dünü yağmur efekti yüzünden kaybettik, bugün bu şanssız olay oldu. Ekipte bir dağınıklık olduğunu düşündüğümüzden, hem yemek yemek, hem de bu durumu düzeltmek istediğimiz için Beşiktaş'ta bir kebapçıya gittik. Yemeğin sonunda sorunları konuşmak istedik. Birkaç ufak sorun, alışma süreci filan konuşulduktan sonra Türksoy, Bilge ile özel konuşmak istediğini söyledi. Dışarı çıktılar, 3 dakika sonra geri geldiler. Bilge, Türksoy'un işten ayrıldığını açıkladı. Bugün için çok fazla olay var diye düşündüm. Kamera düştü, kamera asistanı işten ayrıldı. Bilge'yi Taksim'e bırakıp, ofise döndüm. Yolda durumu Zuhal'e telefonda anlatırken, olanlara kendim bile inanamaz durumdaydım. Ofise döndüğümde, ihtimaller listesi yaptım. Çünkü İmaj ile hâlâ konuşamamıştım ve çekimin akıbeti konusunda yol almak zorundaydım. Müge aradı. Son derece olgun ve iyi niyetli bir tavırla 'geçmiş olsun' dileyerek, Cemal Bey'e verdi telefonu, o da aynı dilekleri sundu. Benden Bilge'nin telefonunu aldılar, aynı dilekleri iletmek için... Ama en önemlisi, ertesi günkü çekim için yeni bir kamera organize ettiklerini söylediler. O anda, yeniden enerjim geldi ve Bilge ile konuşarak, ertesi günkü iş programını aldım. Car mount ile yapılacak çekimleri, Ağrı dönüşü yapmaya karar verdik. Yarın, Bilge'nin anne ve babasının evinde çalışacağız. Kamera asistanı Cenk olacak. Ondan önce haricide bir plan var. Her şey yoluna girdi. Şimdi saat 02.00... Bunları yazıyorum ve yarının sorunsuz geçmesini istiyorum... lütfen...

4 Şubat 2005
Çekim Karaköy'de başladı. Ben, ekiple orada buluştum. Bugün Ebru da bizimle birlikteydi. Gerçekten enerjisi iyi geldi. Bilge'nin annesinin Bakırköy'deki evinde çekim devam etti... Fatma Hanım'ın evi 5. iş günümüzde bana çok iyi geldi. Hem huzurlu, hem sıcacık... Evde bizim için pişen böreğin kokusu ve sükûnet... Bilge arka odada çalıştı biz salonda oturduk. Tam anne-baba evindeki o tuhaf huzur içerisindeyim. Ertesi günün programında bir sorun yok. Beyoğlu'nda çalışacağız. İzinler tamam, çekilecek yerler belli. Cenk'in performansı iyi. Hepimizin keyfi yerinde. Yani ekip ritmini 5. gün yakaladı. Akşamüzeri oradaki çekimi tamamlayıp, NBC'nin evine gittik. Orada da bir plan çektik. Paydos ettik.

5 Şubat 2005
Sabah çekime gitmedim. Ceren ile sürekli konuşup haberleştik. Ben, önce Ali'nin okuluna, oradan ofise geldim. Hava acayip soğuk.. Hesapları kontrol edip, önümüzdeki haftanın programını yapmam gerekiyor. Salı günü, bir iş için Budapeşte'ye gideceğim. Dayanamayıp, İstiklal Caddesi'ne çıkıp ekibi buldum. Simit Dünyası'nda oturuyorlardı. Sonra, Cihangir sokak çekimlerini yaptık. Çok şükür, İstanbul sokak çekimleri bitti.

6 Şubat 2005
Bugün kar başladı. Cihangir'de çekim yapacağımız evde buluşuldu... Serap-ev bölümlerinin çekimleri yapılacak. Nazan, bugün ekibe katıldı. Onun kostümlerine filan bakıldı. Bu arada Bilge, Nazan ve Can'ın fotoğraf çekimlerini yaptı. Serap-ev sahnesinde

görünen fotoğraf için. Çekimlere başlandı. Biz bütün gece koridorda bekledik. Sessiz, sakin çalışıldı. Çekim sabah 5'te bitti, kar bastırdı. Eve çok güç varabildim.

7 Şubat 2005
Bütün gün ofiste çalıştım.
Saat 17.00: Serap-ev'de buluşuldu. Ben çekimi başlatıp, saat 20.00 gibi oradan ayrıldım. Yarın Budapeşte'ye gidiyorum. Ama her saat başı Ceren ile telefonlaştık. Sabah 7'de paydos etmişler.

8 Şubat 2005
Öğle uçağıyla Budapeşte'ye vardım. Aklım İstanbul'da çekimlerde... Ceren ile sürekli mesajlaşıyoruz. Her şey yolunda, sükûnetle çalışılıyor. Şu anda, iç mekânda çalışılıyor olması içimi rahatlatıyor.
Biz de bu arada Budapeşte'de, otele yakın bir lokantada, eskiden Fransız Kültür'de çalışan Thierry ile yemek yedik. Thierry şimdi Budapeşte'deymiş.

9 Şubat 2005
Budapeşte'de yapmam gereken 3 toplantıyı yaptım. Bilge'nin *Kasaba* filminin negatifleri burada bir stüdyodaymış. Onları almaya gittim. Giderken, bindiğimiz arabada İlknur sürekli konuşuyor, ben de camdan Budapeşte'yi görmeye çalışıyorum. Çok hoş bir şehir ama konsantre olamıyorum. Stüdyodan negatifleri alıp, otele bıraktık. Bilge'ye haber verdim. Sonra otelin içindeki alışveriş merkezinden, Ağrı için bot ve kaz tüyü anorak satın aldım. Aslında içten içe çok zevkleniyorum, Doğu'da çekime gidecek olmak fikri bana iyi geldi. Odama döndüm. Bu arada Budapeşte Hilton'daki odamdan, devamlı İstanbul ile konuşuyorum. İstanbul'da saat 18.00, çekim başladı, Ceren'in sesi yorgun geliyor. Ne zaman arasam işler yolunda diyor. Gerçekten yolunda mı? Gerçi gündüz Bilge ile konuşmuştum, sesi iyi geliyordu. Ama yine de tam emin olmam lazım. Feridun'u aradım, o da her şey yolunda dedi. Bir an önce dönmek istiyorum.

10 Şubat 2005
Uçak Notları: *Kasaba*'nın negatiflerini, valizlere bölüştürüp havaalanına gittik. Check-in yaptık ve tek isteğim, uçağın rötar yapmaması oldu. Çok şükür rötarsız kalktık. Saat 14.00'te İstanbul'da olacağız. Ben doğruca çekime gideceğim. Bugün Can'ın çekimleri var. Aslında Can adına çok mutluyum. Gerçek mesleğini, yıllar sonra bu filmle küçük bir rolle yapacak. Ben onu, hiç oyunculuk yaparken görmedim. 88'de tanıştığımızda, filmci olmuştu. Bir zamanlar, oyunculukla ilgili aldığı teklifi değerlendirmesini çok istemiştim. Kısmet bu filmmiş...
Havaalanından doğruca çekime gittim. Beyoğlu'nda Megavizyon'da çalışıyorlar ve İstanbul çekimlerinin son günü... Her şey yolunda gözüküyor, ama herkesi çok yorgun buldum. Yarın çekim yok ama akşam ekip Erzurum'a yola çıkacak, hazırlık var...

11 Şubat 2005
Saat 16.30: Bu akşam ekibin bir bölümü Erzurum'a doğru yola çıkacak.

Öğlen, İmaj'dan bir telefon aldım. Cenk'in focus puller olarak çalışmasını tercih etmiyorlar, onun kamerayla ilgilenmesi gerektiğini söylüyorlar. Başka bir eleman da veremiyorlar. Bu durumda bir focus puller'a ihtiyacımız var. Planlarımız böyle değildi. Hemen Bilge'yi aradım. Yeni bir adama gerek yok, hallederiz dedi. Açıkçası biraz tedirgin oldum. Kamera grubunda biri daha olsa iyi olabilir diye düşündüm. Ama oraya gidince bir sorun olursa, birini bulup getirtiriz...
Saat 20.00: Türksoy, Bilge'ye mesaj gönderip özür dilemiş ve işe geri dönmek istediğini söylemiş. Bilge de beni arayıp fikrimi sordu. Gelmesinin iyi olacağına karar verdik. Böylece sorun çözüldü. Türksoy Ağrı'ya geliyor.
Saat 23.00: Ceren aradı, her şeyin yüklendiğini ve arabanın yola çıktığını söyledi. Arabada giden ekip: Feridun, Cenk, Ayhan, Zafer, Apo, Türksoy, Özcan. Kutup Nakliyat kamyonunda da Mustafa var. Umarım, sorunsuz varırlar...

12 Şubat 2005
Ceren, Gökhan ve İsmail uçakla Erzurum'a gittiler. Diğer ekip yolda, akşama ancak varırlar. Telefona yapışık durumda her an haber bekledim. Sonunda Ceren aradı, varmışlar.

13 Şubat 2005 / Ağrı
Bugün Ebru, Bilge ve ben Erzurum'a uçtuk. Uçaktaki sohbetimiz süperdi. Ekip havaalanından bizi aldı, bu arada Bilge'nin uçaktan inişi çekildi. Hava anormal soğuktu. Tüm kemiklerimin üşüdüğünü hissettim. Hiç mola vermeden Ağrı'ya doğru yola çıktık. Hava gitgide soğuyor ve kararıyordu. Ben yoldan Ağrı'daki Kılıçaslan Oteli'nin müdürü Cihan'ı arayıp durdum. Çocuk çok iyi niyetliydi ama içimde tuhaf bir güvensizlik vardı. Sonuç olarak, Ağrı'daki kebapçıda yemek yiyip, otele geldik. Odalara baktık ve herkes seçmeye çalıştı. Bu arada daha önce, buraya mekân bakmaya geldiğimizde düşündüğümüz gibi bir oda bulamamış ve koridorun bir bölümünü kapatıp, odaya dönüştürmeyi düşünmüştük. Bu duruma İsmail tepki gösterdi. Ses çekimleri açısından problemli olabileceğini söyledi. Bu arada Bilge'nin odası da çok içine sinmedi. Bir tane köşe oda, tam istediğimiz gibi ama o da doluymuş. Hem de bir memur bütün sezon kalacakmış. O adamı bulup bu işi yarın çözmem lazım. Lobide bütün ekip çay içerken, yine bütün yıl otelde kalan, orada hastanede çalışan Dr. Übeyt ile tanıştık. Bütün gece Übeyt bize o bölgede olan ilginç doktor hikâyeleri anlattı. Hepimiz Übeyt'i çok sevdik. Sabah 8.30'u ekibe kalkış saati olarak koyduk. Bilge nasıl başlayacak henüz bilmiyorum ama benim çok fazla bürokratik işim var. Vali, Kültür Müdürü, Emniyet, Belediye dolaşılacak, lokum dağıtılacak vs... Biz Ceren ile beraber kalıyoruz. Odanın yarısı eşya doldu. Ceren 3 valiz, ben tek valiz geldim. Her şey yolunda giderse 10 gün sonra dönmeyi planlıyorum.

14 Şubat 2005
Saat 14.30: Odadayım... Bugün çekime başlamadık. Çünkü sabah hava aydınlanınca, güneş çıktı. Buradaki herkes karın birkaç güne kadar yağacağını söylüyor. Sabah 40 dakika içerisinde bütün bürokratik ziyaretlerimi yaptım. Tam sonuncusunu

bitirmiştim ki Ceren aradı toplantı yapacağımızı söyledi. Sokaklarda buz pateni yapar gibi yürünüyor. Yani bir cam kütlesinin üzerinde zorluk ve telaşla yürüdüm. Bu goretex ayakkabılar biraz koruyor ama benim gibi sürekli ayağı kayıp düşen biri için büyük problem.. Otele vardığımda çok ciddi bir ortam vardı. Bilge, bugün eksikleri tamamlayalım, yarın başlarız dedi. Bu arada kar yağmaması problem. Acaba başka bir yere mi gitsek diye düşünüyoruz. Kalmaya ve beklemeye karar verdik. Şehir, karlar olmadan çok anlamsız görünüyor. Bu arada Bilge'nin kalacağı ve aynı zamanda çekimlerin yapılacağı oda sorunu henüz çözülmedi. Cihan'a odasını isteyeceğimiz adamı sordum. Cihan kahvaltıda gösterdi. Adama gidip diller döktüm, hayır diyemedi. Şimdi odanın boşalmasını bekliyorum. Bu arada Ebru ile küçük bir şehir turu yapıp yemek yiyebileceğimiz birkaç lokanta saptadık. Dışarısı çok ama çok soğuk...
Saat 22.00: Odamız sıcak ama çok soğuk var. Umarım kar soğuğudur. Bu arada Bilge odasına yerleşti. Onun otel odası çekimlerini de orada yapacağız. Odanın duvar rengini değiştirmek lazım. Bir de lamba bulunması lazım. Sabah hepsini halledeceğim. Şimdi uyumam lazım, saat 04.00'te kalkacağız. Bu arada kimi görsek 'kar ne zaman yağar' diye soruyoruz..

15 Şubat 2005
Hava çok soğuktu. İstediğimiz hava şartları olmamasına rağmen, bugün kısa bir çekim yaptık. Seyahat acentasının önünde...
İstanbul'dan getirdiğimiz kar makinelerini çalıştırdık ama hiçbir işe yaramadı. Bilge yeni bir kar makinesi düşündü tarım ilaçlama makinesinden... Daha önceki filmlerinde rüzgâr için kullanmış. İstanbul'da Kemal Bey'e tarif ettik ve Bilge'nin babasıyla Karaköy'den aldılar. Bize kargoyla yollayacaklar. İstanbul'dan getirdiklerimizin hiçbir işe yaramayacağını anladık. Geri yolluyoruz.
Otele döndük. Boyacı geldi, odanın rengine karar verdik. Sonra, Ağrı'daki tüm elektrik dükkânlarından alternatif lambalar aldık.

16 Şubat 2005
Sabah 4.00'te Ceren herkesi uyandırdı. 4.30'da çekime çıktık. Havanın nasıl olacağı hakkında fikrimiz yoktu ama, saat 7.30 civarı güneş çıktı ve 8.00'de oteldeydik. Kahvaltıdan sonra ben odaya çıktım. Biraz sonra internet kafeye gidip, hem maillerime bakacağım, hem de hava durumuna...
Bugün yine hiçbir şey çekemeden geçti.

17 Şubat 2005
Civar köylere mekân bakabilmek için yola çıktık. Karlı yollar var ama neredeyse bahar dalları açacak. Hafiften bile olsa umutsuzluğa kapılmıyorum. Hava çok soğuk, sürekli tatlı şeyler yiyoruz. Ama hâlâ çekimlere başladık sayılmaz.

18 Şubat 2005
Her zamanki gibi saat 4.00'te kalktık. Ama 8.00'de oteldeydik. Bu arada mekân ararken köprüyü bulduk. Otel girişi orada çekilecek. Tabela vs. yaptırıyoruz. Hava yine güneşli,

karlar eriyor. Daha sonra odada birkaç deneme çekimi yaptık. Hava durumu, haftasonunu karlı veriyor...

19 Şubat 2005
Sabah yine 5.00'te kalktık. Hava bulutluydu ve biz de çok mutlu olduk. Hatta öğleden sonra biraz kar yağdı ve hızlı bir şekilde köprünün üzerindeki çekimlerimizin bir bölümünü yaptık.

20 Şubat 2005
Sabah erken saatlerde köprüde çalıştık. Sonra otele ve oradan havaalanına gidip uçak inişi çektik. Havaalanının müdürü iyi niyetli birisiydi, rahat ve sorunsuz çalıştık. Ama hava hâlâ karlı değil ve burada bir haftamız doldu.

21 Şubat 2005
Pazartesi sabahı ve hâlâ yoğun bir kar yağışı yok... Doğubayazıt'a gittik. Otel girişlerini çektik. Ama Doğubayazıt'ta da kar yok.

22 Şubat 2005
Sabah Erzurum tarafına mekân bakmaya gittik. Yollar karlı ama kar yağışı yok. Bu arada otelde tanıdığımız Şeref bize çok yardım etti. *Derman* filminin çekildiği köye gittik. Dönüşte köprüyü çektiğimiz mekâna öğle ışığında bakmak istedi Bilge ve hep beraber şok geçirdik. Çünkü köprü sökülmüştü. Bu köprü köylüler tarafından takılırmış, sonra karlar erirken sökülürmüş. Hemen köyün muhtarının nerede olduğunu öğrendik. Bir cenaze evindeymiş. Köprünün tekrar takılması gerektiğini anlattık, adamcağız iyi niyetliydi ama bu işin hızlı yapılması gerektiği için insan çalıştıracağını ve 200 YTL'ye malolacağını söylüyor. Bir günde bu işi halledecek.

23 Şubat 2005
Sabah erkenden muhtarı aradım. Köprünün yapılmakta olduğunu söyledi. Bunun yanı sıra sürekli, yapıldıktan sonra işimizi çok hızlı bitirmemiz gerektiğini, çünkü karların eridiğini ve bu köprünün sökülmesi gerektiğini söylüyor. Biz ise bütün gün sokaklarda çekim yaptık.
İstediğimiz kar hiçbir şekilde yağmadı ve günler geçiyor. Cemal Noyan ile telefonlaştık. Bizi çok rahatlattı. Hiç kar yağmasa bile bilgisayarda çok mükemmel sonuçlar alınabileceğini ve moralimizi bozmamamızı söyledi. Bu gerçekten çok iyi geldi ama biz umutla kar yağmasını bekliyoruz hâlâ...

24 Şubat 2005
Geceyarısı muhtarın köprünün yapıldığını haber veren telefonuyla uyandık. Sabah sokakta çekim yaptık. Hava anormal soğuk... Hepimiz çok zor dayanıyoruz. Çekim bittiğinde, ellerimiz ayaklarımız uyuşmuş durumdaydı. Bu arada bu kuru soğuk, arkasından kar getirir diye umutluyuz. Ama hava bulutlu ve biz köprüde çekimlerimizi yapabildik. Bu arada buraya geleli 11 gün oldu. Ben galiba İstanbul'a dönemeyeceğim.

Ne tuhaf birisiyim, kar yağmamasından bile kendimi sorumlu hissediyorum... Ve de daha önemlisi, İstanbul'da yapılacak çok iş var...

25 Şubat 2005
Bugün verimli çalıştık... Ağrı otel çıkışları, ekibin yürüyüşleri vs...

26 Şubat 2005
Ceren Doğubayazıt'a gitti. Kar durumunu kontrol etmeye ama orada da hiçbir hareket yok. Gelecek hafta için umudum var. İnternet kafeden çıkmıyorum, sürekli hava durumu takibindeyim.

27 Şubat 2005
Bugün çok maceralı geçti, birazcık kar yağdı. Havaalanı çıkışlarını, yeni dizayn ettiğimiz kar makineleriyle çektik... Bu arada biz civarda mekân bakmak için Özcan'ın minibüsüyle köylerden birine girdik ve saplandık. Çekici vs... bulundu, araba çekildi. Ama 3 saate yakın orada kaldık. Köylüler bize çok güzel ikramlar yaptılar. Devamında havaalanından akşam ayrılacakken minibüsün anahtarı kayboldu... Hepimiz kamyona dolup otele döndük.

28 Şubat 2005
İmaj'dan test görüntüleri geldi. Havaalanının açık alanının içinde minibüs içleri çekiliyordu ve testleri Bilge'ye göstermek için getirdim. Sonuçların işe yarayabileceğini düşünüyor Bilge ama kar istediğimiz gibi yağarsa bunlara gerek kalmaz...
Bu arada Ceren'in doğum gününü kutladık...

1 Mart 2005
Bugün de Gökhan'ın doğum günüydü, Ceren'e yaptırdığımız pastanın aynısından yaptırdık. Gün içinde oda içinde çekimlere başladık. Bilge, Ebru, Gökhan, Türksoy odada çalıştılar. Çekim yapılan oda ile aynı katta kendi odalarımız olduğundan, Feridun'un sesiyle plan değiştiğini anlıyorum. Odada bütün gün hesapları toparladım ve boş boş televizyona baktım.

2 Mart 2005
Bütün gün odada çekim yapıldı. Ben ise internet kafede hava araştırmalarına devam ediyorum. Kar filan yağmıyor, hatta eriyor ve şehir çok çirkinleşiyor. Beyaz ne güzel kamufle ediyormuş. Bu arada otelin sahibi Hacı, küçük kızını çekimi görsün diye getirdi. Tabii onların teşrifatı benim için uzun sürdü. Set arasında çekim yapılan odayı, çocuğa gösterip onları yolcu ettim. Hacı giderken hâlâ filmin konusunu soruyordu...

3 Mart 2005
Geçenlerde köprünün üzerinde çekim yaparken, suların içinde bir ev görmüştük. Evden inanılmaz güzel yüzlü çocuklar çıkıyordu. Sonra 3 kadın geldi, hepsi birbirlerini 'kumam' olarak tanıttı. Biri hariç, ikisi hamileydi. Kocalarını göremedik. Çocuklar buz

gibi havada yalınayak yürüyorlardı. Kar eridiğinde bunların evi yıkılabilirdi vs... Kocaları aslında evin yıkılmasını istiyormuş, devletten o zaman yardım alabilirmiş... Birkaç çocuk gider ama rahat ederiz diyormuş... Gökhan ve ben çok kötü olduk... Dolayısıyla Gökhan eşi Işın'a anlatmış.. Işın, bir koli eşya hazırladı ve gönderdi. O eşyaları Gökhan'la akşam onlara götürdük. Çok sevindiler... Ama yaptığımız anlamlı mı, anlamsız mı emin değilim... Ne yapabilirim onu da bilmiyorum. Yani geçici bir sevinç onlar için... Bizimki de elbette iyi niyetli bir durum ama... Burası gerçekten çok fakir bir şehir... Yani biz işimiz için buradayız.. Kısa bir süre sonra buradan gideceğiz ve unutup işlerimize dalacağız... Neyse bugün hava çok soğuk, kar yağar umuduyla bekledik yine, dışarıda hediye dükkânını çektik... İnanılmaz bir kalabalık oldu... Bilge renkli mont giydiniz, dikkat çekiyorsunuz diye Ceren ve beni yine uyardı... Ağrı'ya geldiğimizden beri bu çok ciddi bir sorun oldu. Hiç düşünmeden bir kırmızı ve bir turuncu montla geldim. İkisi de kaz tüyü ve çok sıcak tutuyor.

4 Mart 2005
Bütün gün otel odasında çekim yapıldı... Kültür Bakanlığı'ndan destek çıktı. Çok sevindim. Akşam, Bilge odasından çıkmak istemedi. Ekibi serbest bıraktık... Herkes istediği yerde yemek yesin diye... Köylüm Lokantası'na o kadar sık gittik ki, Gökhan, İsmail ve ben bu kez oranın iyi lokantalarından biri olan Orkide'ye gittik.

5 Mart 2005
Otel odasında çekimler gün boyunca devam etti. Biz Ceren ile odada hesap yaptık. Ama gün geçmek bilmedi... Bu arada kargodan bana kocaman bir koli geldi. Otel personeli, ekip hepimiz merakla açtık. Tayfun (Pirselimoğlu) ekibe, 'hamsili pilav' göndermiş!!! Hem de İstanbul'dan... Günlerdir meraklı sorularının nedenini anlamış oldum. Gerçekten çok iyi bir sürpriz oldu... Bütün ekip afiyetle yedik... Bu arada Bilge birdenbire Doğubayazıt'a gitme kararı verdi. Sabah 06.00 kalkış!!! Ve yola çıkacağız... Otelin hesapları çıkartıldı, diğer otel arandı ve rezervasyon yapıldı. Tüm bu işler bittiğinde saat 19.00'du... Gökhan, İsmail ve ben, lobide çay içiyorduk. Birden ben bir yerden bira bulsak dedim... Ama Ağrı'nın hiçbir yerinde içki bulmak mümkün değildi. Tam sokaklarda bira ararken, meyhane gibi bir yer bulduk. İsmail içeriyi kontrol etti ve bizi 'aile' bölümüne kabul edeceklerini söyledi. Hemen içeri girip, biraları açtırdık. Acayip güzel mezeler vardı. Hemen Bilge ve Ebru'yu aradım ama ikisi de gelmediler... Biz çok ama çok eğlendik. Aslında, tüm gece Ağrı'yı konuştuk. Birden insanın her şeye nasıl alıştığını düşündüm... Şimdi odadayım, Ceren uyuyor... Ben de sessizce yattım.

6 Mart 2005
Sabah erkenden Doğubayazıt'a geldik... Kılıçaslan Otel'den arkamızdan su dökerek uğurladılar. Dr. Übeyt, Hacı ve Cihan ile hepimiz öpüşüp, vedalaştık. İçimde hâlâ bir umut var, çok kar yağacak ve biz otele geri döneceğiz diye... Gerçekten yoğun karlı birkaç güne daha ihtiyaç var. Umudumuz Doğubayazıt'ta...
Doğubayazıt'ta mekân araştırması yaparken, buranın en lüks oteli olan Golden Hill

Hotel'de kalmıştık. Yine ekiple buraya geldik. Günler sonra, biraz mekân değiştirmek iyi gelir diye düşünmüştüm ama, ne tuhaf bende ciddi bir 'ayrılık anksiyetesi' oluyor. Tuhaf bir hüzün oldu. Ama kendimi durup dinleyecek halim yoktu. Ekip, güzel bir kahvaltı yaparken, ben ve Ceren odaları organize ettik.
Toparlanıp, saat 10.00 gibi çıktık ve doğruca İshakpaşa Sarayı'na gittik. Ekip, hazırlanırken manzara o kadar güzeldi ki, bol bol fotoğraf çektik. Ama ciddi bir sorun vardı. Hava günlük güneşlikti... Güneşin biraz daha yatacağı bir saatte çekebileceğimizi düşündük ve Ufuk ile arabanın içinde çekimler yaptık. Günlerdir, şu butterfly'ı kullanmadık diye Gökhan'a şaka yapıp dururken, butterfly'ı kullandık.
Akşam yemeğe, herkes pırıl pırıl geldi. Otel değişikliği ekibe iyi gelmiş... Yemekten sonra odalara dağıldık. Gökhan, ben ve İsmail, odadaki minibardan biraları alıp, çatıya çıktık... Muhteşem bir manzara vardı ama sonra üşüyüp içeri girdik.

7 Mart 2005
Sabah erkenden kalkıp tekrar İshakpaşa Sarayı'na çekim yapmaya çıktık ve büyük bir sürprizle karşılaştık. Çünkü gece kar yağmış ve her yer bembeyaz olmuştu... Dün çekilen planlar tekrar çekildi. Bilge'nin oldukça gergin olduğunu gözlemliyorum. Çünkü yağmış olan ince kar tabakası dakikalar içinde giderek eriyor... Bu arada benden yollardaki kar durumunu öğrenmemi istedi. Her aradığım yer, karın azaldığını söyledi. Gerçekten yarın yola çıkıyoruz ve ne yapacağımı bilmiyorum.

8 Mart 2005
Sabah erkenden kahvaltı edip, yola çıktık. Ufuk'u otobüslerin geçtiği yolda bırakıp devam ettik. Sevgili Ufuk'un, yolda bavulunun üzerinde oturmuş bize el sallamasını hiçbir zaman unutmayacağım. Aslında Erzurum tarafına doğru insanlara, benzin istasyonlarına sorarak gidiyoruz. Meteoroloji bazı yerlerde kar olduğunu söylüyor ama gerçekten kar bizim istediğimiz gibi mi diye şüpheleniyoruz. Sonuçta Malazgirt civarında bir benzin istasyonunda Bingöl üzerinden Karlıova'ya gitme kararını verdik. Saat 19.00 civarı Karlıova'ya vardık. Burada zaten 11 ay kar hiç kalkmazmış. Fakat ciddi bir sorunumuz var çünkü tüm izinler Ağrı için alınmıştı, burası Erzurum... Bu arada buranın tek ve tek yıldızlı oteli Paris otele yerleştik. Odalarda birkaç kişi kalınıyor ve tuvalet yok... Ortak bir tuvalet var... Ekipte suratını asanlar oldu. Fakat hiç kaprisle uğraşacak vaktimiz yoktu. Bilge, hemen keşife çıktı. Ben de Emniyet Müdürlüğü'ne gittim. Bu arada Bilge ile kapısı açık olan Kaymakamlık binasından içeri girip karanlıkta yukarı çıktık ve sabah erken saate bir çekim planladık. Ancak, Kaymakam ve Emniyet Müdürü'nden izin almamız gerekiyordu. Sonunda buluştuk, gerçekten çok medeni insanlardı... Üstelik Bilge'yi tanıyorlardı ve filmlerini biliyorlardı. Gerçekten çok yardımcı oldular. Acil yazdığım birkaç dilekçeyle işimizi hallettik. Bu arada hepimiz çok gerginiz... Hızla yemeğimizi yerken, birden telefonum çaldı ve Kaymakam bey aradı, yarın çekime başlayamayacağımızı, Bingöl Valisi'nin arayarak, kendi onayı olmadan çekmemize izin vermediğini söyledi. Bu durumda ben sabah Özcan ile Bingöl'e gideceğim. Hava çok soğuk ve ben üzerimi hiç değiştirmeden yatıyorum. Ceren yanımdaki yatakta uyuyor.

9 Mart 2005
Sabah saat 06.00 civarı Ceren'in telefonu çaldı. Bilge, Ceren'i arayıp ekibi toparlamasını ve yola çıkacağımızı söylemiş. Hemen Bilge'yi geri arayıp ne olduğunu öğrenmek istedim. 11 ay karın eksik olmadığı Karlıova'da gece yağmur yağmış ve bütün karlar erimiş! Yaklaşık 20 dakika içinde minibüse binmiş ve yollara çıkmıştık. Yaklaşık 40 dakika sonra Çat'a vardık. Çat'ta kar vardı, hemen arabaları parkedip bir börekçiye girdik. Ekip kahvaltı ederken içeriye iki adam girdi ve ekibin sorumlusunu sordular. Hemen Hükümet Konağı'na gittik... Derdimi kısaca anlattıktan sonra, Erzurum Valisi ile oradan telefon konuşması yaptım. Bütün gün karlı planlar çektik. Her şey sorunsuz bitti... Hatta dönüş biletlerimizi 11 Mart 2005 gününe ayırttık. Şimdi Erzurum'da Esadaş Oteli'ndeyiz. Ekip, yaklaşık 1 ay sonra şehir gördüğü için akşam herkes serbest dolaşacak. Ben de Gökhan ve İsmail ile şehri gezeceğim.

10 Mart 2005
Sabah erkenden kalkıp yola koyulduk. Bu arada bugün son çekim günümüz... Mezarlıkta dizi seti planları çekilecek. Ceren köylü kızını, Apo da onun yavuklusunu canlandırıyor. Bilge bugün ilk kez kameranın arkasına geçti. Bu arada Ceren, köyde kapısını çaldığı bir evden, şahane bir köylü kızı olarak çıktı. Onlardan rica etmiş ve evin kızı tüm kıyafetlerini ona vermiş. Çekimler tüm gerginliğimize rağmen sorunsuz geçti. Bu arada, ben sürekli gülüyorum, gülünmez şeylere de gülüyorum... Bu karşımdakiler için sinir bozucu olabilir diye ilk kez bugün düşündüm. Evet, belki...
Her şey toparlandı, Özcan sabah erkenden yola çıkacak. Cenk, Apo, Zafer midibüsle gidecekler. Kasetler de epeyce tartışmadan sonra Cenk ile gidecek. Son gün otelin lobisinde bu konuda reji asistanıyla bir tartışma yaşamayı istemezdim... Ama oldu...
Akşam, buranın meşhur Yeşilyurt Lokantası'nda Bilge, Ebru, İsmail, Gökhan ve ben yemek yedik... Çekim sürecini konuşup durduk. Tuhaf bir burukluğum var. Hem çekimler bittiği için, hem de yoruldum galiba...

11 Mart 2005
Sabah uyanınca, buradaki meşhur kahvaltı salonunda kahvaltımızı ettik. Sonra çarşıda dolaştık. Uçağımız saat 15.30'daydı. Sorunsuz İstanbul'a geldik. Eve geldiğimde Ali ile birbirimize sarılıp ağladık. Gerçekten oğlumu çok özlemiştim.
Hemen duşumu alıp, koltuğuma uzandım... İnanamıyorum, evdeyim...

12 Mart 2005
Tayfun'un sergisi açılalı üç gün oldu. Bugün Tayfun ile sergide buluştuk. Sergiyi gezdikten sonra yemek yedik. Sanki büyük bir boşlukta gibiyim. Bu arada, bu Ağrı seyahatinde 4 kilo almışım... O soğukta, ısınmak için yediğim her şey şimdi bedenimde. Üstelik sadece ben değil, Ceren de öyle...

13 Mart 2005
Bütün gün evde dinlendim. Bir ara Gökhan'la konuştuk. Bir film ekibinde olunca, haftalarca herkes birbirine nasıl da alışıyor. Ekip arkadaşlarımı özledim... Tuhaf geliyor

ama kimbilir oralara bir daha ne zaman giderim diye düşünüyorum. Gitsem bile böyle olur mu?

14 Mart 2005
Sabah İmaj'da buluşuldu. Herkes, ben de dahil haftasonu kendine gelmiş. Ekibi İstanbul çekimleri için küçülttük. İstanbul'da kamerayı düşürdükten sonra car mount'lu çekimleri yapmamıştık. Hafiften heyecanlı bir gün oldu, bütün gün caddeleri dolaştık, ardından Arif'in evinin kapısının önünde Nazan'la çekimler yaptık. Kuledibi'ndeki kahvede havanın biraz kararmasını bekledik. Çaylara inanılmaz bir para ödedik.

15 Mart 2005
Bugün sabah yine arabayla yolları çektik. Öğleden sonra 'havada uçak' çekmek üzere Yeşilköy taraflarına gittik. Saat 19.00 civarı İmaj'a döndük. İnanamıyorum ama galiba çekimler bitti! Akşam, İsmail, Gökhan ve ben *Gelibolu* filminin galasına gittik.

16 Mart 2005
Tuhaf bir gün geçti, bütün gün çekimlerin bittiğini düşünüp, inanamadım. Bilge ile telefonlaştık. Yarın görüşeceğiz... Bu arada Fransa ile çok yazışma yapmamız lazım. Ama o işe haftabaşı başlayacağım. Tabii ben bir aydan fazla zamanı çekimlerde geçirdiğim için, çok fazla iş birikmiş durumda...

17 Mart 2005
Bilge ile The Marmara'nın kafesinde buluştuk. Genel durum değerlendirmesi yaptık. Montaj başlayacağından, kafasındaki programı anlattı. Oldukça yorgun ve gergin gördüm.

21 Mart 2005
Bilge kurguda... Arayıp hatırını sordum. Şu anda, projenin başka bir köşesindeyim. Tamamen Fransa tarafını yürütüyorum.

30 Mart 2005
Bugün sokakta yürürken Bilge ile karşılaştık. Uzun zamandır ilk kez neşeli gördüm. Ayaküstü kısa bir sohbet yaptık...

12 Nisan 2005
İstanbul Film Festivali devam ediyor. Ben ise her filmi izleyip, filmimizi merak ediyorum. Yapımcı olmanın tuhaf bir yanı var. İşin finansal, yapısal her şeyiyle uğraşırken, birden filmini düşünüyor insan... Bilmiyorum, bilmemeyi ve bu sürprizli durumu seviyorum.

2 Mayıs 2005
Bilge ile haftada bir ya da iki kez telefonlaşıyoruz. Aslında hep ben arıyorum, bir şeye ihtiyaçları var mı diye...

27 Haziran 2005
Bilge, ben, Can, Cemal Noyan ve Müge Boğaz'da Alibaba Restaurant'ta çok keyifli bir öğle yemeği yedik. Bana çok iyi geldiğini itiraf etmeliyim. Yeniden kafamı kaşıyamayacak vakitlerin gelmesini istiyorum...

30 Haziran 2005
Antalya'ya, Zuhal ile Nazım Oratoryosu'nun Aspendos galası için geldim. Bilge aradı ve ön jenerikleri koyacağını, bunun için listeye ihtiyacı olduğunu söyledi. Birden çok heyecanlandım. İstanbul'a dönünce hazırlayacağım ama elime kalem kağıt alıp hemen yazmaya başladım....

3 Temmuz 2005
Ön jenerik Bilge'ye maillendi...

30 Temmuz 2005
Bodrum'dayım... Bilge aradı birkaç ek çekim yapacağımızı söyledi. Tuhaf bir şekilde sevindim... Bu kurgu sürecinde, filmden çok uzak kaldım... Yani bunu duymak çok iyi geldi.

4 Ağustos 2005
Ek çekim yapmak için, Bilge'nin ofisinde buluştuk, ardından Fındıklı Parkı'na çıktık. Bu arada hava 35 derece ama Bilge'nin üzerinde mecburen çekim için Ağrı'daki çekimde giydiği parka var. Ufak detaylar çektik ve gölge bir yer aramaya başladık. İnönü Stadyumu'nun girişi çok uygun gözüktüğü için orada durduk. Ve hemen güvenlik geldi, çekim yapamayacağımızı söylediler. Güvenlik daha önce bizim şirkette çalışan Murat çıktı. Kulübü aramamız gerektiğini söylediler.

5 Ağustos 2005
Toplum Gönüllüleri Vakfı'nın Van-Doğubayazıt gezisindeyiz... Benden bir film yapmamı rica ettiler, ben de Gökhan'a çekmesi için rica ettim. Beni kırmadı. Yaklaşık 5 ay sonra yine Doğubayazıt'tayım. Hatta bizim kaldığımız otelde kalıyoruz. Resepsiyonda beni hemen hatırladılar ve en büyük odayı verdiler... Ne tuhaf bir gece, bütün çekim süreci gözlerimin önünden aktı... Tuhaf bir şekilde o zor günleri çok özlediğimi farkettim... Bir filmin yapımında, çekim aşamasında, hele başka bir şehirdeyse insan, sanki bir masalın içine düşmüş gibi hissediyor. Yani ben hep öyle oldum... Tabii yapımcı için... Gözlemler, farklı kültürler, film çekiyor olmanın onlarda yarattığı merak... Yeni keşifler... Hep iyi ki bu işi yapıyorum diye düşünüyorum... Yani, buralarda o günlerdeki tat yok...

14 Ağustos 2005
Bilge ile telefonlaştık. Yarın İmaj'da teknik işler başlıyor. Saat 10.00'da Beşiktaş İmaj'da buluşacağız.

15 Ağustos 2005
İmaj'da buluşuldu... Ayhan bütün kasetleri getirdi. İmaj'da bize mükemmel bir oda hazırlamışlar. Kasetler odaya taşındı. Bilge 11.00 civarı geldi, işlerin genel planlamasını İmaj'dan Cengiz ile yaptık. Saat 17.00 civarı İmaj'dan ayrıldık. Bu arada yarın filmi Bilge'nin ofisinde izleyeceğim, çok heyecanlandım. Eve dönüp, kendimi ertesi güne konsantre etmek istiyordum ki, feci bir sürprizle karşılaştım. Evdeki Moldovyalı yardımcı kaçmış!!!... Hakikaten böyle bir sürpriz çok iyi olmadı, tam işler yeniden başlarken... Ali Bodrum'da annemin yanında, bir şekilde yeni bir eleman bulacağım... Neyse, yarının heyecanını bozmadan bu geceyi atlatmam lazım.

16 Ağustos 2005
Saat 13.00'te Can ile birlikte Bilge'nin ofisindeydik... Bize bira ikram etti... O sıcakta ve günün o saatinde hayır diyemedim, çünkü çok heyecanlıydım. Film başladı... Bitti... Çok ama çok mutluyum... Çünkü ben zaten her şeyden önce NBC filmlerinin hayran bir izleyicisiydim... Şimdi yapımcısı olmak çok özel bir durum... Ama onun sıkı takipçisi olarak filmi çok beğendim... Sonra yapımcısı olmaktan acayip mutluluk duydum. Gerçekte içimdeki tüm manik duygular harekete geçti.... Yolumuzun çok açık olduğunu hissediyorum.

23 Ağustos 2005
Sanıyorum İmaj'da Cengiz'in işi bitti. Bugün inferno için bir toplantı yaptık. İnferno artisti Burak çok sakin birisi... İşine çok hakim olduğu her halinden hissediliyor. Önümüzdeki haftadan itibaren inferno çalışması başlıyor.

28 Ağustos 2005
Bilge filme farklı bir final düşünmüş... Ayhan, Gökhan birlikte konuştular... Belki ek çekim yapılabilir...

29 Ağustos 2005
Şu aralar Esentepe İmaj'da çalışıyoruz... Şu anda kafeteryadayım... Ceren'i bekliyorum. Jenerikte yer alacak teşekkür listesini gözden geçireceğiz.

30 Ağustos 2005
Zuhal'in Sultanahmet Meydam'nda konseri vardı. Bilge ile birkaç kez telefonlaştık. Fransa'dan gelecek ses tasarımcısı konusunda araştırma yapmamız gerekiyor. Zamanın netleşmesi lazım. Şu anda hiçbir şey net değil.

1 Eylül 2005
Eurimages Genel Sekreteri Renate Roginas, Sesam'ın davetlisi olarak geldi. Onu karşıladım, birlikte yemeğe gittik. Yarın Boğaziçi Üniversitesi Mithat Alam Film Merkezi'nde, Eurimages'dan ayrılmadan önce Türk yapımcılarla bir toplantı yapacak ve çekilmekte olan filmlerin durumunu öğrenecek.

2 Eylül 2005
Sabah Renate'nin toplantısını dinledim. Ardından doğru İmaj'a gittim. Bilge, Cengiz ve ben toplantı yaptık. Çok küçük ama önemli detaylar üzerinde çalışılıyor hâlâ... Akşam Feriye'de Renate için yemek verildi, oraya katıldım.

3 Eylül 2005
Bütün gün Renate ile dolaştık... Filmle ilgili birkaç gündür her şey daha sakin..

4 Eylül 2005
Sabah erkenden Renate'yi havaalanına bıraktım... Öğleden sonra ben de Mısır'a gidiyorum. İsmailiye Film Festivali'nde jüri üyesiyim.

7 Eylül 2005
İsmailiye'de 3. günü tamamladım. Sabah saat 10.00 ile 19.00 arası devamlı film izliyoruz. Organizasyon çok ama çok kötü. Hiçbir şey yenecek gibi değil ve işin daha kötüsü, filmler kötü. Aklım İstanbul'da işlerde. Her gün Bilge ile konuşuyorum ama orada olmak istiyorum. Zuhal ile her ara verildiğinde konuşuyorum. Gerçekten çok ama çok sıkıldım.

10 Eylül 2005
Bu gece ödüller verildi, yarın dönüyorum... Döneceğim için çok mutluyum... Buraya dair hatırlayacağım hiçbir şey yok. Zaten orada olamadığım için çok rahatsızım.

12 Eylül 2005
Dün döndüm... Her şey yolunda, bir ara İmaj'a uğradım. İstanbul'da olduğum için mutluyum. Fransa'dan ses editörü ve miksajcı araştırıyoruz. Bilge'nin istediği kişiler hep dolular... Asistanım Gülay sürekli Fransa ile görüşüyor. Sanıyorum bu organizasyon için biraz geç kaldık.

29 Eylül 2005
Antalya Film Festivali'ndeyiz. Buraya geleli birkaç gün oldu. Bilge ve Zuhal, Ulusal Yarışma jürisindeler... Ben de Belgesel jürisindeyim. Her şey çok keyifli... Jüri arkadaşlarımla çok güzel anlaşıyoruz. Zaten 4 kişiyiz... Hasan Özgen, Şehbal Şenyurt, Can Dündar ve ben... Onları tanımaktan çok mutluyum. Çok iyi işler var, gerçekten uzun zamandır geçirdiğim en keyifli zamanı geçiriyorum... Hele Mısır'dan sonra... Bu arada Bilge ile her sabah Fransız seçilerle ilgili gelişmeleri konuşuyoruz ama hiçbir şey gelişemiyor...

1 Ekim 2005
Bu gece ödüller verilecek. Gerçekten çok güzel bir hafta geçti. İstanbul'a dönmek fikri zaten hep güzel... Ali'yi çok özledim.

4 Ekim 2005
Bugün doğum günümdü... 39 yaşımı bitidim... Can, Ali, Zuhal, Ceren, Ege hep birlikte

Çırağan Oteli'nde akşam yemeği yedik ve kutladık. Güzeldi... Gün boyunca çok yakın dostlarımdan kutlama telefonları aldım. Doğum günlerimde bu tebriklerden hem çok mutlu oluyorum, hem de gün çabucak geçsin istiyorum... Bu arada gece maillerimi kontrol ettim, Bilge'den mailler gelmiş, alternatif ses tasarımcıları var, hâlâ netlik yok...

6 Ekim 2005
Sabah İmaj'da toplantı yaptık. Cemal Noyan, Müge Kolat ve bizimle çalışan tüm ekip katıldı. Sesle ilgili programı yaptık. Ve her şey bittikten sonra kasetin Fransa'daki çalışmalar için oraya nasıl teslim edileceği konuşuldu.

7 Ekim 2005
Bugün İmaj'da bütün gün ses stüdyosunda çalışıldı. Ben hiç uğramadım, sadece Bilge ile telefonlaştım.

16 Ekim 2005
Bugün ses editörü Thomas Robert geldi... Kemal Bey ve Gülay karşıladılar... Uçak epeyce rötarlıydı. Oteline yerleşti.

17 Ekim 2005
Thomas ile İmaj'da buluşuldu... Ses yerleştirmede Erkut (İmaj) ve Thomas birlikte çalışacaklar...

18 Ekim 2005
İmaj'a uğradım her şey yolunda gözüküyor. Bu arada, Bilge'nin Paris'te kalacağı evi kiraladık.

30 Ekim 2005
Bugün Cengiz Fransa'ya hard diski gönderdi... Testler yapılacak...

2 Kasım 2005
Fransız ortağımız Pyramide'den Margot'dan mail geldi. Görüntüleri çok beğendiğini söylüyor. Önümüzde birkaç gün bayram tatili var ardından Zuhal'le Eskişehir-Ankara konserine gideceğim. İki gün biraz değişiklik olur. Zaten kimse çalışmıyor, bayram diye sıkılıyorum.

3 Kasım 2005
Bugün Ali'nin doğum günü... Gerçi biz geçen haftasonu kutladık, bayramda kimse kalmayacağı için... Babaannesi ve dedesine bayram ziyaretine gittik, orada da pasta kestik. Bu arada Bilge ile jenerikler için devamlı telefonlaşıyoruz. Bugün, tam Ali'nin pastasını yerken aradı ve şirketin ismi üzerine tartıştık. Aslında şirket reklam yaparken bir sorun yoktu ama sinema işlerinde CO PRODUCTION bayağı dertli bir isim oluyor. Çünkü kimse anlamıyor. Ama şu anda hiçbir çare yok... Bu isimle şirket olarak Türkiye'de biraz anlaşılabilir bir durum oluyor ama, uluslararası işlerde bayağı sorun

çıkıyor. Bilge ile yaklaşık yarım saat bu konu üzerine konuştuk... Çok doğru konuşuyor ve sonunda bir değişiklik yapamayacağımıza karar veriyoruz. Akşam Zuhal ile buluşup, yemeğe Moda Deniz Kulübü'ne gittik...

5 Kasım 2005
İki gün boyunca evden çıkmadan DVD izledim. Bitmiş her işi kıskanıyorum. Bu arada Ali ile çok güzel vakit geçirdik. Bazı filmleri birlikte izledik. Bu sırada, Zuhal bana uğradı, çay içtik. Yarın yola çıkıp, Eskişehir'e gideceğiz. Oradan da Ankara'ya... Toplam iki gün...

6 Kasım 2005
Tam Eskişehir yolunda Bilge'den bir telefon aldım. Fransa'dan gelen 35 mm aktarma testlerini beğenmemiş. Başka stüdyolardan da test istiyor. Hemen Gülay-Laurent-ben telefon trafiği yaptık. Diğer stüdyolardan da test gelmesi lazım. Bu arada kurye kullanmak vakit kaybettireceğinden, Gülay Paris'e gidecek ve elden götürecek.

12 Kasım 2005
Ses miksajını yapacak olan Olivier Do Huu İstanbul'a geldi. Bugün cumartesi olduğu için göremedim. Yarın buluşacağız ve İmaj'a gideceğiz.

13 Kasım 2005
Sabah erken İmaj'a gitmeden, Olivier, Thomas, Gülay ve ben, The Marmara Cafe'de kahvaltı ettik. Ben de Olivier ile tanışmış oldum. Ardından Esentepe İmaj'a gittik. Bilge, Ayhan, Erkut, Thomas, Gökhan, İsmail, Gülay ve ben, miksaj odasında filmi tekrar izledik... O kadar ince detaylar üzerinde konuşuldu ki, bir an filme çok yabancılaştığımı hissettim. Herkesi yolladıktan sonra eve döndüm... Kafamda birçok soru var. Bilge'nin yolculuğu var sırada... Test baskılar gelecek...

20 Kasım 2005
Bilge bugün Paris'e gitti. Akşam telefon ettim... Laurent, Bilge'nin internetini bağlamaya çalışıyordu. Sesi iyi geliyordu ama önemli olan yarın...

21 Kasım 2005
Bilge ile akşama doğru telefonlaştık. Onu Fransa numarasından aradım, şaşırdı... Bu arada, daha önce Gülay, Laurent'ı arayıp Bilge'ye Paris'te bir asistan verip vermeyeceklerini sormuştu. Aralarında Fransızca konuşmuşlardı, bir sorun olmadığını, Bilge'yi asiste edeceklerini söylemişti Gülay telefonu kapattığında... Ve ben hayatımın sıkı derslerinden birini daha almış oldum. İyi niyetli davranıp, üzerine gitmedim. Oysa Laurent'ın kastettiği Pyramide ekibinin hep yardımcı olacağıymış... Benim iyimser tarafımın olduğu bir gündü. Daha fazla kurcalamadım... Ama, Bilge'ye gerçekten mahçup oldum. Neyse, konunun üzerine gitmeyeceğim. Ama bir çentik aldım buradan...

25 Kasım 2005
Bilge telefon etti ve Gökhan'ın Paris'e gelmesini istiyor. Aylardır Gökhan'a pasaportunu hazır etmesini söylemiştim. Fakat daha dün ısrarlarım üzerine başvurdu ve pasaport yarın hazır olacak. Vize için en az iki gün lazım. Bilge 'yarın akşam uçağa bindirebilir misin?' diye sordu. Gece yardımı olabilecek herkesi aradım. Yarın her yolu deneyip Gökhan'ı göndermem gerekiyor.

28 Kasım 2005
Sabah Bilge aradı ve Gökhan'ı çağırmaktan vazgeçtiğini söyledi. Bütün gün telefon trafiği içinde geçti. Ben yine de Gökhan'ın belgelerini verdim...

2 Aralık 2005
Bu sabah erken saatte Paris'e geldik. Yarın Pyramide ekibiyle öğle yemeği yiyeceğiz ve ardından toplantı yapacağız. Toplantıyı Fransızca yapacağımız için asistanım Gülay da benimle geldi. Hemen otele eşyalarımızı bıraktık ve stüdyoya gittik. Bilge ile orada buluştuk. Yapılan testleri izledik, epeyce sorunlu yerler var. Dolayısıyla testleri tekrarlayacaklar. Stüdyodan çıkıp, Saint-Michel'de bir Yunan lokantasına gittik...

3 Aralık 2005
Çok keyifli bir öğle yemeği yedik... Ardından toplantımız da mükemmel geçti. Sonra yine stüdyoya gittik. Ardından dağılıp serbest dolaştık...

4 Aralık 2005
İstanbul'a döndük...

6 Aralık 2005
Bilge akşamüzeri telefon etti ve Gökhan'ın Paris'e gelmesi gerektiğini söyledi. Allahtan pasaportunu vizeye vermiştim. Ama Cemal Noyan'dan da izin almamız gerekiyor. Bu beni çok sıkıştıran bir durum, zira Cemal Beye hâlâ ulaşamadım. Gökhan'a da Air France'dan internetten bir bilet aldım. Yarın saat 18.50 uçağıyla gidecek.

7 Aralık 2005
Sabah saatlerinde Cemal Noyan'ı buldum ve izin aldım. Bu durum gerçekten beni yordu ama Cemal Bey çok anlayışlı davrandı. Nazikçe, bir daha son dakikaya kalmamamızı rica etti. Gökhan'ı havaalanına bıraktım ve eve döndüm.

10 Aralık 2005
Sabah erkenden telefonum çaldı ve Gökhan'ı Paris'te almaya gelmesi gereken araba gelmemiş. Hem Bilge, hem de Gökhan beni arayıp, ne olduğunu sordular. İstanbul'da yatağımda uyurken böyle bir haber birdenbire beni çok sinirlendirdi. Hemen Gülay'ı arayıp, dün Laurent ile bu konuyu konuşup konuşmadığını sordum. Çünkü, konuşmasını istemiştim. O, hem konuştuğunu hem de mail attığını söyledi. Bu durumda Laurent unutmuş oldu. Gökhan'a bir taksi bulup havaalanına gitmesini

söyledim. Ama Laurent'a da çok ağır bir mail attım. Bugün gerçekten çok sıkıldım. Her şeyi takip etmekten yorulduğumu farkediyorum ama başka çarem de yok...

25 Aralık 2005
Bilge İstanbul'a döndü. Yılbaşından sonra tekrar Paris'e gidecek...

6 Ocak 2006
Bütün hafta boyunca çeşitli testler basıldı ve izlendi. Bilge Fransa'da yapılanlarla ilgili kıyaslamalar yaptı. Bugün Bilge ile The Marmara'nın kafesinde buluştuk. Yaklaşık 10 gün sonra ben de gideceğim. Malzemeleri getireceğiz.

13 Ocak 2006
Paris'teyim... Tam otele yeni yerleştiğim anda Bilge çok gergin bir şekilde beni aradı. Malzemeler hazır olamıyormuş, yani biraz boşuna gelmişim gibi oldu. Akşam otele yakın bir yerde çorba içip, odaya döndüm. Acayip bir yalnızlık duygusu var, birazdan uyuyacağım...

14 Ocak 2006
Bilge ile sabah kahvaltı için bir kafede buluştuk. Kahvaltı ettik ve malzemelerin yetişebilmesi için her yeri aradık. Ama hiçbir malzeme yetişmiyor. Ben öğlen Pyramide ekibi ve Fabienne ile toplantı yaptım. Akşamüzeri tekrar stüdyoda buluşup, baskıları izledik. Yarın boş bir günüm...

15 Ocak 2006
Bugün sabah erkenden Louvre'a gittim. Birçok kez Louvre'u gezmiş olmama rağmen, yine orada olmayı çok arzuladım. Tam girerken Türkçe konuşmalar duydum. Türkiye'den anneler ve çocuklardan oluşan bir grup yarıyıl tatilinde müze gezmeye gelmişler. Birden Ali'yi neden getirmediğimi düşünüp, suçluluk duygusuyla karışık içimi çok acıtan bir duygu hissettim. Ama ben hiç çocuğunu işe giderken sırtına takıp dolaşabilen bir anne olamadım ki... Çalışırken, tüm benliğimi hep işe vermeyi tercih ettim, eve döndüğümde ise ya da oğlumla olduğumda doya doya anne olduğumu yaşadım. Hep profesyonelliğimi ayrı tutmaya özen gösterdim... Anna böyle uzakta bir ülkede yalnız dolaşırken oğluma sarılmak istedim...
Bütün gün aylak aylak dolaşarak geçti... Yarın sabah Bilge ile havaalanında buluşup döneceğiz.

16 Ocak 2006
İstanbul'a döndük...

20 Ocak 2006
Bugün Cemal Noyan ile İmaj'da buluşup, teknik bir toplantı yaptık. Filmin 35 kopyası için renk düzeltme çalışması Fransa'da yapılmıştı. Televizyon ve DVD için de İmaj'da bir kez daha renk çalışması yapıldı ama bir kez daha dijital projeksiyon için yapılması

gerekiyor. Cemal Bey bu işle bizzat ilgileneceğini ve 1 hafta içinde bir çözüm üreteceğini belirtti...

28 Ocak 2006
Bilge, ben, Kerem Kurdoğlu, Hakan Toptaş ve İngiltere'den gelen teknisyen uzun bir toplantı yaptık... Fransa ile çok uzun konuşmalar yaptık. Dijital projeksiyonla ilgili her kafadan bir ses çıkıyor ve Bilge bir türlü ikna olmuyor. Bu arada filmi Şubat sonu Cannes seçici kuruluna izletmemiz gerekiyor. Zamanımız az olduğu için Bilge ile bir karar vermek zorundaydık. Sinemaj'dan çıkıp, Bilge'nin arabasına bindik ve düşündük. Aslında yolumuz çok netti. Belçika'ya Liège'e gidip, colour grading'i orada Barco projektör ile yapıp, dijital kopyayı da XDC'de üretmek konusunda hemfikir olduk. XDC Cannes'daki dijital projeksiyon ile gösterilecek filmlerin teknik sorumlusu olan kuruluş. Yarın ben tüm organizasyonu yapacağım. 5 Şubat'ta Liège'de olacağız.

6 Şubat 2006
Liège'deyiz... Gri bir şehir... Dün bizi stüdyonun sahibi Bruno havaalanında karşıladı. Yarım saatlik bir yoldan sonra Liège'e vardık. Otelimiz küçük ama çok sevimli bir otel... Bilge telefonunu Bruno'nun arabasında unuttu, ufak bir panik yaşadık... Renk düzeltmeleri yapacak olan Frank ile tanıştık. Sonra otele döndük ve odalarımıza çekildik. Ali ile uzun bir telefon konuşması yaptım, her yolculuğumda yaptığı gibi birçok meraklı soru sordu, ben de büyük keyifle cevapladım. Ardından, Zuhal ile de uzun bir telefon konuşması yaptık. Zuhal'in de birkaç gün sonra oyun prömiyeri var ve heyecan dorukta. Maalesef yanında olamayacağım... Akşam, otelin resepsiyonunu arayıp, odaya yiyecek bir şey getirip, getiremeyeceklerini sordum. Onlar da yakında bir pizzacı olduğunu, sipariş verebileceğimi söylediler! Devamında jest yapıp onlar sipariş ettiler ve pizzamı yiyip, biraz kitap okuyup uyudum. Sabah gri bir şehire uyandım. Tuhaf ama çok tuhaf bi yalnızlık duygusu içindeyim. Saat şu anda 06.00... Evi arayıp Ali'yi okula yolcu ettim... Sonra Zuhal'e, Ceren'e mesajlar yolladım... Ama içimde tuhaf bir tedirginlik var... Filmi artık bitirmemiz lazım ve burada her şeyin iyi gitmesini istiyorum... Şimdi bu yazıyı kesip, odadan çıkıp kahvaltı edip, hayata karışıp bu duygudan bir an önce kurtulmam lazım...
22.30: Sorunsuz bir gün geçti. Bruno, stüdyosunda çok güzel evsahipliği yaptı. Öğle yemeğinde mutfakta hazırladığı sofra mükemmeldi. Bilge bütün gün yoğun bir şekilde çalıştı. Bu arada XDC'ye gittik. Bütçe aldık, toplantı yaptık. Bilge ile bir yerde yemek yedik ve otele döndük. Her şey yolunda...

7 Şubat 2006
Sabah kahvaltıdan sonra hemen stüdyoya gittik. Ben bilgisayarın başına oturup, Margot ile mailleşmeye başladım. Çünkü geçen defa Paris'te bize veremedikleri malzemeleri buraya gönderecekler ve biz elimizde İstanbul'a götüreceğiz. Bu arada filmin Cannes seçici kuruluna izlettirilme zamanı geldi. Paris'te izleyecekler ve biz dijital HD projeksiyon olarak izlettirmek istiyoruz. Bunun için bize gün bildirilecek...

8 Şubat 2006
Bugün Liège'de dolaştım, çok küçük bir şehir... Küçük bir kafede çok lezzetli bir kahve içtim. Sonra çok lezzetli çikolatalar alıp stüdyoya döndüm. Bilgisayarın başına oturup çalışmalara devam ettim. Bu arada Berlin Film Festivali sürüyor. Birçok arkadaşımdan mailler gelmiş... Herkes Berlin'de olup olmadığımı soruyor. Hepsini tek tek cevapladım. Tuhaf bir zevkle... Çünkü Berlin benim için çok özel bir yer... İlk gittiğim festival, sevdiğim bir şehir...Ve 1998'den beri aralıksız gidiyordum... Bu yıl, böyle bir sebepten gidememiş olmak bana çok büyük zevk veriyor. Bu duygu bana ne kadar iyi geldi... Bu gri şehirde, birden sevinç duygusu yaşadım. Filmimiz bitiyor, işler yürüyor, adrenalin artıyor...

9 Şubat 2006
Sabahtan beri çok heyecanlıydım. Zuhal'in prömiyeri var bu akşam... Arkadaşımın yanında olmayı ne çok isterdim. Ama burada olmaktan da çok ama çok mutluyum. İşler yolunda gidiyor. Bugün XDC'de kopyayla ilgili bir test izledik. Bu arada işler umduğumuzdan hızlı gitti ve pazar günkü biletlerimizi cumartesiye aldık. Paris'ten malzemeler geldi.

10 Şubat 2006
Bugün son günümüzdü. Yarın öğle saatlerinde İstanbul'a dönüyoruz. Paris'ten gelen malzemeleri Bruno ile otele götürdük ve bir köşeye yerleştirdik. Bu arada Bilge stüdyoda işleri bitirmeye çalışıyor. Saat 19.00 civarı stüdyoya ödemeleri yaptım, ardından dışarı çıkıp, bir yemek yedim ve otele döndüm.

11 Şubat 2006
İstanbul'a geldik. Biraz önce eve girdim. Çok maceralı bir gece geçirdik. Hatta cumartesi dönüşü iptal bile oluyordu ama sonra sorunlar çözüldü ve 148 kg. malzemeyle İstanbul'a geldik. Biraz yorgunum ama, işlerin yolunda gitmesi beni çok rahatlatıyor. Bu arada Cannes Komitesi filmi 22 Şubat günü Paris'te izleyecek.

14 Şubat 2006
Sakin bir hafta başladı... Son 2 gündür ofisten erken çıkıyorum. Eve erken gelip Ali ile beraber ayrı kaldığımız zamanları telafi ediyoruz. Böyle yoğun çalışan bir annenin oğlu olmak elbette kolay değil... Bunu sadece samimiyet, açıklık ve sağlıklı paylaşımla ayakta tutuyoruz. Bana en çok sorulan sorulardan biri, çok çalıştığım zamanlarda annelik işini nasıl yürüttüğüm... Çalışan annelerin motivasyonunu kırmak için, suçluluk duygularını körüklemek için ne güzel bir tuzak... Ben genellikle bu tuzağa düşmüyorum... Bunun tek formülü ise benim yaşadığım her şeyi onunla, onun da benimle paylaşıyor olması... Yargısız bir ilişki kurabilmek... Bugün Ali okuldan geldiğinde, bana filmin gidişatıyla ilgili ayrıntıları sordu. Ben de her şeyi anlattım. Sonra bana, benim böyle çalışan bir anne olmamdan çok mutlu olduğunu söyledi... Galiba bunu duymak bana çok iyi geldi... Yıllar sonra, Ali de bu filmlerin yapım sürecini farklı bir açıdan anlatacak. Heyecanla bekliyorum... Onun bu filmlerdeki

dolaylı özverisi yadsınır bir şey değil... Ama o sayede de güçleniyor... Peki bütün bunları bugün buraya yazmamın nedeni ne? Galiba yukarıda sözünü ettiğim tuzağa şu anda kendim düştüm... Bu öyle bir meslek ki aşk olmadan yapılmaz... Bugün 14 Şubat Sevgililer Günü... Çok şanslıyım iki sonsuz sevgiye ve sevgiliye sahibim. Oğlum ve işim...

15 Şubat 2006
Bugün Cemal Noyan ile çok uzun bir telefon konuşmasının ardından, filmin 22 Şubat'ta Paris'teki Cannes Seçici Kurulu'na yapılacak gösterime Cengiz'i gönderip, gönderemeyeceğimizi sordum. Teknik bir sorun çıkmasından çok korktuğumuzdan... Cemal Noyan her zamanki destekleyici tavrıyla onayladı. Cengiz 21 Şubat'ta Paris'te olacak ve kurul izlemeden önce sinema salonunda tüm teknik kontrolleri yapacak.

20 Şubat 2006
İçimde çok tuhaf duygular var... Tamam yarın Cengiz gidecek ama acaba ben de mi gitsem diye kendi kendime soruyorum, sonra da yapımcının artık orada ne işi var diye vazgeçiyorum. Sonra Bilge ile bu konuyu her açıdan konuştuk ve İstanbul'da kalıp sakin beklemeye karar verdim.

21 Şubat 2006
Bugün Cengiz Paris'e vardı fakat izleme yapılacak dijital sinemada bazı sorunlar çıktı. XDC ile bağlantıya geçtim, hemen başka bir hard diski Paris'e göndermek üzere yola çıkardılar. Yaklaşık 4 saat sonra her şey hazırdı. Yarın çok heyecanlı geçecek.

22 Şubat 2006
Sabah Cengiz'i aradım, komitenin filmi izlemek için geldiğini, kendisinin de sinemanın dışında beklediğini söyledi... Komite izleyip gittikten sonra Fransız ortağımız Fabienne filmi ekibiyle izlemiş. Bilge'ye ve bana telefon ederek kutladı... Artık işimiz haber beklemeye kaldı. Tam bir bekleme zamanı... Gerçekten çok yoğun duygular içerisindeyim, tarifi çok güç... Bu arada Zuhal'in *Natalie* oyununun bu gece galası vardı. Çok güzel geçti... Galadan sonra Safran'a gittik ve içimdeki o tuhaf duyguyu hiçbir şey bastıramadı...

6 Mart 2006
Haber beklemeye devam ediyoruz. İstanbul Film Festivali'nin 25. yıl filmini kabul etmem çok iyi olmuş. Çünkü, kendimi işe verip, bu konuyu düşünmemeye çalışıyorum. Ama çok da başaramıyorum.

13 Mart 2006
Pyramide'den Laurent mail yollamış ve filmin DVD'sine ihtiyaç olduğunu yazmış. Cannes başkanı Thierry Frémaux filmi tekrar izlemek istiyormuş. Bilge ile konuşuk. Tuhaf ama nedense DVD gönderme fikri bize pek cazip gelmedi. Olumsuz cevap verdik.

15 Mart 2006
Fabienne beni cep telefonumdan aradı ve DVD meselesinin önemli olduğunu, mutlaka göndermemiz gerektiğini söyledi. Gayet ciddiydi. Bilge'yi arayıp durumu anlattım. Göndermeye karar verdik.

16 Mart 2006
DVD'yi gönderdik... Düşündükçe kafamda her şey büyüyor, heyecanım artıyor ama bekleme durumu beni rahatsız ediyor.

29 Mart 2006
Sabah İstanbul Film Festivali'nin 25. yıl filmi için ofise geldim... Ayhan ile filmi izledik. Birden telefonum çaldı, telefon numarası görünmüyordu. Gelen telefon Fabienne'dendi... Çok neşeli bir sesle, 'congratulations' diyordu... Filmin Cannes'da yarışmaya seçildiğini söylüyordu. Bir an inanamadım, sonra hayatımda hiç yaşamadığım tuhaf bir duygu yaşadım. Sevinmek tarif edilebilen bir duygu değil... Coşku, gurur, korku, güven... Özetle çok karışık duygulardı. Bilge beni, ben Bilge'yi arayıp telefonlar meşgul çaldıktan ve o saniyeler bir ömür gibi uzun geldikten sonra, buluştuk ve sevincimizi paylaştık. Ancak, Fabienne bunun gizli tutulması gerektiğini söylediği için, Bilge, Ebru, Can ve benim dışımda kimse bilmeyecek... Of, içim içime sığmıyor... Bu arada sokaklarda herkes güneş tutulmasını izledi... Tuhaf bir gündü... Mutluyum...

30 Mart 2006
Dün, bütün gece uyuyamadım. Yapılacak o kadar çok iş var ki! Bu arada böyle bir haber aldık ama acaba boşuna mı seviniyoruz diye geceleri uyuyamaz oldum... Bize festival resmi bir açıklama göndermedi henüz.

31 Mart 2006
İstanbul Film Festivali başladı. Açılışa, oradan da Fransız Sarayı'na yemeğe gittik. Ben Ceren ile beraberdim. Herkes bana filmin Cannes'a seçilip seçilmediğini soruyor. Ben de haber beklediğimizi söylüyorum. Gerçekten de öyle...

7 Nisan 2006
Festival devam ediyor. Zuhal, Ulusal Jüri Başkanı oldu. Dolayısıyla onunla Türk filmlerine gidiyorum. Aslında şu aralar hiçbir yere sığamaz oldum. Bir de, Hülya Uçansu'nun ayrılacağına gerçekten çok üzülüyorum. Umarım bir çözüm üretirler. Bana ve birçok sinemacıya okul olmuş olan bu festivalin en önemli simasıdır Hülya Hanım...

13 Nisan 2006
Bugün tekne gezisi vardı. Ben gitmedim, yine sorular beni çok zorlayacak. Zuhal'e The Marmara'da ayırdıkları odada çalıştım. Bu arada, filmin web sitesi hazırlanıyor. Bugün Bilge'nin ofisinde biraz gördüm, çok güzel oluyor. Afiş tasarımını da gördüm ve tabii ki çok ama çok heyecanlıyım...

20 Nisan 2006
Can, bugün bana 'yarın sonuçlar açıklandığında filmini göremezsen ne yaparsın?' diye sordu... Bu soruyu bana neden sorduğunu çok uzun düşündüm...

21 Nisan 2006
Bugün Cannes'ın resmi seçkisi açıklandı ve o saatten itibaren tebrik telefonları durmadı. Ama ilk maili Renate Roginas'tan aldım. Kimseyi arayamadım, o kadar çok yapılacak iş var ki, söylenen olumlu ya da olumsuz hiçbir şeyi duyacak halde değilim.

23 Nisan 2006
Bütün ekip kutlama yemeğine gittik... Masada herkes Cannes'da ne giyeceğini filan konuştu. Keyifli bir geceydi. Ama ben, bütün gece hem ortama uyum sağlamaktan, hem de düşüncelerle boğuşmaktan yorgun düştüm.

29 Nisan 2006
Ali bu haftasonu cumartesi gecesini babaanne ve dedesinde kuzeniyle geçirmeye karar verdi. Ben zaten bilgisayarımın başından geçen cuma gecesinden beri ayrılamaz durumdaydım. Zuhal, Ali'nin gece olmayacağını öğrenince Şile'ye gitmeyi önerdi... Bir gece de olsa iyi geldi...

3 Mayıs 2006
İki gündür Ankara'dayım. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Tanıtma Fonu, Dışişleri Bakanlığı herkesin kapısını çalıyorum. Bize destek olmaları, Cannes'da filmi daha iyi tanıtabilmek için herkesle konuşuyorum. Bu arada, Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlı olan Tanıtma Müdürlüğü çok yardımcı oldu. Hiç olmazsa, Cannes'da filmin ardından bir resepsiyon organize edecekler. Paris Tanıtma Müşavirliği'nden Serpil Varol ile yapmış olduğumuz görüşme biraz olsun içimi rahatlattı.

4 Mayıs 2006
Ankara'da elimde iki ayrı cep telefonuyla randevu trafiği içerisinde, görüşebileceğim herkesle görüştüm. Ve sonunda anladım ki, herkes hem çok iyi niyetli ama bir şekilde hareket edebilmek için herkes bir başka şeye bağlı. Cannes Film Festivali dünyanın en önemli festivali... Sinemacılar için en önemli platform ama oranın genel anlamdaki önemini anlatabilmek çok zor. Magazine yansıyan boyutundan öte hiç kimsenin fikri yok. Oysa sinema sanatının bir ülke için ne denli önemli bir kartvizit olduğunun bizim ülkemizde henüz farkında değiller...
Yarın dönüyorum. Kültür ve Turizm Bakanlığı sadece uçak biletlerimizi karşılayabiliyor. Oradaki tanıtımlar, yani billboardlar, afişler, ilanlar konusunda bir destek alabilmem mümkün gözükmüyor. Bu arada yaklaşık 10 gün sonra Cannes'da olacağım ama henüz kıyafetlerimle ilgilenemedim. Biraz önce, Profilo Alışveriş Merkezi'ndeki tüm giysilerimi aldığım Nu'nun sahibesi Nurçin Sebük'ü aradım ve bana yardımcı olmasını rica ettim. Sağolsun, bana acayip yardımcı oldu. Bir şeyler hazırlayacak.

5 Mayıs 2006
Karayoluyla İstanbul'a döndüm... Kafam o kadar dolu ki, yolun nasıl geçtiğini anlamadım. Tabii hiç susmayan telefonların da katkısını unutmamak gerek... Asistanım Müge, Fransa tarafını çok güzel yürütüyor. Bu arada Serpil Varol davet için çok şık bir plajı organize ettiğini bildirdi. Ancak kime sorsam orası çok uzak, partiye kimse gelmez diyor. Bu noktada müdahale edip, parti yerini değiştirmesini rica ettim...

10 Mayıs 2006
Aylar önce Kadir Has Üniversitesi'nden Deniz Bayraktar, 'Sinema ve Para' konulu bir panel için benden yardım rica etmişti. Özellikle davet edilecek yabancı kişiler için... Ben de önerilerimi yapmış, hatta bir panelde de moderatör olmayı kabul etmiştim. Tabii o günlerde filmin Cannes'a seçileceği ihtimalini bilerek yine de kabul etmiştim. O gün işte bugün... Renate Roginas otelinden beni aradı ve birazdan onunla buluşacağım.

11 Mayıs 2006
Renate'nin paneli bugündü. Sabahtan işleri kontrol edip, kendimi üniversite kampüsünde buldum. Herkes Cannes ile ilgili sorular soruyor. Afiş ve flyerlar Sesam'a teslim edildi, 35 mm kopya da (market göterimi için)... Partinin yeri değişti, davetiyeler onaylandı. Çoğu hazırlığımız tamamlanmış gibi... Bu arada filmin dünya satışlarını da kendimiz yapacağımız için, bununla ilgili araştırmalar yapıyorum, kitaplar okuyorum. Bu arada Bilge *Uzak* zamanında yaptığı kontratları ve deal memoları gönderdi.
Aslında meseleyi anladım... Denize atlayıp yüzmem lazım...

12 Mayıs 2006
Sabah erkenden Ali'nin okuluna veli görüşmesine gittim. Yaklaşık 13 gün İstanbul dışındayım ve Ali'nin derslerini gevşetmemesi lazım. Hızla görüşmemi tamamlayıp, önce ofise gittim, film Cannes'a seçildiğinden beri mesaj kutuma günde en az 50 mail düşüyor. Mesajlarımı hızla kontrol ettikten sonra Üniversiteye gittim. Bugün, benim moderatörü olduğum panel vardı. Çok da güzel geçti. Keyfim gerçekten yerine geldi.

14 Mayıs 2006
Sabah Renate'yi havaalanına bıraktım ve bütün gün evde yapılacak işler listemi gözden geçirdim...

15 Mayıs 2006
Cannes'a gelecek ekibin bilet ve otel bilgileri kendilerine bildirildi. Pasaportlarının vize işleri tamamlandı. Nazan, Ercan, Gökhan, Ceren, Mehmet, Arif, İsmail... Yani çekirdek ekip...

17 Mayıs 2006
Sabah erkenden havaalanında buluştuk. Bilge, Ebru, Can ve ben... Paris aktarmasıyla Nice'e vardık. Oradan Cannes'a geçip, önce kiraladığımız evleri gördük ve ev

seçimlerimizi yaptık. Ardından 45 dakikada hazırlanıp açılış törenine gittik. Sonra bir yerlerde yemek yedik ve uyumaya evlere dağıldık.

18 Mayıs 2006
Bugün bütün gün standta hiç oturmadan çalıştım. Filmin satışları için ön görüşmeler yaptık. Tabii herkes filmin gösterimini bekliyor. Akşamüzeri Fabienne, Laurent, Vanessa ve ekipleri standa geldiler, genel bir toplantı yaptık. Filmin gösterimiyle ilgili detayları konuştuk. Bu arada telefonla NTV'de canlı yayına katıldım. İstanbul'dan birçok telefon aldım. Herkes iyi dileklerini gönderiyor.

19 Mayıs 2006
Bugün ekip geldi. Öğle saatlerinde Arif Belçika'dan geldi. Saat 22.00 civarı da Gökhan, Ceren, İsmail, Nazan ve Ercan geldiler. Otel yerleşme işleri biter bitmez Bilge, İsmail, Gökhan filmin gösteriminin yapılacağı salona prova gösterimine gittiler. Biz de Ceren'i alıp eve döndük.

20 Mayıs 2006
Bütün gün, yarın için hazırlıklarla geçti. Bu arada Eurimages'ın kokteyl partisine gittik. Beni gören herkes davetiye istiyor ve iyi şanslar diliyor. Aslında aklım hep bu akşam yapılacak basın gösterimindeydi. Basın gösterimi bittiğinde, Hülya Uçansu ile pizzacıda oturuyorduk. Hülya Hanım'ı tanıyan ve filmi gören dostları arayıp çok beğendiklerini söylediler... Bu arada benim de telefonum çalmaya başladı ve birçok yorum dinlemeye başladım. Soğukkanlılığımı koruyarak olumlu, olumsuz herkese samimi cevaplar vermeye çalıştım. Bu arada Bilge ile telefonlaşıp, bu geridönüşleri paylaştık...

21 Mayıs 2006
Sabah 07.30: Çok zor uykusuz bir gecenin ve çok önemli bir günün sabahı... Heyecanlıyım ama tuhaf bir şekilde de sakinim...
Öğle 14.30: Fotoğraf çekimi, ardından basın toplantısı yapıldı. Her şey yolunda gözüküyor. Basın toplantısı genel olarak çok olumlu geçti. Oldukça kalabalıktı... Doğal olarak Bilge'ye çok fazla soru yöneltildi. Şimdi hazırlanıp, filmin galasına gideceğiz.
Günsonu: Bugün büyük gündü... Sabah önce fotoğraf çekimi, ardından basın toplantısı... Sonra saat 16.30'da filmin galası... Aslında burayı şu yorgunluğuma rağmen duygu yoğunluğum yerindeyken yazmak istiyorum. Ben daha önce burada *Uzak*'ın galasına katılmış ve çok etkilenmiştim. Ama işin içinde olmak ne kadar farklıymış... Sanki rüya gibi... Önce tüm ekip, Türk ve Fransız delegasyonu Majestik Oteli'nin lobisinde buluştuk. Hepimiz çok şık ve heyecanlıydık. Ardından arabalarla 'kırmızı halı'nın önüne geldik. İnsanlar bize bakıyorlar, coşku var. Çok heyecanlıydı... Müzik eşliğinde, yavaş yavaş salona yürüdük, tüyleri ürperten bir alkışın ardından, yerlerimize oturduk ve salon karardı. Film başladı... Bir nefeste filmi izledim. Aslında izledim mi emin değilim... Aklımdan nice şey geçti. Filmin son jenerikleri akarken başlayan alkış 15 dakika aralıksız sürdü... Bu alkış sırasında benimle göz temasını sağlayan bütün dostların yüzü gözümün önünden hiç gitmeyecek... Hayatın hediyesi zamanlar ve anlar vardır...

Bu gerçekten her anlamda hediye oldu benim için. Ardından yine arabalarla filmin partisinin yapılacağı plaja gittik. Parti çok güzel geçti... Her şeyiyle mükemmel bir gün, Carlton'da çekirdek ekibimizle yediğimiz akşam yemeğiyle son buldu... Mutluyum...

22 Mayıs 2006
Screen'de 4 yıldız almışız. Film ikinci sırada gözüküyor...

24 Mayıs 2006
2 gündür hiçbir şey yazamadım. Kafamı kaşıyacak vaktim yok. Ama İngiltere, Brezilya, Avusturya satıldı. Bu arada Benelux ülkeleri için sürekli teklif alıyoruz.

25 Mayıs 2006
Benelux ülkeleri telefonda ve internette sıkı bir pazarlıkla satıldı. Bugün aynı zamanda Yunanistan ve İspanya'ya satıldı. Bu arada market gösterimlerinde boş yer yok. İçeri insanları alırken boyunlarındaki kartlarına bakıp alıyorum. Kapıda bizzat bekliyorum. Sonra film başladıktan sonra dışarıda bekliyorum. Her gösterim başladığında Gökhan bir şekilde içeri girip, renkleri ve sesi kontrol ediyor. Burada şu ana kadar tek bir film izlemedim. Sanki gösterimler başka bir dünyada oluyormuş gibi geliyor. Gerçekten Cannes'da müthiş bir yabancılaşma yaşıyorum. Sadece satışlara konsantreyim ve duygu olarak film izlemek istemiyorum. Belki de yarışmada filmimin olmasından... Ve de yapılacak çok iş var...

26 Mayıs 2006
Bugün Rusya ve Portekiz'e de satıldı. Bu arada İtalya için teklifler gidip geliyor ama henüz bir gelişme yok... Yavaş yavaş sonuca yaklaşıyoruz. Burada bu yıl en sevdiğim zamanlar, akşam tüm ekip birarada gittiğimiz ve sohbet ettiğimiz akşam yemekleri... Akşamları iple çekiyorum. Bu arada Türkiye'den sürekli telefonlar geliyor. Herkes çok meraklı ve çok heyecanla sonucu bekliyor.

27 Mayıs 2006
Bu sabah Grand Otel'de Fabienne, Laurent, Vanessa toplantı yaptık. Artık yarın sonuçlar açıklanacak. Fabienne çok heyecanlı. Bize, bir sonraki projede de olmak istediklerini söylediler. Ne kadar hoş! Oradan çıkıp standa geldim ve telefonum çaldı. Arayan sevgili dostumuz Esin Küçüktepepınar'dı. Beni kutladı ve Fipresci Ödülünü aldığımızı söyledi. İnanılmaz sevindim ve hemen Bilge'ye haber verdim. Bu arada telefon trafiği içinde daha önce hiç görüşmediğimiz bir İtalyan şirketin temsilcisi aradı ve randevu istedi. Ardından Pyramide'den Eric arayıp, bu şirketin çok önemli bir şirket olduğunu söyledi. Karşılıklı tekliflerimizi söyledik ve bizim teklifimizi kabul ettiler, imzaları attık. Bu keyifli haberlerden sonra, Fipresci Ödül Töreni için Plage de Palmes'a gittik. Akşam yemeği yine çok keyifli geçti. Sanki bir başka gezegende gibiyim. Beynim ve bedenim farklı bir güç kaynağından çalışıyor. 10 gündür hiç uyumuyorum, ama uykusuzluk çekmiyorum... Buna adrenalin patlaması diyorlar... İçimde hep koşan, bir yere yetişmeye çalışan biri var. Bu hıza ben de yetişemez oldum...

28 Mayıs 2006
Uyumak ile uyumamak arası bir gecenin sabahında saat 7.30'da uyandım. Duşumu aldım, Ceren uyandı ve hemen kahvaltı etmek için dışarı çıktık. Heyecan içinde bekliyoruz. O sırada Bilge ve Ebru'yu gördük... Biraz konuşup haberleşmek üzere ayrıldık.
Saat 11.00 civarı telefonum çaldı. Fabienne biraz buruk bir sesle ödül olmadığını söyledi. Tuhaf bir duyguydu, üzülmek değildi hissettiğim. Buruk bir rahatlama, bir neticeye ulaşmak. Zaten Fipresci Ödülümüz var diye içimden geçirdim. Bir an kaldım. Bilge'yi aramak için telefonumu tekrar kulağıma götürürken, 5 metre ötede Bilge'yi gördüm. Telefonu kapatıp yanına gittim ve durumu söyledim. Her zamanki gibi çok soğukkanlıydı ve rahattı. Onun bu hali aslında hepimiz için çok değerli bir motivasyon oldu. Hemen oradaki kafeye oturduk. Gökhan'ı, Mehmet'i arayıp, çağırdık. Biralar söyledik... Tören için 4 davetiye organize etmişler, biz ekibi bölmek istemediğimiz için kapanışa gitmemeye ve Vanessa'nın ofisinde izlemeye karar verdik ve Vanessa'nın ikramlarıyla töreni izledik. Ardından yemek yiyip, evlere dağıldık. İlk kez kendimi yorgun hissediyorum.

29 Mayıs 2006
Uzun bir yolculuk sonrası İstanbul'da evimdeyim, oğluma kavuştum. Zuhal geldi, onu da ne çok özlemişim. Gerçekten dostumun omzuna bu gece ihtiyacım vardı. Bu arada gece 24.00'te TV8'de canlı yayına çıkacağım.

30 Mayıs 2006
Bugün telefonum ve bilgisayarım kapalıydı. Sadece evde dinlendim.

31 Mayıs 2006
Sabah Bilge'ye uğradım ve genel bir değerlendirme yaptık.

10 Haziran 2006
Arif'in evinde ekip partisi yaptık. Gerçekten çok güzel geçti.

12 Haziran 2006
Sabah Sinefekt'e uğradım, filmin 35 mm kopyaları basılacak. Bilge renkleri kontrol ediyordu. Birlikte Amerika'dan gelen kontratı okuduk.

20 Haziran 2006
Sinefekt'te basılan ilk 35 mm kopyamız Moskova'ya gitti. Cannes'dan sonra Festival serüvenimiz başlıyor.

24 Eylül 2006
Biraz önce 43. Antalya Film Festivali'nden döndük. Evdeyim ve günlüğüme günlerdir hiçbir şey yazamadım. Antalya'da o konforlu şartlarda neden yazamadığımı bilemiyorum. Çok yoğun aktiviteli bir festival. Bizim için oldukça maceralı ama

toplam 5 ödülle döndüğümüz bir festival oldu. 20 Eylül günü filmimizin gösteriminden sonra fırtına koptu basın toplantımızı üçüncü sorudan sonra yapamadık.

23 Ekim 2006
Bilge ile Londra'ya geldik. Londra'da olmak, üstelik böyle bir nedenle olmak çok güzel. Londra Film Festivali var, *İklimler* gösteriliyor. Bu arada Bilge, ocak ayındaki İngiltere dağıtımı için röportajlar yapacak. Bir yapımcı için bundan güzel bir seyahat olabilir mi?

24 Ekim 2006
Dün akşam West End Odeon Sineması'nda, oturacak tek bir yer yoktu. Çok başarılı bir gösterim ve soru-cevap seansı oldu. Ardından Artificial Eye ile yemeğe gidildi. Şu anda Artificial Eye'ın ofisindeyim, Bilge içeride röportaj veriyor...

26 Ekim 2006
İstanbul'a dönüş uçağındayım. Bilge ile ayrı uçak organize etmişler. Dolayısıyla yalnız seyahat ediyorum. Londra çok güzeldi, film için inanılmaz güzel övgüler çıktı... Şimdi de eve dönmek güzel...

5 Kasım 2006
Paris'teyiz. Filmin Fransa vizyonu için Bilge iki gün boyunca röportajlar yapacak. Ben de Fabienne ve Laurent ile prodüksiyon işlerini konuşacağım.

20 Kasım 2006
Bugün Selanik'e geldik. Bilge, ben ve Mehmet Eryılmaz. Selanik, İzmir'e ne kadar benzeyen bir şehir. Daha önce iki kez gelmeye teşebbüs etmiştim ama hep bir nedenle iptal olmuştu.
Şimdi buraya oldukça güzel nedenlerle geldim. Öncelikle Bilge'nin retrospektif olarak filmleri gösterilecek. Ve fotoğraf sergisi ilk olarak burada açılacak. Festivalin mekânlarında Bilge'nin, Walter Salles'in ve Wim Wenders'ın portrelerinin olduğu afişler koymuşlar. Hepsi bu yılın onur konuğu olarak buradalar. Festival merkezinde işlerimizi hallettikten sonra akşam yemeğinde müzikli bir tavernaya gitmeye karar verdik. Epeyce aradıktan sonra, bir yere oturduk ve yemeklerimizi keyifle yedik. Otele dönerken, Bilge cep telefonunu kaybettiğini farketti. Geri dönüp aradık ama bulamadık.

21 Kasım 2006
Bugün Bilge'nin sergisi açıldı. Büyük ilgi vardı. Ve en önemlisi serginin açıldığı mekân çok muhteşemdi. Dimitris, dünden beri Walter Salles'in *Uzak* filminin bir hayranı olduğunu, Bilge ile tanışmak ve birlikte öğle yemeği yemek istediğini söylüyordu. Sergi açılışından sonra Walter Salles ile yemeğe çıktık. Dimitris hepimizi çok güzel bir yere götürdü. Ve iki saat harika bir sohbet oldu.

22 Kasım 2006
Bütün gün Festivalin içindeki Industry Center'daydım. Cannes'dan beri görmediğim yapımcı dostlarımı görmeye gittim. Bütün gün çok güzel geçti. Akşamüzeri Wim Wenders ve eşi, Bilge ile çok tanışmak istediklerini ve kahve içmek istediklerini Dimitris'e söylemişler. Otelin lobisinde onlarla buluştuk. Sergiden çok etkilendiklerini ve yarın *İklimler*'i izleyeceklerini söylediler. Çok güzel sohbet ettik. Akşam rebetiko dinlemeye bir yere gittik.

23 Kasım 2006
İklimler'in gösterimine yoğun ilgi vardı. Bu arada serginin küratörü Marion, Bilge'nin fotoğraflarından Walter Salles'in dört, Wim Wenders ve eşinin de iki adet satın aldıklarını söyledi. Yarın dönüyoruz. Güzel bir festival, güzel bir yolculuktu.

10 Aralık 2006
Amerika'ya bugün 2 kopya daha yolladım. Film Amerika'da ekimden beri çok yoğun bir ilgi görüyor ve çok güzel yazılar çıkıyor.

22 Ocak 2007
Bilge'nin National Theatre'daki sergisi ve İngiltere vizyonu için Londra'dayız. Ebru, Bilge ve ben otele yerleştik, bugün bütün günümüz boş ve özgürüz. Şu anda odadan çıkıyorum ve kendimi Londra'ya bırakıyorum.

23 Ocak 2007
Bugün, sabah Ebru'nun röportajından sonra akşamüzeri filmin öngösteriminde buluşmak üzere ayrıldık. Hava çok güzeldi, kendimi Hyde Park'ta yürürken buldum. Uzun zamandır yanıma yaklaşmasını istemediğim nice düşünce birden karşıma çıktı. Yalnızlığımın tadını çıkarmaya çalıştım. Çok uzun zamandır, o kadar çok işle uğraşıp, yalnızlıktan kaçtım ki bu arada kendimden uzaklara düşmüşüm. Saatin 15.30 olduğunu farkedip otele döndüm. Lobide buluşup, filmin gösterimine Curzon Mayfair Sinemalarına gittik. Film bitiminde soru-cevap bölümü, bugüne kadar gördüğüm en mükemmeliydi.

24 Ocak 2007
National Theatre'da sergi açılışı oldu. *Time Out, Guardian, Telegraph* ve diğer basın hem sergiyi, hem filmi yere göğe koyamıyor. Mükemmel bir ilgi oldu.

8 Nisan 2007
Bugün çok güzel bir bahar sabahıydı. Fakat ben ciddi ateşli hasta olarak uyandım. *İklimler*'in İstanbul Film Festivali Ulusal Yarışma kapsamında gösterimi var. Film başlamadan izleyicilere 'iyi seyirler' demek ve devamında soru-cevap var. Bilge katılamayacağını söyledi, Ben ve Nazan orada bulunup soruları cevapladık. Salon çok doluydu ve çok iyi bir izleyici vardı. Hemen eve dönüp, ilaçlarımı alıp, yattım. Çok yoğun bir hafta beni bekliyor.

10 Nisan 2007
Bütün gün Fransız Kültür'de, festival kapsamındaki 'köprüde buluşmalar' toplantısındaydım. Son oturum, benim moderatörlüğünü yaptığım, *Takva* filmiyle ilgili paneldi. Ardından Bilge'nin Reasürans Galeri'de açacağı fotoğraf sergisini anons edip, galeriye gittim. Bu muhteşem işler sonunda İstanbul'da...

14 Nisan 2007
Bütün hafta koşturmacayla geçti. Bugün Festival'in kapanış töreni var. Zuhal törende dört tane şarkı söyleyecek. Piyanoda Selim eşlik edecek. Onlarla birlikte otururken, saat 12.00 civarı telefonum çaldı ve 'En İyi Film' Ödülünü aldığınızı bildirdiler. Telefonu kapayıp hemen Bilge'ye haber verdim. Gerçekten yapımcı olarak çok ama çok mutlu oldum.

Görüntü Yönetmeni Gökhan Tiryaki'nin Notları

Nuri Bilge Ceylan ile şahsen proje öncesinde İmaj'a HD kameraları görmeye geldiğinde tanıştık. Birlikte kamerayı incelerken (Sony HDW-F900) onun zaten bu kamera hakkında bilgili olduğunu farkettim. Beraber çalışacağımız kameranın özelliklerini bir kez daha gözden geçirdikten sonra test çekimi için sözleştik.

O günlerde Zeiss'in yeni HD Digiprime objektifleri piyasaya sürülmüştü. Cemal Noyan, her zamanki gibi sektörde ilk çıkan ürünü İmaj'a getirtmişti. Testi Digiprime lenslerle, iç ve dış mekânda doğal ışıkla gerçekleştirdik.

Kameranın monitördeki resmi çok keyifliydi ancak Türkiye'de o zamana kadar HD'den 35 mm'ye basılan fazla örnek olmadığından, test sonucunu merak ediyorduk. Filmin Fransız ortağı aracılığıyla Fransa'daki Eclair laboratuvarında gerçekleştirilen transfer, Beyoğlu'nda birkaç sinemada izlendi. Görüntüleri ikimiz de beğendik.

Bu film, kameraman olarak benim ilk uzun metraj deneyimimdi. Nuri Bilge Ceylan gibi bir yönetmenle çalışmanın ne büyük bir şans olduğunu, proje için kağıt üzerinde çalışırken bir kez daha anladım. Filmin bütün detaylarını tek tek konuştuk ve masada çözdük, daha önce mekânları gezerken almış olduğu notları beraber gözden geçirdik.

İklimler'de diğer filmlerinden farklı olarak kendisinin başrolde oynuyor olması, bir yönetmen için, üstelik daha önceki tüm filmlerinin görüntü yönetmenliğini kendisi yapan bir yönetmen için oldukça zor olmalıydı.

Çekimlerde yanımızda 9 inçlik bir LCD monitör olan Astro vardı. Çekimler sırasında uzun bir kabloyla bu monitör, oyuncu olarak yerini almış olan Nuri Bilge Ceylan'a uzatılıyor, görüntüyü denetlemesi sağlanıyordu. Sette yanımızda bulunan 23 inç Apple monitör ile de çekim sonrası ekipçe izleme yapıyorduk daha çok.

Çekimler Kaş'ta başladı. Bu sektörde çalışanlar bilirler, İstanbul dışındaki setler, İstanbul setlerine göre her zaman daha verimli geçer, zira mekânlar birbirine yakındır, trafik gibi büyük bir sorunla boğuşmak zorunda kalmazsınız, zamanınızı işten başka bir şeye ayırmazsınız. Buralarda yaşayan halkın büyük şehirlerdekine göre daha yardımsever olması da işinizi daha keyifli bir hale getirir.

Kaş çekimlerinde, teknik açıdan çözülmesi gereken bir motosiklet kazası sahnesi vardı. Tehlikeli olabilecek bu sahnede İsa (Nuri Bilge Ceylan) ve Bahar'ın (Ebru Ceylan) dublörleri kullanıldı.

Birçok farklı açıdan çekimleri gerçekleştirilen sahnenin yakın plan çekimlerinde ise, Nuri Bilge Ceylan'ın mekân araştırması yaparken bölgede görüp fotoğrafladığı

kayık taşıma römorkunu kullandık. Kaş'taki sanayide, temelde 1-2 kesim ve kaynak işleminden sonra elimizdeki Dolly'nin bazukasını römorka monte ettik. Zemin saçlarında oyuklar açarak motorun tekerleklerini yere iyice yakınlaştırdık. Böylelikle motor yüksekte görünmeyecekti. Ayrıca ön tekerlek sağa-sola rahatlıkla dönebiliyordu. Virajlarda aktörler direksiyonu inandırıcı bir şekilde döndürebilsin diye. Bu şekilde seyir halindeki motosiklet close-up çekimlerini başarılı bir şekilde gerçekleştirdik.

Tüm çekim boyunca steadicam setteydi ancak Nuri Bilge Ceylan'ın steadicam planlarının tripodlu versiyonlarını çekerken aldığı keyif, sahneleri steadicam'den kullanmayacağını belli ediyordu.

Filmin Doğubayazıt çekimleri için kış mevsiminin gelmesi beklendi, ihtiyacımız olan, filmin ilk yarısındaki yaz resimlerine kontrastlık oluşturacak ağır kış resimleriydi.

Bu kez de kamerayı yeni kış koşullarına hazırlamamız gerekti. Kameranın çalışma aralığı 0-40 dereceyken hava sıcaklığının -38'leri bulması büyük bir sorundu. Bunun için her ne kadar Petrol marka kamera ceketi kullandıysak da aşırı soğuk nedeniyle kamerayı otelden çıkmadan önce çalıştırıp, iş bitse dahi otele dönmeden kapatmayarak ısısını optimum seviyede tutmaya çalıştık.

Resimler için yoğun kar yağışına ihtiyacımız vardı ancak bölgedeki aşırı soğuğun doğal sonucu olarak fazla kar yağmıyordu. Aslında bunun önlemini İstanbul'dan yanımızda getirdiğimiz kar makinalarıyla almıştık... fakat dondular.

Yaşayınca öğrendik ki, kar makinası, aslında çok soğuk havalarda çalışmıyor, çalıştığı zaman da bizim resimlerimiz için yeterli miktarda kar yağdırmıyor, ancak tekli çekimlerde ve havada rüzgâr yoksa kullanabiliyorsunuz. Neyse ki, Nuri Bilge Ceylan'ın diğer filmlerinde rüzgâr makinası olarak kullandığı, sırtta taşınan ilaçlama motoru imdadımıza yetişti ve içine kar makinası için aldığımız ilaçlı sıvıdan koyduk.

İlaçlama motorunun hava üfleyen borusunun ucunda yaptığımız birtakım modifikasyonlardan sonra, 3-4 kar makinası gücünde yeni bir kar makinası ortaya çıktı.

Çekimlerde ekseriyetle Zeiss'ın Digiprime lensleriyle çalıştık. HD kameranın imaj sensörü (CCD) 2/3-inç olduğundan, çoğu sahnelerde net alan derinliğini azaltmak adına en açık diyaframı kullandık, bu lenslerde T1.6 çok işimize yaradı, ve en önemlisi bu lensler sayesinde özellikle geceleri çekim yaparken, mekânlardaki ambians ışığını, doğal kaynaklardan kullandık. HD kameranın Digiprime lensler için 400 asa değerine yakın hassasiyet verdi.

Kadrajdaki net bölgelerde detaylar çok iyiydi. (Close-up'larda, yüzdeki kıl kökleri, deri gözenekleri vs.)

HD kameraların menüsünde, çekimlere bağlı olarak, (tv, sinema, konser, vs.) farklı gamma ayarları bulunur, biz, resmi kompozit aşamasında az kontrast halc getirmek yerine, çekim sırasında az kontrast çalışmanın her şekilde daha doğru olduğunu düşündüğümüzden, sinema için mümkün olan en düşük kontrast ayarını kullandık.

Aslında HD'den 35 mm'ye dijital transferden sonra pozitif baskılarda kontrastlık seviyeleri kullandığınız film ve laboratuvar koşullarına göre değişiyor. Örneğin; Kodak Vision ile yine Kodak'ın Premier filmi farklı siyah değerleri taşıyor. Baskıda kontrast seviyesine müdahele etmek mümkün olmadığından 1-2 testten sonra karar verdiğiniz seviyeyi montajda vermeniz gerekiyor.

Filmin renk düzeltmesi, ses miksajı ve filme aktarımı Paris'te yapıldı.

Biraz da filmin Cannes'daki dijital gösteriminden bahsetmek isterim. NBC filmini Cannes'da dijital olarak göstermeye karar vermişti. Bu yolla hem filmin sesi orijinal çekildiği 25 kare hızında duyulacak, filmin temposu yavaşlamayacak, üstelik 4 dakika gibi azımsanamayacak oranda uzaması önlenecekti. Ayrıca dijital gösterimin daha kaliteli olacağını biliyorduk.

Bunun için dijital gösterilecek filmleri resmi olarak Cannes Film Festivali'ne hazırlayan Belçika'da bir şirkete gidildi. 10 gün boyunca yeniden renk düzeltme, İngilizce altyazı vs. yapıldı. Film MPEG2 formatında sıkıştırıldı, şifrelendi ve küçük bir hard diske konulup bize teslim edildi.

Önce İmaj'dan Cengiz Çilek bu küçük hard diski cebine koydu ve Paris'te kiralanan bir dijital sinemada festivalin seçici komitesine gösterdi. Bu gösterime NBC ya da ben gitmedik.

Filmin Cannes'a seçildiği öğrenildikten sonra Cannes'daki gösterimler için aynı hard diske yine Belçika'da Fransızca altyazı eklendi.

Yarışmadaki bir film Cannes'da iki basın gösterimi ve büyük salondaki gala olmak üzere üç ayrı salonda gösteriliyor. Bütün salonlar 35 mm'ye ilaveten Barco dp100 digital projektörlerle de donatılmış durumda. Gösterimlerden bir gece önce gecenin bir yarısı filmin gösterileceği tüm salonlarda ayrı ayrı teknik prova için filmden ilgilileri çağırıyorlar.

Provalar bizim için sürpriz oldu. Üç salonda da film çok farklı koyuluklarda görünüyordu. Hele iki tanesi kabul edilemeyecek kadar açıktı. Hemen bunun düzeltilmesini istedik. Belçika'daki firmanın teknik provalardan sorumlu yetkilisi festivalde gösterilecek 25 dijital film olduğunu, her film için özel düzeltme yapılamayacağını, değerlerin standart olduğunu, gözlerimize değil ölçümlere bakmamız gerektiğini söyledi. Yarım saatlik tartışmanın fayda getirmediğini gören NBC, öyleyse gösterimi iptal edeceğini ve bütün söyleşilerinde Belçika firmasının işini iyi yapamadığını beyan edeceğini söyleyince iş değişti. Adam birden tartışmayı bıraktı ve o saatte (gecenin ikisinde) Belçika'ya telefon edip birilerini uyandırdı ve izin alıp sistemin bağlı olduğu bilgisayardan birkaç dakikada eğrileri değiştirdi ve görüntüyü koyulaştırıp istediğimiz hale getirdi. Bunu her salon için yaptık. Ses seviyelerini de ayarladık. Böylece gösterimler hiç sorunsuz, tam istediğimiz kıvamda gerçekleşti.

Sonuçta, *İklimler* iki seneyi bulan çalışma süreciyle benim için meslekteki dönüm noktalarından biri ve hiç unutmayacağım büyük bir tecrübe oldu.

Filmografi

KOZA

1995 – Kısa film. Siyah-beyaz. 35 mm. 21 dakika. 1.33.

Konu: Yeniden birlikte yaşamayı deneyen ama sonuçta ayrılmak zorunda kalan yaşlı bir çiftin hikâyesi.

Oyuncular: Fatma Ceylan, Mehmet Emin Ceylan, Turgut Toprak.

Senaryo	Nuri Bilge Ceylan
Kamera	Nuri Bilge Ceylan
Kurgu	Yusuf Aldırmaz, Nuri Bilge Ceylan
Müzik	V. Artyomov
Yapım	Nuri Bilge Ceylan – Lütfü Özalay (TRT)
Yönetmen	Nuri Bilge Ceylan

1995 Cannes Film Festivali Yarışmalı Bölüm

KASABA

1997 – Siyah-beyaz. 35 mm. 82 dakika. Dolby Digital, 1.66.

Konu: *Kasaba*, tipik bir Anadolu kasabasında yaşayan ve üç kuşağı bünyesinde barındıran bir ailenin hayatını çocukların gözlerinden anlatan bir film. İlk bölüm, bir kış günü, ailenin 11 yaşındaki kızının okuduğu ve onun toplumsallaşma sıkıntılarını ve çevresindeki hayatın birtakım sosyolojik özellikleriyle tanışmasını sağlayan bir ilkokul sınıfında geçer. İkinci bölüm, okuldan çıkan kızın, kendisinden dört yaş küçük erkek kardeşini de yanına alarak, tabiatın ve hayvanlar dünyasının gizemleriyle yüz yüze gelmelerine neden olan bir yolculukla, kasabanın dışındaki ve ailelerinin kendilerini beklemekte olduğu mısır tarlasına kadar olan yolculuklarını anlatıyor. Üçüncü bölümde, o ana kadar birbirlerinin, doğanın ve hayvanlar dünyasının gizemleriyle yüz yüze kalmış olan iki kardeş, büyükler dünyasının karanlığına ve karmaşasına tanık olmak durumunda kalırlar. İlerleyen gece içersinde çocuklar uyku ile uyanıklık arası bir bakışla ateşin etrafına oturmuş ve her biri başka bir şeyi temsil eden büyükler dünyasının

çatışan, çelişen, zaman zaman sertleşen, bazen şefkate dönüşen ve yumuşayan gizemli dünyasına tanıklık ederler...

Oyuncular: Mehmet Emin Toprak (Saffet), Havva Sağlam (Asiye), Cihat Bütün (Ali), Fatma Ceylan (Nine), Mehmet Emin Ceylan (Dede), Sercihan Alioğlu (Baba), Semra Yılmaz (Anne), Latif Altıntaş (Öğretmen), Muzaffer Özdemir (Deli).

Öykü	Emine Ceylan
Senaryo	Nuri Bilge Ceylan
Alıntılar	Anton Çehov
Görüntü Yönetmeni	Nuri Bilge Ceylan
Kurgu	Ayhan Ergürsel, Nuri Bilge Ceylan
Ses Kayıt	Mustafa Bölükbaşı, Ergun Ünal
Klarnet Taksimi	Ali Kayacı
Baskı	Hungarian Film Laboratuvarı, Macaristan
Yapım Sorumlusu	Sadık İncesu
Yapımcı	Nuri Bilge Ceylan
Yapım	NBC Film
Yönetmen	Nuri Bilge Ceylan

Ödüller

1998 Berlin Film Festivali
. Caligari Ödülü
1998 Tokyo Film Festivali
. Tokyo Gümüş Ödülü
1998 Nantes Film Festivali
. Jüri Özel Ödülü
1998 İstanbul Film Festivali
. Ulusal Yarışmada Fipresci Ödülü
. Jüri Özel Ödülü
1999 Premier Plans Film Festivali
. Jüri Özel Ödülü
1999 Köln Film Festivali
. En İyi Film
. En İyi Görüntü

MAYIS SIKINTISI

1999 – Renkli. 35 mm. 130 dakika. Dolby Digital, 1.85.

Konu: Kasabada bu mayıs, sanki eskiye göre daha sıcak, daha sıkıntılı. Herkes küçük dertleriyle, sürprizlere kapalı hayatlarıyla yine de huzurlu görünüyor. Ancak bu huzur,

çocukluğunu geçirdiği bu kasabada bir film çekmeyi kafasına koymuş Muzaffer'in gelişiyle biraz zedelenir...
Mayıs Sıkıntısı doğduğu kasabaya film çekmek üzere dönen Muzaffer'in hikâyesini anlatır. Babası Emin, tarlasının yanındaki küçük bir ormanlık bölgeyi tarlasının hudutları içine katma mücadelesindedir. Dokuz yaşındaki yeğeni Ali ise babasına bir müzikli saat aldırabilmek için uğraşır. Bu uğurda halası tarafından bir sınava tabi tutulmayı kabul eder. Eğer bir yumurtayı kırk gün kırmadan cebinde taşımayı başarırsa saat konusunda bir şansı olabilecektir. Ve kuzeni Saffet, şansı ve talihi pek yolunda gitmeyen bir kasabalıdır ve renkli bir yaşam vaat eden İstanbul'a göç etmeyi hayal eder.

Oyuncular: Mehmet Emin Ceylan (Emin), Muzaffer Özdemir (Muzaffer), Fatma Ceylan (Fatma), Mehmet Emin Toprak (Saffet), Muhammed Zımbaoğlu (Ali), Sadık İncesu (Sadık).

Senaryo	Nuri Bilge Ceylan
Görüntü Yönetmeni	Nuri Bilge Ceylan
Kurgu	Ayhan Ergürsel, Nuri Bilge Ceylan
Çekim Sesleri	İsmail Karadaş
Ses Tasarımı	Nuri Bilge Ceylan
Müzik	Handel, J. S. Bach, Schubert
Kamera Asistanı ve Işık	İlker Berke
Laboratuvar	Fono Film
Yapım Sorumlusu	Sadık İncesu
Yapımcı	Nuri Bilge Ceylan
Yapım	NBC Film
Yönetmen	Nuri Bilge Ceylan

Ödüller

1999 Antalya Film Festivali
- . En İyi Yönetmen
- . En İyi İkinci Film
- . Bütün Oyuncular için Jüri Özel Ödülü
- . En İyi Laboratuvar

2000 SİYAD Ödülleri
- . En İyi Film
- . En İyi Yönetmen

2000 Avrupa Film Akademisi Ödülleri (FELIX)
- . Avrupa Sinema Yazarları Ödülü

2000 İstanbul Film Festivali
- . Uluslararası Yarışmada Altın Lale
- . Uluslararası Yarışmada Fipresci Ödülü
- . Ulusal Yarışmada En İyi Türk Filmi Ödülü
- . Ulusal Yarışmada Halk Ödülü

2000 Ankara Film Festivali
. En İyi Film
2000 İskenderiye Film Festivali
. Jüri Özel Ödülü
. Mehmet Emin Ceylan için En İyi Erkek Oyuncu Ödülü
. En İyi Kurgu
2000 Brüksel Akdeniz Filmleri Festivali
. En İyi Film
2000 Avrupa Sinema Forumu (Strasbourg)
. Don Kişot Ödülü
2001 Premier Plans Film Festivali (Angers)
. En İyi Film
. Altyazı Özel Ödülü
2001 Buenos Aires Film Festivali
. En İyi Yönetmen
2001 Bangkok Film Festivali
. En İyi Senaryo
2001 Fajr Film Festivali (Tahran)
. Jüri Özel Ödülü
2001 Bergamo Film Festivali
. Gümüş "Rosa Camuna" Ödülü
2001 Singapur Film Festivali
. Jüri Özel Ödülü
2001 Beyrut Film Festivali
. En İyi Yönetmen
2001 MedFilm Festivali (Roma)
. En İyi Sanatsal Anlatım
2001 Mallorca Film Festivali
. Jüri Özel Ödülü

UZAK

2002 – Renkli. 35 mm. 110 dakika. Dolby Digital, 1.85.

Konu: Yaşamakta olduğu hayatla idealleri arasındaki mesafenin giderek büyümekte olduğunu kaygı içinde duyumsayan bir fotoğrafçı, yabancı ülkelere gidebilmek için köyünden kalkıp İstanbul'a gemilerde iş aramaya gelen genç bir akrabasını bir süreliğine evinde misafir etmek zorunda kalır.

Oyuncular: Muzaffer Özdemir (Mahmut), Mehmet Emin Toprak (Yusuf), Zuhal Gencer Erkaya (Nazan), Nazan Kırılmış (Serap), Feridun Koç (Kapıcı), Fatma Ceylan (Anne), Ebru Ceylan (Mahallenin kızı).

Senaryo	Nuri Bilge Ceylan
Sanat Yönetmeni	Ebru Ceylan
Görüntü Yönetmeni	Nuri Bilge Ceylan
Kurgu	Ayhan Ergürsel, Nuri Bilge Ceylan
Çekim Sesleri	İsmail Karadaş
Ses Tasarımı	Nuri Bilge Ceylan
Müzik	Mozart (K. 364)
Kamera Asistanı	Türksoy Gölebeyi
Set ve Işık	Zafer Saka
Yönetmen Asistanı ve	
Yapımı Sorumlusu	Feridun Koç
Yapımcı	Nuri Bilge Ceylan
Yapım	NBC Film
Yönetmen	Nuri Bilge Ceylan

Ödüller

YURTDIŞI ÖDÜLLERİ
2003 Cannes Film Festivali
- · Büyük Jüri Ödülü
- · Muzaffer Özdemir ve Mehmet Emin Toprak için En İyi Erkek Oyuncu Ödülü

2003 Cinemaya Film Festivali (Hindistan)
- . En İyi Film

2003 Fipresci Büyük Ödülü
2003 Cinemanila Film Festivali (Filipinler)
- . En İyi Film

2003 Film Kamera Festivali "Manaki Brothers" (Makedonya)
- . Jüri Özel Ödülü

2003 Beyrut Mid East Film Festivali
- . En İyi Film
- . En İyi Senaryo

2003 Chicago Film Festivali
- · Gümüş Hugo Ödülü

2003 Montpellier Film Festivali (Fransa)
- · Altın Antigone (En İyi Film)
- · Eleştirmenler Ödülü

2003 Black Nights Film Festivali (Estonya)
- · Estonyalı Eleştirmenler Ödülü

2004 Trieste Film Festivali (İtalya)
- · En İyi Film

2004 Mexico City Film Festivali
- . En İyi Yönetmen

. En İyi Görüntü
2004 Singapur Film Festivali
· En İyi Film
. En İyi Yönetmen
· Mehmet Emin Toprak için En İyi Erkek Oyuncu Ödülü
2004 Radio 'France Culture' Ödülü
· Yılın En İyi Yönetmeni
2004 Uluslararası Durban Film Festivali (Güney Afrika)
· Jüri Özel Ödülü
2004 Indiewire Yılın En İyileri Anketi (ABD)
· En İyi Film dalında İkinci
. En İyi Yönetmen dalında İkinci
2004 Time Out Londra Anketi
· Yılın En İyi Filmi

YURTİÇİ ÖDÜLLERİ
2002 Antalya Film Festivali
· En İyi Film
. En İyi Yönetmen
. En İyi Senaryo
· Mehmet Emin Toprak için En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu Ödülü
. En İyi Laboratuvar
2002 Ankara Film Festivali
· En İyi Film
. En İyi Yönetmen
. En İyi Kurgu
. En İyi Kamera
· Zuhal Gencer için En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu Ödülü
· Muzaffer Özdemir ve Mehmet Emin Toprak için Jüri Özel Ödülü
2002 Arıburnu Ödülleri
· En İyi Film
. En İyi Yönetmen
· Muzaffer Özdemir için En İyi Oyuncu Ödülü
2003 SİYAD Türk Eleştirmenler Ödülleri
· En İyi Film
. En İyi Yönetmen
. En İyi Görüntü
2003 ÇASOD Çağdaş Sinema Oyuncuları Derneği 2002 Ödülleri
· Mehmet Emin Toprak için En İyi Erkek Oyuncu Ödülü
2003 İstanbul Film Festivali
· En İyi Film
. En İyi Yönetmen
· Fipresci Ödülü

2003 Antalya Film Festivali
· Festival Tarihinin En İyi 5 Filminden Biri
2004 Ankara Sinema Derneği Anketi
· Tüm Zamanların En İyi 10 Türk Filminden Biri
2004 Türkiye'nin Resmi Oscar Adayı

İKLİMLER

2006 – Renkli. 35 mm. 101 dakika. Dolby Digital, 1.95.

Konu: İnsanlar basit nedenlerle mutlu, daha da basit nedenlerle mutsuz olacak şekilde yaratılmıştır. Aynen basit bir nedenle doğmaları ve daha da basit bir nedenle ölmeleri gibi... İsa ve Bahar, ruhlarının sürekli değişen iklimlerinde artık kendilerine ait olmayan bir mutluluğun peşinde sürüklenen iki yalnız ruhtur.

Oyuncular: Ebru Ceylan (Bahar), Nuri Bilge Ceylan (İsa), Nazan Kesal (Serap), Mehmet Eryılmaz (Mehmet), Arif Aşçı (Arif), Can Özbatur (Güven), Ufuk Bayraktar (Taksi şoförü), Fatma Ceylan (İsa'nın annesi), M. Emin Ceylan (İsa'nın babası), Semra Yılmaz (Semra), Ceren Olcay (TV dizisi oyuncusu), Abdullah Demirkubuz (TV dizisi oyuncusu), Feridun Koç (TV dizisi yönetmeni), Zafer Saka (TV dizisi çekim ekibi elemanı).

Senaryo	Nuri Bilge Ceylan
Görüntü Yönetmeni	Gökhan Tiryaki
Kurgu	Ayhan Ergürsel, Nuri Bilge Ceylan
Ses Mühendisi	İsmail Karadaş
Ses Miksaj	Olivier Do Huu
Ses Kurgusu	Thomas Robert (Fransa), Erkut Görmez (Türkiye, İmaj)
Foley Artist	François Lepeuple
Görsel Efektler	Burak Balkan (İmaj)
Inferno Artist	Burak Balkan (İmaj)
Ortak Yapımcılar	Fabienne Vonier
	Cemal Noyan
	Nuri Bilge Ceylan
Yapımcı	Zeynep Özbatur
Yönetmen	Nuri Bilge Ceylan

Ödüller

YURTDIŞI ÖDÜLLERİ
2006 Cannes Film Festivali
· Fipresci Ödülü

2006 The South Film Festivali (Norveç)
· Fipresci Ödülü
· Oslo Sinema Ödülü
2006 The World Film Festivali (Tayland)
. En İyi Görüntü
2006 Bastia Film Festivali (Korsika)
. Jüri Özel Ödülü
2006 Black Night Film Festivali (Estonya)
. En İyi Yönetmen
. Don Kişot Ödülü
2007 Skip City Film Festivali (Japonya)
. En İyi Film
2007 Cinedays Film Festivali (Makedonya)
. En İyi Yönetmen

YURTİÇİ ÖDÜLLERİ
2006 Antalya Film Festivali
. En İyi Yönetmen
· En İyi Kurgu
. En İyi Senaryo
· En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu
· En İyi Ses
. En İyi Laboratuvar
2007 İstanbul Teknik Üniversitesi
· 2006 Yılının En İyi Yönetmeni
2007 İstanbul Film Festivali
. En İyi Film
· Halk Jürisi Ödülü

ÜÇ MAYMUN

2008 – Renkli. 35 mm. 109 dakika. Dolby Digital, 2.23.

Konu: Küçük zaafların büyük yalanlara dönüşerek parçaladığı bir ailenin gerçeği örtbas ederek her şeye rağmen birarada kalma çabası. Altından kalkamayacağı acılara ya da sorumluluklara maruz kalmamak adına gerçeği bilmek istememek, onu görmemek, duymamak, hakkında konuşmamak ya da günümüz tabiriyle "Üç Maymun"u oynamak, onun varolduğu gerçeğini ortadan kaldırır mı?

Oyuncular: Yavuz Bingöl (Eyüp), Hatice Aslan (Hacer), Ahmet Rıfat Şungar (İsmail), Ercan Kesal (Servet), Cafer Köse (Bayram), Gürkan Aydın (Çocuk).

Senaryo	Ebru Ceylan, Ercan Kesal, Nuri Bilge Ceylan
Görüntü Yönetmeni	Gökhan Tiryaki
Kurgu	Ayhan Ergürsel, Bora Gökşingöl, Nuri Bilge Ceylan
Sanat Yönetmeni	Ebru Ceylan
Ses Mühendisi	Murat Şenürkmez
Ses Miksaj	Olivier Goinard
Ses Kurgusu	Umut Şenyol
Ses Tasarımı	Nuri Bilge Ceylan
On-line Montaj	Bora Gökşingöl
Renk Çalışması	Bora Gökşingöl
Foley Artist	Jack Stew
Görsel Efektler	Burak Balkan (İmaj)
Inferno Artist	Burak Balkan (İmaj)
Ortak Yapımcılar	Fabienne Vonier
	Valerio De Paolis
	Cemal Noyan
	Nuri Bilge Ceylan
Yapımcı	Zeynep Özbatur
Yönetmen	Nuri Bilge Ceylan

Ödüller

2008 Cannes Film Festivali
- · En İyi Yönetmen

2008 Osian's Cinefan Film Festivali
- · En İyi Yönetmen

2008 Film Kamera Festivali "Manaki Brothers" (Makedonya)
- . Mosfilm Ödülü
- . Özel Mansiyon

2008 Hayfa Film Festivali
- · En İyi Film (Altın Çapa)

2008 Asya Pasifik Ödülleri
- · En İyi Yönetmen

NORGUNK KİTAPLARI

Mekik
Enis Batur

•

Ampirizm ve Öznellik
Gilles Deleuze
(çev. Ece Erbay)

•

Kötülük Mektupları
Spinoza – Blyenbergh
(çev. Alber Nahum)

•

Kafamda Sesler Konuşuyor
Almıla Kursar Kuş

•

Pusu Bilici
Anita Sezgener

•

Biz Hiç Modern Olmadık
Bruno Latour
(çev. İnci Uysal)

•

John Whiting. Çağdaş Bir Oyun Yazarı
Cevat Çapan

•

Sacher-Masoch'un Takdimi
Gilles Deleuze
(çev. İnci Uysal)

•

Öteki Prova
Enis Batur

•

Otuz Kuş Birden Olmak
Enis Batur

Kritik ve Klinik
Gilles Deleuze
(çev. İnci Uysal)

•

Kasaba
Nuri Bilge Ceylan

•

Kış Yolculuğu
Emine Ceylan

•

Ses İşçiliği
Paul Hindemith
(çev. Yavuz Oymak)

•

Komşularla Konuşmalar
(der. Beral Madra & Ayşe Orhun Gültekin)

•

İçimdeki Şiir Hayvanı
Fazıl Hüsnü Dağlarca

•

Taş Devri
Fazıl Hüsnü Dağlarca

•

Vahşi Balık Akvaryuma Karşı
Levent Öget

•

Müzakereler
Gilles Deleuze
(çev. İnci Uysal)

•

Havva'ya Mektuplar
Vüs'at O. Bener'in Anısına
(önsöz: Murat Özyaşar)

•

Grotowski ile Fiziksel Eylemler Üzerine Çalışmak
Thomas Richards
(çev. Hülya Yıldız & Ayşın Candan)

Neighbours in Dialogue
(der. Beral Madra & Ayşe Orhun Gültekin)

•

Andel
Jáchym Topol
(çev. Martin Alaçam)

•

Bellek ve Sonsuz. Sarkis Külliyatı Üzerine
(der. Uwe Fleckner)

•

Spinoza. Pratik Felsefe
Gilles Deleuze
(çev. Ulus Baker)

•

Silahtaraga. 53 Fotograf / Silahtaraga. 53 Photographs
Sarkis

•

Uzak
Nuri Bilge Ceylan

•

Hüsnühat
Ahmet Soysal

•

Kapanma Hızı
Ufuk Üsterman

•

Dada Manifestoları
Tristan Tzara
(çev. Elif Gökteke)

•

Ölüm Yazı Vücut
Ahmet Soysal
(resimler: Bahar Kocaman)

•

Geçmişsiz Gelecek
Canan Tolon
(çev. Elif Gökteke)

Vüs'at O. Bener "Bir Tuhaf Yalvaç"
(der. Alpagut Gültekin)

•

Yüz / The Face / Le Visage
Arif Dino

•

El / The Hand / La Main
Abidin Dino

•

İki Yılda Bir Sanat
Beral Madra

•

Madde ve Karanlık
Ahmet Soysal

•

İki Konferans
Gilles Deleuze
(çev. Ulus Baker)

•

Mayıs Sıkıntısı
Nuri Bilge Ceylan

•

Zamanların Hafızası
Tiraje

•

Chelsea Otel Manifestosu
Yves Klein
(çev. Deniz Artun & Alpagut Gültekin)

•

Cesaret, kaçalım!
Alpagut Gültekin

İklimler değişiyor, şehirler, oteller, insan yüzleri değişiyor İsa'nın ense köküne saplanmış o ağrı geçmiyor. Arada bir azan, dindiğinde bile dipte, derinde hep sinsice işleyen, inatçı bir ağrı bu. Bahar'ın saçlarını sevgiyle okşarken de orada (sevebilir mi ki İsa?), Serap'ın üstünde çaresizce debelenirken de (öldürebilir mi ki İsa?). Evet, bir şekilde varız, varlığız, sınırlanmış arzularımız var: Sonunda hep gevşeyen, pörsüyen, silinip giden yarı-arzular...

"Sıkıldın mı? Tamam, kestik." İşte bu iki cümle arasında uğuldayan bir film 'İklimler'; önce güneyden kuzeye sert bir kaydırma, oradan doğuya, doğunun en ucuna aklına estiğince pan, "bütün mümkünlerin kıyısından" gerisin geri dönmeyi iyi biliyor İsa.

'Mayıs Sıkıntısı'nda, 'Uzak'ta, 'Kasaba'da olageldiği üzere, 'İklimler'in senaryosunu da çekimden önceki haliyle yayınlıyoruz, İsa'ya musallat olan o illet ilk orada yankılanıyor çünkü. Kitapta ayrıca film üzerine yazılmış sayısız yazıdan alıntılar, yönetmen ve oyuncularla yapılmış söyleşiler, yapım sırasında tutulan günlükler de yer alıyor. Böylece bir külliyata dönüşüyor 'İklimler'.

ISBN 978
9 7897